روضه پر نور شیخ المشایخ غوث العظم عبدالقادر جیلانی (رح)

Ketabton.com

فیسبوک غلام حضرت غلام

فیسبوک Haji Ajab Khan

(c) ketabton.com: The Digital Library

التقرّب

إلى

حضرة الشيخ الشيوخ ، قدوة الموحّدين ،
شمس العارفين ، امام أولياء الكاملين ، زبدة السالكين ،
دليل المحقّقين ، عمدة الرّاسخين ، قائد الواصلين ، شمس
طريقة ، امام الشريعة ، غوّاصِ بحر العرفانى ، اشهب زمانى
عارف يزدانى ، فقيرا صفهانى ، درويش سُبحانى ، مسكين زمانى
سالكِ حقّانى ، ابو الخير ، راشد التّوحيد ، قاسم
الفيوض الرشيد ، غوث الثقلين ، غوث الاعظم ،
غوث الاقليم الورٰى ، غوث صمدانى ، محبوب
المصطفٰى سيّد الابرار والاصفياء سيّد السّادات سيّدنا
حضرة

الشيخ محى الدين عبد القادر جيلانى

رضى الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فتوح الغیب /

شروع دکتاب

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ خَلَقَ وَهَدٰی وَاخْتَارَ مِنْ عِبَادِهٖ مَنْ یَّشَآءُ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِهِ الْمُجْتَبٰی وَنَبِیِّهِ الْمُصْطَفٰی وَعَلٰی اٰلِهٖ وَاَصْحَابِهِ الَّذِیْنَ لَهُمْ خَیْرُ الْعُقْبٰی وَعَرَجُوْا عَلٰی مَعَارِجِ الدِّیْنِ الْعُلْیَا وَرَقُوْا عَلٰی مَرَاقِیْ الْمِلَّةِ الْقُصْوٰی وَفَازُوْا فَوْزًا عُظْمٰی.

امّا بعد: حضرت محبوب سبحانی، عالِم ربانی، عارف کامل، پیرانو پیر، محیُّ الدِّین ابومحمد عبدالقادر حسنی حسینی رحمة الله علیه فرمائی:- ټول ثنا صفت الله پاك لره چه پروردګار دجهانونو دے. هم اول دے، هم آخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے. ټول مخلوقات عرش، هوره جوره او یو وزر ے، هر وچ او لوند څیز او هغه ټول اشیاء چه څموږ پروردګار پیدا کړی دی. او وجود کښې ئې راوستی دی. او خواره کړے ئې دی. دا ټول دالله پاك ثناخوان دی.

تل صفت الله پاك لره، چه بنی آدم ئې پیدا کهٔ. بیائې درست کهٔ او په اندازه ئې کهٔ. بیائې ورته هدایت اوکه

او وئې وژړهٔ. او ژوندے ئې کهٔ. وے خندوُو. او وئې ژړوُ. په بعضو ئې زیات رحم اوکهٔ او بعضې ئې رسوا کهٔ چه هم خوروُونکے دے، هم څښوونکے دے. څوك ئې نیک بخت کهٔ او څوك ئې بد بخت. دبعضو نه ئې بخشش لرے کهٔ او بعضې ئې پرے برباد کړل. هغه الله چه دهغهٔ په حکم غرونه تکه میخونه کلک دی. او زمکے پرے قرار بیا موندے دے. او غوړیدلے فرش دے.

هیڅوك دالله درحمت نه نا امیده نهٔ دے. او هیڅوك دهغهٔ دسختیٔ فعل او امر نه بے ویرے نهٔ دے. هیڅ اله د هغه دبندګی نه عار نهٔ ورځی او هیڅوك دهغهٔ درحمت د دائرے نه بهرنهٔ دے. هغه په هغې ټولو څیزونو موصوف دے چه دهغې ئې په مخلوقاتو مهربانیٔ کړے دی. او هغهٔ له شکر دے چه دهر آفت لرے کوُنکے دے.

بیا دهغه په نبی صلی الله علیه وسلم و رحمتونه وی، چه په مخلوقاتو کښې برګزیده او موجوداتو کښې چیله دے. داهغه نبی دے چه چاهٔ پیروی اوکړه نو هدایت ئې بیاموند او چا چه ترے مخ واړولو، نو ګمراه او مرتد شو. داهغه پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو. او دنیا کښې زاهد، او رفیق اعلیٰ ته راغب وو. داهغه رسول چه دهغهٔ په تشریف اوړلو حق راغے او باطل فنا شو او دهغه د نور په برکت زمکه روښانه شوه. ټول سلامونه، رحمتونه

او برکتونه دِ په بیا بیا په نبی علیه السلام، دهغهٔ په آل، اصحابو، تابعینو، تبع تابعینو او ټولو اولینو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو وی، چه قول او فعل کښې ئې د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے.

موږ الله پاك ته په عاجزیٔ سره رجوع کوو، چه څموږ ربّ، خالق، رازق، نافع، ساتندوئکے، ژوندے کوونکے او مړ کوونکے او څموږ نه دتکلیف لرے کوونکے دے. دا ټول نعمتونه دالله پاك دمهربانیٔ، بخشش، فضل او احسان په وجه دی. چه قول، فعل، په پټه، ښکاره، سختیٔ او نرمیٔ کښې همیشه څموږ حفاظت کوی.

الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا یُرِیْدُ (چه څهٔ غواړی هغه کوونکے) دے. په هر څهٔ علیم دے. څهٔ چه دخلقو نه پټ دی، هغه ته ښکاره دی. دلغزشونو او عباداتو په احوالو خبردار دے. دحاجاتو اوریدونکے او قبلونکے دے.

د حمد و صلوٰة نه پس دخدایٔ تعالیٰ نعمتونه په بنده یا نو فراوان دی. الله پاك فرمائی "کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمیرل اوغواړیٔ نو شمار به ئې نهٔ کړے شی" او الله پاك فرمائی:- "څهٔ چه تاسو سره دنعمتونو نه دی، هغه دالله پاك دکړهٔ دی؛ نو نه زهٔ، نه څما ژبه، او څما ژبه دا توان لری چه دالله تعالیٰ نعمتونه شمار کړے شی. او نه پرے عقل، ذهن او زړهٔ احاطه کولے شی. او نه ئې ژبه

دبیان طاقت لرے شی.

منجمله د هغې څیزونو نه، چه دهغې داظهار دپاره الله پاك څما ژبے ته قوت ورکهٔ، او د ژبے نه خبرے له، او د هغې د لیك دپاره ګوتو له، او د ګوتو نه قلم له او دقلم نه کاغذ له، دا څو مقالے دعالم غیب دفتوحاتو نه څما په زړهٔ کښې راغلے، چه زهٔ ئې دالله پاك په فضل و کرم د حق دطلبګارو د رهبریٔ دپاره د زړهٔ دقالب نه بهرته را اوکاږم.

مقاله (۱) تسلیم، قضا او قدر

دمؤمن دپاره هر حال کښې دا درے څیزونه لازمی دی. یو دا چه دا امرِ الٰهی[1] تعمیل کوی، دویم دا چه د منهیاتو[2] نه بچ اوسی. او دریم دا چه په قضا و قدر راضی وی. نو دمؤمن دپاره کم مرتبه دادہ چه په هیڅ حالت کښې هغه ددے څیزونو نه خالی نهٔ وی. نو پکاردی چه سرے زړهٔ کښې ددے خبرو کلکه اراده لری. او نفس ته همیشه ددے تعلیم ورکوی او دبدن ټول اعضاء هر حالت کښې دے څیزونو سره مشغول ساتی.

مقاله (۲) اتباع سنت او رَدِّ بدعت

دسنت پیروی کویٔ. او د بدعت لاره مهٔ اختیاروئ. د

[1] د خدایٔ تعالیٰ داحکامو تعمیل.
[2] حرام کارونه چه دهغې نه شریعت منع راوړے ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله او دهغهٔ د رسول ؐ حکم منئ. او د هغوئ نافرمانی مهٔ کوئ. الله پاک یوګڼئ او هیڅوک هغهٔ سره شریک مهٔ جوړوئ. او د هر عیب نه ئې پاک ګڼئ. اسلام رښتینې مذهب دے. هیڅ شک پکښې مهٔ کوئ. الله پاک چه څهٔ غواړی په خپل مشیت او اراده ئې کوی. په هغهٔ اعتماد او ساتئ او شک او ګمان کښې مهٔ پریوځئ. د صبر نه کار اخلئ. د حق په اطاعت جمع کیږئ. او د له بازی مهٔ کوئ.

د الله تعالیٰ نه د فضل سوال کوئ. او د لګیر کیږئ مه. د خدائ نه د رحمت اُمید لرئ. نا اُمیده کیږئ مه. یو بل سره د دوستئ، محبت او رواداری سلوک کوئ. خپلو کښې دشمنی او عداوت مهٔ ساتئ. د ګناهونو نه ځان پاک ساتئ. د ګنی بے پروائی مهٔ کوئ. ګنی په دے به ککړ شئ. د خپل پروردګار د ذکر او عبادت په کالی ځان ښائسته کړئ. بے اتفاق مهٔ کوئ. د خپل خالق د بارګاه نه لرے مهٔ اوسئ. او هغه پله د توجه کولو نه مخ مهٔ اړوئ. په توبه وُښکلو کښې هیڅکله تاخیر مهٔ کوئ. ځکه چه د هغهٔ د مغفرت دروازه هر وخت پرا نستے ده.

کهٔ په دے نصیحتونو عمل اوکړئ نو اُمید دے چه الله تعالیٰ به درباندے رحم اوکړی. او نیک بخت شئ. د دوزخ د عذاب نه بچ شئ. د الله تعالیٰ د یدار او قرب مو نصیب شی. او د جنت په ټولو نعمتونو ښاد شئ. او په دغے نازو نعمت

کښې همیشه د پاره پاتے شی. هلته به په ښو ښو آسونو سورلی وی. او حورے به وی. او قِسم قِسم خوشبوئی، او خوش آوازه خن منکارے به وی. او د ټولو نه زیاته د خوږلو خبره داده چه پیغمبرانو. صدیقانو. شهداؤ او صالحانو سره به علّیّین کښې عزت او بزرګی بیاموئ.

مقاله (۳) د ابتلاء او ازمائش ثمره

هرکله چه سختئ کښې په بنده د ازمائش وخت راشی نو اول په خپل قوت د هغے د علاج کوشش کوی. خوکهٔ خپل کوشش کښې کامیاب نهٔ شی. نو بیا د غیر الله نه پکښې مدد غواړی، لکه د نیاوی معاملاتو کښې د بادشانو منصبدارو، او مالدارو نه، او په امراضو کښې د طبیبانو نه. خوکهٔ د غه ذریعے هم بیکاره شی. نو بیا دُعا، زارئ او ثناء صفت سره خپل خدائے ته راجع شی. خو ترکومه چه دے ځان کښې طاقت وینی مصیبت پخپله رفع کوی. بیا د مخلوقاتو نه مدد غواړی کهٔ هغوئ کښې د حاجت روائی څهٔ درک مومی او خپل خدائے تعالیٰ ته رجوع نهٔ کوی. خوکله چه دے د هر طرف نه نا اُمید شی نو بیا بے اختیاره خدائ تعالیٰ ته د خپل حاجتونو د پاره په عاجزی شی او د خوف و رجا کیفیت پرے خورشی او چه الله تعالیٰ ئے هم دُعا زر قبول نهٔ کړی. نو دے د ټولو ظاهری او مادی اسبابو نه نا اُمیده شی.

دے حالت کښې بنده ته د قضا و قدر او د توحید

اسرار په کشف سره ظاهر شی چه دے د دنیاوی ملاقراو اسبابو نه لاس په سرشی او د فنا فی التوحید د درجے نه پس محض دیو روح په شان باقی پاتے شی. دے وخت کښې د دهٔ نظر تسلیم او رضا کښې په خدائی افعالو وی. او صاحب یقین موحد شی. د یقین په دے درجه د دهٔ ایمان دے حد ته اورسی، چه د الله تعالیٰ نه سوا بل څوک فاعل حقیقی نهٔ وینی او د هغهٔ د ذات نه علاوه هیڅ یو د اسے هستی ئې په نظر کښې نهٔ راځی چه هغه د حرکت، سکون، ښو بدو، نفع نقصان، ورکړو اخستلو، پرانستلو بندولو، مرګ او ژوند عزت او ذلّت، مالداری او محتاجی، د صحت او بیمارئ مجاز او مختار وی.

د اسے حالت کښې بنده د قضاو قدر مخکښې داسے وی لکه پئ رودونکے بچے چه د دائی په غیږ کښې. یا مړے د غاسل په لاس کښې. یا غو ندوسکے د چوګان سوار په مخکښې وی. اوس دِ د خپل ژوند د ټولو معاملاتو مختارِ کل صرف الله پاک ګڼړی. د دے د یو حال نه بل ته، د یوے وضعے نه بلے ته او د یو فعل نه بل ته اړولے راوړلے شی. خود ځان یا د غیر په حق کښې د څهٔ حکم او حرکت قدرت نهٔ لری. اوس دِ د خپل پروردګار په اراده او فعل کښې د خپل ځان نه غائب دے. کهٔ لیده کوی. کهٔ اوریده، او کهٔ په څهٔ خبره پوهیده، هر څهٔ د خدائی په اراده کوی.

اوس د دهٔ علم د خدائے د علم نه دے او د دهٔ کلام د خدائے د کلام نه. دے د خدائے د نعمت نه نعمتنا یافته. د هغهٔ د قرب نه نیک بخت او د هغه د معنوی جمال نه اراسته دے. د هغهٔ ذکر سره مطمئن دے. د هغه فکر سره صاحب فهم دے. او دنیا او عقبیٰ کښې د هغهٔ په وعده خوشحاله.

د تسلیم او رضا مقام کښې دے صرف الله سره دے او د غیر الله نه لاس په سر دے. دے د خدائے د قرب او وصل ارښ و مند دے. د هغه پنا لټوی او د عشق او محبت رشته ئې خدائے تعالیٰ سره مضبوطه او محکم ده. په هره معامله کښې د دهٔ توکل په خدائے دے او د هغهٔ د معرفت د نور نه هدایت حاصلوی. اوس کهٔ دے قمیص اغوندی او کهٔ پرتوګ په دے کښې د خدائے تعالیٰ په عجیب وغریب علومونو واقفیت بیاموی. او د هغه د قدرت د نا اشنا رازونو نه اګاهی حاصلوی. او څهٔ چه د خدائے تعالیٰ نه اوری. هغه په سینه کښې محفوظ کوی. بیا د هغهٔ په نعمتونو شکر اوباسی. د هغهٔ ثنا صفت کوی. او دُعا ترے غواړی.

مقاله (۴) فنا فی الله او حقیقی ژوند

د غیر الله نه چه بیزاره شے نو په تا به د الله تعالیٰ رحمت وریږی. او چه خواهشاتو نه کناره کش شے. نو ستا د پاره به د الله تعالیٰ نه رحم غوښتلے شی. او چه د خپلے ارادے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه لاس په سر شې - او رضا بقضا شې - نو ستا د تقدیر ایک
کښې به د خدائے تعالیٰ نه د خیر او برکت سوال کولے شي -
دغه وخت به الله پاك تا په حقیقي معنو کښې ژوندے کړي
او دا سے ژوندون به بیا مومے - چه د هغې نه پس مرګ
نشته - او دا سے غني به شې چه د هغې نه پس محتاجي نشته
او په دا سے نعمتونو به ښاد شې چه د هغې نه پس تنګ ستي
نشته - او په دا سے راحت به محفوظ شې چه د هغې نه پس
پریشاني نشته - او په دا سے خوشحالئ به خوشحاله شې چه د
هغې نه پس غم نشته او په دا سے علم به موصوف شې
چه د هغې نه پس جهل نشته او په دا سے امن کښې به شې
چه د هغې نه پس خوف نشته او په دا سے عزت به عزتمند
شې چه د هغې نه پس ذلت نشته او په بارګاهِ الٰهي کښې
به دا سے قُرب حاصل کړے چه د هغې نه پس بُعد (لرے والے)
نشته او دا سے ترقي به اوکړے چه د هغې نه پس تنزل نشته
او دا سے به درونډ شې چه د هغې نه پس سپکاو ے نشته - او
دا سے به پاك شې چه بیا به ګناهو نو کښې ککړ نشې -

چه دا مرتبه بیا مومے، نو دغه وخت به د الله تعالیٰ
محبوب اوګرځے او چه خلق د ثنا صفت کوي - نو ته به په
رښتیا د هغې جوګه ئے - ته به د روحاني امراضو د پاره خپله
یو دا سے لوئے اکسیر شې - چه خلق به ستا د باطني صفاتو او
اوچتے مرتبے پیژندلو نه عاجز وي - او دا سے یو به مثله

بزرګ به شې چه څوك به د ے سیال نهٔ وي - دغه حالت
کښې به ته د هر رسول، نبي او صدیق وارث شې - په تا به
د ولایت انتها وي او د فیض حاصلولو د پاره به تا له ابدال
راځي - په تا به د خدا ئے د مخلوق مشکلات حل کیږي - ستا
په دُعا به د رحمت باران کیږي - ستا په برکت به پټي شنهٔ
کیږي - او بوټي به زرغونیږي او ستا په دُعا به خاص وعام،
بادشاه او رعیت، حاکم او محکوم، امامان او امتیان او د
ټول مخلوق مصیبتونه رفع کیږي - او ستا د احکامو او
ارشاداتو د اطاعت نه به ئے بله چاره نه وي -

خلق به د لرے لرے ځایونو نه تا له راځي او د خالق کائنات
په حکم د هر ځا ئے نه ستا په خدمت کښې تحفے تحائف،
نقدي او غله راوړي - هر ځائے به ستا د ښو صفاتو او اوچتو
اخلاقو چرچے وي او ټول خلق به ستا په تعریف نه مړیږي
ستا د لویئ او شان متعلق به په دوو ایماندارو کښې هم
اختلاف نهٔ وي - اے پاك صفته! اے نیك بخته! اے په
بارګاه خداوندي کښې مقبوله! او اے د نوعِ انسان سرتاجه
د ښارونو او ځنګلونو ټولو خلقو کښې په تا د الله فضل دے
او الله پاك دلوئے فضل خاوند دے -

مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشي

هرکله چه ته د دُنیا زیب وزینت، مکرو فریب، هلاکونکي
لذات په ظاهره ښهٔ او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

بے وفائي، عهد شکني، او غافل او دنیا پرست خلق او و...
نو دا سے ئے اوګنړه لکه چه څوك صحرا کښې او د س ماتے ته
بربنډ ناست وي - چه ټول ښکاري او بدبوئي ئے خوره شوے
وي - نو ته دغهٔ د شرم ګاه نه ستر ګے پټے کړے - او د بدبوئي
نه ئے پوزه بنده کړے - دغه رنګ ته د دنیادارو خلقو، د هغوئي
د ګناه د ککړ ماحول نه او د هغوئي د خواهشاتو د بدبوئي
نه ځان محفوظ کړه - د پاره د د ے چه ستا د روح فطري
پاکیزګي ضا ئع نشي او تهٔ د دنیاوي افاتو نه خلاصے بیا مومے

د نیا چه هر څومره ستا قسمت کښې وي - هغه به ضرور
تا ته دررسي - او تهٔ به ضرور د هغې نه فائده موم ے - په
د ے وجه ستا د دنیاوي ضروریاتو تشویش بالکل فضول
د ے - الله پاك خپل برګزید پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته
فرمائي :- "وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ
زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۚ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَ
أَبْقَىٰ " (د دنیا ظاهري مال و اسباب چه مونږ کفارو ته
ورکړے د ے، په هغې نظر مهٔ اچوه ځکه چه د د ے څیزونو
نه مقصد کفار په فتنه کښې اچول دي - او ستا د پاره د پروردګار
درکړے رزق بهتر او پائندار د ے -) -

مقاله (۶) د توحید راز

د الله تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کښې خپل
خواهشات او لذات فنا که ځکه چه د ے عمل سره به ستا

په زړهٔ کښې د عالم الٰهي صلاحیت پیدا شي - د تعلق بالله
د مضبوطولو د پاره فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ډیر
ضروري د ے او د خپلو خواهشاتو د فنا کولو یو علامت دا
د ے - چه د نفع نقصان، شر او ضرر، دنیاوي اسبابو او د
جد وجهد ټولو معاملاتو کښې په خپل ذات د تکیه په ځا ئے دا
ټول امور کلي طور سره الله تعالیٰ ته سپرد کړے شي او قاضي
الحاجات اوګڼلے شي - خدا ئے تعالیٰ مختارِ کُل نه ګڼل او په
نفس اعتماد کول شرك د ے - صرف خدا ئے تعالیٰ په ماضي
حال او مستقبل کښې د خپل بنده د امورو او معاملاتو کفیل د ے -
د هغهٔ دا نګراني او ذمه داري هغه وخت هم وه چه تهٔ د مور
په خیټه کښې وے او بیا چه د مور په غیږه کښې دے پئے
رودل -

د خدا ئے تعالیٰ دارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا
کولو یو علامت دا د ے، چه تهٔ د هیڅ خواهش قصد نهٔ کوے
ځکه چه خدائي اراده کښې سراسر خیر او بهتري ده او په د ے
کښې ستا قصد کول هم شرك اوګڼړه - د نفساني خواهشاتو د
نفي نه به د الله تعالیٰ فعل په تا جاري شي او د افعال الٰهي
نافذ کیدو سره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرك شي - زړهٔ
به د ے مطمئن شي، سینه به د ے فراخه او کشاده شي - مخ
به د ے روښانه او پر نور شي - او چه د تعلق بالله روحاني
توانائي بیا مومے نو د کائناتو د ټولو څیزونو نه به بے نیازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. ستا نقل وحرکت به د قدرت په اراده وي او د قدرت په ژبه به هدایت بیاموے. تجلّیات الهٰی به تا ته د اشیاؤ ماهیت ښائي. او الله به درته د نور خلعت اغوندوي. پروردګار عالم به خپله تا ته علم ښائي. او د دے علم او عرفان په برکت به د سلفِ صالحین او برګزیده عارفانو مقاماتو ته رسوی.

بیا به ته د مخلوقاتو نه کناره کش شے. تا کښې به ذاتي خواهش او اراده پاتے نشي. د بشریت د رذائیلو نه به پاك شے. ستا زړه به توحید کښې داسے فنا شي، چه د خدائے د ارادے نه سِوا به هرګز څهٔ څیز نه قبلوے. چه دے مرتبے ته اورسے نو تا ته به د کراماتو نسبت کولے شي. په ظاهره به دا کرامات ستا نه ښکاري، خو حقیقت کښې به دا د خدائے تعالیٰ افعال او احکام وي. بیا به ته د هغه شکسته دل اولیاؤ په ډله کښې شامل شے. چه د هغوئ نفساني خواهشات او بشرے ارادے بالکل فنا شوے دي او په زړونو کښې د ربّاني ارادو د کامل اطاعت جذبه پیدا شوے وي. لکه چه الله پاك فرمائیلي دي د څما مخلص بندیان هیڅ نه غواړي مګر هغه چه الله اوغواړي: او فرمائیلي دي الله پاك. زهٔ هغه خلقو ته ډیر قریب یم چه د هغوئ زړونه څما په وجه شکسته دي: نو ته به د الله تعالیٰ قرب تر هغے حاصل نهٔ کړے ترڅو چه ستا ټول خواهشات او ارادے د هغه په رضا قربان نشي.

کله چه تهٔ خپلے ارادے د خدائے په ارادو کښې فنا کړے او د ذاتِ باری نه بل هیڅ څیز ته توجه اونهٔ کړے نو بیا به تا الله تعالیٰ د نورے سره ذرغون کړي او ته به د نورے باطني صفاتو حامِل شے. ستا په نفس کښې به د شرك محرکات محو شي او توحید به دے قلب او دماغ کښې راسخ شي. بیا به تا ته دیدار الٰهی حاصل وی. د " اَنَا عِنْدَ مُنْكَسِرَةِ الْقُلُوْبِ " (زهٔ شکسته دِلو ته ډیر قریب یم) هم د هغه معنیٰ دی. حدیث قدسی کښې راځي - څما مومن بنده دَ ذِکر او عبادت په کثرت څما قرب غواړي، حتیٰ چه هغه

له د دے حدیث نه مطلب دا دے چه بنده عبادتونو کښې د تقرب الٰهی دا سے درجه حاصله کړي، چه خلقو او ماسِوا علائقو نه منقطع شي. او همه تن خدائے ته داسے متوجه شي چه ټول حرکاتو سکناتو، حواس ظاهره او باطنه نه بغیر د خدائے تعالیٰ د اطاعت نه بل څهٔ کار نه اخلي. د هغه لیدل، او ریدل، پوهیدل، ټول صرف د خدائے د پاره وي. او هرګز دا مطلب نه دے چه معاذالله حاشا ثم حاشا خدائے او ولي کښې اتحاد او حلول اوشي. دا سے عقیده سریحًا کفر دے. او د کتاب او سنت او د ټولو علماؤ او امتونو خلاف څیز دے. پیرانو پیر صاحب قدس سره چه فرمائیلي دي چه دا حالت په حالت فنا کښې وي نو د دے نه مطلب د خدائے په لار کښې فنا کیدل دي. دا چه ماسِوا الله علائق ختم شي. نه دا چه خدائے او ولي سره یو شي. حضرت پیرانو پیر صاحب ډیر لوئے فاضل عالم ربانی وو. د هغوئ د شان نه دا خبره ډیره لرې ده چه دا سے خبرے هغوئ ته منسوب کړے شي نو کوم کوم ځائے چه د دے کتاب کښې دا شان مضامین دی، د هغے نه مطلب دغه دے. کوم چه موسبق بیان کړه.

ما ته ډیر محبوب شي. او د کامل ربط په وجه زهٔ د هغه غوږ و شم، چه په هغے هغه اوري. زهٔ د هغے سترګے شم، چه په هغے لیدهٔ کوي. زهٔ د هغه ژبه شم، چه په هغے خبرے کوي. زهٔ د هغه لاس شم چه په هغے هغه نیول کوي. زهٔ د هغه پښے شم چه په هغے هغه ګرځي. نو د فنا هیڅ حالت د دے نه بل نهٔ دے چه تهٔ د خپل ځان او مخلوق نه فانی شے.

خلق یا نیك دي یا بد، د هغه شان تهٔ به هم یا نیک ئے یا بد. هرکله چه ته خپل فطري او ازلي صفات قابو کړے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات به نهٔ قبلوے. او خپل امیدونه به هغوئ سره نهٔ تړے. او د هغوئ د شر نه به خوف نهٔ کوے. بیا به ستا په نفس کښې یوازے الله تعالیٰ باقي پاتے شي، لکه چه ستا د پیدائش نه مخکښې وو. چه دا حقیقت هیر نهٔ کړے چه خیر او شر د الله په اختیار کښې دے او چه کله په خدائے ستا کامل یقین پیدا شي نو هغه به تا د قضا او قدر د شر نه بے خوفه کړي. او خیر او برکاتو کښې به ستا دپاره وسعت پیدا کړے شي. بیا به ته د هر خیر محل، د هر نعمت مرجع، د هر نور مرکز او د هر امن سرچینه شے او د حق د عاشقانو مطلوب او منتها هم دغه فنا ده او هم دغه د سیر او سلوك نه پس اولیاء الله خپل منزل بیا مومي. خپله اراده د الله په اراده کښې فنا کول د ټولو تیرو اولیاؤ او ابدالو مقصود وُو. د دی

تر آخری ساه خپله اراده د خدائی په ارادے بدله کړے ده. د دے وجے نه د دوئ نوم ابدال شو. د دوئ په نزد د حق په اراده کښې خپله اراده شریکول ګناه ده. هاں کهٔ په هیره مجذوبیت یا د حال او خوف د غلبے په صورت کښې ترے څهٔ بے اعتدالی اوشي، یا ډکیدو احتمال وی نو الله تعالیٰ پرے دوئ خبردار کړي او دوئ ترے منع شي او په توبه او استغفار شي. د فرشتو نه علاوه د خواهش او ارادے نه هیڅوك معصوم نهٔ دے.

فرشتے د ارادے نه پاکے او انبیائے کرام د خواهشات نفس نه پاك دي. لیکن د باقي مکلّف مخلوق لکه جن او انس اراده د خواهش نفس نه خالي نه دي. په نوع انساني کښې د خدائے برګزیده بندیان، مثلاً اولیاء او ابدال د ارادے او خواهشِ نفس نه خو یقینًا محفوظ دي. لیکن کله شي چه هغوئ څهٔ وخت ارادے او خواهش ته مائل شي. خو الله پاك په خپل رحمتِ خاصه په بیدارئ کښې هغوئ د دغه لغزش نه اګاه کړي او هغوئ ئے هغه وخت په پښیمانئ او استغفار تلافي اوکړي.

مقاله (٧) توبه او استغفار

د نفس د یا بدو نه آزاد شه. او د دے په متابعت کښې د خلے هسئ د اسرارو نه بیګانه شهٔ. خپل هره معامله ئې خو سره مپال پروردګار ته او سپاره او د خپل زړهٔ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازه د الله تعالی دربان شه. چه شیطان وسوسے پکښ داخلے نشی. د کوم څیز چه خدائے تعالی زړهٔ کښی د رتهٔ د اچولو حکم کوی، هغه پکښ اچوه. او د څهٔ نه چه منع راوړی، هغې له ځائے مهٔ ورکوه. دحق دارادے نه علاوه د بلے ارادے خواهش مهٔ کوه. او دحق اراده د شریعتِ اسلامی مکمل اتباع ده. د خواهشاتو کثرت د بنده دپاره د پریشانۍ او بربادۍ یو مهلك ځنګل دے او دد ے خلاصے ذاتِ حق کښی د جذب کیدو نه بغیر ناممکنه ده. همیشه د احکام الهی اتباع کوه. او د هغه دمنهیاتو نه پرهیز کوه. د خدائے مقدرات د هغهٔ اختیار او رضاته پریږده. او مخلوقاتو کښی هیڅوك د هغهٔ شریک مه جوړوه. ستا ارادے او ارمانونه ټول د هغهٔ مخلوق دی. کهٔ تهٔ خپله اراده د خالق ارادے سره شریکوے. نو په دے حالت کښی تهٔ مشرك ئے.

قرآن وائی څوك چه د الله تعالی د دیدار په طمع دی هغه له پکار دی چه نیک کار وبه کوی. او مخلوقاتو کښی هیڅوك هغهٔ سره عبادت کښی شریک جوړ نهٔ کړی. یوازے بُت پرستی شرك نهٔ دے. بلکه د خواهشاتو په پټو سترګو پیروی کول او فانی دنیا کښی یو هستیٔ یا یو څیز سره زړهٔ او دماغ د مشق درجے پورے تړل صریحاً شرك دے. الله پاك فرمائی «اے نبیﷺ! تا هغه سړے نهٔ دے لیدلے، چه مه خس

نفسانی خواهشات خپل معبود ګرځولے دی؟ نو د الله تعالی نه سِوا نور هر څهٔ چه دی، هغه غیر الله دی. او هر کله چه تهٔ غیر الله کښی مشغول شوے. نو بلا شبے تا الله تعالی سره شریک جوړ کهٔ او خپله مشرك شوے. نو ذکرِ حق کښی جد وجهد کوه. په ارام مه کښینه. د خدائے نه ویره اوکړه. بے خوفه کیږه مه. او د حق په تلاش کښی صداقت اختیار کړه. غافله کیږه مه.

سلوك کښی چه کوم مقامات تاته حاصل شی. هغه خپل ذات سره مهٔ منسوب کوه. بلکه هغه عطائے ایزدی اوګڼړه. بیا کهٔ تاته څهٔ حال یا مقام حاصل شی نو هغه پټ ساته. او نا اهلو سره د هغې ذکر مهٔ کوه. په دے طریقه به تا ته هم نوره هم روحانی ترقی حاصله شی ځکه چه ستا تعلق براه راست الله تعالی سره دے او د کلام الله موافق «هره ورځ د الله تعالی یو نوے شان دے» نو د احوالو مخلوق سره تذکره بنه نهٔ ده. کهٔ ستا احوال برقرار وی، نو د الله پاك بخشش اوګڼړه. او د خدائے نه د شکر د توفیق او د زیاتی سوال کوه. کهٔ ستا حال د غسے باقی پاتے شی. نو په دے کښی ستا دپاره د علم معرفت ترقی او د اداب اضافه ده. الله پاك فرمائی «چه مونږ یو آیت منسوخ کوو یا هیر وو، نو بیا د هغې نه بهتر یا د هغې په مثل بل آیت راوړو. او الله پاك په هر څیز قادر دے» نو الله پاك په خپل قدرت، اختیا

تدبیر او تقدیر کښی عاجز مهٔ ګڼړه. د هغهٔ په وعدو کښی هیڅ شک مهٔ کوه. او د هغه د رحمت او بخشش نه هیڅکله نا اُمیده کیږه مه. د هغه د رسول برحق اسوهٔ حسنه اختیار کهٔ. او یوه شه چه په حضور صلی الله علیه وسلم نازل شوے بعضِ آیاتونه وروستو منسوخ شوے دی. او د هغې په ځائے نور آیاتونه راغلی دی. او حضور صلی الله علیه وسلم د هغې نوو آیاتونو تعمیل کړے دے. د اخو د ظاهر شریعت حال شو.

باطنی علم او نور احوال چه دی نو دا د خدائے او د هغه د رسولﷺ په مینځ کښی د یو راز حیثیت لری. د دے متعلق حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: «ځما په زړهٔ په بعضے اوقات یوه پرده راتله او د هغې د لرے کولو دپاره به ما ورځ کښی اویا ځله د خدائی نه مغفرت غوښتلو» او ځینې روایتونو کښی د سل ځله مغفرت ذکر دے). نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به د یو حالت نه بل حالت ته منتقل کولے شو. او د غه رنګ به حضور صلی الله علیه وسلم د قرب په منازلو عبور بیامونده لو. نورانی خلعتونه به ورته اغوستولے او بدلولے شو. او د کشف او معرفت هر دوئم حالت به د اول حالت نه ارفع او اعلی وو. په دے دوران کښی چه به کله حجاب واقع شو، لکه چه احادیثو کښی راځی. نو حضور صلی الله علیه وسلم به په کثرت سره استغفار ویلو ځکه چه

استغفار د روح تزکیه او د قلب صفائی ده. او د هر مؤمن دپاره اکسیر دے.

توبه او استغفار هر حالت کښی د بنده دوه لازمی صفات دی. او دا دواړه د حضرت ابوالبشر آدم علیه السلام نه مؤمنانو ته یو مقدس میراث پاتے شوے دے. د آدم علیه السلام په باطنی احوالو چه د سهو او نسیان او د عهد د خلاف ورزۍ د تاریکی پرده راغله، نو هغهٔ د خپلے ارادے او خواهش په پیروۍ کښی راګیر شو. او د غه وخت د آدم علیه السلام اراده کول د خدائے ارادے سره شرك کول وو. نو د هغهٔ د غه اراده چه په شرك مبنی وه، ماته کړے شوه. روحانی باطنی حالت ئے زائل شو. او انوار پرے تاریك شول.

بیا آدم علیه السلام په خپلو لغزشونو آګاه کړے شو. او د نسیان او حکم عدولی په اعتراف کښی د توبے او استغفار توفیق ئے بیامونده. نو بابا آدم علیه السلام په ویره زاړۍ په بارګاه الهی کښی التجا اوکړه. «رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ» (اے ربه ځمونږه مونږ په خپل ځان ظلم اوکهٔ. کهٔ تهٔ مو اونهٔ بخښے او رحم را باندے اونهٔ کړے نو مونږ به د زیان کارانو نه شو). نو د توبے او استغفار په برکت په هغوئ د الله تعالی د هغې اسرارو او علوموکشف او د دا سے تجلیاتو پیرزونه اوشوه چه د دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه مخکښې هغوئ د دے نه بهرور نهٔ وُو- د دے نه پس د هغوئ هره اراده د الله تعالیٰ د ارادے ماتحت وه. او دهغوئ هر دوئم حالت د رومبئ حالت نه بهتر او ارفع وُو. حقٌ چه هغوئ ته ولایتِ کبرٰی، قبولیتِ حق او دنیا او عقبیٰ کښې سرفرازی نصیب شوه او د هغوئ اولاددزمکه په مخ بنده او خُائیرِیده - او په هغوئ کښې لوئے لوئے جلیل القدر انبیاء او برګزیده اولیاء الله پیدا شول- بیا د دنیا نه پس عقبیٰ د هغوئ جائے پناه او د حیاتِ ابدی قرارګاه شو-

نو تاله هم توبه او استغفار باید- او د رسول کریم صلی الله علیه وسلم اسوه حسنه او د نوع انسانی د پلار حضرت آدم علیه السلام خصائل اختیارول پکار دی - او هم دا څیزونه د خدائے د رښتینو عاشقانو او دوستانو سنت دی چه د نجات ضامن دی-

مقاله (۸) د قـربِ الٰهی مـنزلونه

دخدائے د طرفه چه تهٔ کوم روحانی او باطنی حالت کښې ئے - د هغے نه سوا د اوچت یا د لاندے حالت آرزو مهٔ کوه - هرکله چه تهٔ د شاهی محل (عالم لاهوت) په دروازه ئے نو په محل کښې د داخلیدو خپله خواهش مهٔ کوه - ترڅوچه شاهی حکم (امر دِق) سره ته په زور پکښې داخل نهٔ کړے شې - د زور نه مراد هغه حکم دے چه ازلی تاکیدی او باربار وی - محض د نفس په ترغیب په داخله [illegible]ـ مهٔ کوه - کیدے شی، چه دا د هغے بادشاه (الله تعالیٰ) د طرفه امتحان وی - خو ترهغه وخته د صبر او تحمل نه کار اخله - چه تهٔ په داخله مجبور کړے شې - او ستا داخله سراسر د شاهی إذن ماتحت وی -

چه ته جبر او شاهی حکم سره محل (قربِ خداوندی) کښې داخل کړے شے - نو تاله به بادشاه د خپلے ارادے او فعل په وجه څهٔ عذاب نهٔ درکوی. ځکه چه د هغه قهر او عذاب خو د بنده په بے صبرئ، نفسانی خواهشاتو، بے ادبئ او د تسلیم رضا په ترک کولو راځی - نو چه تهٔ جبرًا شاهی محل کښې داخل کړے شے. نو د اخپله خوش نصیبی او سعادت اوګڼره او د هغه په دربار کښې خاموشه، سرټیټه، او مؤدب ولاړ اوسه - او په کوم خدمت چه تهٔ ماموره کړے شے، په سرسترګو د هغے پیروی کوه - او د خپلے محبت ته هرګز هغے کښې دخل مه ورکوه -

الله تعالیٰ خپل نبی اکرم صلے الله علیه وسلم ته ارشاد فرمائی :" د دنیا د ظاهری مال و اسباب کوم څیزونه چه مونږ کفارو ته ورکړے دی - تهٔ په هغے نظر مهٔ کوه - ځکه چه دغے اشیاؤ مقصد خو کفار په فتنه او امتحان کښې اچول دی. او ستا د پروردګار درکړے رزق ستا د پاره ډیر بهتر او پائدار دے" نو د الله تعالیٰ په دے قول کښې " رِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى- (خدائے درکړے رزق ډیر بهتر او پائیدار دے). حضور صلے

الله علیه وسلم ته په باطنی احوالو، صبر وشکر او په عطا شوے نعمتونو د راضی کیدو تعلیم ورکړے شوے دے - یعنی مونږ چه په تا کوم لوئے پیرزوینے کړے دی، لکه نبوّت، علم راسخ، حکمت وفهم، دین اسلام، توحید او معرفت، جهاد فی سبیل الله او فتوحاتِ غیبی، دا څیزونه د دنیاد نورو مال وجائداد او د عیش وعشرت د سامان نه ډیر بهتر او دائمی دی- نو د الله تعالیٰ په عطا شوُو نعمتونو شکر او رضامندی کول او د نورو فانی او عارضی څیزونو ترک کول، د ټولو نیکو او برکتونو اصل دے-

ټول د نیاوی اشیاء الله تعالیٰ د بندیانو د آزمائش د پاره پیدا کړی دی - کوم څیز چه ستا په قسمت کښې وی، یا د غیر، هغه بل د هیچا د پاره نهٔ وی، هغه د قدرت لاس کښې محفوظ وی - نو کهٔ هغه مشیّتِ ایزدی کښې ستا په حصه کښې وی. کهٔ تهٔ ئے غواړے، او کهٔ نه، هغه به ضرور تا ته رسی - د هغے په طلب کښې ستا د طرف نه د ګستاخئ یا د بے ادبئ اظهار مناسب نهٔ دے. او کهٔ هغه څیز د بل چا قسمت کښې وی - نو تهٔ هغه نشے حاصلولے. او کهٔ هغه په خیر و عافیت او سلامتئ سره د چا فرد بشر قسمت کښې نهٔ وی، او محض فتنه او امتحان وی - نو بیا د یو عقل او شعور خاوند ولے دیده دانسته ځان په فتنو او پریشانو کښې کښیباسی - مراد دا شو، چه خیر او سلامتی او د زړهٔ اطمینان په باطنی

احوالو او تسلیم او رضا کښې دے -

شاهی محل د داخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوجِ روحانی) او د هغے ځائے نه چهت (منزل مقصود علّیین) ته اوخیژولے شے - نو څنګه چه مونږ ذکر اوکهٔ. تهٔ بالکل خاموش، سرکښته او مؤدب اوسه - بلکه د دے امورو کښې د رومبی نه زیات تابعدار اوسه - ځکه چه تهٔ اوس بادشاه ته زیات قریب ئے - نو خطرو ته هم قریب ئے - چه دلته را اورسے نو د هغهٔ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال میا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی. او ناشکری یو ناشکرګزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې ذلیل کوی -

ځکه چه مخکښې ذکر اوشو تهٔ د ذکر فکر او عملِ صالح په جد وجهد کښې مشغول اوسه. چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی - او یاد سا ته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی - چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی - د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرګز مهٔ کوه - د دے حفاظت کوه - او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه - نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره -

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغهٔ د جلالی او جمالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

احوالواو تسلیم او رضا کښې دے۔

شاهی محل ددا اخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوجِ روحانی) او د هغې ځائے نه چهت (منزل مقصودعلّیّین) ته او ختو ولے شے۔ نو ځکه چه مونږ ذکر اوکهٔ۔ ته بالکل خاموش، سرکښته او مؤدب اوسه۔ بلکه د دے امورو کښې د ړومبی نه زیات تابعدار اوسه۔ ځکه چه تهٔ اوس بادشاه ته زیات قریب ئے۔ نو خطرو ته هم قریب ئے۔ چه دلته را اورسے نو د هغهٔ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال یا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی۔ او ناشکری یو ناشکرګزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې ذلیل کوی۔

ځکه چه ځکښې ذکر اوشو تهٔ د ذکر فکر او عملِ صالح په جد وجهد کښې مشغول اوسه۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی۔ او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی۔ د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرګز مهٔ کوه۔ د دے حفاظت کوه۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره۔

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغهٔ د جلالی او جمالی

صفاتو ذکر په وضاحت سره موجود دے۔ او هغه د خپلو بندیانو په طبائعو کښې د دے صفاتو ظهور فرمائی۔ د اولیاؤ او ابدالو په کشف او مشاهده او افعالو کښې د الله تعالیٰ دا صفات دا سے عجائب را ښکاره کړی چه عقل او فهم مغلوب کړی، رسومات او عادات فنا کړی۔ او انسانی حواسو کښې د دهشت او ضعف یا د لطف او محبت تأثرات پیدا کړی۔ د الله تعالیٰ دا افعال په دوه قسمه دی۔ یو جلالی او بل جمالی۔

د خدائے تعالیٰ د جلال ظهور دا دے، چه په خوف او هیبت غلبه راشی۔ او د جسم په اعضاؤ د ویرے آثار را ښکاره شی۔ لکه چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم احادیثو کښې روایت دے چه د دوی د سینے مبارکے نه به د مانځه په وخت کښې د دیګ د یشیدو په شان آواز راختلو ځکه چه "وَاعْبُدْ رَبَّكَ كَاَنَّكَ تَرَاهُ" (د خپل رب عبادت دا سے کوه، لکه چه ته ئے وینے) مطابق به حضور صلی الله علیه وسلم د الله تعالیٰ د جلال او جبروت مشاهده کوله۔ او د الله پاک د عظمت او هیبت انکشاف به ورته کیدلو۔ د غه رنګ د حضرت موسیٰ علیه السلام جلال هم مشهور دے چه د توحید او دینی غیرت په جذبه کښې ئے د خپل ورور هارون علیه السلام ږیرے لاس ورواچولو۔ او دا د هغوئ معمول او مزاج وو۔ چه قرآن پرے شاهد دے۔ د غه شان جلال او جبروت د حضرت ابراهیم خلیل الله او حضرت عمر فاروق رضی

د حالاتو نه هم منقول دے۔ چه د خپل ذات د پاره نهٔ وو، بلکه د حق او توحید د پاره۔

هرچه د جمال مشاهده ده نو دا په زړونو او مزاجونو کښې د خدائے د رحمت، رحم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عفو او د سخا د صفاتو ظهور دے۔ چه د قربِ خداوندی په وجه په بنده تجلی غورځوی۔ د الله تعالیٰ د صفاتِ جمالی عظیم ترین مظهر د حضور صلی الله علیه وسلم هستی مبارکه ده۔ چه همیشه ئے هر یو خواه سره ښهٔ کړے دی۔ هر ضرر رسونکی ته ئے راحت رسولے دے۔ هر یو کو سره ئے د محبت سلوک کړے دے۔ او انتهائے دا چه د مکے معظمے د فتح په وخت ئے خپلو بدترینو دشمنانو ته په دے الفاظو معافی ورکړه۔ "لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ (نن ورځ په تاسو هیڅ ګرفت نشته۔ یعنی ما بخښلی یئی) د حضور صلی الله علیه وسلم دا "جمالی صفت" او "خلق عظیم" د اُمت په ډیرو اولیاؤ ابدالو کښې هم باحسن الوجوه موجود دے۔

الله تعالیٰ د خپل جمال د مشاهدے نعمت د اُمت په خاص خاص افرادو پیرزو کړے دے) او ټول عمر ئے هغوئ په دے نعمت ښاد کړے دی۔ د پاره د دے چه د زیات شوق په سبب د محبت په جذب او هستیٔ کښې د دوئ روحانی قوی سست او کمزوری نشی۔ او د هجر او فراق په خفګان کښې د حقوقِ عبودیت د تعمیل نه پاتے رانشی۔ نو

الله تعالیٰ حکیم او دانا دے۔ رحیم او کریم دے۔ او د جمال د تږو په اضطراب ښهٔ خبردار دے۔

د غه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به د حضرت بلال رضی الله عنه مؤذن ته فرمائیل۔ اے بلاله! اذان اوکه۔ چه ذکر او مانځه کښې راحت بیامومو۔ د حضور صلی الله علیه وسلم د پاره مونځ په دے بنا د قلب او د روح راحت وو۔ چه د کامل استغراق په وجه به نبی علیه السلام ته د مانځه په دوران کښې د جمالِ اِلٰهی مشاهده حاصلیده۔ په دے وجه به حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیل چه ځما د سترګو او زړهٔ آرام په مانځه کښې دے۔

مقاله (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص

دے کښې شک نشته، چه ستا نفس د الله تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خود اد دنیا خواهشاتو، لذاتو، اسبابو، غرور او تکبر د سے لاره نه بدراهه کړے دے۔ ځکه چه دا څیزونه د انسان مزاج سره اخښلے شوے دی۔ نو کهٔ تهٔ د الله د اطاعت او فرمانبردارئ د پاره د نفس مخالفت ته تیار شے نو دا به ستا د طرف نه یو جهاد د فلاح او بهبود یوه ذریعه وی۔

د نفس د جهاد نه پس به ستا دوستی او بندګی د ثبوت مقام ته اورسی او په تابه د پاک، صاف، او خوشګوارو نعمتونو پیرزوینے اوشی۔ د کائناتو ټول اشیا به ستا تابع شی او ستا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت او تعظیم ته په غاړه بسته وی. او دا یو ضلی شوے اصول دے. چه کوم سرے د خدائے تعالیٰ فرمانبرداروی نو دنیا د هغهٔ فرمانبرداره وی. الله پاک فرمائی. "کائناتو کښې هیڅ څیز داسے نشته چه د خدائے ثنا صفت نهٔ کوی. خو تاسو د هغوئی په ثنا پوهیږئی نه" او الله پاک فرمائی: "ما آسمانونو او زمکے ته اووے، چه تاسو ځما فرمانبرداری قبوله کړئ. کهٔ خوښه مو وی او کهٔ مو نهٔ وی خوښه. نو هغوئی اووے اچه اے خالق کائناته! مونږ ستا فرمانبرداری په سر سترګو قبلوو.

مکمله بندګی، د نفس د ناکاره خواهشاتو په مخالفت حاصلیږی. په قرآن کریم کښې د یرځایه راغلی دی چه د نفس اماره (هغه نفس چه انسان ته د بدو کارونو ترغیب ورکوی) پیروی انسان د صراط مستقیم نه ګمراه کوی، حدیث قدسی دے. چه حضرت داود علیه السلام ته الله پاک اوفرمائیل "چه د نفس د خواهشاتو پیروی هیچرے اونهٔ کړے. ځکه چه زما په زمکه کښې د نفس د پیروئی نه زیات د فساد څیز بل نشته" او د حضرت بایزید بسطامیؒ متعلق یو حکایت مشهور دے چه هغوئی الله پاک خوب کښې اولید، نو عرض ئے اوکړه چه یا الله! تا ته د رسیدو کومه لاره ده؟ نو الله تعالیٰ ورته اوفرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریږده او ما ته راځه" حضرت بایزید فرمائی: ددے پس مالکه د مار د پوټ خپل نفس په ځائے پریښود:

غرض دا چه هر حال کښې د خواهشات نفسانی نه پرهیز د خلاصی باعث دے. نو کهٔ تهٔ متقی او پرهیزګار ئے. نو د حرام مال نه او د مخلوقاتو د خوف او خدشے نه د ډډه اوکړه. او د مخلوقاتو په ځائے خپل اُمید وند خپل خالق سره اوتړه. او د زکوٰة، صدقے او نذرانے په طور هم د خلقو نظر مهٔ کوه. بنهٔ پوره شه چه د رزق او روزئی ټول امور د فاعل فعل او تدبیر سره په ظهور کښې راځی. او فاعل او مدبّر الله تعالیٰ دے. خو سره ددے د مخلوق د طرفه د سعی، محنت او کوشش اصول هرګز هیرول نهٔ دی پکار. د پاره د دے چه تهٔ د جبریه فرقے (دوئی ددے خبرے قائل دی، چه فعل کښې د بنده مطلقًا دخل نشته) د عقائدو نه خلاصے بیا موے. او دا هم مهٔ وایه چه د مخلوق په افعالو کښې د خدائے قدرت او اختیار هیڅ دخل نشته. او بنده د هر فعل او اراده خپله مختار او مجاز دے ګنی دے عقیدے سره به تهٔ کافر شے. او قدریه فرقه کښې به راشے. بلکه عقیده درسته کړه. او دا اووایه، چه د مخلوق افعال او اعمال د مشیّتِ خداوندی نه دی چه د هغے د تعمیل حکم د پاره "لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ" یعنی د مخلوق د طرفه سعی او محنت لازمی څیز دے. او قرآن او حدیث کښې ددے مثالونه وارد دی.

احکام خداوندی نه تجاوز مهٔ کوه. ځکه چه د هغهٔ احکام په ټول مخلوقات طوعًا وکرهًا (په خوښه او ناخوښه یعنی هر حالت کښې) حاوی دی. د احکم الحاکمین په موجودګی کښې په هیڅ یو امر کښې حاکم مهٔ جوړیږه. ستا حاکم کتاب الله او سنت رسول الله دے. کهٔ ستا زړهٔ کښې څهٔ خیال یا وسوسه تیره شی. یا د الهام کیفیت محسوس کړے نو هغه د قرآن او حدیث په معیار او سنجوه. کهٔ قرآن او حدیث کښې د هغے حرمت او ممانعت موجود وی. مثلا وسوسه، سود غلا، غضب، ظلم، زیاتی، دروغ فریب او د هغے نور د فسق و فجور اعمال نو داسے خبرے د خپل قلب او دماغ نه لرے که او مخ ترے واړوه. ځکه چه داسے وسوسے د شیطان د طرفه وی چه په قِسم قسم ښکلے صورتونو کښې ئے انسان ته راوړاندے کوی.

کهٔ ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترمخه جائز او مباح وی او د حرمت پکښې هیڅ شبه نهٔ وی. نو بیا ئے بلا تامل تعمیل اوکړه ځکه چه دے کښې د ګناه خدشه نشته. لکه د حلالو څیزونو خوړل، څښل، نکاح، ښهٔ لباس، چا صالح سره ناسته پاسته، د بیت الله شریف حج، د ګنډو، یتیمانو او غریبانو امداد او د عوامو د فائدے کارونه واخله. په داسے اِلهام زړهٔ سکون او اطمینان بیا مومی. او فطرت ددے تائید او تصدیق کوی. د افعالِ الهی او امرِ الٰهی د تعمیل د پاره الله تعالیٰ خپله د بنده فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هر کله چه فعل خالصةً د حق د پاره پاتے شی او تا ته د تائید حق مقام حاصل شی نو بیا کهٔ تا ته څهٔ فتنه پیښه هم شی، نو د هغے د شر نه به د خدائے په امان ساتی ځکه چه الله تعالیٰ په خپل مشیّت او فعل چالره سزا نهٔ ورکوی. بنده ته عذاب په امورِ الٰهی کښې د دخل ورکولو په وجه ورکولے شی.

کهٔ ته د ولایت خواهان ئے (خدائے دِ په مونږ ټولو ددے نعمت پیرزوینه اوکړی. آمین). نو د نفس مخالفت شروع کړه. او د امرِ حق په پوره طریقه تابع شه. او د امرِ حق پیروی په دوه قسمه ده. یو هغه قسم دا چه د نفسانی لذّاتو د پیروئی نه منع شے. فرائض ادا کړے او خپل ظاهر او باطن د ګناهونو نه محفوظ کړے. او دو ئم قسم دا چه د خدائے کوم احکام د الهام یا القاء په طور ستا په زړهٔ وارد کیږی. د هغے اطاعت په پوره احترام سره اوکړے او د خدائے تعالیٰ د وقتًا فوقتًا مشورو نه غفلت اونکړے. دا باطنی امر په هغے مباح کارونو کښې هم بیا موندے شی چه د هغے متعلق شریعت کښې څهٔ حکم موجود نهٔ وی. په دا شان چه نه خو هغه ممنوع وی. او نه د وجوب حکم لری. او دے کښې بنده ته اختیار ورکړے شوے دے. خواه کهٔ دا په تصرف کښې راولی، او کهٔ نهٔ ئے راولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوے نوم مباح دے نو یو متقی او خدائی سړی له پکار دی چه هغه د هر دا سے څیز متعلق استخاره اوکړی او د حکم ربّی په انتظار کښ شی. او هرکله چه حکم بیا موهی، نو د هغه مطابق دِ تصرف کوی. او په دا سے حالت کښ دِ د بنده ټول اعمال، حرکات او سکنات د الله تعالیٰ د طرفه نهٔ وی.

دکومو څیزونو حکم چه شریعت کښ موجود دے هغه دِ د شرع په دو سره، او دکومو څیزونو حکم چه شریعت کښ موجود نه دے، هغه دِ د استخارے په ذریعه په ځائے راوړلے شی. دلته بنده بیا د اهلِ حقیقت د مقام نه شی. او هغه په اولیاؤ کښ شمیرلے شی او کهٔ تهٔ د "حق الحق" په حالت کښ ئے چه په ذات خداوندی کښ د فنا کید و حالت دے نو دا د الله تعالیٰ خبړبین وته اوگنړه. ځکه چه دا د هغه ابد الوحالت دے، چه د هغوی ږیونه د عشق و محویت ته مات دی. هغه موحدین دی، عارفان دی. صاحب علم او عقل دی. دوئی د امیرانو آقا د خلق خدا پیشوا او نگهبان، د حق نائبین، خاصان او محبان الٰهی دی. نو په دے مقام د امر پیروی دا ده چه تهٔ د نفس امّاره مخالف شے او دنیا او اخرت هیڅ څیز ته ستا رغبت او توجه پاتے نهٔ شی. د هغه وخت ته د مالک الملک بنده ئے. نه چه د مُلک بند. تهٔ به د امرحق غلام شے، نهٔ

چه د خواهش او په ظاهر او باطن به کلی طور دا سے د خدائے په حواله شے لکه د دائی په لاس کښ چه پئے روده بچے یا د طبیب په مخکښ بے هوشه بیمار وی نو د الله تعالیٰ د امر او نهی د شناخت او پیروئی نه علاوه د نورو ټولو کارونو نه به تهٔ بے هوشه او بے خبره ئے.

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غربت او ناداری په حالت کښ چه ستا په زړهٔ کښ د نکاح خواهش پیدا شی او تهٔ د دے ذمه داری سرته نشے رسولے. نو د الله تعالیٰ نه د رزق د فراخئ او اسوده حالئ سوال کوه. او د هغه د رحم امید وار اوسه. د نیا کښ ئے د انسان د پاره نکاح لازمه کړے ده. او د دے خواهش ئے بنی آدم له ورکړے دے. نو هغه د دے د اسبابو او ذرائعو هم پیدا کونکے دے. د هغه مشکل کشا او قاضی الحاجات به بغیر ستا د پریشانئ نه د بخشش په طور ستا د نکاح اسباب برابر کړی. چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وی.

اُوس به ستا صبر او انتظار په ثنا او شکر کښ بدل شی او الله پاك شکر گزاره سره په کلام پاك کښ د نعمت د زیاتی وعده کړے ده. فرمائی: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ۝ (کهٔ تاسو شکر کوی نو زهٔ به د رباندے خپلے پیرزوینے لا زیاتوم. او کهٔ ناشکری کوئ نو یاد ساتئ چه زما عذاب ډیر سخت دے) او که د یو وخته

پورے د نکاح ضروریات د برابر نشی. نو صبر او انتظار کوه. الله پاك فرمائی :- لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللهِ (د خدائے د رحمت نه مهٔ نا امیده کیږئ.) خو په دے اثنا کښ د الله تعالیٰ په اراده او فعل کښ بالکل دخل مهٔ ورکوه. د خواهشات نفسانی نه ځان ساته او ذکر الٰهی سره د صبر او تحمل نه کار اخله.

د قضا و قدر دستور سره باوفا اوسه. او د امر ربّی اطاعت کوه. او یقین لره چه ستا پروردگار به اخر په تا فضل و کرم اوکړی. رزق به دِ فراخه کړی. او گناهونو نه د بچ کیدو او په صراط مستقیم د قائم پاتے کیدو به قوت او توفیق د رکړی. الله پاك فرمائی: إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُم بِغَيْرِ حِسَابٍ ط (د صابرانو د پاره بے حسابه اجر دے).

مقاله (۱۲) د منعم اطاعت که د نعمت؟

چه تا الله تعالیٰ د مال او جائداد خاوند کړی. او تهٔ د دے مال په وجه د خدائے د عبادت او اطاعت نه روگردانه شے. نو خدائے تعالیٰ به تا هم د نیا او هم آخرت کښ د خپل نزدیکت نه لرے کړی او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت په وجه د غه مال او دولت هم درنه واخلی. او محتاج او پریشان حال دِ کړی.

د منعم (نعمت ورکونکی) نه غافل کیدل او سراسر نعمت کښ محو کیدل شرك دے. او شرك د خدائے په نزد

یو ناقابلِ معافی جرم دے. خو کهٔ تهٔ مال و دولت خپل معبود او مقصود جوړ نهٔ کړے او په ثنا او ذکر کښ مشغول شے نو الله تعالیٰ به دا مال ستا د پاره برکت او راحت اوگرځوی او دے کښ به ورځ تر ورځه زیاتے راځی.

مال به ستا خادم وی. او ته به د خپل رازق او پروردگار خادم. بیا به ته دنیا کښ د قِسم قِسم نعمتونو نه فیض یاب شے. او عقبیٰ کښ به د خدائے په نزد معزز او محترم شے. او جنت الماویٰ کښ به صدیقینو، شهداؤ او صالحینو سره هم مجلس او هم پایه شے.

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته گردن کیږده

کهٔ ستا په قسمت کښ نعمت وی. خوا کهٔ تهٔ د هغے خواهشمند ئے یا نهٔ ئے، هغه به ضرور تاته دررسی. د غه شان کهٔ ستا په قسمت کښ مصیبت وی او ستا د پاره د هغے حکم شوے وی. نو خواه تهٔ هغه نا خوښه وے، او که دعا په ذریعه ئے دفع کوے. خو هغه به په تا راځی. نو تاله پکار دی چه په هره معامله کښ د الله تعالیٰ مخکښ د فرمانبرداری گردن کیږدے چه د هغه فاعل حقیقی فعل ستا د پاره جاری شی.

که د خدائے د طرفه په تا د نعمت پیرزوینه اوشی. نو شکر او باسه. او کهٔ مصیبت راشی. نو صبر او تحمل اختیار کړه. تهٔ د بخشش او د عطا د حالاتو بالکل مطابق اوسه. چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حق د لارے منزلونه اووهی نو د تسلیم او رضا په دے طریقه به د نبیو و صالحینو، شهداؤ او صدیقینو مقام ته اورسے. او قرب خداوندی به حاصل کړے بیا به ته د هغه خلقو ملګرے شے چه د هغوئی د ذکر او فکر په برکت د کرامت، نعمت، عزت، مسرت او د نفس د اطمینان خاوندان شوے وی. نو په آفاتو او مصائبو کښې کښې د صبر او ستقامت نه کار اخله. او د مؤمن د ټولو نه اهم او مقدّم صفت هم دغه دے.

د رحمة للعالمین ارشاد دے :" د دوزخ اور به مؤمن ته وائی اے مؤمنه! ځما د علاقے نه زر تیریږه ځکه چه ستا نور ځما اور مړ کوی. داهغه نور دے، چه محکم یقین او کامل ایمان سره چه د نیا کښې ورسره وو. او په دے نور په مؤمن او کافر کښې تمیز کیدلے شی. او دغه نور په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې د هرے بلا مدافعت کوی. نو پکار دی چه ستا د صبر او ایمان قوت تانه هر مصیبت او بلا لرے کړی. یقین لره، چه هیڅ بلا ستاد بربادولو دپاره نه، بلکه ستا د ازمیښت د پاره. ستا د ایمانی طاقت قوی کولو دپاره، ستا د یقین زیاتولو د پاره، ستا د فلاح او ترقی دپاره او د رضائے حق د بشارت درکولو دپاره تاته راځی. الله پاك فرمائی. اے مسلمانانو! موږ تاسو ازمایو. چه تاسو کښې د فی سبیل الله جهاد کونکو او صابرو خلقو پته اولګی. بیا چه د الله تعالیٰ په ذات و صفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او ته

یقین سره د هغهٔ افعالو سره موافقت اوکړے. نو هغه به په هر مصیبت کښې ستا مشکل کشائی کوی. او د هغهٔ امداد به ستا شامل حال وی. نو دځان یا د غیر په حق کښې دے تا نه هیڅ یو قول او فعل داسے بنکاره نشی چه د الله تعالیٰ د امر و نهی نه بهر وی.

کله چه تاته یو امر خداوندی اوشی. نو د هغے تعمیل په تادئ کوه. او قوت او حرکت سره هغه سرته رسوه. د تقدیر او فعل الٰهی په تکیه محض په تسلیم او توکل مه اوسه، بلکه سعی کوشش، فکر تدبّر او خپل وهبی او فطری قوتونه هم پکار راوله. چه تاته امر الٰهی عملی طور سره ظاهر شی. او که د خپلو عزائمو په تعمیل کښې پاتے راغلے ئے، نو د خپل پروردګار پناه اونیسه هغه ته التجا کوه. هغهٔ ته زاری کوه او امر الٰهی کښې د غفلت کولو اسباب معلوم کړه. ممکنه ده چه دا پریشان کن صورتِ حال ستا د غرور تکبر، طاعت او عبادت کښې د سوءِ ادب، په خپل قوت او صلاحیت د تکیه په خهٔ بنهٔ عمل د ناز کولو یا د مخلوق خالق سره د شریک کولو په وجه وی، یا ممکنه ده چه الله تعالیٰ د خهٔ لغزش په وجه د خپل قرب نه معزول کړے ئے. او ستا نه ناراضه وی او ته ئے په خپل هوا او هوس کښې اخته کړے ئے. ته نهٔ پوهیږے چه د نیا کښې د شرك او غفلت جرائیم ځائے په ځائے خواره شوی دی.

چه هغه مؤمن د خپل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی الله تعالیٰ نه لرے او بے تعلقه کوی. نو د شرك د اسبابو نه پرهیزګار شه. چه د الله نه غیرالله ته راغب نهٔ شے.

کوم څیز چه د الله نه سوا دے هغه د غیرالله حکم لری نو تهٔ د خپل مولانه سوا غیر ته رجوع مهٔ کوه. او په خپل نفس داسے ظلم مهٔ کوه چه د غیرالله په سبب د الله د اوامرو نه غافل او بے خبره شے. کنی هغه به دِ په داسے اور کښې ورلوړیکی، "چه د هغے خشاك سړی او کاڼړی دی، او چه د کفارو د پاره تیار شوے دے "(آیت شریف دے) بیا کهٔ تهٔ څهٔ عذر یا فریاد کوے، نو ځائے به نهٔ نیسی. او کهٔ د الله رضا لټوے نو هغه رضا به حاصله نهٔ کړے. او کهٔ د ایمان او عمل صالح د ضائع کولو په حقله د نیا ته بیا د نیکئ د پاره راتلل اوغواړے، نو دوباره به دنیا ته دِ راتلل نصیب نشی. نو په خپل نفس رحم اوکړه. او علم، عقل ایمان او معرفت غوندے نعمتونه چه خدائے درکړی دی، هغه د خدائے په عبادت، رضا او خوشنودی کښې صرف که. او د دے په پاکو انوارو د جهل او شرك تاریکئ د خپل قلب او دماغ نه محو کړه.

د الله پاك د اوامرو مطابق په صراط مستقیم روان شه او خپله هره معامله هغه قاضی الحاجات ته اوسپاره. چه تهٔ ئے پیدا کړے ئے. او ستا پرورش ئے کړے دے. تهٔ

یو بیکاره نطفه وے. د هغې نه ئے تاته انسانی صورت درکهٔ. او زمکه کښې ئے د خپل خلافت او نیابت په منصب سرفراز کړے. نو ستا هر خواهش او مراد د هغه د مراد تابع پکار دے، او ستا هره ناخوښی د هغهٔ د ناخوښئ مطیع پکار ده. هرکله چه تهٔ د احکام الٰهی تابعدار شوے. نو د کائنات ټول څیزونه به ستا تابع دار شی. (خدای تعالیٰ دِ موږ ټول په دے نعمت ښاد کړی. آمین.).

هرکله چه تهٔ د الله تعالیٰ د منهیاتو نه پرهیزګار ریشے، نو بیا کهٔ د نیا کښې تهٔ هر ځائے ئے ټول مصیبتونه او تکلیفونه به تانه په دِ ډه وی. الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښې فرمائیلی دی :" اے بنی آدمه! زهٔ الله یم. خالق کائنات یم. ځما نه سوا بل معبود نشته. زهٔ چه کائناتو کښې کوم څیز ته حکم ورکړم، چه شه، نو هغه فوراً شی. او د عدم نه عالَمِ وجود ته راشی. نو تهٔ خالصةً ځما عبادت کوه. چه زهٔ درته د توحید په برکت هغه روحانی قوت درکړم چه ته هم یو څیز ته اووائے چه شه. نو هغه شی. او وجود او ظهور کښې راشی." او دا هم الله پاك فرمائیلی دی : اے دنیا! کوم سړے چه ځما خدمت او اطاعت کوی. نو ته د هغهٔ خدمت او اطاعت کوه. او کوم سړے چه محض ستا خدمت او پرستش کوی نو هغه په مصیبتونو او تکلیفونو کښې ګرفتار کړه."

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم څيز ونه چه هغه ئه خدائے تعالیٰ منع راوړے دے دهغه نه تهٔ پوره پرهيز اوکړه -کامله عاجزی اختيار کړه او تسليم او رضا خپل شعار جوړ کړه - ستا حواس خمسه او ستا ټول اعضاء هر وخت د احکام الٰهی پابند کيدل پکار دی او د هغه په تعميل کښې هيڅ کله د تاخير نه کار مهٔ اخله.قضا وقدر کښې خفګان ، تادی ، شکايت او مخالفت له دخل مهٔ ورکوه - او هم دا ربانی نسخه او روحانی شفاده چه تا به د ګناهونو د امراضو او د خواهشات نفسانی د فتنو نه محفوظ کړی او قرب خداوندی به دِ نصيب کړی -

مقاله(۱۴) د دنيا پرستار کـهٔ دعُقبیٰ؟

اے د نفس بنده! تهٔ د عاشقانِ حق او د يو معبـو د پرستارانو د برابرئ دعوی مهٔ کوه - ځکه چه تهٔ د خپـل هوا ؤ هوس غلام ئے - او هغوئ د خپل خالق او مولیٰ غلامان دی - تهٔ د د نيا په رغبت کښې محو ئے - او هغوئ همه تن د عقبیٰ په رغبت کښې سرګرم دی - د دوئ زړونه صرف د رب سره تړلے دی - او ستا زړه د دنياوی بُتانو بُتخانه ده - دوئ هغه څيزونو ته نهٔ ګوری ، په کوم چه ستا نظر دے - دوئ د کائناتو په اشياؤ نه بلکه د اشياؤ په خالق او صانع نظر لری - چه هغه په ظاهری سترګو نه بلکه د زړهٔ په سترګو ليدلے شی -

دغے عاشقانِ حق د عشق نعمت حاصل کهٔ - او خلاصے

ئے بيا موند - او تهٔ تر اوسه د نفس په خواهشاتو کښې راګير ئے - دغه اهل الله د خپل پروردګار د ارادو احترام اوکهٔ او خپلے ارادے او ارمانونه ئے پريښودل - او په دغه طريقه ئے قُربِ الٰهی حاصل کهٔ او تهٔ د خپلو ارادو او خواهشونو بنده شوے او د خپل خالق نه په پراؤنو لرے شوے - دغه خلقو ته الله تعالیٰ د آدم عليه السلام او د کائناتو د تخليق حقيقی مقصد اوښوده - يعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر او عبادت کښې مشغوله شو او ته د دنيا په عيشيا تو او هزلياتو کښې ګير ئے - دغه د حق عاشقان د تائيدِ الٰهی په وجه طاعت او عبادت کښې هميشه د غم او پريشانئ نه لاپروا وی - مصيبت او تکليف کښې څهٔ جبر او اکراه نهٔ محسوسوی نو ذکر او عبادت د دوئ د پاره جنت الماویٰ شو - ځکه چه دوئ کائناتو کښې د يو څيز د کتونه محکښې د هغه څيز صانع او د هغه فعل ته ګوری -

دغسے برګزيده خلقو سره د زمکے او آسمانونو قيام او استحکام او د برّ د بحر د مخلوقاتو سرور او اطمينان وابسته وی - ځکه چه د باطنی صفاتو په وجه الله پاک دوئ د خپلے زمکے اَوتاد يعنی ميخونه ګرځولے دی - چه په هغه زمکه قائم او محکم ده - هغوئ د خپل روحانی قوت په وجه د غرونو په شان خود دار سخت او ناقابل تسخير دی - او ته محض د نفس بنده ئے نو د دغے صاحب عزم او صاحب ايمان خلقو په لاره کښې مهٔ خنډ کيږه - ځکه چه هغوئ د حق په

لاره کښې د مور و پلار او اهل وعيال نه بيزاره شو، خو د حق نه بيزاره نهٔ شو-

دوئ په کائناتو کښې خدائے بهترين پيدا کړے دی . او د زمکے په سر ئے نوع انسانی د دوئ د امامت او قيادت نه فيض ياب کړے دی - ترڅو چه زمکه او اسمانونه قائم دی د دوئ په پاکو روحونو دِ د حق تعالیٰ په نکو نو سلامونه وی - (سره څمونږ - آمين) -

مقالـه (۱۵) خوفٌ او رجاء

ما خوب اوليد، چه زهٔ يو داسے ځائے کښې يم چه د هغه شکل او هيئت د جماعت په شان دے - او په هغه کښې د يو داسے خلقو ډله ده، چه د دنيا او د دنيا د خلقونه بے تعلقه دی - ما په زړهٔ کښې فکر اوکهٔ - کهٔ فلانے سړے په اولياؤ کښې دلته موجود وے نو دے خلقو ته به ئے د شريعت آداب ښودلی وو - او د تبليغ ارشاد به ئے ورته کړے وو-

په دے کښې د اخلق ماته راجمع شول ، او يو پکښې ماته اووئيل : ستاڅهٔ حال دے ؟ تهٔ کلام او خطاب ولے نهٔ فرمائے ؟ ما ورته اووئيل - هرکله چه تاسو د مخلوق نه تعلق قطع کړے دے او خالق سره موځان تړلے دے - نو بيا د خلقو نه ژبے سره هيڅ مهٔ غواړی - او چه ژبے سره سوال پريږدئ ،

له ويره او اميد - دا د اهل الله صفات دی چه د الله تعالیٰ د قهر او عذاب نه خوف کوی - او د هغه د رحمت او بخښش اميد لری -

نو بيا زړونو سره هم د هغوئ نه سوال مهٔ کوئ ځکه چه د زړهٔ سوال د ژبے په شان دے -

بنهٔ پوه شئ چه هر آن کښې د الله پاک يو نوے شان دے - د خلقو حالات بدلوی را بدلوی - يعنی د اميرنه غريب او د غريب نه امير - د ګدا نه بادشاه او د بادشاه نه ګدا جوړوی - د چا مرتبه او چتوی او د چا راغورځوی - يو قوم عليينٌ ته رسوی او بل اسفلُ السافلين ته کوم ځائے چه د عليين خاوندانو سره د حفاظت او نصرت وعده ده - هلته هغوئ سره ئے د غفلت او معصيت په وجه په اسفلُ السافلين کښې د ورغورځولو هم ويره پيدا کړے ده -

کوم خلق چه اسفل السافلين کښې دی - هغوئ سره ئے د توبه استغفار او رجوع الی الله په سبب د هدايت او عليين کښې د داخلولو هم وعده فرمائيلے ده - په دے کښې زه د خوب نه راويښ شوم -

مقاله(۱۶) توکّل په خدائے کهٔ په اسبابو؟

ته د الله پاک د فضل او د هغهٔ د نعمتونو نه په دے محروم ئے - چه تا محض په مخلوقاتو ، اسبابو او ذرايعو باندے تکيه اوکړه - او د الله تعالیٰ په ذات د کامل توکّل اونهٔ کهٔ ، نو د حلال رزق په حاصلولو کښې مخلوقات

له د اوچتے درجے جنت
له د دوزخ د ټولو نه لاندينے طبقه -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د پاره حجاب شول او ترڅو چه ته د مخلوقاتو د بخشش او میدوار یې. او د هغوئ طرف ته تکه د یو سوداګر ستا ټک راټک دے. نو تر هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرک یې.

د دے شرك په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښې اچوی. او د هغه ادنیٰ صورت دا دے چه ته به د حلال رزق نه محروم یې ځکه چه حلال رزق هغه دے، چه هغه د جسمانی او دماغی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع اوکړه. او محض په خپل محنت او صلاحیت د تکیه اوکړه نو بیا هم ته مشرك یې لیکن دا شرك د پومبی نه زیات خفی (پټ) دے. او په دے شرك به د الله تعالی داسے اونیسی چه بغیر د سبب نه روزئ د رکولو نه به د محروم کړے، او د رزق په حاصلولو کښې به د باطنی ذرائعو نه بے بهره شے.

بیا چه ته د دے خفی شرك نه هم توبه کړے او محض په خپل محنت او صلاحیت د اعتماد پاتے نشی او دا یقین د پیدا شی چه یوازے الله تعالی حقیقی رازق او مسبب الاسباب دے. هغه آسانی پیدا کونکے دے، هغه د محنت او کسب توفیق ورکونکے دے. او هغه د مشکلاتو رفع کونکے دے او دغه شان چه ته د ذرائعو او اسبابو نه روګردانی اختیار

کړے. او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاك ته رجوع اوکړے او خپل ټول حاجات او ضروریات فقط د هغهٔ حضور ته او سپارے نو بیا به هغه خپل او ستا مینځ کښې حجاب اوچت کړی. بیکانګی او بے اتفاقی به رفع کړی او د خپل لوئے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښې ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق د دا سے ذریعو نه درکړی چه ستا وهم او ګمان کښې به هم نه راځی. او دا ستا د پاره د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرك او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی.

هرکله چه ستا د قلب او دماغ نه ذاتی ارادے او خواهشونه لیرے شی او ته کلی طور متوکل علی الله شے او خپلے ارادے د الله په اراده کښې فنا کړے نو بیا به ستا لیکلے رزق الله تعالی یقینًا تا ته در رسوی او ستا نه سوا به هغه دبل چا د پاره نهٔ وی ستا د سخت حاجت او ضرورت په وخت به ستا دستګیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دا دائے شکر توفیق درکوی. او په دے به پوهیږے چه داسے حالاتو کښې دا رزق د الله تعالی خاص نصرت او مدد دے. او دغه شان به ته د هغه مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنے او د هغه به شکریه په ځانے راوړے. او دا معامل به ستا د مخلوقاتو او د غیر الله نه د لرے کیدو په وجه وی.

او دے سره به تا ته د توحید صحیح فهم او ادراك هم حاصل شی.

هرکله چه د الله تعالی د ذات او صفات متعلق ستا علم او یقین پوخ او محکم شی، نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح صدر (د حق د پیژندلو او قبلولو د پاره د سینے د پرانستیدو) مقام حاصل شی. ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارو منور او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی. دے حالاتو کښې به همیشه تا ته په باطنی کشف او نورِ کرامت دا ښودلے شی، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے ده.

الله پاك فرمائی د موږ په بنی اسرائیلو کښې داسے رهبران پیدا کړل چه په خلقو کښې به ئے حموږ د احکامو تبلیغ کولو. او دا قیادت هغوئ ته په دے حاصل شو چه هغوئ د صبر نه کار واخست او حموږ په آیاتو نوئے ایمان راوړلو. بل ځائے فرمائی :- وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا (کوم خلق چه حموږ د پاره ریاضت او مجاهدے کوی. نو موږ یقینًا هغوئ ته د خپلو سمو لارو هدایت کوو). او الله عز و جل فرمائی : تاسو د الله نه ویره کوی چه د خپل قدرت او اسرار و نه د برخهٔ درته اوښائی. او د معرفت په نور مو ښاد کړی.

بیا به د روحانیت داسے اوچت مقام حاصل کړے، چه

اشیاء او کائناتو کښې به د تصرف کولو اختیار درکړے شو او دا به داسے ظاهری امر او اجازت رتی سره وی چه هغه کښې به د شک شبے هیڅ ګنجائش نهٔ وی او داسے دلیل سره چه د څمونه به زیات روښانه وی او داسے کلام سره چه د هغه رد به د مخلوقاتو د پاره ناممکن وی او دا اختیار به داسے الهام سره وی چه هغه کښې به هیڅ دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسو نه به بالکل پاك او محفوظ وی. الله پاك خپل بعضے کتابونو کښې فرمائیلی دی.:- اے بنی آدمَ! زهٔ الله یم - څما نه سوا هیڅوك معبود نشته. زهٔ چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینًا هغه شی. نو ته څما اطاعت اختیار کړه بیا به زهٔ تا ته هم داسے اختیار درکړم، چه ته څهٔ څیز ته حکم اوکړے، چه شه نو هغه به شی او اِذن الهی سره به عالَمِ وجود کښې راشی ؛ او دے کښې شک نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاؤ، صدیقینو اولیاؤ او خاص بنی آدمو د داسے روحانی قوتونو پیرزوینه کړے ده.

مقاله (۱۷) وصول اِلَی اللّٰه

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدائے ته د رسائی) مقام حاصل شو نو پوه شه چه اوس د توفیقِ الهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو. او د وصل الی الله دا معنیٰ ده چه ته د مخلوقاتو د علاقو او د ذاتی خواهشاتو او ارادو ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه آزاد شې او د الله د فعل او ارادې ماتحت شې او ستا هرقول او فعل د امرالٰهي مطابق شي. نو دا حالت د محویت او د فنا في الله کیدو حالت دے چه په وصل الی الله تعبیر کولے شي.

الله ته رسائي د مخلوق د رسایئ په شان مادي حیثیت نهٔ لري بلکه د هغې نوعیت بالکل مختلف دے. ځکه چه لَيْسَ كَمِثْلِهٖ شَيْءٌ (هیڅ څیز د هغه په مثل نشته). هغه داسې سمیع بصیر او خالق (اورېدونکے اوپیدا کونکے) دے چه مخلوقاتو کښې هیڅ څیز له هغهٔ سره تشبیه نشي ورکیدے او وصل اِلَی الله د کیفیّت نه صرف واصل بالله خبردارولے شي چه دا مرتبه حاصله کړې نهٔ ده او د اعشق او قرب ئے نصیب شوے نهٔ دے نو هغه د دے روحاني کیفیاتو نه عاجزه دے.

بیا هر واصل بالله په قرب کښې د نورو نه په درجه کښې مختلف وي او دغه شان د الله تعالیٰ اسرار ټولو انبیاؤ او اولیاؤ سره په جدا جدا رنګ دي چه دیو راز نه بل بغیر د خدائے نه خبر نهٔ وي. حتّٰی چه عالمِ روحانیاتو کښې کله داسې هم کیږي چه یو مرید چه ذاتِ حق سره کوم راز لري، د هغې نه بے خبره وي. او کله د پیر د راز نه هغه مرید هم ګاه نهٔ وي. کوم چه روحاني او باطني لحاظ سره د پیر مقام ته رسیدلے وي. او کله چه مرید د پیر حالت او کیفیت

ته اورسي. نو بیا هغه د پیر نه جدا کړے شي. او خپله الله تعالیٰ د هغه نګهبان جوړ شي.

د مُرید د پیر نه جدا کول داسې دي لکه چه د رودو نکے بچه د تې رودو د میعاد نه پس د دائي نه جدا کړے شي. او دغه شان د هغهٔ تعلق د نورو خلقو نه هم پریکړے شي. تر څو چه مرید خام وي او هغه کښې خواهش او اراده موجود وي. نو هغه د نفساني عیبونو د لرے کولو د پاره مُتاژه دے. څو د خواهش او ارادې د فنا کیدو نه پس د پیر حاجت پاتے نشي. او دا ځکه چه اوس مرید کښې نفساني او سفلي ګرد پاتے نشو. چه د هغې د لرے کولو د پاره ځکښې په دهٔ د خدائے د طرفه پیر مامورولو وُو.

اُوس د دهٔ هادي، رهنما، حافظ او ناصر الله پاك دے چه د هغه د تجلیاتو انوار دے د جهل تیرو ته نهٔ پرېږدي. نو هر کله چه ته واصل بالله شې، نو د غیر الله نه همیشه د پاره بے غرضه او بے خوفه شه. او د هغه نه سوا په خوف او رجا یا نفع او نقصان کښې هیڅوك موجود مه ګڼه. بلکه همیشه د هغه نه خوف کوه. د هغه نه خپل حاجات غواړه د هغه نه د مغفرت امید لره. او هردم د هغهٔ په ذات تکیه کوه. هرکله چه تهٔ داسې شې، نو همیشه د الله تعالیٰ په امر او فعل نظر لره. او هر حالت کښې د مخلوق نه بیزاره شه. ستا د قلب او دماغ د توجه مرکز دے صرف یو ته

ذاتِ واحد وي. او ټول مخلوق د خدائے تعالیٰ په حضور کښې داسې عاجزه اوګڼړه لکه یو غلام چه د یو لوئے وسیع السلطنت، صاحبِ عظمت او قهرناك بادشاه په تحویل کښې وي.

د خالق اختیارات مخلوق ته مهٔ سپاره. او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زیب لري. او د الله تعالیٰ نه پناه غواړه، د توحید نه پس د مشرك کیدو نه د زړهٔ د زړا نه پس د تیرے نه د وصل نه پس د قطعې نه د قرب نه پس د بُعد نه، د هدایت نه پس د ضلالت نه، او د ایمان نه پس د کفر نه.

دنیا د او بو دیو لوئے نهر په مثل ده چه دے کښې ورځ په ورځ اضافه کیږي. او او بهٔ ئے د بني آدمو نفساني شهوات دي، چه د هغوئ په طبائعو مسلط دي. خو دا شهوات د آفتونو نه ډك دي. هر کله چه یو صاحب بصیرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کښې د دنیا لذتونو نه د عبرت په نظر اوګوري، نو کهٔ هغه د ایمان نور لري. نو پوه به شي. چه حقیقي او قابلِ اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي. "لَا عَيْشَ اِلَّا عَيْشُ الْاٰخِرَةِ (که عیش دے نو هغه د اُخرت عیش دے) او دغه د مؤمنانو او متقیانو خلقو د پاره خاص دے. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي چه دنیا د مؤمن د پاره جیل خانه ده،

او کافر د پاره جنت. او نبي اکرم صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي: چه متقي او پرهیزګار ته د خدائے تعالیٰ د طرفه قیزے لګیدلے وي. یعني د شریعت د حدودو پابندي هغه غیر الله ته نهٔ پرېږدي. نو د دے دلائلو باوجود دے دنیاوي لذاتو سره زړهٔ ولے اوتړلے شي.

د بنده د پاره په ټولو راحتونو کښې بهترین راحت دا دے. چه هغه د مخلوقاتو نه قطع شي، او الله ته رجوع اوکړي، هغه سره ربط او عشق اوساتي. او د هغه د ارادو په ځکښې خپل ځان عاجز کړي. په داسې کولو به ته د دنیا د شرك د بندونو نه آزاد شې. او دغه وخت به ستا هستیٔ کښې د معبود حقیقي فضل وکرم او عظمت او جلال دا سے وقار او اثر پیدا کړي چه د نفس په بند یانو کښې به هغې مثال نشي بیاموندے.

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغې مصیبت او تکلیف چا ته شکایت مهٔ کوه. کوم کښې چه ته پروت ئے. او مه په الله پاك تهمت لګوه. که یو وخت کښې تهٔ په مصیبتونو او تکلیفونو کښې راګیر شې نو په دے هم ته پوه شه. چه د مصیبت نه پس راحت او د غم نه پس خوشحالي هم د الله پاك وعده ده قرآن پاك کښې راځي ؛ "د مصیبت نه پس راحت وي." د الله پاك نعمتونه د شمار نه بهر دي. حق تعالیٰ فرمائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۰کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمارکول اُوغواړئ. نو هرګز به ئے شمار نهٔ کړے شئ". نو هرکله چه د الله تعالیٰ دومره نعمتونه د نوع انسانی دپاره مقدر دی چه ته په هغے احاطه هم نشے کولے نو د هغهٔ د بخشش اورحمت نه هم هرګز نا اُمیده کیږه مه. او د خالق نه علاوه مخلوق سره باطنی ربط اوتعلق مهٔ ساته. ستا محبت دِ خالص د هغهٔ دپاره وی. کهٔ څهٔ حاجت دِ وی نو د هغهٔ په حضورکښ دِ وی. او کهٔ دِ څهٔ قسم ګِله او شکایت وی، نو صرف د هغهٔ په حکښ دِ وی ځکه چه دنیا کښ څومره او د کوم نوعیت کارکوونکی اوکاروَن چه دی، هغه ټول دهغهٔ په حکم ظاهر اوجاری دی. کوم څیزچه الله تعالیٰ مقدم کړے دے. هغه څوك مؤخر کولے نشی اوکوم لے چه مؤخرکړے دے هغه څوك مقدم کولے نشی.

الله پاك فرمائی :"کهٔ د الله د جانب نه تاته څهٔ نقصان اورسی. نو دهغهٔ د ذات نه علاوه بل څوك د هغے لرے کونکے نشته. اوکهٔ هغه درته د څه ښیګړے اوفائدے اراده اوکړی نو هیڅوك درته دهغهٔ فضل وکرم منع کولے نشی". اوکهٔ د الله د نعمتونو باوجود ناشکری وکړے. او د الله ګله اوشکایت کوے نو ظاهره ده چه تهٔ په نعمت شکر نه اوباسے. او د هغه نعمتونو قدر دِ سپك اوګڼل. په دا سے حالت کښ به الله پاك په تا غضب ناك شی (استغفرالله)

اوسزا به اوخورے. نو د تقدیر نه ګِله او شکایت مهٔ کوه. او د مشیّت الٰهی خلاف شور او غوغا مهٔ کوه. ځکه چه ډیر مصیبتونه داسے دی، چه هغه په انسان د پروردګار نه د شکایت کولو په وجه نازلیږی.

زهٔ حیران یم چه تهٔ د هغے پروردګار نه شکایت څنګه کوے؟ چه هغه ارحم الراحمین دے. خیرالحاکمین دے. فیاض اوکریم دے. په بندیانو ئے رحمتونه اوبخششونه دی. او په هغوئ د مور و پلار نه هم زیات مشفق او مهربان دے. لکه چه حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: الله تعالیٰ په خپلو بندیانو د دے نه هم زیات مهربان دے څومره چه مور و پلار په اولاد مهربانه وی ،، نو تهٔ هم د هر لحاظ نه د الله پاك احکاموته سرکیږده. او په ژوند کښ چه کوم مصیبتونه درپیښیږی په هغے صبر او تحمل کوه او د الله تعالیٰ نه د عفو اوکرم سوال کوه. ځکه چه په توبه کولو او عفو غوښتلو الله پاك معافی کوونکے او د مشکلاتو رفع کوونکے دے.

خپله رضا د الله تعالیٰ په رضا کښ فنا کړه. او کوم واقعات چه ته په ظاهره ښه نه محسوسیږی د هغے متعلق هم افسوس او شکایت مه کوه تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے. اے مؤمنانو! په تاسو جهاد فرض کړے شوے دے. اګرکهٔ تاسو ته هغه ښهٔ نهٔ ښکاری. کیدے شی، چه یو شے تاسو

نهٔ خوښئ. خو حقیقت کښ هغه ستاسو د پاره فائده مند وی. او عین ممکنه ده چه یو شے تاسو خوښوئ او هغه کښ ستاسو د پاره نقصان وی. نو په حقیقت حال صرف الله ښهٔ پوهیږی؛ نو د ګِلے اوشکایت په وجه به د اشیاؤ حقیقت الله تعالیٰ تاسو نه په حجاب کښ کړی. په دے وجه ته هیڅ څیز ته بد مه وایه او د هیڅ واقعے شکایت مهٔ کوه. بلکه د شرع پیروی اختیار کړه.

د سلوك په لارکښ وړومبے قدم تقوی ده او دوئم قدم ولایت دے. ترڅو چه مکمل تقوی اختیار نهٔ کړے شی نو دَ ولایت درجه حاصلول ناشونی دی. په دے درجه کښ د امرِ باطن متابعت او د خواهشات نفسانی رد لازمی دے. بیا تهٔ همیشه افعال الٰهیه سره رضامند اوسه او د تسلیم د رضا د حالت نه ابدالیت، غوثیت او صدیقیت کښ فنا شه. ځکه چه دا د طریقت او حقیقت انتها ده. هرکله چه تهٔ دا مسلك اختیار کړے. نو الله تعالیٰ به ستا زړهٔ مطمئن او بارآور کړی. او کهٔ یو شر ستا په مقدر کښ وی. نو په خپل خاص رحمت به د هغے اثر تاته لرے کړی او ستا حافظ او مددګار به شی.

لکه د تیرے شپے نه پس چه رڼا ورځ راځی. او د دنیا هر تاریك ګُټ د نمر په نور روښانه شی. د هغه نفس انسانی په قسم قسم ګناهونو کښ ککړ دے. او د الله تعالیٰ د مقدس

قُرب صلاحیت نهٔ لری، ترڅو چه د فسق اوفجور او د شرك د غلاظت نه پاك نشی. نو د شریعت درونه مصیبتونه هم د انسان د ګناهونو کفاره ده چه د انسان باطن صفا کوی او قلب او دماغ کښ د توحید او معرفت تجلیات پیدا کوی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی :" د مؤمن د یو ورځ تاروغتیا د هغهٔ د ټول کال د ګناهونو کفاره ده":

مقاله (۱۹) د ایمان درجے

کهٔ تهٔ د الله د رحمت نه نا امیده کیږے نو پوه شه چه ستا یقین او ایمان ډیر کمزورے دے. کوم الله تعالیٰ چه د خپل اطاعت شرط سره کومے وعدے کړے دی. هغه هیچرے د هغے خلاف ورزی نهٔ کوی او کله چه ستا په زړه کښ یقین او ایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ به تا په دے خطاب سرفراز کړی ۰ د ن ورځے نه تهٔ ځمونږ محبوب او مقرب شوے او ځمونږ رحمتونه به ستا استقبال ته راځی." دا خطاب به تاته بار بار کیږی.

بیا به ته د خدائے د برګزیده بندیانو نه شے. د ایمان دے درجے ته چه را اورسے، نو بیا به ستا هیڅ ذاتی اراده او مطلب باقی پاتے نهٔ شی. او د الله د اراد ے په موافقت کښ به روحانی نور او سرور محسوسوے اوس ته د الله نه سِوا د ټولو نورو څیزونو نه بے نیازه او بے رغبته شوے او د شرك د ټولو فتنو نه محفوظ. اوس به تا د الله د طرفه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

تسلیم او رضاد مرتبې پورې وښه کیږي. او د هغه د حمایت اوخوشنودۍ به د برسرهٔ وعده او د الله تعالیٰ ظاهري او باطني نعمتونه به ستاد پاره بس بسیاره شي.

د دې نه پس به د کلام الله علوم او معارف ستا په چشم بصیرت بې نقاب شي او د هغه په رڼا کښې به ته د الله د ذات او صفاتو مشاهده کوې. بیا د الله د رحمتونو وعدې نه ستاد منتقل کیدو چه کوم مدارج او منازل دي د هغې نه به ته آگاه کړې شې او ستا په باطني تجلیاتو کښې به اضافه اوکړې شي. د خدائې د طرفه به تا ته شرح صدر (د حق اوریدلو او قبلولو د پاره د سینې پراخیدل) حاصل شي. او ستا کلام به د حکمت نه معمور کړې شي.

بیا به دنیا او عقبیٰ کښې جن او انس ټولو مخلوقاتو کښې ته محبوب او محترم کړې شې. ځکه چه د الله تعالیٰ اتباع سره تا مخلوق تابع کړل. او د الله محبت د مخلوق د محبت او د هغه بغض د مخلوق د بُغض ضامن دې. بیا چه دنیا کښې تا د کوم څیزونو خواهش کړې دې. او تا ته په کوتو نۀ وې درغلي نو د هغې د بدلې نه بدله معاوضه به تا ته په آخرت کښې درکړې شي. د الله تعالیٰ قرب به ستا نصیب شي او د جنت الماویٰ په ټولو اعلیٰ نعمتونو به ښاد شې.

کۀ دې فاني دنیا کښې تا د نفس د لذاتو او خواهشاتو

نه پرهیز اوکړه. او خپل مقصود د خالصۀ خپل معبودِ برحق اوګرځولو نو د توحید د دې جذبې په برکت به الله تعالیٰ تا په دنیا کښې د خپلو فراوانو حلال نعمتونو نه فیض یاب کړي. او عقبیٰ کښې به د د موحدینو او صالحینو سره اوچتې درجې نصیب کړي.

مقاله (۲۰) مشکوك او مشتبه څیزونه ترك کړه

حدیث شریف دې «دَعْ مَا يُرِيبُكَ» (چه په کوم څیز شک راځي هغه ترك کړه) نو دا اصول یقیني طور سره د حلال رزق د حاصلولو او د حرامونه د بچ کیدو د پاره د پیراهم او د عمل قابل دی. او په کار دی، چه هر هغه څیز چه د هغې د حراموا و حلالو متعلق ستا په زړۀ کښې څۀ تذبذب او بې اطمینانی پیدا شي نو هغه دا سې اوګڼړه چه هغه وشته نه. په دا سې حالاتو کښې ته بارګاه خداوندي ته رجوع کوه. او د خپل پروردګار نه د حلال رزق طلب کوه.

د الله پاك وعده ده «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا» (د تکلیف نه پس راحت دې). او هغه د دې محتاج نۀ دې، چه هغۀ ته وعده وریاده کړې شي. هغه ستا او ستا د احوالو نه بې خبره نۀ دې. هغه خو داسې پروردګار عالم دې چه کفارو منافقینو او فاسقانو ته هم رزق ورکوي. نو بیا اې مؤمنه! او اې موحده! او اې د خدائې عبادت کونکیه! هغه به تا څنګه هیر کړي. او د دې حدیث «دَعْ مَا يُرِيبُكَ» (چه په

کوم څیز ستا شک راځي، هغه ترك کړه.) دا معنیٰ دي چه د مخلوقاتو د صدقاتو او عطیاتو خواهش مۀ ساته او مه د هغوئ نه خوف کوه ځکه چه دا هم شرك دې او د شرك نه به زیات مکروه او مشتبه بل کوم څیز وي. نو د الله په فضل و کرم تکیه لره او د هغه د رکړې رزق به ضرور تا ته دررسي. نو پکار دي چه ستا د طلب او توجه مرکز یو وي او هغه ستا هغه خالق او پروردګار دې چه د هغه د قدرت په لاس کښې د باد شاهانو سلطنتونه او د ټول مخلوق بدنونه او زړونه پراته دي.

مخلوق سره چه څۀ دي د هغۀ دي او تا ته رزق او عطیات هم د هغه په اذن، حکم او تحریک درکولې شي. الله پاك په خپل مقدس کتاب کښې فرمائي: «وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ» (د الله نه د هغۀ د فضل طلب کوئ) او الله سبحانه فرمائي. د الله نه بیوا چه څوك تاسو بلئ هغوئ ستاسو د رزق مالکان نۀ دي. نو د یو الله نه د رزق طلب کوئ. د هغه عبادت کوئ. او د هغه شکر اوباسئ.

الله پاك فرمائي: «اې نبيّ! چه زما بندیان ځما متعلق تا نه تپوس اوکړي نو ورته اووایه، چه زۀ هغوئ ته ډیر قریب یم، او کوم وخت چه څوك ما بللی نو زۀ د هغوئ دُعا قبلوم. او الله تبارك و تعالیٰ فرمائي ځما نه دُعا غواړئ زۀ ستاسو دُعا قبلونکې یم او الله جل و شانه فرمائي: «ستاسو

حقیقي رازق الله تعالیٰ دې چه د قوت او طاقت خاوند دې او بل آیت شریف دې «إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ» (د الله چه چا ته خوښه وي هغۀ ته بې حسابه رزق ورکوي).

مقاله (۲۱) خوب کښې ابلیس سره خبرې

یو ځل ما ابلیس علیه اللعنت په خوب کښې اولید او د هغه د وژلو اراده م اوکړه. هغه راته اووې، چه ته ما په څۀ وژنې. او ځما ګناه څۀ ده؟ کۀ د الله تعالیٰ د ارادې مطابق ځما په تقدیر کښې شر لیکلې دې نو ځما دا طاقت نشته، چه هغه په خیر کښې بدل کړم، او که ځما په تقدیر کښې خیر لیکلې وې نو دا ځما د اختیار نه بهر وه چه هغه ما په شر کښې بدل کړې وې. نو هرکله چه زۀ د الله تعالیٰ د ارادې مخکښې عاجز او معذور یم. نو ما په لعنت ملامت کول څنګه جائز کیدې شي.

د هغۀ (ابلیس) شکل د هیجړاګانو په شان وو. او په خبرو کښې ئې نرمي او سستي وه. او پر د مخ ئې وُو، او په زنه ئې څو د کې ویښته وو. شرمنده شکل او ملامت

ك. د هغه د ابلیس خبیث د ځان خلاصي یوه بې بنیاده او جوړه بهانه ده. چه صرف عام خلق پرې تیرباسي، ځکه چه د عوامو ګمراه کولو اصل جړ هم دغه دې. او که څنګه چه نور مفسدان او مضر رسونکي خلق د سزا مستحق وي د هغه شان دا ملعون هم د سزا مستحق دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت وو۔ او دیوه وېرېدونکی او ذلیل سړی په شان ځما مخکښې ولاړ وو۔

دا خوب ماد ذی الحجې په یوولسم تاریخ په ۳۹ھ کښې د اتوار په ورځ لیدلے وو۔

مقاله (۲۲) د لویو خلقو ازمائش هم لوئے وی

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خپل مؤمن بنده د هغهٔ د ایمان مطابق په ازمائش کښې اچوی۔ د چا چه ایمان زیات وی هغومره به پرے ازمائش هم زیات راځی۔ د ایمان په درجو چه غور اوکړے، نو د رسول[۱] ابتلا او ازمائش د نبی[۲] د ابتلاء نه زیات وی ځکه چه د رسول ایمان د نبی د ایمان نه زیات قوی وی بیا د هغوی ازمائش د ابدال نه او د هر ابدال ازمائش د ولی نه زیات وی۔

د غه شان درجه په درجه په آزمائش کښې کمی راځی او مؤمن د ایمان مطابق په ابتلاء کښې اچولے شی۔ او په دے خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد سند دے چه د ټولو نه زیات آفتونه او ابتلاء د نبیانو په ډله نازلیږی او د انبیاؤ نه پس درجه په درجه په نورو مخلوق۔

۱۔ رسول هغه پیغمبر وی چه د خدائی مذهب کتاب پرے نازل شوے وی۔ لکه محمد رسول الله صلعم، عیسیٰ علیه السلام موسیٰ علیه السلام او داؤد علیه السلام

۲۔ نبی هغه پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازلیږی، یواځے د حق درته کیږی۔ د نبی لفظ د رسول د پاره هم استعمالیږی۔

د غه وجه ده، چه الله تعالی سادات کرام همیشه په ابتلاء کښې ساتی۔ د پاره د دے، چه دوئ همیشه د الله تعالی په قرب او حضور کښې وی۔ او د حق د مشاهدے نه لرے نهٔ وی۔ ځکه چه دوئ د الله جل جلاله محبوب او پسندیده دی۔ او محب د خپل محبوب جدائی هرگز برداشت کولے نشی۔ ابتلاء همیشه د دوئ زړونه حق ته مائل ساتی۔ او دوئ د حق تعالی نه لرے کیدو ته نهٔ پرېږدی۔

د دے کیفیت سره د دوئ نفسانی خواهشات محو شی۔ او غیر الله نه د دوئ رغبت او توجه واوړی۔ دوئ حق او باطل واضحه پیژنی۔ او د نفس په آفاتو کښې نهٔ کښیوزی۔ د حق په وعده دوئ ته اطمینان حاصل وی۔ او هر وخت صبر او شکر سره د خدائے په رضا راضی وی۔ او د خلق خدا د شر نه محفوظ وی۔ د دوئ قلب د تعلّق بالله په وجه محکم او توانا وی۔ او په ټولو اعضاؤ ورته حکومت او تسلط حاصل وی۔

د تسلیم او رضا په وجه دوئ ته د زیات عمل توفیق ورکولے شی۔ او د زیاتو درجو پیرزوینه ترې کولے شی۔ الله پاك فرمائی: "که تاسو ځما شکر اوباسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکوم"۔ ولے هرکله چه نفس انسانی محض د هوا وهوس اتباع اختیار کړی۔ او د لذت پرستار شی۔ نو دا امرِ الٰهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کښې کښیوزی۔ په دا سے حالت کښې ځان ته مائل کولو او په سمه کار کولو د پاره الله تعالی په دهٔ آفات او بلیات نازل کړی چه هغے سره ئے د قلب او باطن فوری اصلاح اوشی۔ بعضے اوقات د راهنمائی د الهام او القاء په ذریعه هم چه د هغے په وجه الله تعالی په خپلو انوارو او تجلیاتو د مؤمن زړهٔ روښانه کوی۔ د نفس د فتنو نه ئے بچ کوی۔ او د خپل قرب او معرفت نه ئے فیض یاب کوی۔

زهٔ تاسو ته دا نصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کښې ځانله د مصیبتونو او آفتونو سامان مهٔ تیاروئ بلکه د امرِ الٰهی پیروی اختیار کړئ۔ او د الله پاك په ذکر او تسبیح کښې همیشگی کوئ۔ چه د هغهٔ تائید او نصرت حاصل کړے۔ او دنیا او عقبیٰ کښې پرے خلاصے بیاموئ۔

مقاله (۲۳) په نعمتونو شکر ایستل

الله تعالی چه د کوم څیزونو په تا پیرزوینه کړے ده۔ په هغے صبر او شکر کوه۔ او ناشکری مهٔ کوه چه د خدائے په غضب کښې راگیر نشے۔ د شکر ادا کولو یوه ادنیٰ فائده داده چه په دے رزق زیاتیږی صحت او عافیت پرے حاصلیږی۔ او د دنیا او عقبیٰ محنتی پرے د انسان نه لرے کیږی۔

یاد ساته، چه په خدائے تعالی د توکل کوے، نو بیا

د طلب نه به الله تعالی تاته رزق درکوی۔ او ستا ضرورتیا به پوره کوی۔ نو صبر او شکر اختیار کړه۔ او خپل حال او اطمینان په هیڅ وجه مه بربادوه۔ ستا هر حرکت، سکوت او فعل د الله د حکم ماتحت وی۔ گنی ته به په فاسقانو او نفس پرست بندیانو کښې شامل کړے شے۔ کوم چه په خپل ځان او په نورو خلقو هیڅ بے هیڅه ظلم کوی۔ الله پاك فرمائی "د غه رنگ د نافرمانئ په وجه مونږ بعضے ظالمان بعضے نورو ظالمانو ته حواله کوو"۔

طاعت او عبادت په دے لازمی دے چه تهٔ د یو داسے شهنشاه په محل کښې د هغهٔ په حضور کښې ولاړ ئے چه هغه د حکم شان وشوکت، هیبت او جراو لښکر خاوند دے۔ د هغه حکم جاری او یقینی دے۔ د هغه ملك باقی او غیر فانی دے۔ د هغه فرمان دائمی دے۔ د هغه علم دقیق او کامل دے۔ د هغهٔ حکمت لوئے دے او عدل ئے لا ثانی او د هغهٔ دتد بیر او تنظیم نه د زمکے او آسمانونو هیڅ وړوکے نه وړوکے او لوئے نه لوئے څیز هم د خلاف ورزئ کولو جرأت نشی کولے۔

هرکله چه تهٔ شرك شروع کړے نو یقین اوکړه چه تهٔ د ظالمانو نه هم زیات خراب شوے ځکه چه قرآن پاك کښې صفا راغلی دی چه: "شرك د ټولو نه لوئے ظلم دے"

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوپه دے بنا ئے شرك یوه معاف کیدونکے گناه گرځولے ده - الله سبحانهٔ فرمائی : " الله په د شرك گناه هرگز معاف نهٔ کړی - او د شرك نه علاوه چه کوم گناهونه معاف کول اوغواړی هغه به معاف کړی " نو تاله پکار دی ، چه ډیر احتیاط سره د پټ او ښکاره شرك نه ځان اوساتے -

په پټه او په ښکاره هر ځائے کښی او هسیشه قول او فعل کښی د شرك نه پرهیز اوکړه د ظاهر او باطن گناهونو نه لاس په سرشه - او الله تعالیٰ ته په عاجزی سره رجوع اوکړه - او د هغهٔ نه تهمته مه کوه - او د هغه په احکامو کښی بحث ، جدل او تصرف مه کوه کنی سزا به اوخورے - هغه مه هیروه کنی هغه به وهم هیر کړی - د هغهٔ په دین کښی نوے او د ځان نه خبره مهٔ پیدا کوه کنی د هغهٔ په عذاب کښی به واچولے شے - د نفس تابعداری پریږده کنی نو هٔ به دے تورغی او ایمان به دے سلب شی - په دے وجه چه د نفس اتباع خپله شرك دے - او د هغے نتیجه په دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده - الله پاك خپل پیغمبر ته فرمائی : " تا د هغه سړی انجام او نهٔ کتهٔ - چه خپل نفس ئے معبود جوړکړه (یعنی کوم سړے چه د خپل نفس د خواهشاتو پیروی راواخسته نو دنیا ئے هم تباه شو او آخرت ئے هم تباه شو -) -

مقاله (۲۴) ماسِوَ الله فتنے دی

د الله تعالیٰ د نافرمانئ نه ویره اوکړه - او صدق او اخلاص سره د هغه اطاعت گزار شه - د خپل پروردگار مخکښی عاجزی اختیار کړه - او د الله تعالیٰ په عبادت کښی د هیڅ څیز غرض او آرزو مهٔ شاملوه کنی د غه عبادت به د خالص د الله پاك د پاره نهٔ وی -

په دے خبره یقین اوساته - چه تهٔ په ظاهره او باطنه د الله تعالیٰ بنده ئے - او بنده د هر جهت نه د خپل خالق او پروردگار ملکیت دے - نو هر وخت د خپل معبود په حضور کښی مؤدب او فرمانبردار اوسه - دنیا کښی چه الله تعالیٰ د مخلوقاتو د پاره کومه اندازه مقرر کړے ده هغے کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کیدے - هرڅهٔ چه الله تعالیٰ ستا د پاره مقرر کړے دی - خواه تهٔ هغه غواړے یا نهٔ غواړے هغه به په خپله اندازه او مقرر وخت تا ته درسی - نو کوم څیز چه تا ته په گوتو در نشی په هغے افسوس مهٔ کوه - او کوم څیز چه درسره موجود دے - په هغے د الله پاك د ذکر نه غافل کیږه مه - کوم څیزونه چه علم الٰهی کښی ستا د پاره مقرر شوی دی - هغه بل چاته نشی ور کیدے - نو د رزق په معامله کښی پریشانه څهٔ معنیٰ نهٔ لری -

حاضر وخت په ذکر او عبادت کښی کامل محویت

او یکسوئی سره مشغول اوسه - او غیر الله ته د ومره توجه مهٔ کوه ، چه د شرك گمان در باندے اوشی - الله پاك خپل کلام مقدس کښی فرمائی : " اے پیغمبره ! ته هغے څیزونو ته د ومره رغبت سره مهٔ گوره ، کوم چه مونږ کفار و له ورکړے دی - هغه خود دے د پاره ورکړے شوے دی چه هغوئی په فتنو کښی واچولے شی - او ستا د پروردگار رزق ډیر بهتر او پائیدار دے " نو الله پاك چه د شریعت او روحانیت کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته درکړے دی - په هغے شاکر شه ، او غیر الله ته د مقروب کیدو نه منع شه - ځکه چه غیر الله کښی سراسر فتنے دی - او په دے بنا الله پاك کفار او منافقین په قسم قسم فتنو کښی اچولے دی -

د الله په نعمتونو قانع کیدلو کښی ستا د پاره برکت او سعادت دے - ته به خپل مقصود او مطلوب صرف د خپل معبود واحد په اطاعت بیا مومے - او په دے به دنیا او عقبیٰ کښی عزت حاصل کړے - او درجات به د اوچت کړے شی - نو تاله پکار دی - چه پنځه فرائض یعنی کلمهٔ طیبه أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُولُ اللّٰهِ مونځ ، زکوٰة ، روژه ، حج په مکمله طریقه ادا کړے او د ممنوعاتو نه پرهیز اوکړے - د الله پاك په نزد د دے طریق عمل نه زیات بل محبوب او غوره څیز نشته -

الله پاك د مونږ ټولو له د خپل تائید او نصرت په

برکت د هغے اعمالو توفیق راکړی ، کوم چه د هغه په نزد محبوب او مقبول دی - او دنیا او عقبیٰ کښی پرے خلاصے بیا موند شی - آمین -

مقاله (۲۵) ایمان د هر څهٔ نه لوئے نعمت دے

که په ژوند کښی حالات تاسره موافقت اونهٔ کړی او د مصیبتونو په وجه تهٔ د بے اطمینانئ او پریشانئ ښکار شے - نو په بے صبرئ د اگله او شکایت مهٔ کوه - چه زهٔ الله تعالیٰ نادار او محتاجه پیدا کړے یم - په ما ئے مصیبتونه راوستی دی ، او اغیار په عیش او آرام کښی دی - او هرکله چه مونږ ټول د بابا آدم او د بی بی حوا اولاد یو - او په خدائی حقوقو کښی برابر یو - نو بیا زهٔ دے د نورو نه لاندے یم - نو عین ممکنه ده چه دا ابتلاء او مصیبت د الله تعالیٰ د طرف نه ستا د ریجے د بلندئ خوشحالئ سکون او اطمینانِ قلب د پاره وی او هم د دے په ذریعه هغه تاته ظاهری او باطنی ترقی درکول غواړی -

ته ابتلاء کښی په دے واچولے شوے چه ستا سوچ پنهٔ دے او خدائے تعالیٰ دے د صبر او رضا په وجه مشکلات او پریشانی لرے کول غواړی - ستا د محکم ایمان ونه دا ده چه ذ هغے جر مضبوط دے - هغه په ټوکیدو ده - او په میوه راتلونکے ده - د هغے ځانگے او چتیدونکے دی او سورے ئے خوریدونکے دے - ستا د ایمان دا اونه د

الله تعالیٰ د وسیع رحمت په وجه ورځ په ورځ مخ په ترقیٔ دهٔ. ستا موجوده حالت الله پاك په دُنیا اوعقبیٰ کښې ستا د فلاح وبهبود باعث جوړ کړے دے. او په تا ئے د هغه نعمتونو پیرزونه کړے دهٔ، چه نه یوے سترګے لید لے دی او نه یو غوږ اوریدلے دی الله پاك فرمائی :" یو سړے ته هم دا نهٔ ده معلومه چه د هغه د نیک اعمالو په بدل کښې د هغه دپارهٔ کوم کوم زړهٔ خوږوونکی څیزونه پټ او محفوظ ایښودے شوے دی "

کوم خلق چه د خدا ئے تعالیٰ احکام په ځائے راوړی. د ګناهونو نه ډډه کوی. او په ټولو امورو کښې د الله تعالیٰ رضا اختیاروی. نو د دنیا او اخرت ټول سعادتونه هم د دوئی دپاره دی. د دوئی اطمینان قلب به هیڅرے فنا نهٔ شی. د دے برعکس چه کوم خلق د خپل خالق او معبود نه روګردانی کوی. او یوازے دنیا خپل محبود او مسجود ګرځوی. د هغهٔ مثال د هغې بنورهٔ زمکے دے چه او به خور هغې ته هیڅ فائدهٔ نهٔ شی ورکولے. هغې کښې هیڅ ونه نشی زرغونیدے. او د هیڅ میوے ترے اُمید نشی کیدے او هیڅ کرکیله پکښې نشی کیدے. دا صورت حال دانسان د خپل غفلت او معصیت د وجے نه دے. ګنی الله تعالیٰ خو په خپل بنده مشفق او مهربان دے. او د هغهٔ ترقی او تیرازی غواړی.

ایمان محکم دبنده دپاره د ټولو دنیوی او اخروی سعادتونو سرچشمه دهٔ نو ائے د حق بنده پوهٔ شه چه د دنیاپرستو په ایمان کښې هغه تازګی او توانائی نشته په کومے چه الله تعالیٰ ستا د ایمان اونه بښائسته کړے دهٔ. دا یو مستقل او لا فانی قوت دے. چه د زمانے تغیرات ئے هرګز متأثرهٔ کولے نشی. کهٔ دانسان د ژوند د اونے نه د ایمان عنصر ورك شی، نو دا به بالکل خشکه او برباده پاتے شی. نو په دنیا کښې چه څومرهٔ اجتماعی ترقی او برکتونه دی دا ټول د ایمان د نعمت ثمرات دی. او کوم خلق چه د ایمان نه خالی دی. هغوئی د قرآن کریم دوینا مطابق کافر، مرتدا مقهور او مغضوب دی. او دنیا او اخرت دواړو کښې ذلیل او نخوار دی.

داسے هم کیږی. چه الله تعالیٰ اوغواړی نو په خپل هدایت، مدد او نصرت دنیاپرست اغیار هم په محکم ایمان او د صبر او رضا په نعمتونو ښاد کړی. هغوئی خپل مقربان کړی. او اولیاء الله کښې ئے شامل کړی. تاریخ په دے ګواه دے چه هغه خلق چه هروخت به په غیرالله کښې محو او ورك وُو. د توحید د عرفان نه پس داسے فنا فی الله شو چه بیا د یوے لمحے دپارهٔ هم غیر الله ته متوجه نشو. الله پاك دِ په فضل وکرم څمونږ ایمان محکم او توانا کړی. او مونږ دِ په صراط مستقیم روان کړی. آمین.

مقاله (۲۶) قرب الٰهی په صبر او رضا کښې دے

خپل خالق سرهٔ د کامل ربط او عشق پیدا کولو دپارهٔ د مخلوقاتو نه تعلق قطع کړهٔ او خپل معبود حقیقی د خپلو حاجاتو او ضرورياتو مرجع او ګرځوهٔ چه ستا دپارهٔ صرف د پروردګار اراده او اطاعت باقی پاتے شی. او د شرك د اسبابو نه ورکار شه داسے حالت کښې به ستا زړهٔ د نور نه معمور شی او د غیر الله دپارهٔ به هیڅ ګنجائش پکښې پاتے نشی. د هغه وخت به تهٔ د توحید د حقیقت ے خپله ګنګهیا شه. او په کائناتو کښې چه کوم څیز ستا د توحید په حقیقت کښې دخل اندازکیږی هغه به نیست ونابود کړے.

بیا به ستا خواهشات نفس هم ستا خلاف بغاوت نشی کولے. او تهٔ به په کامل سکون او اطمینان سرهٔ ژوند تیروے. د هغه وخت به د کلام الله نه سوا بل هیڅ کلام ته اوریدل نهٔ غواړے. او د ذات الٰهی د مشاهدے نه علاوهٔ به د بل هیڅ څیز مشاهده نهٔ غواړے. ستا پیروی به صرف د احکام الٰهی پیروی وی. او هر فعل به دِ د هغهٔ د رضا ماتحت وی. او د هغې په تعمیل کښې به تهٔ د صبر او استقامت نه کار اخستونکے ئے. هرکله چه تا ته دا مرتبه حاصله شی. نو ستا قلب کښې به خپله الله پاك د یقین او اطمینان محافظ شی. په تا به د حقیقت او توحید معارف راڅرګند کړی. او د شیطان او نفس امارهٔ وسوسے او هغوی

به تاته هیڅ ضرر نشی دررسولے.

کهٔ پروردګار داسے اوغواړی چه مخلوق خدا ستا علمی او روحانی فیوضاتو او برکاتو نه اخستو دپارهٔ تا ته راجمع شی. او ستا تعظیم او تکریم اوکړی. نو په هغوی د اثر، رسوخ او مقبولیت باوجود به الله تعالیٰ تا د فخر او تکبر نه په امان ساتی. کهٔ د اسے حالت کښې ته د یوے نیکے ښځے خاوند ئے. نو دا به د الله پاك د جانب نه په تاپیرزو وی چه د ژوند ټول ضروريات به هغهٔ په خپله برابروی او تاته به د هغې نه او د هغې د خپلوخپلوانو نه هیڅ ضرر نه رسی. دا به ستا د طبع موافق او فرمانبردارهٔ وی. او ستا په حق کښې د خدائے په مدد د مکر وفریب، بغض کینے، غیض وغضب او خیانت نه بالکل پاکه وی. او د هغې خپلوان به ستا فرمانبردار وی.

د دغې ښځے نه کهٔ دِ فرزند پیدا شی. نو هغه به نیك راستباز، اطاعت شعار او ستا د زړهٔ د خوږ بیدو وی. ځکه چه د ښځے او اولاد متقی کیدل د الله تعالیٰ د پیرلوئے نعمت دے. الله پاك د حضرت زکریا علیه السلام متعلق فرمائی "مونږ د زکریا علیه السلام ښځه د هغه دپاره نیکه کړهٔ" او په کلام الله کښې د صالحینو دُعا داسے راغلے دهٔ " اے خدایه څمونږ سترګے څمونږ په ښځو او اولاد یخے کړے. او مونږ 9
د متقیانو پیشوایان کړے". او د حضرت زکریا علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُعا ده ۱۰ ے پروردګاره! څما دا خوئے خپل محبوب او مقبول اوګرځوے ، نو دا سے دعا ګانے به ستا په حق کښ مقبولے ګرځی ځکه چه اهل خلقو ته د دے دعاګانو برکت ضرور رسی۔

د انبیاؤ علیهم السلام نه پس د ښو ښځو او متقی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الٰهی کښ د دے درجے اهل دی۔ د دے نه علاوه چه کوم څیزونه ستا مقدر کښ دی۔ هغه به ضرور تا ته در رسی ۔ د هغے د پاره ستا پریشانی څه معنیٰ نهٔ لری ځکه چه هغه خو دی هم ستا د پاره۔ د دے حال کښ به تهٔ د حکم الٰهی په ځلئے را ورونکے ئے۔ او په دے طریقه د نعمت په موندو به هم تا ته لوئے ثواب حاصلیږی۔ او کوم نعمتونه چه تا ته الله تعالیٰ درکوی۔ په هغے کښ به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپلے حصے ورکولو تا ته حکم درکولے شی۔ او دا فی سبیل الله خرچ به هم ستا د پاره د نعمت د زیاتی باعث وی۔ بیا به ستا ټول ظاهری او باطنی معاملات بالکل پاک او روښانه وی۔

د دے ټولو نعمتونو په حاصلولو کښ صبر، رضا، عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړه۔ د الله تعالیٰ د احکامو پیروی کوه او د منهیاتو نه ډډه اوکړه د دے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شے او د زړه د اطمینان

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی۔ د الله پاک رحمت به په تا خور شی۔ او د جهل او باطل تاریکیٔ به درنه لرے شی۔ او اسرار الٰهی به تا ته ښکاره شی او ستا سینه به د علم لدنی نه معموره ، او پُر نوره شی۔ تا سره به غائبانه او د الهام په ذریعه خبرے کیږی او ټولو حق امورو کښ به نهیه او تکره شے۔ او په دے الفاظو به مخاطب کولے شے د نن ورځ تهٔ څموږ په دربار کښ د خاص قدر او عزت خاوند ئے او څموږ د ظاهری او باطنی نعمتونو امانت دار یے د دے وخت کښ تهٔ د حضرت یوسف علیه السلام هغه ربښتینے حال ته راوړاندے کړه۔ د شاهِ مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دغے الفاظو مخاطب کړے شوے وو، لیکن حقیقت کښ د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سره خطاب کونکے الله پاك وو۔ چه په ظاهره ئے حضرت یوسف علیه السلام ته د صداقت، دیانت او تقوٰی په وجه د مصر سلطنت حواله کړهٔ۔ او په باطنه ئے پرے د علم او معرفت دسیادت او قیادت پیرزوینه اوکړه۔ الله پاك فرمائی :" دغه رنګے موږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکړهٔ۔ چه چرته به غوښتل۔ هلته به ئے قیام کولو۔ او د هغهٔ د باطنی صفاتو متعلق فرمائی :" موږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوساته چه د ګناهونو او فحشاتونه بچ شی۔ بیشکه چه یوسف علیه السلام څموږ د مخلصانو

بندګانو نه وو۔

نو اے د صدق او ایمان خاونده۔ هرکله چه ته په دغه الفاظو مخاطب کړے شی نو په تا به د لوئے علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پیرزوینه اوکړے شی، او په دے لوئے نعمت به ملائکے او بنیادم ټول تا ته مبارکی درکوی او بیا به د خدائے تعالیٰ په اذن کښ د څنو امورو د عدم نه وجود کښ د راوستلو تا ته توفیق او صلاحیت حاصل شی۔ او د خدائے په حضور کښ به د دنیا کښ عزت او قیادت بیاموے۔ او په عقبیٰ کښ به په دیدار الٰهی مشرف شی چه د هغے خوشحالیٔ انتها نشته۔

مقاله (۲۷) د خیر او شر بیان

اګرکهٔ خیر او شر په دنیا کښ موجود دے، او د انسان په کردار او عمل کښ د دے دواړو څیزونو ظهور بیاموندلے شی، خو د اکثرو آیاتِ کریمهٔ و پیش نظرِ د خیر ټول څیزونه د الله پاك د جانب نه دی او د شر ټول څیزونه د ابلیس او د نفسِ انسانی نه دی۔ نو خیر خو سراسر د الله پاك جانب ته منسوب کیدے شی۔ خو شر په هیڅ صورت کښ د هغه پاك ذات ته منسوب کیدے نه شی۔ شر خو نه د هغهٔ په ذات کښ او نه د هغه د جانب نه دے۔ بلکه دا د نفس امارة نه دے۔

الله پاك فرمائی : تاسو ته چه کومه نیکی رسی، هغه د الله تعالیٰ د جانب نه ده۔ او چه کومه بدی در رسی، هغه

سراسر ستاسو د خپل نفس نه ده۔ نو زهٔ په تاسو د دے خبرے تاکید کوم چه خیر یعنی د توحید او تقوٰی لار اختیار کړئ او شر یعنی د شرك او فسق څیزونه پریږدئ۔ او حق سبحانهٔ فرمائی :" څما بندیانو! د اعمال صالحه په عوض کښ تاسو جنت کښ داخل شئ۔ سبحان الله! د الله پاك څومره لوئے رحمت دے۔ چه بندیان ئے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کړل۔ حالانکه دا نیک اعمال هم سراسر د الله تعالیٰ د توفیق او نصرت په وجه دی۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "چه جنت کښ به هیڅوك د خپلو اعمالو په سبب نهٔ داخلیږی : نو د حضور صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشولو چه یا رسول الله تاسو به هم نه؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل: چه هو، زهٔ به هم نه، مګر د الله تعالیٰ د رحمتِ واسعه په برکت دا حدیث د بی بی عائشے صدیقه رض نه روایت دے، نو زهٔ تاسو ته د شریعت د احترام کولو، او د راهِ هدایت اختیارولو تاکید کوم۔

هرکله چه تهٔ د احکام الٰهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړے۔ نو الله تعالیٰ به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتی۔ د خیر لارے چارے به تا ته روښانه کړی۔ او شریعت به درته آسان کړی۔ او د ټولو ګناهونو نه به د بچ کړی۔ الله پاك فرمائی : کوم خلق چه څموږ د پاره کوشش

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوی ، نو مونږ د هغوئ دپاره صراط مستقیم روښانه کوو ۔او
د هغوئ رهنمائی کوو ۔ او په دے بنا د حضرت یوسف علیه
السلام متعلق الله پاك فرمائی :۔ مونږ د هرقسم بدئ او
فحش نه یوسف علیه السلام محفوظ کهٔ ۔ ځکه چه هغه ځما
د مخلص بندګانو نه وو ۔ او الله پاك ارشاد فرمائی :۔ کهٔ
تاسو ایمان راوړئ ۔ اوشکر اوباسئ نو الله به بیا ولے تاسو
له عذاب درکوی :۔ د دے نه ظاهره شوه چه مؤمن او شاکر
بندیان دنیا کښې هم د مصیبتونو او آفتونو نه بچ وی ۔ او آخرت
کښې به هم د ذلت او عذاب نه خلاص وی ۔ نو د الله تعالیٰ شکر
ګذاری کوئ چه د نعمت د زیاتی باعث ده ۔
الله پاك فرمائی :۔ کهٔ تاسو شکر اوباسئ ، نو مونږ به موځتونه
لا زیات کړو ۔ نو اے مؤمن بنده ! هرکله چه ستا د ایمان نور
آخرت کښې د دوزخ اور هم مړ کولے شی ۔ نو د نیا کښې د آفاتو
او بلیاتو اور ولے مړ نه کړی ۔ هاں ۔ د الله تعالیٰ محبوب او برګزیده
بندیانو ته چه دنیا کښې کوم مصیبتونه او آفتونه پیښیږی ، نو د
هغې نه هم د الله تعالیٰ دا مقصد وی چه د هغوئ یقین او ایمان
لا محکم کړی ۔ او د خراب عمل او فاسدے عقیدے نه ئے قلب
او د ماغ پاك کړی ۔ او د اسے ابتلاء سره په هغوئ توحید
الهی ، معرفة حق او اسرار باطن واضحه او بے نقابه کړی ۔
زړهٔ یو داسے کور دے ۔ چه هغې کښې دوه تنه نشی ځائے
کیدے ۔ حق سبحانه فرمائی :۔ الله تعالیٰ د یو سړی سینه کښې

دوهٔ زړونه نهٔ دی پیدا کړی :۔ او الله جل جلاله فرمائی ۔
۔ بادشاهان چه یو کلی ته ورننوځی ، نو هغه تباه کړی ۔ او د
هغې عزت مند ذلیل کړی :۔ نو د عزت خاوندان د بنوځایونو
او نعمتونو نه محروم شی ۔ ځکه چه د دے نه مخکښې په زړهٔ د
شیطان او هوا ئے نفس حکومت وو او د هغوئ حکم سره به
اعضاء قسم قسم ګناهونو او ګمراهو کښې ګیر وو ۔ بیا چه د
هغوئ تصرف د زړهٔ نه په تلو شو ۔ او اعضاؤ آرام بیامونده
او دار الحکومت یعنی زړهٔ خالی شو ۔ نو د توحید ، علم او معرفت
مسکن شو ۔ نو د الله تعالیٰ نه علاوه بله هستیٔ له په زړهٔ کښې
ځائے ورکول یو داسے شرك دے ، چه د ټولو اعتقادی
او عملی خباثتونو جړ دے ۔ د دے برعکس توحید د انسان
قلب او ټول اعضاء د ذاتِ باری تعالیٰ دپاره خاص کړی ۔ د
هغهٔ سینه د هرقسم خیرو نه پاکه کړی او کامل اطمینان
ورته ورکړی ۔
دکوم سړی توحید چه څومره زیات محکم او توانا وی ۔
هغومره د الله تعالیٰ قرب هم هغه ته زیات حاصل وی ۔
او هغومره هغه د ذاتِ الهی او صفاتِ الهی په اسرارو
زیات باخبره وی ۔ په دے بنا حضور صلی الله علیه وسلم
اوفرمائیل :۔ زهٔ ستاسو نه الله پاك زیات پیژنم ۔ او ستاسو
نه زیات د الله تعالیٰ نه ویریږم :۔ نو څومره چه یو سړے
خپل خالق او پروردګار ته زیات قریب وی ۔ هغومره د

هغهٔ نه زیات خوف او ویره کوی ۔ او د هغهٔ د احکامو مُطیع
وی ۔
د الله پاك د قُرب یوه نښه دا هم ده چه بنده د هغهٔ
د نعمتونو پوره پوره احترام اوکړی ۔ او هر دم د هغهٔ شکریه
په ځائے راوړی ۔ او غیرالله ته توجه اونهٔ کړی ۔ کنی دا به
د حق په اطاعت کښې څرګنده کوتاهی وی ۔ د نبی علیه السلام
ببیبیانے او اصحاب د فسق و فجور نه په دے محفوظ وو چه
هغوئ ته دیو داسے مقدس او متقی ذات قرب حاصل
وو ۔ چه د هغه د اثر د لاندے د فسق و فجور امکان
نهٔ وو ۔ په دے بناء د هغې ذات روحانی او باطنی درجه
به څومره اوچته وی ۔ چه د هغه د الله پاك قرب نصیب
وی ۔
الله تعالیٰ د دے خبرے نه بالا او برتر دے چه مخلوقات
کښې هغه سره چاته تشبیه ورکړے شی ۔ الله پاك خپله
فرمائی چه :۔ د الله تعالیٰ دپاره مثالونه هرګز مهٔ بیانوئ ۔
د الله په مثل هیڅ څیز نشته :۔ نو د توحید واضحه تقاضا
دا ده چه الله تعالیٰ په ذات او صفات دواړو کښې یکتا
او بے مثل اوګنړئ ۔ او مخلوق کښې هیڅوك هغهٔ سره شریك
نهٔ کړئ ۔

مقاله (۲۸) موحِّد ته زیرے

د عفو او نصرت طلبګار ئے ۔ حالانکه د هغه د بخښش او
حمایت د پاره توحید یو بنیادی څیز دے ۔ الله پاك فرمائی
:۔ تا هغه سړے اونه لید چه خپل نفس ئے خپل معبود جوړ
کړے وو :۔ نو دا یو واضحه حقیقت دے ، چه د الله تعالیٰ
د مدد او د نعمتونو د حاصلولو د پاره ستا موُحّد کیدل لازمی
دی ترڅو چه تهٔ د شرك ټول څیزونه ترك نهٔ کړے ۔ او په
ظاهره او په باطنه د یو خدائے تابعدار نشے ۔ نو د نیا او
عقبیٰ کښې به خلاصے بیا نه مومے ۔
تهٔ د دنیاوی خواهشاتو عبادت کوے ۔ او د دے برعکس
د نفسانی خواهشاتو پریښودل او مشیت الهی کښې فناکیدل
توحید دے ۔ د توحید اثرات دا دی ۔ چه هغه ستا عقیده او
عمل د ټولو خباثتونو نه پاك کړی ۔ او د یو مخلص هستیٔ په
طور دِ په بارګاهِ الهی کښې په اوچت مقام کښې او دروی
چه هغلته به په تا دا بشارتونه (زیری) کیږی چه :۔ نن ورځ
تهٔ ځمونږ په نزد صاحبِ قدرت و تمکین او محبوب او معتمد
ئے چه دا مرتبه بیا مومے ۔ نو د الله تعالیٰ رحمتونه او نعمتونه
به نور هم په تا زیات شی ۔ په تا به د قرب الهی پیژندونه
اوکړے شی ۔ او د الله تعالیٰ رضا او خوشنودی به ستا د
اطمینان باعث شی ۔
د دنیا دستور داسے راغلے دے چه د لته ټول حادثات
خپل اصلی او خالص صورت کښې د راتلو نه مخکښې په یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناقصه کیفیت کښې وي ـ بیا د کیمیاوي عمل په ذریعه د خاورې او ګټې ذرات د هغې نه جدا کړې شي او نتیجه ئې دا را اوځي چه هغه جمادات یو خالص او قابل استعمال صورت اختیار کړي ـ او د هغې نه به بیا ډیر فائده مند کارونه اخستلې شي ـ نو د انسان هستي هم د غسې ده ـ چه هر کله هغه د شرك او بدعت، وهمونو او د خواهشاتو د پیروي د خیرونه پاك او صاف نه شي ـ نو انسان کامل شي ـ او بیا د هغهٔ نه نه صرف خپل ځان ته، بلکه ټول بني نوع انسان ته ترې بې اندازې فائده رسي ـ نو زهٔ په تا دا تاکید کوم چه ته هم د عقیدې او عمل د خیرې نه پاك شه او د شرك او فسق نه پرهیز اوکړه ـ په دا سې کولو به ته یقینا به بارګاهِ الٰهي کښې مقرّب شې ـ د حکمت او معرفت پیرن وند به در باندې اوکړې شي ـ او عقبیٰ کښې به انبیاؤ او صدیقانو سره د عزت او احترام درجه بیا مومې ـ

د الله تعالیٰ اطاعت او فرمانبرداري اختیار کړه ـ د هغې په برکت به د علم او معرفت خاوند شې ـ او د الله تعالیٰ عفو او بخشش په تا لازیات شي ـ او پهٔ دې حقیقت بنهٔ پوه شه چه کوم ظاهري او باطني نعمتونه تا ته دنیا کښې درکړې شي ـ او کوم عزت او اجر او فلاح او بهبود ته ته عقبیٰ کښې بیا مومې ـ دا ټول د توحید ثمرات دي ـ

مقاله (۲۹) متوکل علی الله ته خوشخبري

د حضور صلی الله علیه وسلم حدیث دے ؛ کیدے شي چه فقر د انسان دپاره د کفر باعث شي ؛ نو د زمانے د تغیر په سبب په ذات او صفاتِ الٰهي کښې شك او شبهې له دخل ورکول صرف د هغې خلقو کار دے چه د هغوئ یقین او ایمان بالکل کمزورے وي ـ او د توکل علی الله جذبه نهٔ لري ـ د یو موحد او د پخې عقیدې د مؤمن یقین او ایمان همیشه محکم او توانا وي او د زمانے تغیرات پرې هیڅ اثر نشي کولے ـ الله پاك فرمائي ؛ کوم سړے چه په الله تعالیٰ کامل توکل لري، نو الله تعالیٰ د هغهٔ د پاره کافي دے ؛ بل ځائے ارشاد دے ؛ " د توکل خاوندانو له پکار دي چه همیشه په الله توکل کوي ؛ او په دے بناء د توکل خاوندانو ته دا خوشخبري ده " چه کوم سړے د خدائے نه ویرېږي او د هغهٔ اطاعت کوي نو الله تعالیٰ به د هغهٔ دپاره رزق کشاده کړي او هغهٔ ته به د داسې ذریعې نه رزق ورکوي چه د هغهٔ ګمان کښې به هم نهٔ راځي ؛

کوم سړي سره چه الله تعالیٰ خپل لُطف او کرم اوکړي ـ د مصیبتونو او آفتونو نه ئې خلاص کړي ـ او خپل نعمتونه پرے ... واندکړي ـ نو لازمي ده چه د هغهٔ ایمان محکم دے او د الله تعالیٰ د بیحسابه نعمتونو شکر ګذار دے ـ د دے برعکس بل هغه سړے دے چه د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب او شك و شبهې په وجه مصیبتونو او آفتونو کښې راګیر دے ـ کفر او انکار کوي ـ او د دنیا او عقبیٰ په پریشانۍ او بے عزتۍ کښې پریوتے وي ـ نو د دا سې سړي متعلق حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي چه " د قیامت په ورځ به د ټولو نه زیات عذاب او ذلت کښې هغه سړے وي چه د خپل ضعیف یقین او ایمان په وجه د دنیا کښې هم کافر شو ـ او د حشر و نشر نه هم منکر شو ـ نو کفر، غفلت او د خدائے هیرونکے فقر هغه دے چه د هغې نه حضور صلی الله علیه وسلم پناه غوښتلې ده ـ

زهٔ تاسو ته دا ښودل غواړم، چه د هغې خلقو صحبت اختیار کړئ، چه علم او ایمان کښې راسخ دي ـ او تل په الله تعالیٰ متوکل دي ـ هغوئ به ستا سو ظاهر او باطن د هر قسم ګرد و غبار نه پاك کړي ـ او زړهٔ او دماغ کښې به مو توحید مستقل طور سره کینوي ـ او د هغوئ د روحاني فیض په برکت به د دنیا او آخرت دواړو کښې فلاح او بهبود بیا مومئ ـ

مقاله (۳۰) د صبر او تحمل فائدے

زهٔ تعجب کښې یم چه ته د ناپوهۍ په وجه وائے چه په کوم تدبیر او وسیله به زهٔ خپل مقصد او مراد ته اورسم، حالانکه په قرآن پاك کښې صفا را غلي دي چه الله تعالیٰ هغې خلقو سره دے ـ چه د صبر او تحمل نه کار

اخلي او په هغه تکیه کوي " ـ او الله پاك فرمائي " اے ایماندارو ! صبر او تحمل نه کار اخلئ ـ او الله سره معنوي ربط پیدا کړئ ـ د هغه نه ویره کوئ ـ او نیک عملي کوئ چه خلاصے بیا مومئ " ـ

د کلام پاك د دې ډیرو آیتونو نه ثابته ده چه دُنیا او عقبیٰ کښې د فلاح و بهبود بهترینه ذریعه صبر او تحمل دے ـ او الله تعالیٰ هر مؤمن ته حکمًا د صبر تلقین فرمائیلے دے ځکه چه انساني ژوند کښې سلامتي او خیر و عافیت په صبر او تحمل او استقامت کښې دے ـ نبي کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي " د ایمان د پاره صبر داسې ضروري دے، لکه د جسم د پاره روح " او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي " د هر عمل ثواب د هغې د اندازے مطابق دے ـ لیکن د صبر ثواب بے حسابه اندازې دے " او الله پاك فرمائي " هر کله چه تاسو د شریعت او حدود الله د حفاظت د پاره د صبر او تحمّل نه کار واخلئ نو الله تعالیٰ به در نه مصیبتونه لرې کړي ـ او دومره فراوانه رزق به درکړي، ځکه چه ئې د هغې د پاره په خپل کتاب کښې دا وعده فرمائیلې ده " کوم سړے چه د الله تعالیٰ اطاعت اختیار کړي نو الله تعالیٰ به په هغه خپل نعمتونه لا زیات کړي او هغه ته به د داسې ځائے نه رزق ورکړي چه د هغه په ګمان کښې به هم نه راځي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د خپل کشائش رزق او خوشحالئ دپاره د صبر او توکل لار اختیار کړه. ځکه چه د نبیانو علیهم السلام او صالحانو د حالاتو دکتلو نه هم معلومیږی، چه د صبر او تحمل په وجه الله تعالیٰ هغوئ ته د مصیبتونو نه خلاصے ورکړے وو او دخپلو بے پناه نعمتونو ئے په هغوی بیرزونه کړے وه. ټولو اولیاء الله همیشه په صبر او تحمل استقامت کړے دے. او خپلو مریدانو ته ئے هم د دے تلقین کړے دے او تاکید ئے فرمائیلے دے. د صبر په اختیارولو الله تعالیٰ ستا دپاره دنیا او عقبیٰ کښی د لوئے جزا وعده فرمائیلے ده. الله پاک فرمائی: "دغه شان موږ صبر کوونکوته لویه جزا ورکوو بل ځائے ارشاد دے: الله پاک صبر کونکی او احسان کونکی خپل محبوب گرځوی:"

نو د کلام الله احادیث نبوی او د الله د دوستانو د سیرت نه واضحه ده چه صبر د دنیا او عقبیٰ کښی د هر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بنده د صبر او تحمل په ذریعه د الله پاک د رضا د خلاصی او د جنت مستحق گرځی او د دے په وجه روحانی عروج بیاموی، چه ملائکے ورته پسخیږی. د دے نه پس د دهٔ دپاره د الله تعالیٰ قرب دے. او د عزت هغه مقام دے چه هغے له فنا نشته.

مقاله (۳۱) دوستی دشمنی د الله دپاره

مسلمان له پکار دی، که چاسره محبت کوی، نو هم د الله دپاره، او که عداوت، نو هم د الله دپاره د خپل نفس او ذاتی جذباتو په هغے کښی دخل نهٔ وی. ته د هر سړی سیرت، عقائد او اعمال په غور مطالعه کړه، کهٔ هغه د توحید او سنت مطابق وی نو ستا دپاره هغه سره محبت او دوستی ساتل بالکل جائز او د الله په نظر کښی د ستائنے جوگه دی خو کهٔ د هغهٔ عقائد او اعمال د توحید او سنت د تقاضو خلاف وی. او هغه مشرك او فاسق وی. نو هغه سره بُغض او عداوت ساتل ستا دپاره لازمی دی. نو تهٔ د الله تعالیٰ د رضا دپاره د هغهٔ نه مخ واړوه. کهٔ تهٔ یو مؤحد او متقی سړی سره محبت ساتے، نو محض د الله د خوشنودئ د پاره. او کهٔ یو مشرك او فاسق سړی سره عداوت کوے، نو هغه هم صرف د رضائے الٰهی دپاره.

د خپل نفس د خواهشاتو او ذاتی اغراضو دپاره مه چاسره محبت ساته او مه عداوت. ځکه چه کوم محبت په نفسانی خواهشاتو مبنی وی، هغه عارضی، فتنه انګیزاو پریشانی پیدا کونکے وی. دغه شان کوم عداوت چه په ذاتی خواهشاتو وی. هغه د ظلم او زیاتئ او تباهئ باعث وی. نو د خپل نفس په خاطر محبت او عداوت ساتل د واړه تباه کن دی. او د الله تعالیٰ په نزد په دنیا

او عقبیٰ کښی مغضوب.

د دے برعکس محض د الله دپاره چاسره محبت یا عداوت ساتل د عزت او د ایمان د سلامتئ ضمانت ده. دا سے سړے الله تعالیٰ په دواړه جهان محبوب او برگزیدهٔ گرځوی. او د انبیاؤ او صدیقانو په ډله کښی ئے شاملوی دغه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به همیشه محض د الله تعالیٰ د رضا دپاره خلقو سره محبت او عداوت ساتلو. او خپل نفس له ئے هیڅکله په هغے کښی دخل نهٔ ورکولو. حضور صلے الله علیه وسلم فرمائی: که چاسره محبت کوے، نو هم د الله دپاره، او کهٔ عداوت نو هم د الله دپاره. دغه د نبی کریم صلے الله علیه وسلم معمول او اسوهٔ حسنه وه. او دغه د ټولو اولیاء الله د ستور العمل دے. د دے برخلاف محض د اتباع نفس په خاطر محبت یا عداوت ساتل د کتاب الله او سنت رسول الله نه قطعی انحراف دے. او داسے سړی د خدائے تعالیٰ په نزد په دواړو جهانو کښی مغضوب او معتوب دے.

الله پاك فرمائی: "د نفسانی خواهشاتو اتباع مهٔ کوئی ځکه چه دا شیز د الله پاك د لارے نه گمراه کونکے دے: بل ځائے ارشاد دے: "تا هغه سړے او نه لید چه ټولو معاملاتو کښی هغه خپل نفس خپل معبود اوګرځوو." نو سلامتی د نفس په مخالفت او د الله په رضا کښی ده. او هغه دا چه محبت وی

نو هم د الله تعالیٰ دپاره او که عداوت وی نو هم د الله تعالیٰ دپاره.

مقاله (۳۲) د غیر الله محبت شرك دے

حقیقی معنو کښی محبت الله پاك سره خاص دے. او غیر الله له په دے کښی دخل ورکول شرك دے ځکه چه د انسان زړهٔ فطری طور سره د الله تعالیٰ مسکن دے. خو هر کله چه غیر الله ته دے کښی اثر کول حاصل شی نو دا د توحید الٰهی څرګنده خلاف ورزی ده. الله پاك فرمائی: ځما مؤمن او مؤحد بندیان ما سره محبت ساتی. او زهٔ هغوئ سره محبت ساتم: او حق سبحانهٔ فرمائی. "کهٔ تاسو په الله تعالیٰ ایمان لرئ او د هغهٔ عبادت کوئ نو صرف هغهٔ سره محبت کوئ: او د مشرکینو متعلق الله پاك فرمائی: مشرکین او کفار خپلو فرضی خدایانو او دنیوی ساز و سامان سره دومره زیات محبت ساتی چه د هغے جوګه صرف الله پاك دے. لیکن کوم خلق چه مؤحد او ایمان دار دی هغوئ صرف الله پاك سره بے پناه محبت ساتی. بل ځائے ئے ارشاد باری دے: "اے ایماندارو ستاسو مالونه او اهل وعیال دِ تاسو د الله د ذکر نه غافل نهٔ کړی. او کوم خلق چه د دے څیزونو په محبت کښی ډوب شی او د الله د ذکر نه غافل شی، نو هم دغه خلق گمراه او زیان کاری دی: ۱۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

په احادیثو کښی هم دد ے خبر ے تاکید را غلے د ے.
چه د مؤمن بنده محبت صرف الله تعالیٰ سره خاص کیدل پکار دی او مخلوقاتو کښی د مؤمن زړهٔ او دماغ محو کیدل د د الله دَ ذکر او عبادت د تقاضو نه غافله نهٔ کړی، نو زهٔ تاته دد ے خبر ے نصیحت کوم چه ته خپل محبت او توجه الله تعالیٰ ته وقف کړه. او د غیر الله نه ډډه اختیار کړه. او د عشق کومه پاکه جذبه چه فطری طور سره د الله پاك ذات سره تعلق لری هغه هرګز مخلوقاتو سره مهٔ کړه. ګنی ستا زړه به د شرك په وجه د توحید په معنو د پوهیدلو او د هغې د عملی تقاضو د پوره کولو نه محروم پاتے شی.

د الله پاك غیرت دا نشی برداشت کولے، چه کوم زړهٔ د هغهٔ د محبت او ذکر د پاره خاص وی هغهٔ کښی د غیر الله هم دخل اوکړی. هرکله چه ته د وحدانیت په د ے تقاضا پوره شے او د عارضی او فانی څیزونو نه کناره کښ شے او د ازلی او ابدی هستیٔ محبت اختیار کړے نو بیا به د الله پاك لطف وکرم ستا استقلال له راځی او د یو موحد په حیثیت به په دواړو جهانو هغه عزت حاصل کړی چه د غیر الله پرستار به ورته کوته په خوله پاتے شی.

مقاله (۳۳) د سړو څلور قسمونه

سړی په څلور قسمه دی، یو هغه سړ ے د ے چه

نه ئے ژبه وی، چه په هغې څهٔ بیان اوکړی. او نهٔ ئے زړهٔ چه هغې کښی څهٔ علم او معرفت پروت وی. نو دا سړ ے عامی، غافل او ازموده کار د ے. چه نه پر ے څهٔ اعتبار کیدے شی او نه پکښی څهٔ خیر شته. نو ته دد اسے خلقو نه مهٔ کیږه. ځکه چه دوئی د خدا ئے په عذاب کښی دی. د دوئی د مکرو نه د ے موږ خدا ئے او ساتی. ته دعالمانو نه شه او د دین دلاسے ښودونکو نه شه. او د مخلص بندګانو نه شه. او د خدا ئے د نافرمانیٔ نه ویره اوکړه. چه د خدا ئے نزدیکت او د پیغمبرانو ثواب بیا مومے. رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت علی کرم الله وجهه ته اوفرمائیل: د کهٔ ستا په ذریعه خدا ئے تعالیٰ د یو سړی هدایت هم نصیب کړی، نو د ے کښی ستا د پاره د ټولے دنیا نه زیاته بهتری ده؛

دویم هغه سړ ے د ے. چه د هغه ژبه خوشته خو زړهٔ نهٔ لری. د هغهٔ خبر ے د حکمت نه ډکے وی. او خلقو ته نصیحت کوی. خو خپله پر ے عمل نهٔ کوی. خلق خدا ئے ته بلی خو خپله تر ے تښتی. د خلقو عیبونه څرګند وی خو خپل عیبونه پټ ساتی. خلقو ته ځان پرهیزګار ښکاره کوی خو په پټه ګناهونه کوی. دا سړ ے په مثل د شرح د ے. اګر که په صورت د سړی د ے. د دهٔ نه ځان بچ کول پکار دی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی. د ټولو نه زیات خوف ما سره د اُمت د خرابو عالمانو د ے؛

خدا ئے د ے موږ د د اسے خلقو نه په امان کړی. د د غسے خلقو نه تیښته کوه. هسے نه چه په خپلو غوړو ژبو د خپرو د دهوکه کړی. او د ګناهونو په اور د ے اوسیزی.

دریم هغه سړ ے د ے، چه د هغه زړهٔ خوشته وی ژبه ئے نشته. د ے مؤمن د ے. خو د خلقو نه پټ د ے. خدا ئے پر ے د خپلے پناه پرده اچولے ده. د ے د خپلو عیبونو نه خبردار کړے شوے د ے. زړهٔ ئے روښانه د ے. د بے هوده او بے فائد ے خبرو نه دست بردار د ے او په د ے پوه د ے. چه سلامتی په خاموشیٔ کښی ده. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی. "چا چه خاموشی اختیار کړه، نو سلامتی ئے بیامونده" او دا ئے هم فرمائیلی دی: د عبادت لس حصے دی. په د ے کښی نهه د خاموشیٔ دی؛ نو دا سے سړ ے ولی الله د ے چه د نفس او د خلقو د آفاتو نه بچ د ے. د ے د سلامتیٔ او عقل خاوند د ے. د دهٔ خدمت په ځان لازم کړه. چه د الله پاك په دوستانو او نیک بندګانو کښی داخل شے.

څلورم هغه سړ ے د ے چه د ملائکو په عالم کښی د عظیم (لوئے) په نوم بللے شی. حدیث کښی راځی "چا چه علم اوکهٔ او په هغې ئے عمل اوکهٔ او خلقو ته ئے اوښودو نو عالم ملکوت کښی هغه په عظیم یادیږی؛ او دا سے سړ ے د خدا ئے او د هغه د آیاتو نو عالم د ے.

د دهٔ په زړهٔ کښی نادر علمونه امانت ایښود ے شوی دی. او الله پاك د ے په هغه علومو واقف کړے د ے. چه په هغې ئے غیر نهٔ دی آګاه کړی. د ده سینه ئے د اسرارو د قبلولو د پاره پرانستے ده. د ے ئے بزرګ پیدا کړے د ے. چه خلق نیکیٔ ته بلی. او د عذاب نه ئے ویروی. د ے هم هادی[۱] د ے هم مهدی[۲] د ے. هم شفیع[۳] د ے. هم مشفع[۴] هم صادق[۵] د ے. هم مصدوق[۶] د ے. د ے د پیغمبرانو جانشین د ے. په دهٔ د ے د الله تعالیٰ سلامونه، برکتونه او رحمتونه وی.

نو دا څلورم یا آخری سړ ے چه دهٔ ته الله پاك ژبه او زړه دواړه عطا کړے دی. په بنیادمو کښی د ده مرتبه د انتها مرتبه ده. د پیغمبرانو نه پس هیڅوك په مرتبه کښی د ده جوګه نهٔ دی. د دهٔ د مخالفت نه، د دهٔ د قول نه او د دهٔ نصیحت ته د دهٔ د رجوع نه کولو ویره اوکړه ځکه چه ستا سلامتی په هغې کښی ده. چه د ے ئے درته ښائی هم دا سړ ے په زمکه د خدا ئے خلیفه د ے. هم د ے د سیرتِ نبوی تابع، د توحید الٰهی محافظ او د نفس انسانی خیرخواه د ے. نو د ده صحبت او محبت په ځان

[۱] هدایت کوونکی [۲] هدایت یافته
[۳] شفاعت کوونکی [۴] مقبول الشفاعه
[۵] [illegible] [۶] رښتینی منلی شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازم کړه - او دده د روحانی او باطنی فیوض او برکاتو نه استفاده اوکړه ځکه چه هم دے ستا د قلب او دماغ د کړو وړو صفا کوونکے او د توحید په نورے روښانه کوونکے دے. د الله تعالیٰ د قُرب د پاره چه ته دداسے سړی صحبت اختیار کړے. نو په تا دا خبره واجب کیږی، چه د مشرك او فاسق د صحبت نه قطعی پرهیز اوکړے.

ستا د فائدے د پاره ما تاته د خلقو قسمونه بیان کړل او مضر او مفید سړو کښې م درته فرق واضحه کړو. نو دد ے پیروی کول اوس ستا کار دے - زهٔ درته دا بیا وایم چه د الله د محبت د پاره د اهل الله صحبت ډیر ضروری دے. الله پاك دے مونږ له د هغه اعمالو توفیق راکړی، په کومو چه هغه خوشحالیږی. آمین.

مقاله (۳۴) عبادت کښې اخلاص

د الله تعالیٰ په ذکر او عبادت کښې اخلاص یو بنیادی څیز او د توحید روح دے. د خپل پروردګار اطاعت کوه - د هغه د شریعت احترام کوه. او د هغهٔ ذات سره هیڅ قِسم ظلم او زیاتے مهٔ منسوب کوه. ته دا واے، چه روزی ما ته په وخت نهٔ رارسی. او غم او مصیبت را نه په وخت نهٔ لرے کیږی. ته په دے نهٔ پوهیږے چه د هر څیز د پاره خپل وخت مقرر دے. نو هغه په کارونو د تهمت لګولو نه توبه اوکاږه ځکه چه د هغه

او امر په خپل مناسب او قانونی وقوع بیاموی. او د هغهٔ د مشیت لاندے د هغه تعمیل کیږی. الله پاك فرمائی. "ځما مخلص بندیان ځما د اطاعت نه مخ نهٔ اړوی. او نه ځما د احکامو نه غفلت او روګردانی کوی. د الله پاك هیڅ کار عبث او بے مقصده نهٔ دے. نو ته اخلاص او محویت سره د هغهٔ عبادت کوه - او د صراط مستقیم نه بے روه کیږه مه. که ته د هغهٔ د احکامو احترام کوے. نو هغه به هم ستا مدد او اعانت کوی. او دنیا او عقبیٰ کښې به دې خلاصے نصیب کړی.

د هر تکلیف او مصیبت د پاره انتها شته. نو ته د صبر او خاموشئ نه کار اخله - په قضا و قدر راضی شه. او په دے پوره شه چه سختی پسے خوشحالی راځی. لکه چه توره شپه تیره شی. نو ورپسے رڼا صبا راشی. الله پاك فرمائی:- "اے پیغمبره! چه ځما بندیان درنه ځما متعلق پوښتنه اوکړی. چه الله کوم ځائے دے نو ورته اووایه چه زهٔ هغوئ ته ډیر قریب یم - او کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی نو زهٔ ئے سوال قبلوم - ځما بندیانو له پکار دی چه په ما کامل یقین اوساتی. چه صراط مستقیم بیاموی." او الله پاك فرمائی. تاسو ځما په بارګاه کښې سوال کوی. زهٔ به ستاسو ضروریات پوره کوم. د دے نه علاوه هم په ډیرو آیتونو او حدیثونو کښې د دعا فضیلت او الله پاك نه د سوال کولو

ترغیب وارد شوے دے. که الله پاك ستا دُعا زر قبوله نهٔ کړی نو د دے بدله به په هغه جهان درکړی. حدیث کښې راځی چه د قیامت په ورځ به سړے په عملنامه کښې داسے حساب اووینی چه شناخت به ئے نشی کولے. نو هغه ته به او ویلے شی چه دا ستا د هغه دُعاګانو معاوضه ده چه تا به په دنیا کښې غوښتلے خو دنیا کښې ئے قبیدل مقدر نهٔ وو.

دا هم څه وړه خبره نه ده، چه ته د دُعا په وخت کښې خدائے یادوے ځکه چه ته د هغهٔ نه سوال کوے او د هغه د غیر نه ئے نهٔ کوے او خپل حاجت بغیر د هغهٔ نه بل چا ته نه پیش کوے.

شپه او ورځ تندرستیٔ، بیماریٔ، او سختیٔ او نرمیٔ کښې ستا دوه حالتونه دی. یو هغه حالت دا دے چه ته د سوال نه منع شے او رضا په قضا شے. او د خدائے د فعل سره داسے موافق شے لکه مړده چه د مړده شوئے په لاس کښې وی یا یئے روډونکے بچے د دائی په لاس کښې یا غونډوسکے د چوګان سوار په مخکښې چه کوم خوائے غواړی. هغه خوائے اوړی را اوړی. چه تقدیر ډ څنګه غواړی، هغسے ډګرځوی. که ستا مقدر کښې نعمت دے، نو په هغے شکر اوباسه. او د زیات بخشش سوال ترے کوه. الله پاك فرمائی "که تاسو شکر کوئ نو زهٔ به لا زیات نعمتونه درکړم" او که ستا تقدیر کښې

سختی وی نو صبر کوه. ځکه چه الله پاك فرمائی:- "الله د صبر کوونکو مل دے" بل ځائے ارشاد دے: "هغه صابرانو ته خوشخبری ورکه، چه مصیبت ورته اورسی، نو وائی مونږ د هغهٔ یو. او هغهٔ ته راجع کیدونکی یو. په داسے خلقو د خدائے سلامونه او رحمتونه وی. او هم دوئ هدایت موندونکی دی" او الله عزّ وجلّ فرمائی "که تاسو د خدائے د دین مدد کوئ. نو الله پاك به ستاسو مدد کوی. او تاسو به ثابت قدم کړی.

دوئم حالت دا دے چه ته د الله تعالیٰ د لوئیئے د پاره د هغهٔ نه په دعا او زارئ سره سوال کوئ. ځکه چه د هغهٔ حکم دے چه سوال د هغهٔ نه کوئ. الله پاك فرمائی "د خپل رب نه غواړئ" او انصاف هم دغه دے. ځکه چه هغه تاسو ځان ته سوال او راجع کولو د پاره بلی. دُعا او سوال الله پاك ستا د آرام باعث ګرځولے دی. نو په دے دواړو حالتونو فکر اوکړه. او دد ے نه بهرمه ووځه. ځکه چه د خدائے د قرب حاصلولو د پاره بل حالت نشته.

په هر حالت کښې د الله پاك داسے ذکر او عبادت کوه چه هغے کښې د غیر الله تصور قدرے هم شامل نهٔ وی. حدیث قدسی دے "ته د خپل پروردګار عبادت په داسے یکسوئ سره کوه، چه ګویا ته الله پاك وینے. او که ته د جذبے او محویت دا درجه نهٔ لرے. نو کم نه کم دا یقین خو ضرور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتة چه الله پاك تا وینی؛ نو دعبادت په آداپوکښې هیڅ نقص مه راوله.

دالله تعالیٰ دوحدانیت طلبګار شه - او د شرك نه پرهیزګار شه. په هیڅ حالت کښې د الله پاك په بدظن کیږه مه. هر حالت کښې د هغه وفادار اوسه. یوازې الله پاك ته یکسوئی نه صرف دعبادت د قبولیت باعث وی. بلکه د دې سره پرکتونه او نیکوکښې نورو هم اضافه کیږی. څومره چه مخکنی امتونه تباه شوی دی، هغه د توحید او اخلاص د فقدان په وجه تباه شوی دی.

الله پاك دابراهیم علیه السلام د ټولو نه لوئې صفت دا بیان کړے دے. چه هغه په کامل یکسوئی سره د الله پاك عبادت کولو. او کائناتو کښې به ئې هیڅ څیز هغه سره نه شریک کولو. الله پاك فرمائی: "موږ تاسو ته دین ابراهیم عطا کړے دے. او ستاسو د غه روحانی پلار ستاسو نوم مسلمان ایښے دے؛ نو په موږ واجب دی چه توحید او اخلاص کښې دهغه پیروی اختیار کړو. او خپل عبادت د شرك نه پاك کړو.

مقاله (۳۵) پرهیزګاری ددین بنیاد دے

پرهیزګاری په ځان لازمی کړه. ځکه چه د مسلمان د ظاهرو باطن سلامتی په دے کښې ده، چه د دے په ذریعه په صراط مستقیم روان شی. ځکه چه هم پرهیزګاری د

دین اصل بنیاد دے. حدیث کښې راځی؛ مسلمان له یوازې د حرامو څیزونو او حرامو افعالو نه ډډه کول نهٔ دی پکار. بلکه شرعی طور سره د حرام اشیاؤ او افعالو د ذرائعو او اسبابو نه هم ورله پرهیز پکار دے. ځکه چه دګناه اسبابو ته نزدے کیدل یا هغه سره تعلق ساتل یقیناً انسان په ګناه کښې اچوی. حضرت عمر رض فرمائیلی دی. چه موږ به نهه حصے حلال څیزونه په دے شبهه پریښودل چه چرته حرام پکښې نهٔ وی. او حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه فرمائی: چه موږ به د مباح څیزونو اویا درجے په دے خیال ترك کولے چه چرته ګناه کښې ګیر نه شو. دا هر څه هغوئی د حرامو د بچ کیدلو د پاره کول.

الله پاك فرمائی: "د خپل عاقبت د پاره دنیکئ ذخیره راغونډه کړئ. او بهترین ذریعه پرهیزګاری ده". او الله جل جلاله فرمائی: "د الله په نزد تاسو ټولو کښې زیات دعزت قابل هغه دے چه زیات پرهیزګار دے". نو مخکنو بزرګانو به هغه څیزونه استعمال کښې نه راوستل، چه هغه به مشکوك وو. او د حرام او د ناجائز څیزونو د اسبابو نه به ئې هم مکمل پرهیز کولو.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "بنهٔ پوه شئ، چه د هر بادشاه د پاره یو ورشو وی. او د الله تعالیٰ ورشو هغهٔ حرام څیزونه دی. نو کوم سړے چه د دے نه ګیرچاپیره ګرځی د هغهٔ د پاره عین ممکنه ده چه په دیکښې راګیر شی؛ نو د شریعت د حفاظت بهترینه طریقه دا ده چه د پرهیزګاری

لارے اختیار کړئ او د ګناه د اسبابو نه پرهیز اوکړئ.

کوم سړے چه د امر الٰهی احترام کوی. او پرهیزګاری اختیا روی، نو د الله پاك مدد د هغه شامل حال وی. او هغه د مصیبتونو او تکلیفونو نه محفوظ وی. الله پاك فرمائی: "کوم خلق چه څوموږ د نزدیکت او څوموږ په کلام د پوهیدلو کوشش کوی، نو موږ خپله صراط مستقیم ته د هغوئی رهنمائی کوو او شریعت د هغوئی د پاره اسانوو.

هر مسلمان له پکار دی، چه د نفس د تابعدارئ نه پرهیز اوکړی. او په راه راست د تلو کوشش کوی. د فاسق او فاجر خلقو نه کناره کش شی. او هغه خلقو سره صحبت اختیار کړی، چه د الله پاك فرمانبردار وی. نهٔ تاته داپند درکوم چه د خپلو تیرو ګناهونو او لغزشونو نه توبه کړه. او مخکښې د پاره راست بازی اختیار کړه. د الله پاك نه د نیکئ توفیق طلب کړه چه د نفس د اتباع او د شرك د آفتونو نه محفوظ شے. او سلامتی بیا موے.

مقاله (۳۶) دین په دنیا مقدم کړئ

د دین کار په دنیا مقدم کړه او د نیاوی امورو کښې احکام الٰهی مه هیروه. دین اصل مال (رأس المال) اوګڼړه او دنیا فرع او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اسوهٔ حسنه په تحصیل کښې کوتاهی مهٔ کوه. تا نه د نفس اماره د مغلوب کولو او د دین مطابق هغه ته د تهذیب او ادب ښودلو حکم

درکړے شوے دے. خو د دے برعکس تا د نفس غلامی اختیار کړه او په ځان دې ظلم اوکهٔ. په دے وجه تهٔ د صراط مستقیم نه واوړیدے. او د نفس د پیروئ په وجه په عقبیٰ کښې د ذلیل او رسوا خلقو نه شوے.

کهٔ تهٔ د عقبیٰ په لار تلے نو دنیا او عقبیٰ دواړو کښې به د عزت او ابرو خاوند وے. او د پروردګار خوشنودی به دې حاصله کړے وے. نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائی؟ "الله تعالیٰ دنیا د آخرت په نیت ورکوی، خو آخرت صرف د دنیا په متابعت نه ورکوی". او دا بالکل واضحه ده چه د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے. نیت د عبادت روح دے. او د اعمالو د جزا فیصله په دے کیږی نو کهٔ تا د آخرت د طلب په نیت د الله تعالیٰ اطاعت کولے نو د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه به وے. او هر کله چه ته د خدائے تعالیٰ د خاصانو نه وے، نو د کائناتو ټول اشیاء به ستا تابعدار وے. او کهٔ ته دنیوی امورو کښې د مصروفیت په وجه د آخرت نه اعراض اوکړے نو پروردګار به د ځانه ناراضه کړے.

دنیا د خدائے تابعداره ده. د هغهٔ نافرمانه خواروی. او د هغه د فرمانبردار عزت کوی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی. "د دنیا او آخرت په مثل د دوو بنو (دیو خاوند د دوو ښځو) دی. کهٔ یوه خوشحاله کړے، نو دویم

به دریځ ناراضه شي. نوکوم سړے چه د الله تعالیٰ کامل اطاعت اختیاروي، ټول کائنات د هغهٔ عزّت کوي. اوڅوك چه د هغهٔ نافرماني کوي، ټول کائنات د هغهٔ نه بیزاره شي. الله پاك فرمائي « تاسوکښې بعضې داسے دي، چه محض د دنیاپرستار دي او بعضې داسے دي، چه آخرت غواړي.» او بل ځائے ارشاد دے .« خلقوکښې د حکمت اوفراست داسے خاوندان هم شته، چه وائي. اے پروردګاره ! موږ له دنیا کښې هم سعادت راکړے. او آخرت کښې هم سعادت او د دوزخ د اورنه م اوساتے.» نو اوس تهٔ اووایه چه تهٔ د دے کښې دکومے ډلے نه کیدل غواړے.

محض د دنیا کښې محوکیدل او د خپل عاقبت نه غافل کیدل د ایمان او اسلام نه بالکل خلاف دي. هرکله چه تهٔ آخرت کښې حاضرکړے شے. نو د حشرمیدان کښې به دوه ډلے وي. یو دوزخیان او بل جنتیان. د جنتیانو په ټولی کښې د داخلید وسعادت به تهٔ هله حاصل کړے چه د نفس طاعت پریږدے، د خدائے تعالیٰ طاعت اختیارکړے. او د خدائي احکامو په احترام کښې د نفساني خواهشاتو نه لاس په سر شے. د الله پاك دیدار چه د ټولو نه لوئے نعمت دے، او د جنت هرقسم عیش د الله پاك تابعدار بندیانو د پاره خاص دے. نو د عقل د ټولو سعادتونو حاصلولو د پاره خپل نفس ته د شفقت په نظر اوګوره. او د نفسِ امارہ په ځائے د نفسِ

مطمئنه خیال اوساته.

د نفسِ مطمئنه د حاصلولو اهم ترینه ذریعه دا ده، چه د شیطان مزاجه خلقو او خرابو دوستانو نه کناره کش شے او ذکر الهٰی کښې مشغول شے. د لغویاتو او عبثیاتو نه پرهیز اوکړے. او د کتاب الله او سنتِ رسول الله پیروی اختیار کړے. د صراط مستقیم موندلو د پاره د کتاب الله په آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبر ضرورت دے. نو په کتاب او سنت ځان پوه کړئ او په هغې عمل اوکه. محض مناظرو، جدال او قیل وقال کښې مهٔ ښیوزه. ځکه چه د سره عقل ګمراه شي. او د عمل لار د انسان نه خطاشي.

الله پاك فرمائي :« کوم احکام چه ځمونږ رسول تاسو ته بیان کړي، په هغې عمل اوکړئ. او د څهٔ نه موچه منع کوي. هغه ترك کړئ، او د الله نه ویره وکړئ. چه عاقبت موښهٔ شي.» نو د مسلمان د پاره د توحید او سنت پیروي لازمه ده. دا بدعت دے. چه د ځانه خبرے جوړے کړے شي. او دین ته منسوب کړے شي. او د هغې پیروي د اسلام پیروي اوګنړله شي. الله پاك فرمائي : خلقو رهبانیّت (ترك دنیا) د خپله لاسه یو طریقِ عمل جوړکړهٔ. او په ځان ئے لازم اوګرځولو، حالانکه رهبانیت او د دنیا حلال څیزونه پریښودل، موږ په هغوئی نه دی فرض کړی. او نه مونږ هغې حکم ورکړے دے. د دغه وجه ده چه دوئ د دے

خلافِ فطرت طریقِ عمل پیروي او نهٔ کړے شوه.» په دے سبب هرهغه عقیده یا عمل چه د هغې آسماني کتابونو او شریعت کښې څهٔ سند نهٔ وي، بدعت دے او د هغې پیروي عین ګمراهي ده.

د بدعت ضد سنت دے. او سنت د حضور صلی الله علیه وسلم د حیات طیبه هغه دستور العمل دے چه الله پاك د اسوهٔ حسنه په نوم یاد کړے دے. حق سبحانهٔ فرمائي.« څوك چه د الله د رضا طلبګار وي او په ورځ د محشر د خلاصي ارمان وي، نو د هغه د پاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریقِ عمل یو مثالي سیرت دے.» بل ځائے ارشاد دے :« ځمونږ نبیؐ په خپل خواهش هیڅ نهٔ وائي. څهٔ چه وائي هغه ځمونږ د طرفه وحی وی. نو د هغهٔ پیروي کوئ.» او الله پاك فرمائي : « اے پیغمبره ! دوئ ته اووایه. که تاسو د الله دوستي غواړئ نو ځما پیروي اوکړئ، چه خدائے مو دوست شي.» او د خدائے دوستي د حضور صلی الله علیه وسلم د قول او فعل تابعداري ده.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي :« کسب کول ځما ظاهري عادت دے او توکل ځما باطني حالت دے.» نو اے د اخرت طلبګاره. که ستا ایمان کمزورے وي، نو ستا وظیفه کسب کول دي، چه دا د حضور صلی الله وسلم سنت دي، او که ستا ایمان محکم وي، نو ستا وظیفه توکل دے.

الله پاك فرمائي :« څوك چه په الله تعالیٰ توکل کوي نو هغه ورله کافي دے.» او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي :« که چا داسے کار اوکړو چه د هغهٔ په حقله شریعت کښې حکم موجود نهٔ وي. نو هغه مردود دے.» نو هرحالت کښې د قرآن او سنت تابع کیدل پکار دي. د محمد صلی الله علیه وسلم نه پس تر قیامته ځمونږ د پاره بل پیغمبر نهٔ شته چه د هغهٔ اتباع اوکړو. او د قرآن نه علاوه ځمونږ د پاره بل آسماني کتاب نشته، چه د هغې په احکامو عمل اوکړو. نو زهٔ په ټولو مسلمانانو تاکید کوم چه هغوئ صرف د کتاب الله او سنت رسول الله؟ اتباع اوکړي. چه تباه او برباد نشي. د دے دواړو نه خلاف ورزي کول د شیطان په پنجه کښې راتلل دي. نو د عقیدے او عمل د هرآفت نه سلامت پاتے کیدل د قرآن او سنت اتباع سره وابسته وي. او دا اتباع یو داسے مقدس نعمت دے. چه د دے په ذریعه بنده ولایت، ابدالیت او د غوثیت او چت مقاماتو ته رسي.

مقاله (۳۷) د حسد مُذمّت

اے مسلمانه ! که تهٔ په الله، د هغهٔ په رسول او په کتاب الله ایمان لرے او بیا هم بل مسلمان ورور سره حسد کوے. نو دا ډیره د افسوس خبره ده او ځما د ربانه دا یقین راځي چه ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل ډیر کمزورے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے۔ نۀ د بل مسلمان خوشحالي ښځے برداشت کولے۔ دهغۀ ښۀ لباس، ښۀ خوراك او اهل وعيال ته ښځے کتے۔ او دخپله تنګ ظرفۍ په وجه د احیال کوے، چه دغه ټول نعمتونه دِ د هغه نه لرے کړے شي، کوم چه د هغۀ خلاق او رازق هغه له ورکړي دي۔ دا د لـه شوه چه تۀ د خدائے په خدائیۍ کښ د هغۀ په تقسیم رزق کښ او د هغۀ په اختیار کښ دخل ورکول غواړے او دا صریحًا کفر دے۔

یاد ساته چه د الله تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات کیدے نشي۔ او د هغۀ تصرفات ستا تصرفات کیدے نشي۔ الله تعالیٰ چه چا ته څۀ نعمتونه ورکول غواړي نو ته دِ خپل حسد په جذبه کښ د هغه مقابلے ته را او وځے او داغواړے چه کوم نعمتونه الله پاك بل ته ورکړے دي، هغه پرے تۀ بند کړے۔ نو دا خرګندة د مشیت ایزدي سره مقابله نۀ دة؟ کۀ دة، او یقینًا دة۔ نو تۀ په دے پوه شه چه په دے کښ ستا د پاره خیر نشته۔

حسد یو داسے لعنتي څیز دے چه ستا ایمان دِ ګوګلا د خپل مولیٰ د رحم نه دِ غورځوی۔ او الله پاك دِ مخالف کوی۔ قرآن حکیم کښ چه د حضرت یوسف علیه السلام او د هغه د رونړو کومه قصه ذکر دة د هغے په مقصد او معنے لږ غور او کړئ۔ چه د یوسف علیه السلام رونړو

باوجود د ساز شونو، هغه د هغے اوچتے مرتبے او بے حسابه نعمتونو نه محروم نۀ کړے شو، کوم چه د هغه په مقدر کښ وُو۔ او بیا خومرة هغوئ په خپلو کړو ستومانه شو۔ او هرکله چه مصر کښ یوسف علیه السلام ته پیش شو، نو دا ئے او منله "خُمونږ دِ په خدائے قسم وی، چه تاله بیشکه الله پاك په مونږ فضیلت درکړے دے۔ او مونږ د خپل ظلم زیاتیٔ معافي غواړو۔"

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلي دي:" حسد د مسلمانانو نیکي داسے سیزي، لکه اور چه لرګی۔" او حدیث قدسي دے، چه الله پاك فرمائي: حاسدان زما او زما د نعمتونو دشمنان دي۔" حاسدان د الله دشمنان په دے شان دي۔ چه الله پاك د خپل مشیت ما تحت چه خپلو بندیانو ته څۀ څیز او خومرة ورکول غواړي، نو دوئ ئے مخالفت کوی۔ او الله پاك فرمائي:" په دنیاوی ژوند کښ مونږ د خپلو بندیانو رزق خپله تقسیم کړے دے"۔ نو بیا څوك دا جرأت کولے شي، چه د الله تعالیٰ د فیصله شوی تقسیم خلاف خبرة اوکړي او د هغه مقابلے ته او دریږي۔

یاد ساته چه بل سره حسد کول په خپل ذات ظلم کول دي۔ او د اد بدین قسم حماقت او ناروا بخل دے۔ الله پاك فرمائي:" مونږ خو په خپلو بندیانو ظلم نۀ کوو۔ هغوئ د خپلو بدعملو او حسد په وجه خپله په خپل ذات ظلم کوی۔

بل ځائے ارشاد باری تعالیٰ دے" زما احکام او فیصلے نۀ بدلیږي، او نه زۀ ذرة برابر په خپلو بندیانو ظلم کوم"۔ نو ستاد سلامتیٔ د پارة بهترة دا دة، چه یو مسلمان ورور په خوشحالیٔ او اسوده حالیٔ کښ اووینے، نو هیڅ کله هغه سره حسد مۀ کوه۔ بلکه د هغۀ په کامیابیٔ او ترقیٔ خوشحاله شه۔ د دے طریق عمل سره به الله تعالیٰ ستانه رضا شي او د خپل قسما قسم نعمتونو بیرته نه درباندے اوکړي۔ الله پاك دِ مونږ او تاسو د حسد نه په امان کړي۔ او د خپلو نعمتونو د شکر توفیق دِ راکړي۔ آمین۔

تۀ خپل ذات سره هم حسد مۀ کوه۔ خپل ذات سره حسد کول دا دي۔ چه ستا رازق په خپل فضل او کرم تا ته کوم نعمتونه درکړے دي۔ د هغے په استعمال کښ ته د بخل نه کار مۀ اخله۔ لکه دا چه په خپل ځان او اهل وعیال د خوراك څښاك، جامے، او رهائش په حقله تنګدستي راولے۔ داسے کول خپل ذات سره څرګند حسد او ظلم کول دي۔ او د الله تعالیٰ د نعمتونو ناقدري۔

د نعمتونو شکر دا دے چه د هغے د پټولو په ځائے هغه ظاهر کړے او په ارت مټ ئے استعمال کړے۔ الله پاك خپل رسول برحق ته فرمائي۔" د خپل پروردګار د نعمتونو اظهارة اوکړة او د خلقو مخکښ ئے بیان کړة"۔ الله تعالیٰ دِ مونږ له د شکرِ نعمت عملي توفیق راکړي۔

آمین

مقاله (۳۸) د صدق او اِخلاص اجر

کوم سړے چه د دین برحق خدمت او تبلیغ او اشاعت په صدق او اخلاص سرة اوکړي نو د الله اجر د هغه د پارة کافي دے۔ او هغه دا چه دنیا او عقبیٰ په دواړو جهانو کښ به باعزته او باآبرو وي۔ الله پاك فرمائي:" تاسو د الله مدد کوئ، هغه به ستاسو مدد کوی" او په صراط مستقیم به مو ثابت قدم کړي، نو زۀ تاسو ته دا تلقین کوم، چه د الله د کلام تبلیغ او اشاعت کوئ۔ هغۀ سرة څوك مه شریکوئ۔ او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړئ۔

کوم مسلمان چه د الله د کلام او د نبی ﷺ د سنت د تبلیغ او اشاعت د پارة خپل ژوند وقف کړي نو د هغۀ اجر او ثواب د فی سبیل الله جهاد کونکو نه هم زیات وی او د الله تعالیٰ مدد او نصرت همیشه د هغۀ شاملِ حال وی۔

مقاله (۳۹) ردِّ نعمت کفران نعمت دے

د حکم الٰهی نه بغیر محض د نفس په خواهش د یو څیز قبلول ګمراهي دة۔ ولے د خواهشِ نفس خلاف د رضائے مولیٰ په خاطر د یو څیز قبلول او د هغے په تحمیل کښ تکلیف برداشت کول د انبیاؤ او اولیاؤ اسوۀ حسنه دة او داسے مخلصین به د دوئ په ډله کښ پورته کولے شي۔

یاد ساته! چه هرکله الله تعالیٰ په تا د نعمتونو بیرته نه کوی او تۀ هغه نه قبلوے۔ یا د هغے نه روګرداني کوے، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسراسر کفران نعمت دے ۔ اود الله پاك د رزق او عطیا تو بے قدری ده ۔ نو د الله تعالی د رزق او د هغهٔ د نعمتونو په خوشحالئ سره استقبال کوه ۔ او د هغه په خوشحالئ قبلوه ۔ ځکه چه د دے سره مخکښ د پاره هم رزق کښ زیاتی او برکت راځی ۔

مقاله (۴۰) ولایت د شریعت مکمله پیروی ده

ترڅوچه ته د نفس اماره نه ازاد نه شے ۔ او د شریعت مکمله پیروی اختیار نهٔ کړے، نو د اولیاء الله په ډله کښ د داخلیدو کوشش مهٔ کوه ۔ د شریعت د پیروئ د امطلب دے چه ستا ټول اقوال، افعال د الله تعالی د امرونهی مطابق شی ۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اودهٔ کیدل، وینیدل الغرض ټول اعمال د رضائے الهی ماتحت شی ۔ او دا هرڅهٔ د دین او ملت د حد متد پاره وی ۔

ستا جسمانی څیز ونه ستاد پاره د پروردګار نه د جلب او لرے والی باعث وی ترڅوچه ته اصلاح باطن او تزکیهٔ روح سره خالص روح جوړ نهٔ شے او د جسمانی ګردونو نه ویزاره نهٔ شے نو قرب خداوندی به حاصل نهٔ کړے شے ۔ ولے هرکله چه تهٔ ریاضت او مجاهدے سره خالص روح شے ۔ او هر لمحے ذکر الهی کښ مصروف شے ۔ نو په تا به اسرار الهی راڅرګند کړے شی ۔ او د کائنات حکمتونه به تا نه بے نقابه شی دا د فنافی الذات مرتبه ده ۔

کله چه تهٔ د عالم سفلی نه بے تعلقه شے ۔ او اشیاء د دیدار او جلوهٔ خداوندی د پاره حجاب اوګنړے، ځکه چه حضرت ابراهیم علیه السلام د توحید د حقیقت نه پس اوفرمائیل ، بے شکه دا ټول بتان د شرك په وجه څمادشمنان دی ۔ او یو خدائے څمار هغا او دوست دے : دغه شان چه تهٔ هم خپل خواهشات نفسانی او مخلوقات د معصیت بتان اوګنړے او د هغوئی د فرمانبردارئ نه لاس په سرشے نو هله به په تا د علوم لدنی او اسرار الهی کشف شروع شی تهٔ به د دا زداروه نه شے او د ولایت د حجابونو قوت اوصلاحیت به تا ته عطا کړے شی ۔ د غه وخت به تهٔ محسوسه کړے، چه تا یو معنوی، روحانی او باطنی ژوند بیاموند ۔ ستا ټول وجود به د قدرت الهیه مظهر جوړ شی ۔ بیا به ته د هغے په رابطه آورے، ګورے، ګرزے، او خبرے، د هغهٔ نه به آرام او اطمینان بیا مومے ۔ د امرونهی پیروی به کوے ۔ د حدود شرعی حفاظت به کوے ۔ او غیر الله به موجود نه ویلے ۔

د ولایت درجه بیاموند لو د پاره، اتباع نفس، فسق و فجور او لغویاتو نه پرهیز اوکره ۔ او په اخلاص د شریعت پیروی اختیار کړه ۔ خو یاد ساته ۔ چه د کوم حقیقت یا طریقت شروع تائید او نهٔ کړی ۔ هغه جائز اونهٔ کړی هغه جائز اونهٔ ګنړه ۔ هغه صریحا کفر دے ۔

مقاله (۴۱) ازمائش نه پس د الله پاك پیروزوینے

زهٔ تاسو ته د الله او د بنده د تعلقاتو متعلق یو مثال بیانوم :- یو بادشاه دے چه هغه په خپل رعایه کښ یو سړے اهل اووینی، او د ښار حکومت ورته حواله کړی ۔ په خلعت او اعزازئے سرفراز کړی ۔ او خپل معتمدئے جوړ کړی ۔ بیا دغه سړے د خپل منصب د رعایت نه یوه موده پورے خپل فرائض په ښهٔ شان سره ادا کړی او بادشاه ته د خپلے بے امتدائ هیڅ موقع په ګوتو نهٔ ورکوی ۔ د ښار خلق هم د دهٔ د ښه انتظام په وجه د دهٔ نه خوشحاله وی ۔ او شاباسے پرے وائی ۔ او بادشاه هم د دهٔ په طاعت او صلاحیت مطمئن دے ۔

څهٔ موده پس دغه سړے په عیش و عشرت کښ پریوځی د خپلے عهدے په غرور کښ د خپلو فرائضو نه بالکل بے پرواشی چه بادشاه ته د دهٔ د حالاتو پته اولګی ۔ نو هغه پرے قهرجن شی او د عهدے نه ئے مات کړی ۔ بیا ورسره د هغے جرمونو محاسبه راواخلی کوم چه دهٔ د خپل حکومت په دوران کښ د بادشاه د امرونهی خلاف کړے وی ۔ د تحقیقاتو نه پس دے بندیوان کړے شی ۔ د دے سره، د دهٔ غرور او تکبر زائل شی ۔ او دے په خپلو تقصیرونو او کوتاهو پښیمانه او توبه کار شی ۔ د دهٔ دا پښیمانی او انکسار چه د بادشاه مشاهده کښ راشی ۔ نو خپل زوړ منصب

دوباره ورکړی ۔ او د پرومبی نه زیات احسان ورسره راواخلی دا حکومت او قیادت دهٔ ته دائمی ورکړے شی ۔ او واپس ئے ترے بیا نهٔ اخلی ۔

دغه مثال د الله او د بنده د تعلق هم دے ۔ الله تعالی چه یو مؤمن بنده خپل مقرب جوړ کړی، نو په هغه د خپلو بے حسابه نعمتونو پیرزوینے کوی ۔ د الله پیرزوینے چه نه یو سترګے لیدلے وی ۔ او نه یو غوږ اوریدلے وی ۔ لکه باطنی نعمتونو کښ د زمکے او آسمانونو عجائب، د کائناتو اسرار، کشف روحانی، د دعا قبلیدل، تقوی، محبوبیت قلب کښ د کلمات حکمت نزول او ذکر وغیره ۔ دغه شان ظاهری نعمتونه پرے هم تمام کړی ۔ لکه صحت او توانائی ښهٔ خوراك څښاك، حلالو څیزونو کښ فراخی، نیکه بی بی او ښهٔ اولاد ۔

په دے باطنی او ظاهری نعمتونو تر دیره وخته دے ښاد وی ۔ حتی چه دومره دے کښ مشغول شی چه غفلت کښ کښیوځی ۔ خپل معبود هیر کړی، او د نفس اماره تابعداری راواخلی ۔ فسق و فجور کښ پریوځی چه الله پاك د دهٔ دا کیفیت اووینی نو د اصلاح د پاره ئے په مصیبتونو کښ راګیر کړی او سختو او پریشانو کښ ئے اخته کړی ۔ بیا دے په خپلو حالاتو سوچ او فکر راواخلی ۔ او د خپلو باطنی او ظاهری تغیراتو نه محسوسه کړی چه دا هرڅهٔ د دهٔ معصیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغفلت په وجه وی۔نود ے د الله تعالیٰ په حضورکښ توبه کار شی۔اوصراط مستقیم ته رجوع اوکړې اوعملاً خپل ژوند د ستورالعمل اختیارکړی۔

د نفسِ امّاره د اتباع نه چه د ے بیزاره شی۔او خپل پروردګار ته راجع شی۔ نو د الله تعالیٰ د طرفه دهٔ ته بشارتونه (خوشخبری) اوروے شی او تیر نعمتونه ورته دوباره بیاافراط ورکړے شی په دهٔ د الله تعالیٰ د باطنی اوظاهری برکاتو دروازے پرانستے شی۔خلق خدا ورسره محبت اوتعاون راواخلی۔ هرځائے د دهٔ تعریف اوتوصیف کیږی۔ او بادشاهان ئے مسخرشی۔

دغه شان الله تعالیٰ خپل باطنی اوظاهری نعمتونه په دهٔ تمام کړی۔ الله پاك فرمائی :" هیڅ انسان ته دا نهٔ ده معلومه' چه د دهٔ د نیک اعمالو په بدله کښ د دهٔ د پاره د زړهٔ د خوږیدو کوم کوم نعمتونه پټ ایښود ے شوے دی۔

مقاله (۴۲) د نفسِ انسانی دوه حالتونه

د نفس انسانی دوه حالتونه دی۔یو راحت اوبل مصیبت۔اود احقیقت د ے چه انسان په د ے دواړو حالتونوکښ ازمائیلے۔ ترکومه حده چه د ے د خپل پروردګار مطیع اوفرمانبردار دے۔ الله پاك فرمائی "انسان چه راحت کښ شی نو نافرمانی راواخلی اوچه مصیبت کښ

شی ، نو شکوه او شکایت کوی :" واضحه ده چه دا د نفس انسانی کمزوری ده۔چه د راحت په حالت کښ د تقوی او شکر نه کار نهٔ اخلی،او د مصیبت په حالت کښ صبر، تحمل او توکل نهٔ اختیاروی۔اود الله پاك خلاف بدګوئی شروع کړی۔

د نفس کار ګستاخی او بے ادبی ده ۔اود مخلوقاتو الله پاك سره شریک جوړول دی۔ بله دا چه نفس هیڅکله د الله په ورکړی شوی رزق مطمئن او شکرګذاره کیږی نه۔ او همیشه د خواهشاتو د کیدلے انسان په پریشانئ کښ ساتی۔ بیا چه نفس د مصیبتونو نه خلاصے بیاموهی، نو غروره تکبر او عیش کښ کښیوځی۔ اود خپل پروردګار د اطاعت نه روګردانی راواخلی نو بیا په مصیبتونوکښ راګیرکړے شی د پاره د دے چه د ده خیری او ویښلے شی او د شرك او فسق نه منع شی۔

بیا که نفس غفلت او معصیت پریږدی۔ او په سمه لارشی۔ اواطاعت اوشکرګزاری راواخلی نو الله خالق پرے د خپلو نعمتونو داسی پرزوونه شروع کړی اوهرحالت کښ د هغه معاون اومددګار وی۔ نوکو سرے چه د دنیا اوآخرت کښ د سلامتی خواستګاروی۔ هغه له پکار دی چه صبر اوتحمل اختیارکړی او د رضائے الهی نه مخ نهٔ اړوی۔ او خپل حاجات همیشه د هغه نه طلب کوی ۔ ځکهٔ چه الله تعالیٰ

ورکوی. په هغه شکر اوباسی. اود هغهٔ نه د هرځهٔ اُمید ساتی .

تا د الله تعالیٰ د اارشاد نهٔ دے اوریدلے چه هرکله الله تعالیٰ د یو څیز په وجود کښ د راوستلو اراده اوکړی، نو ورته اووائی "کُن (شه) ، نو هغه فوراً شی (یعنی وجود کښ راشی)"۔ او الله پاك فرمائی " مومنانو له خو صرف په الله پاك تکیه پکارده ۔ د الله پاك قول افعال بنهٔ اوحکمت اومصلحت نه ډك وی۔خو هغه خپل حکمت او مصلحت د بندیانو نه پټ ساتلے دے۔بنده له پکار دی چه رضا او تسلیم اختیار کړی۔او د الله حکم سره اتفاق اوکړی اوخپل ګفتار اوحرکاتو سکناتوکښ د الله تعالیٰ خلاف د شکوے اوشکایات نه منع شی۔

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی الله عنه فرمائی چه زهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم پسے سور وُم ۔ نوحضور صلی الله علیه وسلم ماته ارشاد اوفرمایهٔ " اے هلکه! د الله د حقوقو حفاظت کوه ، الله به ستا او ستا د حقوقو حفاظت کوی ۔ الله حاظر او ناظر اوګڼره ۔ نو هغه به تهٔ د خپل وړاندے موجود بیاموے ، او چه ته سوال کوے ، اومدد غواړے ، نو د الله نه غواړه " الله چه د بندیانو په قسمت کښ ځهٔ لیکلے دی هغه د ازل نه مقدر شوے دی او هیڅوك ئے نشی بدلولے چاته چه ځهٔ فائده یا نقصان رسیدونکے دے ، هغه به

ورته ورسی۔

کهٔ ته په الله توکل اوکړے ۔ اومحکم یقین پرے اوساتے نو ډیرخیر به بیاموے۔ اوکهٔ یقین او توکل برقرار اونهٔ ساتے نوکوم څیزونه چه تهٔ بدګڼړے ، هم هغه به ستا د پاره تکلیف باعث شی۔ په هغه صبر او تحمل کول ستا د پاره ډیر غوره وی. یاد ساته چه د صابرانو د پاره د الله تعالیٰ مدد یقینی دے ځکه چه د مصیبت نه پس راحت دے۔

مؤمن له پکار دی ، چه خپل قلب اودماغ صفاکړی، او د نفس د وسوسونه ځان بچ کړی ۔ د مؤمن د پاره عافیت په دے کښ دے' چه د دغه حدیث په معنو بنهٔ غور اوکړی او تل عمری پرے عمل اوکړی ، چه د دنیا اوعقبیٰ د ټولو آفتونو نه سلامت شی ۔ اوحقیقی اطمینان قلب بیاموی۔ اود الله پاك په رحمت یه دواړه جهانه ښاد شی۔

مقاله (۴۳) د مخلوق نه سوال کول

د مخلوق نه صرف هغه خلق سوال کوی ۔ چه د هغوئ یقین او ایمان ضعیف وی ۔ صبر او توکل پکښ نهٔ وی، او د توحید الٰهی معرفت نهٔ لری ۔ د دے برعکس د غیر الله نه سوال کوونکی فقط هغه خلق محفوظ پاتے کیدے چه د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری ، محکم یقین او ایمان لری' د هغوئ طریقه توکل علی الله وی ۔ په ذکر او فکر همیشګی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری ۔ او د اقتضائے ایمانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وجه د دے خبره نه شرم او حیا ورځی چه د حیّ و قیّوم الله پاك په موجودګی کښ مخلوقاتو کښ د چا نه سوال اوکړی.

مقاله (۴۴) بعضے دُعا ګانے ولے نهٔ قبلیږی

د مؤمن هره دُعا لازمی طور سره نهٔ قبلیږی. او کومه دُعا چه قبوله نهٔ شی. نو د هغې په نهٔ قبلیدو کښ د خدائے حکمت او ډیرے پټے فائدے پرتے وی. انسان عالم الغیب صرف الله تعالیٰ دے. او هغه بنهٔ پوهیږی. چه د هغهٔ د بنده فلاح او بهبود په څهٔ څیز کښ دے. تکه د یو آیت مفهوم دے. چین ممکنه دے، چه د یو څیز ځان د پاره غوښتل موږ بنهٔ ګڼو، لیکن حقیقتاً هغه څموږ د پاره مضر وی. او الله تعالیٰ سے بے غوښتلو موږ ته عطا کړی. بعضے وخت د دُعا د نهٔ قبلیدو یو سبب دا هم وی چه بنده غافل نشی. او خوف و رجا (ویره او امید) چه د ایمان دلوا نماتو نه دی، د هغه نه زائل نشی. د معرفت او حقیقت په هر حال کښ امید او ویره لازم او ملزوم څیز وښدی. او د دے مثال لکه د مرغۍ د دوؤ پرو بغیر نشی الوتے، د هغه شان د یو مؤمن حال هم د خوف او رجا بغیر ناقص او نامکمل وی. د مومن حال او مقام دا دے چه هغه غیر الله ته رجوع اونهٔ کړی. نو د هرے دُعا په قبولیت اصرار کول هم د غیر الله حیثیت لري او د مؤمن د توحید عقیدے سره نبانی.

د هرے دُعا د نه قبلیدو دوه واضحه سببونه دی. یو خو

دا چه مؤمن کښ تکبر او غرور را نشی. او هغه د الله په ادب او احترام کښ غافل او ګستاخ نشی. او دوئم سبب ئے دا دے چه محض د خواهش او عادت په طور سوال کول رسم جوړ کړی. ځکه چه دا هم د شرکِ خفی یو صورت دے. او شرکِ خفی د شرك جلی نه په دوئمه درجه خراب څیز دے. د الله تعالیٰ نه چه سوال خالصةً د اتباع شریعت او تعمیل امر د پاره وی. نو هغه سوال د مؤمن د پاره زیات د قرب او رضائے الٰهی باعث وی. او د غسے نو سوالونه چه د نفس د خواهشاتو نه مبرّاوی نو د هغې قبولیت یقینی وی.

د مؤمن د بعضے دعا ګانو د نه قبلیدو چه موږ کوم اسباب بیان کړل د هغې نه دا مطلب هرګز نه دے چه بنده د خپل حاجات خدائے ته نهٔ پیش کوی. او د هغهٔ نه د سوال کولو کښ کوتاهی کوی. ځکه چه مؤمن د خدائے نه سوال اونهٔ کړی. نو د چانه به ئے کوی. الله پاك فرمائی: "ځما نه سوال کوئ، چه حاجات مو تر سره کړم." او بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! چه ځما بنده یان ځما متعلق ستانه تپوس اوکړی نو وس ته اووایه. چه زهٔ دوئی ته ډیر قریب یم. کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی، نو زهٔ ئے سوال قبلوم. نو بنده یانو له پکار دی چه هغوئی ځما اطاعت اختیار کړی او په ما محکم ایمان اوساتی چه په دواړه جهانه خلاصه بیاموی.

مقاله (۴۵) اصحاب عُسُر او اصحاب یُسُر

د خلقو دوه ډلے دی، یو اصحابِ عُسُر او بل اصحاب یُسُر. اصحاب عُسُر هغه خلق دی. چه مصیبتونو او پریشانو کښ اخته وی. او اصحاب یُسُر هغه خلق دی چه د راحت او آرام ژوند تیروی. خو دا یاد ساتل پکار دی. چه د دے دواړو حالات د باطنی اسبابو او خارجی تاثراتو نه خالی نهٔ وی. کوم خلق چه په راحت او آرام کښ دی. نو دا هم د هغوئی د پاره یوه ابتلا ده. چه آیا د نعمت او آسودګئ په حالت کښ هغوئی ذکر او شکر اختیار وی یا سرکشی راخلی.

هر کله چه دوئی د ذکر او اطاعت په ځائے غفلت او فسق او فجور کښ کښیوځی. نو الله تعالیٰ دوئی په قسم قسم مصیبتونو کښ واچوی. او د نا شکرئ په وجه ئے په عذاب کښ اخته کړی. که یو اسوده حال سړے په دے پوهیدے چه الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ دے، یعنی چه څهٔ غواړی هغه کوی. نو د نعمت په موجودګئ کښ به ئے غفلت او معصیت نهٔ اختیار ولے. بلکه ذکر، طاعت او شکر کښ به مشغول وے.

که د یو دنیا دار سړی غفلت او معصیت په دے وجه وی چه هغه دا حقیقت هیر کړے دے. چه دے دنیا د آدم نه تر دے دمه یو دے هیچا سره وفا نهٔ ده کړے او د هیڅ یو سړی حالات په یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیدے.

او د هر سړی په ژوند کښ تغیرات راځی. او کهٔ د تغیراتو او تنزّل نه د چا هستی محفوظه ده. او محفوظه پاتے کیدے شی، نو هغه فقط د الله تعالیٰ هستی ده. مخلوقات د حالاتو د تغیر نه قطعاً بچ کیدے نشی. نو دے سړی د دولت په نشه کښ ابدی حقیقت هیر کړے دے. او غفلت او معصیت کښ اخته دے. نو دا سړے د الله د قهر او غضب نه ولے بچ شی. دا د الله پاك قانونِ قدرت دے، چه هغه په خپلو بنده یانو د سختئ نه پس راحت راولی. او د نعمت په شکر په نعمت کښ اضافه کوی. ولے د راحت او آرام بیاموندلو د پاره سختی تیرول ضروری وی.

د صبر او شکر جزا همیشه د رزق فراخی او سکونِ قلب دی. او الله تعالیٰ د خپل امر و نهی د تعمیل کونکی معاوِن او مددګار دے. که د مصلحت وخت په بنا یو سړے په مصیبتونو کښ اخته کړی نو بیا ئے په نعمتونو او بخششونو هم ښاد کړی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د الله پاك نعمت د یو وحشی ځناور په شان دے، په ثنا او شکر سره ئے قید کړه." نو د دعوت او نعمت شکریه دا ده چه د دے په وجه سړے متکبر او خلقو د پاره مضر نشی. اسراف اونهٔ کړی. د خدائی حدودو نه تجاوز نهٔ کوی. فسق او فجور او حرامو کښ کښینوځی. د الله د طرفه چه کوم حقوق العباد مقرر دی. هغه په خلوص

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادا کړي . زکوٰة په مکمل دیانتدارئ سره اوکاږي غریبانو او مسکینانو ته صدقه او خیرات ورکړي . حاجتمندو او مصیبت زده خلقو سره همدردي اوکړي . او د مظلوم مدد اوکړي . او خپل اعضاء د حراموته بچ اوساتي . دا ټول اعمال د نعمت د شکر او زیاتي باعث دي . په دے عمل کولو به په جنت کښې د انبیاؤ ، صدیقانو او اولیاء الله ملګرے وي . او دنیا کښې به هم د عزت او ابرو خاوند وي .

دد ے برعکس که بنده د نعمت نا شکري اوکړي . او د دولت مندئ په وجه په غفلت او معصیت کښې کښېوځي . نو د هغه د پاره په دواړه جهانه ذلت او رسوائي ده . خو سره دد ے په دے حقیقت پوهیدل پکار دي چه د انسان په ژوند کښې آفات او بلیّات یوازے د غفلت او معصیت او د نعمت د ناشکرئ په وجه نهٔ وي . بلکه دد ے نور اسباب هم وي . مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یو سبب دا دے چه دا د انسان د خپلو ګناهونو او اعمالو نتیجه وي او دد ے په وجه د انسان تهذیب او مغفرت مقصود وي . ځکه چه الله پاك غواړي . چه دا ے سړے د ګمراهئ او نافرمانئ نه بیزاره شي او په صراط مستقیم روان شي .

د آفاتو بلیّاتو دویم سبب دا دے چه دا د الله تعالیٰ په مقرّب او برګزیده بندیانو یو ازمائښ وي . او الله تعالیٰ دد ے په ذریعه د دوئ د ایمان ، یقین ، صبر او توکل امتحا

اخلی . او بیا دد ے آزمائښ په وجه د هغوئ ایمان او توکل زیات محکم کړي . او دنیا او عقبیٰ کښې ئے درجے اوچتے کړي او د سختو مصیبتونو په وجه ورله لوئے اجرونه کړي . دد ے قسم برګزیده بندیان انبیائے کرام ، صدیقین او اولیاء الله دي . دوئ د حال او مقام خاوندان وي . د دوئ یقین ، ایمان او توکل د عامو مسلمانانو نه په درجو اوچت او محکم وي . او په دوئ مصیبتونو کښې هم د حقیقت او معرفت دروازے پرانستے وي . د ابتلا په وجه الله تعالیٰ په دوئ د توحید اسرار واضحه کړے وي . او دوئ د شرك جلي او خفي پاك ساتي . د پاره دد ے چه د دوئ باطن د انوار قدسیه نه معموره کړي ، او دوئ مقربان بارګاه کړي . او بیا ئے په دواړه جهانه د آدم په اولاد سربلند کړي .

د مؤمن د ګناهونو نه د پاك کولو علامت دا دے چه هغهٔ له په ژوند کښې صبر جمیل ورکړي . او د لغویاتو نه په ذکر او فکر کښې مصروف شي . د مصیبتونو په وجه پریشانه نشي . او نه د مخلوقاتو مخکښې د خپلو مصیبتونو او پریشانو ذکر کوي . بلکه راستبازه اوسي . او خپل حاجات د خپل پروردګار په حضور کښې پیش کوي او د هغه نه مدد غواړي .

دد ے نه علاوه کومه ابتلاء چه د درجاتو او مقاماتو

د اوچت والي د پاره ده . نو د هغه علامت دا دے چه نفس مشیّتِ الٰهی سره موافقت راواخلي . او ذکر الٰهی سره سکون بیاموي . د غیر الله نه توجه اوګرځوي . او فنا في الذات شي . دا ابتلا دا حالت د انبیاؤ علیهم السلام او برګزیده اولیاؤ د پاره خاص دے . او د عام خلق دد ے تقاضا پوره کولے شي . چه تائید الٰهی ئے خصوصیت سره شامل حال وي . هر سړے دد ے ابتلا جوګه کیدے نهٔ شي .

حاصل د کلام دا دے ، چه اصحاب عُسر د آفتونو او مصیبتونو په وجه د خپل پروردګار نه ګِله او شکایت نهٔ کوي ، بلکه په پوره یقین د په هغهٔ توکل ساتي او اصحاب یسر و د دولت په نشه کښې سرکشي او نافرماني نهٔ کوي . بلکه ذکر ، طاعت ، شکر او ثنا کښې د مشغول اوسي .

مقاله (۴۶) یو حدیث قدسي

حدیث قدسي دے . چه الله پاك فرمائي : "کوم سړي چه خما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال او نهٔ کړو . نو زهٔ به هغهٔ ته د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم" دد ے وجه دا ده ، چه هرکله الله پاك یو مؤمن خپل محبوب ګرځول اوغواړي ، نو په هغهٔ د مختلفو مصیبتونو د آزمائښ نه پس روحاني پیرزوینه کوي . مثلاً هرکله چه یو بنده په مصیبتونو او آفتونو کښې راګیر شي ، نو د خپلے کمزورئ په وجه د خپل حقیقي

مشکل کشا او قاضي الحاجات په ځائے هغه مخلوقاتو ته رجوع کوي . او مختلف انداز کښې د خلقو مخکښې سوال کوي . خو مدد دا طریقه د توحید خلاف ده . په دے د بنده پریشاني ختمه نشي . آخر هغه د مخلوقاتو نه بیزاره شي . د خپل خالق په مخکښې په سجده شي د هغه په ذکر او ثنا کښې محو شي . او خپل حاجات ترے غواړي . په دے حالت کښې دے د غیر الله تصور قدرے هم نهٔ کوي .

د توحید د حقیقت د بیاموندلو نه پس الله پاك ددهٔ حافظ ، ناصر ، معاون او مددګار شي ، الله پاك فرمائي : "اے د الله نبیؐ ! دوئ ته اووایه چه خما مولا او والي الله دے ، چه قرآن ئے نازل کړے دے . او د نیکو صالحانو مل دے" په دے وختاکښې د بنده د زړهٔ سترګے هم په دے حدیث قدسي اوغړیږي دا چه : "کوم سړي خما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال اونهٔ کړو . نو زهٔ به هغهٔ د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم" دا هغه توحید کل او محویت في الذات دے ، چه د اولیاؤ او ابدالو حاصه ده . دلته بنده ته هغه قوت ورکړے شي ، چه په اذن الٰهي د دهٔ په حکم "کن" عجائب په ظهور کښې راځي . ددهٔ ته انشراح صدر حاصل وي . او په دے دواړو جهانو کښې ئے ذکر خیر کیږي .

د الله پاك ارشاد دے "اے بني آدمه ! زهٔ الله یم . خما

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه علاوه بل هیڅوک معبود نشته ـ زهٔ چه څهٔ څیز ته اووایم چه موجود شه، نو هغه فوراً موجود شی ـ څما په وحدانیت کښ فنا شه چه بیا ته هم کوم څیز ته اووائے چه موجود شه، نو هغه به څما په اذن فوراً موجود شی"۔

مقاله (۴۸) د سلوک ابتداء او انتهاء

یو بوډا سړی په خوب کښ څما نه تپوس اوکهٔ ـ چه هغه کوم څیز دے چه د هغې په ذریعه بنده د الله پاک قرب بیا مومی۔ نو ما جواب ورکهٔ چه د قرب الٰهی یوه ابتداء ده او بله انتها۔ دد ے ابتداء تقوٰی او پرهیزګاری ده ۔ او انتها ئے تسلیم، رضا او توکل دے ۔

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے

مومن له پکار دی چه د فرضو، سنتو او نفلو خپلے خپلے درجے اوپیژنی ۔ او درجه په درجه د هغې تعمیل اوکړی هیڅ عبادت کښ دا سے نهٔ دی کول پکار چه د فرضو نه مخکښ سنت او د سنتو نه مخکښ نفل اختیار کړی ۔ هر مسلمان د د ټولو نه مخکښ فرائض ادا کوی، چه د هغې نه فارغ شی ـ نو سنت د ادا کوی، او بیا و رپسے د نفل کوی ـ ترڅو چه یو سړے د فرائضو نه په بنهٔ شان فارغ نهٔ وی نو سنتو کښ مشغولیدل ئے جهالت دے ـ او د سنتو نه مخکښ نفل ګمراهی ده ـ نو کوم عبادت چه دد ے قاعدے خلاف وی ـ هغه په درګاهِ خداوندی کښ قبول

نهٔ دے ـ

د هغې سړی مثال چه د فرضو نه مخکښ سنت کوی، او د سنتو نه مخکښ نفل کوی دا سے دے لکه یو بادشاه چه خپل یو ماتحت په خپل حضور کښ طلب کړی او هغه سړے د بادشاه په دربار کښ د حاضریدو په ځائے د چاوړیو په خدمت کښ لګیا شی ـ حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی کوم سړے چه فرض پریږدی او نفلو کښ مشغول شی، نو د هغه مثال لکه د هغې حمله ارے ښځے دے چه کوم وخت د هغې د لنګون شی نو هغه حمل اوغورځوی، نو دغه ښځهٔ نه حمله اره پاتے شو ـ او نه صاحب اولاده ـ

دغه رنګ الله پاک د چا نفلونه نهٔ قبلوی ـ ترڅو چه فرائض ادا نهٔ کړی ـ او د موږګزار مثال د سوداګر دے، چه ترڅو هغه رأس المال نهٔ لری ـ نو ګټه نشی کولے هم دغه کیفیت د هغې سړی دے چه فرض او سنت پریږدی او نفلونو کښ مشغول شی ـ حالانکه د فرضو او سنتو په موجودګئ کښ نفل هیڅ اهمیت نهٔ لری ځکه چه دا یو اختیاری عمل دے او بنده د دے په ادا کولو مامور نهٔ دے ـ

دغه شان روژه قیاس کړئ یعنی فرض روژے پریښودل او نفلی روژے نیول ضلالت دے ـ او دغه رنګ زکوٰة چه فرض دے هغه نهٔ ادا کول او نفلی صورت

صدقه او خیرات کول جهل دے چه په درګاه د الله تعالیٰ منظور نهٔ دے ـ

مؤمن له پکار دی چه د فرائضو اولیت او اهمیت هیر نهٔ کړی ـ د شرعی محرماتو نه پرهیز اوکړی ـ او الله پاک سره په مخلوقاتو کښ هیڅوک شریک نهٔ کړی ـ او نه د خلقو د خوشحالولو د پاره د امر الٰهی خلاف ورزی اوکړی ـ حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوْقٍ فِی مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ یعنی په مخلوقاتو کښ د هیچا د اسے تابعداری جائز نهٔ ده، چه د الله تعالیٰ نافرمانی وی ـ

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراک مُذَمّت

کوم سړی چه خوب له په بیداری او اګاهی ترجیح ورکړ هغه په دواړو جهانو په خساره کښ دے ځکه چه خوب د مرګ استازے دے، او خوب چه د مناسبے اندازے نه زیات شی، نو بیا د غفلت علامت دے ـ او د مؤمن ذکر الٰهی او نیک عملئ ته نهٔ پریږدی ـ دد ے علاوه د خوب کثرت زړهٔ سخت او تاریک کوی ـ او فطری او روحانی ځوند ترے زائل کوی او لغویاتو ته میلان پیدا کوی ـ په دے وجه خوب پریږده ـ د خوب اثر قدرے هم الله تعالیٰ سره څه تعلق نه لری ځکه چه هغه د ټولو سفلی نقائصو نه پاک دے ـ دغه رنګ په فرښتو هم خوب حرام دے ځکه چه هغوئی ته د الله پاک قربت حاصل دے او دغه

شان جنتیان به هم د خوب نه بے تعلقه وی ـ نو د یو مؤمن د پاره د ضرورت نه زیات خوب د زړهٔ د سختئ او د غفلت او معصیت باعث دے ـ

دد ے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوقِ خدا د خدمت او دنیا او عقبیٰ د خلاصی باعث دے ـ نو کوم سړے چه د مناسبے اندازے نه زیات خوب محض د خواهش نفس په خاطر کوی، نو د هغه به دا سے بنو بنو نیکو او کارنامو نه ګوتے اوخیژی ـ چه د هغې کمی به هیڅ کله پوره نهٔ کړے شی ـ دغه وجه ده چه ټولو انبیاؤ، صد یقینو او اولیاؤ الله په خپل ژوند کښ خوب کم کړے دے ـ او ویښ زیات پاتے شوی ـ او د بیدارئ په وجه ئے د ذکر او عبادت، تبلیغ دین او د مخلوقِ خدا د خدمت په برکت دا سے اوچتے درجے بیا موندے دی چه په خوب کښ هیڅکله نشی بیا موندے ـ

کوم سړے چه بیدار وی ـ او ذکر الٰهی کښ مشغول وی نو د هغه قلب هم همیشه بیدار او د نور نه ډک وی ـ په دے وجه په صحیح معنو کښ د بیدار او سیدلو د پاره د حرامو نه هم ځان ساتل پکار دی ـ ځکه چه حرام قلب او دماغ دواړه تاریک کوی ـ او زړهٔ چه تاریک او زنګ آلود شی ـ نو د عباداتو قبولیت هم مشتبه شی ـ نو د زړهٔ د ژوند او معرفت او ذکر د پاره حلال رزق ډیر لازمی دے ـ حرام سر تر پایه شر دے ـ او حلال سراسر خیر دے ـ دد ے په وجه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

مؤمن د ذات او صفات الهی اسرار واضح کیږی.

بیا د امر الهی نه بغیر په حلال رزق کښی هم اسراف کول د نیکۍ په ځائے معصیت اختیارول دی. ځکه چه د ے سره غفلت پیدا کیږی او زیات خوب راولی او د حلال رزق خوراك هم په اعتدال سره پکار دے چه هیڅ صورت کښی معصیت ترے جوړ نشی. الله پاك فرمائی. "اے مؤمنانو! ، حلال رزق خوری څښئ خو اسراف مهٔ کوئ".

مقاله (۵۰) د قرب الهی حصول او د هغے آداب

الله پاك سره ستا تعلق او معامله په دوه صورتونو کښی کیدے شی. یو خو دا چه تهٔ الله تعالیٰ ته قریب او نزدے ئے او دویم دا چه تهٔ د الله تعالیٰ نه غائب او لرے ئے، نو په تا دا فرض لازمیږی، چه تهٔ هغه ته د نزد یکت مخلصانه کوشش راوا خلے. او د هغے اسبابو تحقیق اوکړے چه تا د خپل خالق او پروردګار نه لرے ساتی. نو د غفلت او سستی نه کار مهٔ اخله. او الله تعالیٰ ته د نزدیکت د پاره د اخلاص او ښه نیت کار واخله.

د قرب الهی یوه ذریعه دا ده، چه تهٔ د نفس اماره د یو ویٔ نه لاس په سر شه. او محرمات او شهوات پریږدے دوئمه ذریعه ئے دا ده چه د الله تعالیٰ په حضور کښی په

اطاعت اختیار کړه.

د الله تعالیٰ نه بغیر څهٔ چه کاڼاتو کښی دی، د هغے نه بے پرواشه. او خپلو مطالباتو کښی بغیر د الله نه بل چا ته رجوع مهٔ کوه. د دنیا مصیبتونه د الله د جانب نه یو اګاهی او ګنړه او عبرت ترے واخله. ځکه چه دوے نه ستا پرسے لار کول مقصود دی. بندهٔ کښی چه د اخلاص او رجوع الی الله جذبه موجود وی نو هر حالت کښی الله پاك د هغهٔ معاون او مددګار وی. الله پاك فرمائی "تاسو ما یاد کړئ، زهٔ به تاسو یاد کړم. او ما شکر په ځائے راوړئ، ناشکری مهٔ کوئ".

مقاله (۵۱) غیر الله نه د ویزاریدو ثواب

کوم سړے چه خپل هستی د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی، او د مخلوقاتو نه مخ واړوی، او فنافی الله شی، نو هغهٔ ته به د نورو مؤمنانو نه دوچند ثواب ورکولے شی. یو خو خالصتاً د رضائے الهی د پاره د دنیا د ترك کولو په وجه، او بل خپل ځان د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی. په هغهٔ د خدائے تعالیٰ نعمتونه او پیرزوینے نورے هم زیاتے شی او هغه د ابدالو او اولیاء الله په ډ ... کښی داخل شی.

بیا چه دغه عارف بالله د خدائے په نعمتونو او د امر الهی په جاری کولو کښی مشغول شی او په هغے کښی

خپلو تیرو ګناهونو پښیمانه شے. د زړهٔ په صدق توبه ګار شے. او د امر الهی پیروی اختیار کړے. ذکر الهی او اتباع شریعت سره سره د اهل الله صحبت هم د قرب الهی د حصول د پاره ډیر مفید دے، چه ریاضت، مجاهده او تزکیه نفس سره تا ته قرب خداوندی حاصل شی نو بیا چه ته د کوم څیز ارزو کوے، هغه به تا ته درکولے شی او روحانیت کښی به حکمت کیږی او کرامت عظمی حاصل کړے. او تهٔ به د هغے واصل بالله خلقو نه شے. چه په هغوئ هر وخت د الله پاك د نعمتونو او بخششونو باران وی.

په خپل هیڅ حالت مغروره کیږه مه. او خدمت خلق کښی د هیڅ قسم کوتاهی مهٔ کوه. ځکه ستا په اعمالو کښی به د ظلم او جهل شبهه پیدا شی. الله پاك فرمائی. "موږ خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او غرونو ته وړاندے کهٔ، خو هغوئ د دے بوجهٔ اوچتولو نه عذر اوکهٔ او ترے اوویریدل، لیکن انسان دا امانت بے خوفه اوچت کهٔ. بیشکه چه انسان د خپلو فرائضو نهٔ پوره کولو په صورت کښی ظالم او جاهل دے". نو پکار دی چه کوم خواهشات نفسانی ته د رضائے الهی د پاره پریږدے، هغے ته دوباره مائل نشے. د هغے نه خپل قلب او دماغ محفوظ اوساته. فنافی الله شه. او د امر الهی کامل

ترے څه غفلت، معصیت یا شرك اونشی. نو په دے سبب هم هغهٔ ته دونړه ثواب ورکولے شی ځکه چه یو خو هغه په دے نعمتونو شکر اوباسی. او بل پرے غروره او تکبر او نهٔ کړی. او بله دا چه د زړهٔ په مینه امر الهی په ځائے راوړے. دلته کښی دا سوال پیدا کیږی، چه هر کله یو عارف دنیا او د هغے اسباب ترك کړی، او فنافی الله شی. او په دے بنا په ابدالو او برګزیده اولیاء الله کښی شمار شی، نو بیا په دنیاوی مال و متاع کښی د هغه ولے مشغول شی حالانکه دا څیز د هغهٔ د مزاج او مذهب خلاف دے. نو د دے جواب دا دے چه إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ (اعمال په نیتونو مبنی دی) په دے وجه د هغهٔ په دنیاوی نعمتونو کښی مشغولیدل د امر الهی ماتحت او د شکر نعمت په وجه دی. الله پاك فرمائی: "که تاسو ځما په نعمتونو شکر اوباسئ، نو زهٔ به د دیاتو نعمتونو پیرزوینه در باندے اوکړم". بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! کوم نعمتونه چه د الله پاك د طرف نه تا ته حاصل دی، د هغے اظهار اوکه او شکر پرے اوباسه".

دا واضحه حقیقت دے چه د الله پاك عطا کړے شوی نعمتونه سړے په غفلت او معصیت کښی وانهٔ چوی، نو د هغهٔ په روحانی او باطنی عظمت هیڅ اثر نه غورځیږی. او الله تعالیٰ محض د خپل فضل او کرم په وجه هغهٔ ته

اجر او ثواب ورکوی۔ او په خپل لطف اوکرم إحسان د هغهٔ پرورش کوی۔ ځکه چه هغه د رضا او امر الٰهی په خاطر د خپل نفس پیروی پریښے دهٔ، او خپل ځان ئے ذکر او فکر ته وقف کړے دے۔

د دهٔ مثال د یو شیر خوره ماشوم دے۔ چه د نفس د تقاضو نه خبر نهٔ دے۔ او د خدائے په فضل د مور پلار په ذریعه د رزق په نعمت مطمئن دے۔ هرکله چه دے الله پاك د نفس د آفتونو نه آزاد کړی۔ نو د خلقو زړونه دهٔ ته مائل کړی او هغوئ ورسره محبت او شفقت را واخلی۔ بیا هر سړے دهٔ سره إحسان او مروت کوی۔ او د الله د رضامندئ په وجه ټول مخلوقات د دهٔ نه رضامند وی او د دهٔ خدمت او مدد کوی۔

هر هغه سړے نه به د ومره اجر او ثواب ورکولے شی، چه د غیر الله نه یو ځای او ذکر او فکر کښې مشغول شی۔ د داسے سړے په دواړه جهانه هر وخت خدائے تعالیٰ ته قریب وی۔ د دهٔ به هر قسم تکلیف لرے وی۔ او د کائنات ټول څیزونه ئے په خدمت کښې غاړه بسته لګیا وی۔ ځکه چه الله تعالیٰ په هر حالت کښې د ده معاون او مددګار دے۔

په دے وجه ـ مَنْ كَانَ لِلّٰهِ كَانَ اللّٰهُ لَهٗ ـ (کوم سړے چه د الله شی، نو الله د هغهٔ شی)۔ او الله پاك فرمائی:

" اے نبیؐ! دوئ ته او وایه، الله څما مددګار دے، چه په ما ئے خپل مقدس کلام نازل کړے دے۔ او هغه، هغه خلق خوښوی چه صالحان وی۔

مقاله (۵۲) د اولیاء الله د ابتلاء سبب

الله پاك خپل بعضے برګزیده بندیان په دے سبب په مصیبتونو کښې اچوی، چه هغوئ د مخلوق نه بیزاره شی۔ او الله پاك ته متوجه شی او د هغه نه دعاګانے او غواړی ځکه چه الله تعالیٰ دُعاګانے او د هغهٔ نه حاجتونه غوښتل خوښوی د پاره د دے چه خپل فضل او کرم پرے اوکړی۔

هرکله چه برګزیده اولیاء د الله پاك په حضور کښې حاجات غواړی، نو د الله پاك جود او کرم ورته د اجابت او قبولیت د پاره هرکله وائی څوکهٔ بعضے وخت د دُعا په قبولیت کښې څهٔ تاخیر راشی۔ نو دا د یو خاص مصلحت په بناوی او د مؤمنانو د پاره د پریشانئ څیز نهٔ دے۔ نو پکار دی چه د مصیبتونو په دوران کښې ذکر الٰهی جاری او ساتلے شی او د امر و نهی پوره پابندی اوکړے شی۔ او خپل حاجات او ضروریات د الله پاك نه باقاعده غوښتلے شی۔

الله پاك فرمائی: " اُدْعُوْنِیْٓ اَسْتَجِبْ لَكُمْ " (ما نه سوال کوئ، زهٔ به مو سوال قبلوم) بنده له پکار دی چه د مصیبت په وخت کښې عجز او زاری هرګز پرے نږدی۔ ځکه چه

بعضے اوقات الله د مصیبتونو په ذریعه مؤمن دُعا ته سازوی، چه غفلت او معصیت ترے لرے کړی، او خپل مقرب ئے جوړ کړی۔

مقاله (۵۳) د الله پاك د رضا طلب

د الله پاك د رضا طلب کوئ۔ او د هغهٔ د خوشنودئ د پاره د نفسِ اماره د خواهشاتو د اِتّباع نه کناره کش شئ۔ څوك چه په رضائے الٰهی کښې فنا شو، نو حقیقی بقائے بیا موندۀ۔ خپل خواهشات او ارادے د رضائے الٰهی تابع کړه ځکه چه د نیا کښې هم دغه یو لوے نعمت دے او هم دا د قربِ الٰهی د ټولو نه پرمخ او بهترینه ذریعه دهٔ۔

څوك چه د الله په رضا کښې فنا شو او خپل خواهشات ئے د هغهٔ د امر د امر په تعمیل کښې پرېښودل۔ نو د دنیا او عقبیٰ هر قسم عذاب په هغه حرام شو۔ او څوك چه د الله د رضا طلبګار وی۔ نو د هغه د پاره دا هم لازمه دهٔ چه الله تعالیٰ د خپل مشیت ما تحت کوم نعمتونه او رزق هغه ته عطا کړی، نو په هغے د شکرګذار شی۔ او د نورو خلقو حقوق د هرګز نهٔ غصب کوی۔ او نهٔ دے په ظلم زیاتی په هغوی د نعمتونو او د رزق د بند ولو کوشش کوی، کوم چه د هغوی په مقدر کښې وی۔ ځکه چه د حقوق العباد غصب کول په مشیت الٰهی کښې دخل کول دی، او صریحا شرك دے چه د الله تعالیٰ په نزد ناقابلِ عفو دے۔

الله پاك فرمائی ـ " د یو بل مالونه او جائداد ونه په باطله ذرائعو مهٔ غصب کوئ " نو دا یو بنیادی اصول دے چه د دے پیش نظر د هر یو ممکنه بد دیانتئ تردید پکار دے۔ د الله پاك د رضا طلبګار دی چه په ذکر او عبادت کښې مکمل اخلاص اختیار کړی او اخلاص یو اوزے دا نه دے چه په عباداتو کښې صرف د ریا کاری نه پرهیز اوکړے شی، بلکه د اخلاص یو اهمه تقاضا دا هم دهٔ، چه هیڅ یو عبادت، خواه فرض وی یا نفل، د هغے په ادا کولو کښې د الله تعالیٰ نه د اجر او ثواب یا معاوضے څه خواهش او نهٔ ساتی۔ بلکه د عبادت مقصد صرف رضا او اطاعت الٰهی اوګڼی۔

کوم اولیاء الله او صوفیائے کرامو چه د توحید حقیقت او ماهیت بیا موندلے دے۔ هغوئ هر هغه عبادت شرك ګڼړی چه په هغے کښې د الله تعالیٰ نه د اجر او معاوضے نیت وی۔ نو ذکر او عبادت او د احکام الٰهی پیروئ کښې د اجر و ثواب نیت نهٔ ښائی ګنی بیا دا د توحید نه منل دی۔

ټول عبادات د الله پاك د جانب نه دی۔ کهٔ هغه موږ په ځائے راوړو، او د الله د احکامو تعمیل اوکړو۔ نو دا هم سراسر د هغه تائید او نصرت دے۔ د احکام الٰهی د تعمیل د پاره چه د کوم قوت او همت ضرورت دے، هغه خو هم د الله پاك عطا کړده دے۔ نو د عباداتو د اجر او ثواب 13

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلب کولو نه بهتره دا ده، چه دده په ځائے بنده زیات ثنا او شکر ادا کړی - چه د الله د جانب نه پرے نعمتونه لا زیات شی او دنیا او عقبیٰ کښ دده د پاره د برکتونو باعث شی -

کۀ تۀ د رضائے الٰهی طلبګار ئے - او د الله تعالیٰ مغضوب او معتوب نۀ جوړیږے - نو د خلقو حقوق په هیڅ وجه مۀ غصب کوه - ځکه چه کوم خلق د الله پاك په ورکړے شوی رزق شکر ګذار نشی - او د نورو حقوق په ظلم زیاتی غصب کوی، نو هغه په دواړه جهانه په خساره کښ دے - او ځوك چه غاصبان وی د هغوئ ټولے نیکی بربادے دی ځکه چه دا بد ترین خلق دی - او د کلام الله مطابق ظالمان او جاهلان دی چه د عقل او بصیرت نه بالکل خالی دی -

کۀ دوئی د الله تعالیٰ په عطاشوو نعمتونو رضامند وے، د هغه شکرئے ادا کولے او د مخلوقِ خدا حقوق ئے په ناجائزه نه غصب کولے، نو یقیناً د دے آیت: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيْدَنَّكُمْ (کۀ تاسو شکر او باسئ نو زۀ به زیات نعمتونه درکړم) مطابق به د هغوئ رزق زیاتید لے او د هغوئ مرادونه به پوره کیدل -

الله پاك د مونږ او تاسو د ټولو خلقو نه کړی، چه ذکر او اطاعت کښ د الله پاك د رضا طلبګار دی او د الله

تعالیٰ د نعمتونو شکرګذار دی - او حسبِ شریعت د خپل حال د حفاظت د پاره د الله تعالیٰ د تائید او نصرت خواستګار دی - آمین -

مقاله (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سړے چه عقبیٰ کښ فلاح و بهبود غواړی هغه له پکار دی چه د نفس او د دینوی اسبابو پرستش پریږدی او دغه شان کوم سړے چه د الله پاك رضا غواړی، هغه پکار دی، چه د خپلو نیکو اعمالو د جزا تصور پریږدی - ځکه چه دا سے کول د توحید خلاف دی - او په اخلاص خراب اثر غورځوی -

ترڅو چه د یو سړی په زړۀ کښ د شهواتو او دنیاوی لذاتو هوس موجود وی - نو هغه خپل عاقبت خائسته کولے نشی - او ترڅو چه یو سړے د عاقبت د جنت او ما فیها خواهشمند وی - نو هغه خالصتاً د دیدار او رضائے الٰهی طلبګار نۀ دے - په دے بنا د اسے سړی د زهد او تقویٰ د حیثیت او ماهیت نه ناخبره دے - او د هغې د تقاضو نه نابلده - د دے وجه دا ده، چه د دنیاوی اشیاء هر حالت کښ خواهشِ نفس او هوس سره متعلق دی - او نفسِ شرك ته میلان کوونکے دے - نو مؤمن له پکار دی چه خپل رغبت، محویت، انس او محبت فقط ذات خداوندی ته وقف کړی او د نفس د داسے ترغیباتو نه پرهیز اوکړی چه انسان غفلت او شرك ته

بلی -

دغه رنګ د نفس د ترغیباتو او لذات سفلی نه کناره کشی د سړی زهد او تقویٰ تکمیل ته رسوی - او هغه په درګاهِ خداوندی کښ د عزت او قبولیت درجه بیا موی - نو هرکله چه یو سړے په تقویٰ کښ پخته شی - نو بیا حقیقی معنو کښ هغه ته اطمینانِ قلب حاصل شی - ټول مصیبتونه ئے رفع شی او د الله تعالیٰ د بے حسابه نعمتونو پیرزوے پیے شروع شی -

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی، "دنیا کښ په زهد د مؤمن قلب سکون او اطمینان بیا موی، او جسم پیے راحت" نو دا یو واضحه حقیقت دے، چه ترڅو د یو سړی په زړۀ د غیر الله غلبه وی، هغه حقیقی خوشحالی او اطمینانِ قلب نشی بیا موندے - دغه شان د نفسِ انسانی حجاب هم تر هغې بیرته کیدے نشی، ترڅو چه هغه په مکمله طریقه د دنیاوی علاقے پورے نړدی -

مؤمن له پکار دی، چه زهد فی الدنیا د تکمیل نه پس زهد فی الاخرت اختیار کړی - او د هغې تفصیل دغه دے، کنی ظاهره ده چه د هغه عبادت خالصتاً د رضائے الٰهی د پاره نۀ دے - بلکه د حور و غلمان خواهش او نۀ کړی، نو هرکله چه مؤمن زهد فی الاخرت اختیار کړی - نو الله تعالیٰ په هغه د خپلو بخششونو او نعمتونو داسے پیرزوے راواخلی، لکه چه په خپلو انبیاؤ، اولیاؤ او عارفانو ئے کوی - او خپل

محبوب او مقرب ئے جوړ کړی -

د زهد فی الدنیا او زهد فی الاخرت په برکت بنده ظاهری او باطنی لحاظ سره ترقی کوی - او د دنیا او عقبیٰ کښ په داسے نعمتونو نباد شی، چه د ارشادِ نبوی مطابق هغه نعمتونه نه چا پرے سترګے لیدلے وی، نه یو غوږ اوریدلے وی او نه د یو انسان په زړۀ ئے وهم و ګمان راغلے وی - او دغه داسے خدائی نعمتونه دی چه انسانی عقل پرے د پوهیدلو نه عاجز دے - او تشریح او اظهار ئے په عبارت کښ ناممکن -

مقاله (۵۵) د ولایت تکمیل

زۀ تاسو ته د لذاتِ نفسانی د ترك کولو مختلف پوړئ بنائم - او د اهم درته واضحه کوم، چه د هوا و هوس او نفسِ امّاره د پیروئ نه پرهیز کولو سره د ولایت تکمیل څنګه کیږی - نو د نفس د لانجو او پابندو نه د خلاصی د پاره په شروع کښ انسان خپله د انتهائی جد وجهد او قوتِ ارادی نه کار اخلی - د خواهشات نفسانی نه دده مزاج د عکښ نه واقف او عادی دے - نو د عادت د پیځکئ د پاره دده د پاره مجاهده ډیره ضروری ده - خو دده نیت او مقصد مبارك دے - په دے وجه الله تعالیٰ په خپل خاص تائید او توفیق دده نصرت او مدد کوی -

الله پاك فرمائی: "وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سُبُلَنَا - (کوم خلق چه څومره د رضا جوییٔ د پاره جدوجهد کوی. نو مونږ هغوئ ته د سمو لارو هدايت کوو - د رهنما يئ او د نفس امّاره د خلاصی نه علاوه الله تعالیٰ ئے د خپلو بعضے اولياؤ او برګزيده بنديانو صحبت هم نصيب کړی. چه د هغے په ذريعه په ډيره مؤثره طريقه ددهٔ روحانی او باطنی تزکيه کيږی.

بيا داسے مؤمن بنده د خپل نفس نه فانی شی. او ذاتِ الٰهی کښ باقی. هغه د ټولو حرام او مشتبه څيزونو نه د ډيرې ضرورې يا توکښ پرهيز کوی او صرف حلال او مباح څيزونه اختياروی. چه د هغے په وجه د هغه د ذکر او عبادت په قبوليت کښ هيڅ شبه پاتے نشی. دغه شان د شهواتِ نفسانی نه پرهيز کول، د محرماتو نه بچ کيدل د الله تعالیٰ د حلال او جائز څيزونو استعمالول او ذکر او عبادت کښ د مشغوليدو په برکت هغه د ولايت مقام ته اورسی او د اهل همت او عزيمت اولياء الله او خواصو په زمره کښ داخل شی. دلته دے په باطن کښ د الله د جانب نه دا آواز اوری: "چه هر کله تا د رضائے الٰهی د پاره نفسانی او دنياوی خواهشات پريښودل، نو د عقبیٰ متعلق هم خپل خواهشات پريږده. او د اخلاص او توحيد د تکميل د پاره د ټول کائناتو او خپلو خواهشاتو نه ډډه اوکړه. او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او ميلان

نه کناره کش شه. او فنافی التوحيد شه. بيا خاموشیٔ او ادب سره څمونږ د قرب او صدق مقام کښ داخل شه چه هلته به ستا د پاره دائمی خوشحالی او اطمينان وی. او هيڅ قسم غم او تشويش به نهٔ وی. نو ته د خپل خالق او پروردګار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو او لذاتِ نفسانی نه روګردانی اختيار کړه".

يو مخلص او موحد سړی ته چه دا درجه حاصله شی. نو په هغهٔ د الله تعالیٰ د طرف نه د علوم او معارف کشف او د فضل و کرم انوار شروع شی. د غيب نه هغه ته خلعتِ الٰهی اغوستولے شی. بيا هغهٔ ته دا تلقين کولے شی، چه د الله تعالیٰ د دے خاص نعمتونو او عطياتو هر وخت شکر په ځائے راوړه. ځکه چه د دے ناقدری کول د دے د عطا کوونکی سپکاوے دے. د غه وخت د ذکر او شکر له وجه په بنده د الله تعالیٰ د رضا، فضل و کرم او قرب خاص پيرزوينے اوشی.

بيا د الله تعالیٰ د نعمتونو او عطياتو د قبلولو هم مختلف حالتونه وی. يو خو دا چه بنده محض خپل خواهش سره هغه قبول کړی او دا مکروه او ناجائز دی. او دويم صورت دا دے، چه هغه د شريعت د حکم ماتحت قبول کړی. او دا مباح او حلال وی. د دے نه د پاسه صورت دا دے چه غيبی اشارے او باطنی حکم سره ئے قبول کړی. بيا د دے

هم اوچته درجه دا ده چه د الله تعالیٰ ټول نعمتونه او عطيات د خپل خواهش او ارادے مطابق نه بلکه د مشيت الٰهی موافق قبول کړی. دا د مريد د مراد مونډلو. دا بدايت د حاصلولو او د فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولايت انتها ده.

کوم سړے چه دا بدايت دے درجے ته اورسی، نو دے د ارشادِ الٰهی مستحق اوګرځی." اے نبی ؐ! دوئ ته اووايه چه څما حافظ او معاون الله تعالیٰ دے. چا چه مقدس کلام ئے په ما نازل کړے دے. او د ټولو صالحانو مل دے ". په دے بنا متقی او صالح هغه سړے دے، چه د الله پاك د امر او نهی مکمل اطاعت کوی. او د محرماتو او مشتبهاتو نه پرهيز کوی. الله تعالیٰ خپله د داسے سړی مدد، حفاظت او پروړش کوی. دا سے سړے د قبض او بسط قرق کيفيات او د حالاتو نشيب او فراز ته څهٔ اهميت نهٔ ورکوی. او د مشيتِ الٰهی ماتحت هر وخت خوشحاله او مطمئن اوسی او افعالِ الٰهی سره موافقت کوی.

دا هغه بلند ترين مقام دے، چه دلته د اولياء او ابدالو باطنی احوال انتها ته رسی. او ولايت پورے تکميل ته رسی. او دلته په بنده هر وخت د انوارو او برکاتو نزول وی.

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هر کله چه يو مؤمن بنده د مخلوقاتو او خواهشاتِ نفسانی نه، خواه هغه دنياوی وی يا اخروی، بے تعلقه شی او د الله پاك په ذاتِ واحد کښ محو شی. او د غير الله تصورات د خپل قلب او دماغ نه بهر کړی. نو هغه يقيناً فانی بغير الله او باقی بالله شی. او هم دا د توحيد انتها ده. دا سے سړے د الله پاك محبوب او مقرب وی. او د مخلوقاتو په زړونو کښ هم د هغه د پاره محبت او عزت وی. دے د الله ذکر او حمد له په ټولو څيزونو ترجيح ورکوی. نو د هغه په فضل او کرم صاحبِ نعمت او دولت شی. د الله پاك د جانب نه هغهٔ ته خوشخبری ورکولے شی، چه څمونږ نعمتونه او بخششونه به تل په تا فراوانه وی. او رزق به دِ فراخه.

دے حالت کښ بنده د الله تعالیٰ کامل اطاعت ګزار وی. ددهٔ اراده او تدبير د الله پاك په مرضیٔ وی. او څهٔ چه د الله رضا وی، په هغے ددهٔ رضا وی. دے د الله نه سوا غير الله نه وجوداً وينی او نه فعلاً. بيا الله پاك په خپل قدرت کامله خپل ظاهری او باطنی نعمتونه په بنده داسے فراوانه کړی، چه د هغهٔ وهم و ګمان کښ هم نه راځی. ځکه چه د دهٔ ذاتی اراده د خدائے په اراده کښ فنا شی او د توحيد برکات پورے شروع شی.

اوس دے بذاتِ خود د الله پاك اراده، بلکه د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مراد جوړ شي. ځکه چه د ارادے او خواهش ددهٔ ذات سره څهٔ تعلق پاتے نهٔ شو. بلکه دے سراسر ذات خداوندی سره منسوب کړے شو. د الله تعالیٰ اراده سرا سر خیر دے. او هغے کښ شر له هیڅ دخل نشته. هغه هره لمحه د ارتقا شان لري. او د بنده ظاهری او باطنی احوال بتدریج ارتقا بیاموهی.

نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته هم د معنوی او روحانی عروج دا درجه ځکه عطا شوے وه، چه دوئ د ذاتی ارادے او خواهش نه پاك کړے شوے وو. او ځان ئے د هر لحاظ نه د مشیّت الهٰی تابع کړے وو. دوئ یوازے د الله پاك محبوب او مقرب نه وُو بلکه د مراد د رجے ئے هم بیاموندے وه چه فنا فی الله کیدو سره حاصلیږی.

واضحه دهٔ چه د حضور صلی الله علیه وسلم افعال په حقیقت کښ د الله پاك افعال وُو او کوم اصحابو رضی چه په د حضور صلی الله علیه وسلم په لاس بیعت کولو. هغه در حقیقت د الله پاك په لاس بیعت کول وُو. د حضور صلی الله علیه وسلم ارشادات د تقدیراتِ الهٰی ظهور وو. اګرکهٔ کفارو او منافقینو ته دا د تعجب خبرے ښکاریدے.

د دین د حقیقت او حکمت طلبګار له یاد ساتل پکار دي چه د یو ولی د پارهٔ د روحانی او باطنی عواملو انتها د یو نبی د روحانی او باطنی عواملو ابتداء دهٔ. او د ولایت او ابدالیت

د انتهائی درجے نه پس د نبوت نه سوا بله درجه نشته. نو کوم چه د خپل باطن تزکیه کول غواړی. او د نفس امّاره د شر نه د خلاصی خواهشمند وی. هغهٔ له پکار دی چه د دا سے خلقو صحبت اختیار کړی. چه فانی بغیر الله وی. ځکه چه د حیات ابدی راز هم د هغه دے.

مقاله (۵۷) اولیاء الله او قبض و بسط

اولیاء الله خپلو باطنی احوالو کښ کله قبض کښ وی، کله بسط کښ. د تصوف په اصطلاح کښ قبض هغه باطنی کیفیت ته وائی چه په قلب روحانی حجاب او غفلت خوروی. او د هغے په دوران کښ د کشف او مشاهدے د لذّت نه خالی وی. دا حالت باطنی او ذهنی لحاظ سره انتهائی پریشانی پیدا کوی. خو ددے کیفیت لازمی نتیجه بسط و کشاد وی. چه د قبض ضد دے. ددے وجے نه اولیاء الله د قبض درد انګیز تأثرات په خوشحالیٔ برداشت کوی.

د اثر او نتیجے په لحاظ سره د قبض کیفیت هر حالت کښ د روحانی ترقیٔ سکون او اطمینان باعث وی. د دے وجے نه د دے نه د مکیطے فائدے اخستلو تلقین شوے دے. او په دے بنا مشیّتِ الهٰی سره موافقت کول سراسر بسط دے. نو د ولی الله د پارهٔ لازم دی چه هغه د تقدیر په امورو کښ هیڅ قسم جګړه نهٔ کوی. او د قبض او بسط دوران کښ د حالاتو تغیراتو سره موافقت او کړی ځکه چه

د واقعاتو او حالاتو ټول حکمتونه صرف الله تعالیٰ پیژنی. چه عالم الغیب دے او د افعالو او تقدیراتو ئے څهٔ انتها نشته.

په دے ضمن کښ دا خبره هم یاد ساتل پکار دی. چه یو مؤمن بندهٔ څومره د لذاتِ نفسانی نه ډډه کوی، هغومره به د قبض د حالت نه خلاصے بیاموهی. او د بسط حالت به حاصلوی. ځکه چه د بسط کیفیت سراسر د نفس امّاره د لاټحو نه په خلاصی منحصر دے. هرکله چه د یو ولی الله باطن د نفس د خباثتونو نه بالکل پاك شی. او هغے کښ د خپل خالق او پروردګار نه سوا څه باقی پاتے نشی. نو د بسط کیفیت پرے مکمل طور سره ظاهر شی. او کرامات ترے ظاهریږی. نو د خواهشات نفسانی نه خلاصے موندل د بسط علامت دے. چه د بسط د حصول بهترینه ذریعه دهٔ. دا هغه مقام دے. چه الله تعالیٰ بغیر د بندهٔ د سوال نه خپله د هغهٔ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی.

هرکله چه یو ولی الله د نفسِ امّارهٔ د پیروئ نه کلی طور سره خلاصے بیا موهی. او په هر لحاظ رضائے الهٰی کښ فنا شی. نو هغه بدّاتِ خود مشیّتِ خداوندی جوړ شی عجائب او غرائب ترے څرګندیږی. او د هغه احکام په کائناتو کښ جاری کیږی. دا هغه مقام دے. چه د حدیث قدسی مطابق الله پاك د دهٔ غوږ شی، چه پرے اوریدهٔ کوی.

او ددهٔ سترګے شی، چه پرے لیدهٔ کوی. او ددهٔ ژبه شی چه پرے وئیل کوی. الله پاك ته خپل ولی ډیر نږدے وی او دا د الله پاك شان کرم نهٔ دے، چه هغه خپل ولی په ګمراهیٔ کښ اچوی. بلکه الله پاك د هغه د ظاهر او باطن حفاظت کوی. او د هغهٔ د سلامتیٔ د پارهٔ هغه ته د حدودِ شرعیه د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی او د ټولو نه لویه خبره دا چه د امر الهٰی اطاعت او نهی نه پرهیز د هغهٔ د احوالو د سلامتیٔ ضامن وی. او په هغهٔ د بسط و کشاد او قربِ خداوندی پیرزو شوے وی.

الله پاك فرمائی: "د غه رنګ مونږ یوسف علیه السلام په خپل حفاظت او مدد د بدراهه کیدو نه محفوظ کهٔ. بیشکه هغه څمونږ د مخلص بندیانو نه وو" بل ځائے ارشاد دے. "اے ابلیسه! ځما په مخلص او برګزیدهٔ بندیانو به نه هرګز غلبه بیا نهٔ موے. ځکه چه هغوئ ځما توحید خپل قلب او روح کښ ځائے کړے دے" او الله پاك حضور صلی الله علیه وسلم ته خطاب فرمائی: "ځما مخلص بندیان به هیڅکله شیطان ګمراه نهٔ کړے شی. ځکه چه زهٔ خپله د هغوئ حفاظت کوم". (الله پاك دِ مونږ هم د مخلص بندیانو نه کړی او د شیطان د ګمراهی نه مودِ په حفاظت کښ کړی. آمین)

هرکله چه د یو ولی الله خدائے تعالیٰ خپله محافظ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مددګار شي. نو بیا شیطان په هغه څهٔ اثر کولے شي. او په هېماتو کښ هغه څرنګ غورځیدلے شي. الله دِ مونږ ټولو مؤمنانو له دامر د تعمیل او د نهي نه د پرهیز کولو توفیق راکړي. او د هغه خلقو روحاني صحبت مونږ نصیب کړي، چه د قبض دپریشان کُن تکلیفونو نه ئے خلاصه بیا موندے دے، او په بسط وکشاد ښاد شوے دی، نو د ذکر او عبادت انتها، تزکیهٔ نفس، سکونِ قلب او د بسط جلوداني لذّات دی.

مقاله (۵۸) توحید او فنائے نفس

خپلے ظاهري او باطني سترګے د غیر الله نه واړوه، او صرف د باري تعالیٰ په هستئ ئے ښخے کړه. مخلوقاتو ته مه ګوره. بلکه خالق او پروردګار ته اوګوره. که مخلوقات مشاهده کول غواړے، نو ستا د نظر منتها دِ د مخلوقاتو خالق او صانع وي د پاره د دے چه د هغه د عظمت او صنعت عرفان حاصل کړے. او د هغه په توحید پوره دے.

زهٔ په تا دا تاکید کوم چه د دے کائنات جهتونو (طرفونو) ته هم مهٔ ګوره. بلکه د هغے غیر فاني او ابدي ذات مشاهده اوکړه چه د زمان ومکان او د جهات د قید و بند نه بالکل آزاد او بالا تر دے ترڅو چه ستا نظر صرف په مخلوقاتو ښخ وي نو په تا د الله تعالیٰ د ذات و

صفات د اسرار و کشف نشي کیدے. د توحید د جهت په خاطر د نورو ټولو جهتونو نه روګرداند شه. نو د هغه وخت به ستا د زړهٔ په سترګه د الله پاک د لوئے فضل جهت پرانستے شي. او ته به ازلي او ابدلي حقائق د نورِ ایماني په رنړا کښ ځرګند اووینے.

بیا د توحید نور به ستا د باطن نه ستا په ظاهر هم اثر انداز شي. او ستا نه به کرامات ظاهریږي. خو په الله پورې د نظر ښخولو نه پس که بیا په غیر الله او مخلوقاتو نظر ښخوے نو ته به د شرک مرتکب شے. ستا د زړه په سترګه به پرده راشي، چه د هغے په نتیجه کښ به ته د قبض په کیفیت کښ اخته شے. او د اسزا به د دغے شرک او غیر الله کښ د محو کیدو په وجه وي.

بیا چه ته الله تعالیٰ په ذات او صفات کښ یکتا اوګڼرے. او د خپل توجه مرکز هغه اوګرځوے. د هغه په فضل وکرم نظر اوساتے. خپل ټول امیدونه او توقعات هغه سره وابسته کړے. او خپل ځان د غیر الله نه بیګا نه کړے. نو الله تعالیٰ به دِ ځان ته نور هم قریب کړي. او تا ته به مقام صدق کښ ځائے درکړي. په خپلو قسما قسم نعمتونو به دِ ښاد کړي. هر مشکل کښ به ستا مدد او اعانت کوي. او همیشه به ستا حافظ او ناصر وي.

نو د الله پاک ذات د خپلے توجه د مرکز کولو نه پس ته

فاني بغیر الله او باقي بالله شه، او دغه د مؤمن د پاک ژوند مقصود دے.

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان ته په ژوند کښ دوه مختلف قسمه حالتونه پیښیږي. یا خو دے مصیبتونو کښ اخته وي یا راحت کښ ژوند تیروي. او دا کیفیات د زمانے د حالاتو د تغیراتو په سبب وي. په دے وجه هر مؤمن ته کلام الله او احادیث نبوی ﷺ کښ تاکید شوے دے. چه د مصیبتونو په دوران کښ صبر او توکل خپل دستور جوړ کړي او په الله پاک خپله تکیه اوساتي. او هغهٔ ته د خپلے مشکل کشائیٔ زاري کوي. او په صبر او رضا ترے مدد اوغواړي. د هغهٔ خلاف شکوه شکایت نهٔ کوي او نه دِ مخلوقاتو ته ځائے په ځائے خپل حاجات پیش کوي.

کهٔ راحت وي، نو دا سے حالت کښ الله پاک تا ته حکمًا فرمائي چه " هر وخت ځما شکر په ځائے راوړه. او ځما ناشکري مهٔ کوه ". د نعمت شکر صرف تر ژبے محدود نهٔ دی ساتل پکار، بلکه د نعمت شکر په زړهٔ او اعضاؤ هم ادا کول پکار دی. د زړهٔ شکر دا دے چه د غیر الله تصور هم اونهٔ کړي او په ذات الٰهي کښ محو شي. او په خپله خاموشه ژبه هر وخت د حمد و شکر کلمات وظیفه کړي. بیا د اعضاؤ شکر دا دے، چه د منهیاتو نه ئے بچ اوساتي.

او د الله تعالیٰ د احکامو تعمیل پرے اوکړي.

ټولے ذریعے او وسیلے د الله پاک پیدا کړده دي. او هغه خالق کل دے. د دے وجے نه د هغه حقیقي شکر په ځائے راوړل پکار دي. لکه چه څوک تحفه راوړونکي ته نظر نهٔ کوي، بلکه د تحفے راوستونکي یعنی مالک خیال ساتي. او د هغه شکریه ادا کوي. نو کوم سړي چه ظاهر سبب ته اوکتل. او حقیقي مسبب الاسباب او قاضي الحاجات ته ئے توجه اونهٔ کړه، نو د هغهٔ علم او معرفت ناقص دے. او د ایمان حقیقت ته ئے رسائي نشته. د قلبي شکر هم دا تقاضیٰ ده، چه حرکات سکنات، ظاهر او باطن، منافع او لذات خوږې څیزونه چه انسان ته حاصل دي، هغه ټول د الله پاک د جانب نه اوګڼړي. او په هغے شکر اوباسي.

الله پاک فرمائي: " هر هغه څیز چه تاسو سره دے، د الله پاک عطا کړده دے ". او حق سبحانهٔ فرمائي: " الله پاک تاسو ته خپل ظاهري او باطني نعمتونه مکمّل طور سره درکړل، د پاره د دے، چه په هغے شکر اوباسئ ". او حق تعالیٰ فرمائي " که تاسو د الله پاک نعمتونه شمیرل اوغواړئ نو پوره به ئے نهٔ کړے شئ. نو بیا د هغه ناشکري ولے کوئ ". نو په مؤمن واجب دي، چه په ژبه د شکر ادا کولو نه علاوه په اعضاؤ هم د خدائے تعالیٰ شکر ادا کړي. او د اعضاؤ شکر ۱۴
دا دے، چه په هغے د خالق اطاعت اوکړي. او په هغے د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخلوقاتو دا سې اطاعت اونهٔ کړی ـ چه د هغې نه د خالق نافرمانی ظاهرېږی ـ ځکه چه کوم څیز کښې د الله نافرمانی وی، هغه جائز نهٔ دے. نو اصل څیز د الله پاك اطاعت دے او د دے نه علاوه نور ټول څیزونه د تابع حیثیت لری ـ کـهٔ مؤمن د دے خلاف کوی ـ نو د صراط مستقیم په ځـائے به ګمراهۍ کښې کښېوزی ـ

الله پاك فرمائی: " څوك چه د الله پاك د نازل شوی آیتونو او احکامو مطابق حکم اونهٔ کړی، نو هغه خلق کافر دی " بل ځائے ارشاد دے: " څوك چه د الله تعالیٰ نازل شوی آیتونو سره حکم اونهٔ کړی، هغه فاسق، ظالم او ګمراه خلق دی " نو هر مسلمان له پکار دی ـ کهٔ مصیبت وی ـ او کهٔ راحت، هغه له دینی آداب هیرول نه دی پکار ـ کهٔ مصیبت وی، نو په صبر او توکل د قائم اوسی ـ او کهٔ راحت او نعمت وی، نو د فسق او معصیت نه د ځان بچ کړی ـ او په ژبه او اعضاؤ د د خدائے تعالیٰ شکر په ځـائے راوړی ـ مصیبت کښې د د خلقو مخکښې د شکایت اظهار نهٔ کوی او په صبر او رضا د مشیّت الٰهی سره موافقت اوکړی ـ د هغه په فضل و کرم د کامله تکیه ساتی ـ او هغهٔ ته د د خپلې حاجت روائی خواست کوی ـ الله تعالیٰ په دے طریقه د خپلو انبیاؤ، اولیاؤ او برګزیده نه مصیبتونه لرے کوی ـ او د هغوئ مشکل کشائی کوی ـ ځکه چه شپې

پسے ورځ او خزان پسے بهار راځی ـ

د قانون قدرت ما تحت د هر څیز د پاره ضد او انتها وی ـ د غه رنګ د سختئ نه پس آسانی او د مصیبت نه پس راحت لازمی وی ـ خو په شرط د دے چه د الله پاك په ذات واحد کامل توکل او پخه عقیده لری ـ یو حدیث کښې راځی چه " صبر کامل ایمان دے ـ او توکل د صبر روح دے " ـ او الله پاك فرمائی: " الله پاك د صابرانو ملګرے دے " ـ

د احقیقت هیرول نهٔ دی پکار، چه انبیا ئے کرامو او اولیا ئے عظاموته لوئے لوئے درجې د صبر او توکل په برکت حاصلې شوے دی ـ او د شکر په وجه په زیاتې نعمت بناد شوے دی ـ

نو ته هم اخلاص او صداقت سره د هغوئ اتباع اوکړه چه صراط مستقیم د نصیب شی ـ

مقاله (۶۰) د کتاب الله او سنت رسول الله اتباع

د یو مؤمن خپل طبعی عادات پریښودل او د شریعت اتباع (پیروی) کول د سلوك ابتداء ده ـ د دے پس مقدرات الٰهیه سره موافقت کول د سلوك اوچته درجه ده ـ او بیا د شریعت او حدود الله متابعت سره سره د بشریت تقاضا په حلاله او جائزه طریقه پوره کول د انسانیت د صفاتو

انتهاده او د سیرت او کردار تکمیل ـ حضور صلی الله علیه وسلم د بشریت د حلالو او جائزو تقاضو پوره کولو با وجود د احکام الٰهی اتباع کښې د اُمت د پاره د یو ے کامل نمونے حیثیت لری ـ د اسے کامله نمونه (اسوهٔ حسنه) چه د هغې متعلق الله پاك فرمائی: " کوم خلق چه د الله د رضا طلبګار دی ـ او په ورځ د قیامت ایمان لری، نو د هغوئ د پاره څمونږ د نبی ژوند یو بهترین مثال دے " ـ

نو د سیرت د تکمیل د پاره چه د بشری تقاضو مثلاً خوراك، څښاك، لباس، حرکات و سکنات او نکاح په حقله تهٔ څهٔ کوے هغه د سنت رسول الله د اتباع په نیت کوه ـ الله پاك فرمائی: " څمونږ پیغمبر چه په کومو څیزونو تاسو ته د عمل کولو تلقین کوی، هغه کوی او د څهٔ نه موچه منع کوی، د هغې نه منع شئ " ـ او حق سبحانه فرمائی: " اے نبی! د وئ ته اووایه، کهٔ تاسو الله پاك سره محبت کوئ نو ځما تبعوی کوی ـ ځما په پیروئ به حق تعالیٰ تاسو سره محبت کوئ " ـ

یاد ساته، چه د سنت په پیروئ کښې به ستا په باطن کښې د الله پاك د توحید او معرفت نور او ځلیږی ـ او تهٔ به د خلق خدا د پاره د عمل او تقوٰی یوه نمونه شے، ظاهر او باطن کښې به ستا ټول احوال د شریعت ترجمانی کوی، او خلق به ستا د صحبت آرزو مند وی ـ بیا به ستاد سیرت

او باطنی امور تعلق براه راست الله پاك سره شی ـ او د کشف، حکمت او معرفت مرکز به شے ـ چه تهٔ دے درجے ته اورسے نو تهٔ به د حدود شرعی نګهبان شے ـ او افعال الٰهی سره به تاته موافقت حاصل وی او تاته به د اتباع سنت نبوی توفیق عطا کړے شی ـ

الله پاك فرمائی: " مونږ خپل کلام نازل کړو، او هم مونږ د دے د حفاظت ضامن یو " نو الله پاك به د کتا هو نو نه ستا حفاظت کوی ـ او د احکام الٰهی احترام کوئ ـ نو د الله پاك تائید او نصرت به همیشه ستاسو شامل حال وی خو د طریقت په سیر او سلوك کښې تاله د بشریت د دنیاوی او ظاهری تقاضونه نفرت نهٔ دے پکار ـ ځکه چه دا تقاضې انسان سره تړلے دی ـ او د دے نه ګریز کول رهبانیت ته بلن کول دی، چه هغه په اسلام کښې حرام دے ـ

د جسمانی او بشری تقاضونه کهٔ څوك پاك دی، نو هغه ملائکه دی ـ نه چه انسان ـ نو په دے سوچ کول پکار دی چه د بشریت تقاضی د شریعت ما تحت وی ځکه چه داد دعا او سوال په صورت کښې بنده بارګاه الٰهی ته لا زیات نزدے کوی ـ او الله پاك سره د مؤمن تعلق نهٔ مضبوطوی ولے کهٔ د بشریت تقاضی د سری نه زائله شی، نو هغه به فرشتو کښې داخل شی ـ او د دنیا نظام به درهم برهم شی ـ نو د انسان جائزے تقاضے په باطنی امورو کښې هرګز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضرر رسانے نۀ دی ۔ او د الله پاک د حکمت ماتحت د بشریت تقاضے په تاسو کښې په دے موجود دی۔ چه د الله پاک د نعمتونو نه په ښۀ طریقه فائدے واخلئ او دنیا کښې د حق تعالیٰ په نعمتونو ښاد شئ۔

د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے " ستاسو د دنیا نه خوشبوئی او ښځه ځما زړۀ ته زیاتے نزدے دی۔ او ځما د زړۀ آرام او اطمینان په مانځه کښې دے "۔ نو نبی علیه السلام ته د سیر الی الله او د احکام الٰهی اتباع سره سره د بشریت خوشحالئ هم ورکړے شوے۔ او د دے دنیوی نعمتونو په قبلولو کښې هغوی د الله پاک د حکم مطابق د شکر اظهار او فرمایه نو انبیاء الله او اولیاء الله روحانی نعمتونو سره سره په بشری نعمتونو هم ښاد وی۔ ځکه چه هغوی دا نعمتونه په جائزه طریقه استعمالوی۔ او هم په دے سیرت انسانی تکمیل بیاموی۔ چه د کتاب الله او سنتِ رسول الله پیروی اوکړے شی۔

مقاله (۶۱) د اشیاؤ په استعمال کښې د مؤمن احتیاط

د الله پاک د امر او نهی ماتحت مؤمن د اشیاؤ په قبلولو او استعمالولو کښې احتیاط کوی۔ چه دا سے نۀ چرته یو آرام او مشکوک شے استعمال کړی۔ د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے : " مؤمن د اشیاؤ په قبلولو کښې احتیاط کونکے وی۔ او منافق لے بے احتیاطه اخستونکے وی "۔ او د نبی

کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد دے : "کوم شے چه تاسو په شک کښې غورځوی، هغه پریږدئ۔ او چه کوم کښې شک نۀ وی، هغه اختیار کړئ "۔ نو مومن د شریعت په اتباع کښې د استعمال ټولو څیزونو کښې د توقف او تفتیش نه کار اخلی۔ او د تقوٰی خلاف هیڅ څیز نۀ خوښوی۔ تر څو چه امرِ باطن د هغے د جواز او قبولیت حکم ورنه کړی۔

کۀ مؤمن د ولایت او ابدالیت په حالت کښې وی۔ نو مشیت الٰهی براهِ راست هغۀ ته د هر څیز د قبلولو یا رد کولو حکم ورکوی۔ او د ابدالیت حالت د فنا نه محض حالت دے۔ چه هلته صرف د الله پاک مشیت د هر څۀ د پاره حکم ورکوی۔ کۀ مشیت الٰهی یو مؤمن د یو څیز د قبلولو نه منع نۀ کړی، نو واے ئے خلی۔ او کۀ منع ئے کړی، نو ترک ئے کړی۔ او دا کیفیت د روهبی حالت ضد دے۔ ځکه چه هغه حالت کښې توقف غالب وو۔ او خپله اراده له هم پکښې دخل وو۔ لیکن دے حالت کښې سراسر امر الٰهی غالب دے۔ او مؤمن په دے حالت کښې د ټولو ګناهونو نه محفوظ وی۔ لکه چه الله پاک فرمائی : " موږ یوسف علیه السلام د هر قسم ګناه نه محفوظ کۀ ځکه چه هغه د مخلص بندګانو نه وو "۔

مؤمن د حرام او مشکوک څیزونو نه منع کړے شوے دے۔ او صراط مستقیم د دۀ د پاره آسان کړے شوے دے،

دے د الله رضا او د هغۀ احکامو سره موافقت کوی۔ او په هر حالت کښې د الله تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دۀ منتها ئے مقصود وی۔ د دے نه اوچت بل حالت نشته۔ او دا د ولایت انتها ده۔

داحالت د هغے اولیاء الله او اصحابِ کرامو وی، چه د انبیا ئے کرامو په نقش وقدم روان وی۔ او د هغوئ د سنت او طریقت کامله اتباع کوی۔ الله پاک دِ په موږ او تاسو هم د دے پاکو بزرګانو د پیروئ پیروی ونه اوکړے۔ آمین۔

مقاله (۶۲) محبّت او محبوبِ حقیقی

تۀ د ژوند د مشکلاتو او مصیبتونو په وخت کښې همیشه د الله پاک خلاف ګِله او شکایت کوے۔ او د هغۀ په ربوبیت په قسم قسم تور لګوے۔ حالانکه هغه په خپلو بندیانو ذره برهم ظلم زیاتے نۀ کوی۔ کوم مصیبتونه او مشکلات چه بنده ته پیښیږی، هغه د دۀ د خپلو مشرکانه عقائدو و بدو اعمالو، او د شریعت د حدودو د ماتولو په وجه وی۔ تۀ په دے نۀ پوهیږے، چه الله تعالیٰ وحده لاشریک دے۔ عبادت کښې د شرک نۀ کولو سره سره هغه دا هم غواړی، چه کوم عشق او محبت د هغۀ د پاره خاص دے۔ هغه دِ غیر الله سره اونۀ کړے شی۔

الله پاک فرمائی : " مشرکینو خپل دیوتاګان خپل حاجت

روا جوړ کړے دی، او هغوئ سره داسے ژوره محبت ساتی، چه هغه صرف الله تعالیٰ سره پکار دے "۔ نو کوم محبت، رغبت او د فدائیت جذبه چه د محبوب حقیقی د پاره خاص ده او هغه د غیر الله او دنیوی مخلوق د پاره وقف کړے شی نو هغه د ستا د مصیبتونو لوئے سبب دے۔ نو ګِله او شکایت تا له د خپل مشرکانه طرزِ عمل نه پکار دے، نه چه د الله تعالیٰ نه۔

مصیبتونه تا ته په دے پیښیږی، چه تۀ د خپلو عقائدو او اعمالو اصلاح اوکړے۔ او د مشرکانه طرز روش نه منع شے۔ الله پاک غواړی چه تۀ خپل قلب، دماغ ظاهر او باطن خالص د هغۀ د ذات د پاره وقف کړے۔ او غیر الله د خپل محبت او رغبت مرکز او نۀ ګرځوے۔

د خدا ئے د رضاد پاره د نفس اماره او مخلوقاتو پیروی پریږده، چه تۀ دا سے اوکړے، نو الله تعالیٰ به دِ په خپلو نعمتونو او بخششونو ښاد کړی۔ خلق به ستا په تعریف شروع شی۔ او الله پاک به دِ دواړه جهانو په خوشحالو سرفراز کړی۔ نو تۀ خپل محبت د مخلوقاتو په ځائے خپل محبوبِ حقیقی سره اوساته۔ ځکه دا محبت جاودانی (همیشه) دے او هغه هستیٔ پله رغبت او توجه اوکړه۔ چه ستا طرف ته ئے توجه ده۔ او د هغه چا دوستی اختیار کړه، چه تا سره دوستی کوی۔ او هغه چا سره هم کلام شۀ، چه تا بلی۔ او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چالاس کښې خپل لاس ورکړه چه تا د گمراه کیدو نه بچ کوی او په صراط مستقیم د سموی.

خپل زړه او دماغ هغه مقدسے هستئ طرف ته کړه ، چه ستا باطن د شرك او فسق نه پاك کوی. ستا نفس او ستا جاهل او منافق دوستان هغه شیطانان دی چه تا دیے لاریے نه بے راهه کوی. نو ته به تر کومه د مخلوقاتو په ټگی تورئ تیرووځے. او د نفس په اتباع کښې به تر کومه د محبوب حقیقی نه لرے اوسے. خپل خالق او معبود ته نږدے شه او یاد ساته چه الله پاك هم اول دے، هم آخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل گشا او رازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش او سخا د هغه د جانب نه ده. او د زړونو اطمینان د هغهٔ په محبت او د هغهٔ په ذکر او فکر کښې دے.

الله پاك فرمائی:- مشرکان خپلو دیوتاگانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی. خو کوم خلق چه په سچه ایماندار دی ، هغوئ خو صرف د الله تعالیٰ سره کلک محبت ساتی " او حق سبحانه فرمائی :- د ایماندارانو زړونه صرف په ذکرِ الٰهی آرام بیامومی. او یاد لری چه د زړونو اطمینان، سکون او توانائی د الله په ذکر حاصلیږی.

مقاله (۶۳) د معرفت یوه نکته

ما خوب اولید، چه زهٔ چا ته وایم " اے انسانه ! اے

په ظاهر کښې د الله د هغهٔ مخلوق هغهٔ سره شریک کوه نکیه او اے مشیتِ الٰهی کښې خپله اراده له دخل ورکوه نکیه او اے په باطن کښې خپل نفس اماره خپل پروردگار سره برابر کوه نکیه ! په زړهٔ کښې توحید او اخلاص پیدا کړه " چه دا سے واو ریدل، نو یوسړے چه ما سره موجود وو، وے وئیل :- " دا کوم کلام دے، او د دے مقصد څهٔ دے " ؟ نو ما جواب ورکه. چه دا د توحید او شرك تمیز کښې فرق کول دی . او د معرفت یوه نکته ده".

مقاله (۶۴) دائمی مرګ او دائمی ژوند څهٔ څیز دے ؟

یوه ورځ ما ته یوه باریکه مسئله پیښه شوه. او نفس م د دے پریشانئ نه خلاصے غوښته. غیبی طور ځانه دریافت اوشو چه " ته دے وخت د خپل سکون او اطمینان د پاره څهٔ غواړے ؟ " نو ما ورته اووئیل چه زهٔ داسے شریک غواړم ، چه هغه کښې ژوند نشته . او داسے ژوند غواړم چه هغه مرګ نهٔ لری .

بیا ما نه تپوس اوشو ، " هغه کوم مرګ دے چه هغه کښې ژوند نشته ، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرګ نهٔ لری ؟ " ما جواب ورکهٔ. هغه مرګ چه هغه کښې ژوند نشته ، هغه ځما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه بے تعلقه کیدل دی ، چه د هغه مطلب فنا فی الله کیدل ، د غیر الله نه خپل

اُمید ونه قطع کول او د باری تعالیٰ هستئ سره ځے تړل دی .

ځا مرګ د نفسِ اماره خواهشات دی چه زهٔ د الله تعالیٰ د رضا او د هغهٔ د ارادو تابع شم . او بیا داسے ژوند چه هغه کښې مرګ نشته ، هغه ځما د خپل دائم ژوندی او لا زوال پروردگار د فعل او مشیت سره ژوندے پاتے کیدل دی. په داشان چه ځما وجود د هغه وجود سره ژوندے او قائم شی . او ځما ارادے د هغهٔ د ارادے تابع شی. چه ذاتی طور سره نه ځما څهٔ وجود پاتے شی او نه م څهٔ اراده . دا هغه ژوند دے چه مرګ له دے کښې دخل نشته . او زهٔ د داسے ژوند خواستګار یم .

ځما دا یقین دے چه ځما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی او عزیز دے .

مقاله (۶۵) الله پاك ته د ظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافقه حالاتو نه تنګ شے ، نو د الله تعالیٰ نه د خفګان اظهار کوے . او وائے ، چه الله پاك ځما سوال نهٔ قبلوی . او مصیبتونه راله نهٔ دفع کوی . نو زهٔ تا نه دا تپوس کوم ، چه ته د الله تعالیٰ د فرمان لاندے آزاد ئے او که غلام ؟ که ته دا اووائے چه زهٔ ازاد یم . نو کافر شوے ، ځکه چه دا د شریعت نه انکار دے . او که دا

دا اووائے چه غلام یم . او هم دا مؤمن بنده له وئیل پکار دی . نو بیا تانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان او توکل سره په الله تعالیٰ کامله تکیه اوساته . او بې له پیسے هغهٔ نه د حاجت روائئ خواست کوه .

الله پاك فرمائی :- " ځما په درګاه کښې خپل حاجات او ضروریات پیش کوئ . زهٔ به ستا دُعا گانے قبلوم نو تا له نهٔ دی پکار ، چه هر وخت د الله تعالیٰ په فضل و کرم او مدد کښې شک شبه کوے او مه دا کوه چه د مصیبت او تکلیف په وخت کښې ظلم او زیاتئ د الله پاك مقدس ذات ته منسوب کړے . کله چه داسے اوشی ، چه د بنده د حاجاتو پوره کولو کښې تاخیر راشی ، نو دے کښې د الله تعالیٰ څه مصلحت وی . تا له نهٔ دی پکار ، چه بے قراره شے او په الله پاك الزام اولګوے . ځکه چه دے عقیدے سره الله پاك ته د ظلم نسبت راځی ، او دا صریحاً کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے . او ذره برابر ظلم زیاتے هم پرے نهٔ کوی .

د تیرو تباه شوی قومونو په حقله الله پاك فرمائی: مونږ په هغوئ ظلم نهٔ کوؤ ، بلکه هغوئ پخپله د شرك او کفر په وجه په خپلو ځانونو ظلم او زیاتے کولو . او هغوئ ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوئ د خپلو بداعملو نتیجه وه ". نو تاسو د الله تعالیٰ د ناراضه کیدو او د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاف شکایت کولو نه پرهیز اوکړئ - او د هغهٔ په افعالو هرگز اعتراض مهٔ کوئ - د هغه په نعمت شکر او باسئ او د هغهٔ رضا سره موافقت اختیار کړئ - او د هغې خواهشات نفسانی پیروی پرېږدئ - چه د خدائے د خفگان او غضب باعث وی - بلکه صدق او خلوص سره د الله پاك په حضور کښ حواست کوئ - او په صبر د هغهٔ د فضل وکرم اُمیدوار اوسئ -

په هر حالت کښ د نفس د اطاعت نه پرهیز کوئ - ځکه چه نفس ستا او د الله دشمن دے - نو د ظلم او زیاتی الله پاك ته د منسوب کولو په ځائے بهتره دا ده ، چه تهٔ دا خپل نفس ته منسوب کړے او بیا د خپلو بے اعتدالو په اصلاح کښ کوشش را واخله ، نو تقوی اختیار کړه - او د الله تعالی د امر فرمانبردار شه - د شریعت د حدودو احترام اوکړه - توکل علی الله هیڅ کله مهٔ پرېږده او نفس ته د الله پاك دا ارشاد وریاد کړه چه الله تعالی به ولے تاسوله عذاب ورکوی کهٔ تاسو په هغه یقین اوساتئ ، او د هغهٔ شکر په ځائے راوړئ :

الله پاك فرمائی :" کوم عذاب چه په بندیانو راځی ، د هغې وجه د هغوئ خپله بد عملی وی - بیشکه چه الله تعالی په خپلو بندیانو زور زیاتی نهٔ کوی :" نو د الله پاك د رضامندئ د پاره د خپل نفس مخالف شه او د خرابو ترغیبا تو نه کرکه اوکړه - ځکه چه د الله تعالی په دشمنانو کښ د شیطان نه

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چه هغه بنی آدم د صراط مستقیم نه بد راهه کوی -

الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ تولو انبیا ئے کرامو ته ارشاد فرمائیلے دے چه هغوئ خپل امتونه د نفس امّاره د اتباع نه منع کړی - ځکه چه دا د شركِ خفی او گمراهئ بدترین محرّك دے - الله پاك دِ مونږ او تاسو د نفس او شیطان د فتنو نه په امان کړی - آمین -

مقاله (۲۲) الله پاك نه د دُعا غوښتلو تاکید

دا سے هیڅکله مهٔ وایه ، چه زهٔ به د الله پاك نه سوال نهٔ کوم ، ځکه کهٔ سوال کول عیب ناك دی ، نو مخلوقاتو نه ، نهٔ چه د خالق او پروردگار نه - د الله تعالی نه د خپلو ټولو حاجتونو سوال کوه - او پر له پسے سوال کول د بنده د پاره د سعادت او نیك بختئ باعث دے - او د توحید او ایمان واضح ثبوت دے - نو د خپل هر ضرورت د پاره د الله تعالی په حضور کښ سوال کوه ، ځکه چه د دنیا او عقبی سعادت په دے کښ دے -

کهٔ ستا غوښتلے شوے څیز د الله تعالی په علم کښ ستا د پاره فائده مند وی - او د راحت او ترقئ باعث وی نو هغه به ضرور تاته رسی او کهٔ په هغې کښ د علم الٰهی مطابق ستا د پاره نقصان وی نو هغه به تاته حاصل نشی بهر حال تاله نهٔ دی پکار چه د فعل الٰهی خلاف د شکایت

حرف په ژبه راوړے - نو د خپل هر حاجت د پاره د الله پاك په حضور کښ په دے وجه سوال کوه چه الله پاك د سوال کولو حکم کړے دے - او بنده ته ئے د پر له پسے دُعا کولو تاکید فرمائیلے دے - حق سبحانهٔ فرمائی :" ځما په بارگاه کښ دُعا کوئ زهٔ به ستاسو دُعا قبلوم " او الله پاك فرمائی :" د الله نه د هغهٔ فضل غواړئ " بل ځائے ارشاد دے " زهٔ خپلو بندیانو ته ډیر قریب یم - کله چه څوك سوال کړے ما یاد وی نو زهٔ د هغهٔ دُعا قبلوم "

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " په الله پاك د دُعا د قبلید و یقین لرئ - او سوال ترے کوئ " - او دا هم مهٔ وایه چه زهٔ د الله پاك نه سوال کوم ، خو هغه ئے قبلوی نه - نو بیا به ترے سوال نهٔ کوم - ځکه چه دا سے وئیل کفر دے - د بنده بعضے وخت د دُعا نه قبلید و وجه هم ما بیان کړے ده - چه یا خود بنده د پاره هغه حرام وی یا پکښ د هغه د پاره څهٔ ضرر پروت وی - حقیقت حال صرف عالم الغیب الله تعالی پیژنی - د دے وجه نه د کفر او انکار کلمات په ژبه راوړل نهٔ دی پکار - کهٔ ستا بعضے سوالونه سمدستی قبول نشی نو دُنیا او عقبی د واړو کښ به د هغې لوئے اجر بیاموے -

په عام امورو کښ به ستا د پاره آسانی پیدا کړے شی - کهٔ ته قرض دار ئے - نو قرض خواه به د رنه په سختئ

سره د مطالبے نه منع کړے شی - او ستا د پاره به د هر قسم رعایت پیدا کړے شی - ځکه چه رحیم ، کریم ، غنی او مغنی د الله پاك صفاتی نومونه دی - نو د خپل فضل او کرم نه هغه څوك نا اُمیده کوی نه - او یاد سا تل پکار دی چه د درگاه الٰهی نه بنده ته د سوال کولو اجر ضرور رسی - او کهٔ بعضے اوقات دا فائده د دنیا کښ ور نه کړے شی - نو د دے بدله به آخرت کښ ضرور ورکولے شی -

حدیث شریف دے ، چه ، د قیامت په ورځ به مؤمن په خپله عملنامه کښ دا سے نیکی اووینی ، چه هغهٔ به دُنیا کښ نه کړے وی او نه به ئے پیژنی - د هغې نه به تپوس اوشی ، چه تهٔ دا نیکی پیژنے ؟ نو مؤمن به اووائی چه نه - دا نیکئ ځما د پاره د کوم ځائے نه راوړے شوی دی - بیا به هغهٔ ته اوښودلے شی - چه دا نیکئ ستا د هغې سوالونو او دُعا گانو جزا ده - چه تا دنیا کښ غوښتے وے - او د څهٔ مصلحت په بنا قبولے شوے نهٔ وے ؟

د دغه لویه جزا به مومن ته په دے وجه ورکیدے شی ، چه هغه د الله تعالی نه د سوال کولو کامل یقین لره - او د خپل هر حاجت مرکز ئے صرف ذات الٰهی گنړه او دا د سیرت انسانی هغه اوچت صفات دی ، چه د دے په وجه به هغهٔ ته نه صرف په دنیا کښ بلکه عقبی کښ هم اجر عظیم ورکیدے شی -

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاله (۶۷) د نفس مجاهده

قرآن او حدیث کښې د نفس د مجاهدے ډیر تاکید راغلے دے. کۀ تۀ د نفس خلاف جهاد اوکړے او مغلوب ئے هم کړے. نو الله تعالیٰ به په بعضې ذریعو نفس له دوباره په تاغلبه او او اقتدار ورکړی. د پاره د دے چه ریاضت او مجاهدے ته ستا مخه شی، او خپل نفس سره په جنګ ئے چه ستا عزم او ایمان د پوهنې نه زیات قوی شی. او ځکښې د پاره د شیطان د پاره ستا په ګمراه کولو کښې څه ګنجائش پاتے نشی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "چه موږ د وړوکی جهاد نه لوئې جهاد ته راغلو". ګویا د نفس خلاف جهاد تۀ ئے لوئے جهاد اوفرمایه. او د تورے جهاد ئے د دے په مقابله کښې وړوکے اوګرځوۀ. نو د لوئے جهاد نه مراد د نفس مجاهده، عبادت او ریاضت دے.

الله پاك حضور صلی الله علیه وسلم ته فرمائی: "اے پیغمبره! د خپل پروردګار عبادت تر آخری دمه کوه". د کښې د عبادت د همیشګئ حکم دے. او د دے عبادت بهترین صورت د نفس مجاهده ده. ځکه چه نفس الله تعالیٰ کښې آخته شی. نو د عباداتو نه غفلت اختیارکړی. کۀ څوك دا اعتراض اوکړی او وائی. چه د حضور صلی الله علیه وسلم پاك نفس څنګه د عباداتو نه غفلت اختیار وله شی-

چه هغوئ ته د نفس د مجاهدے د تاکید کولو ضرورت پیښ شو. ځکه چه مونږ خو څۀ چه د حضور صلی الله علیه وسلم هیڅ ارشاد هم د منشائی الٰهی خلاف نۀ وو. لکه چه الله پاك فرمائی: "حضور نبی د خپل خواهش نه هیڅ نۀ وائی. بلکه د هغه هره خبره وحی وی چه هغۀ ته لیږلے شوے وی". نو د دے اعتراض جواب دا دے چه د اسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس یوه طریقه ده. کنی خطاب حقیقت کښې دومره د حضور صلی الله علیه وسلم ذات ته نۀ دے. څومره چه د اُمت افرادو ته دے.

حضور صلی الله علیه وسلم ته چه کوم احکام صادر شوی دی. د هغې حقیقی مدعا اُمت مخاطب کول او د امور شرعیه تاکید کول دی. کنی حقیقت دا دے، چه الله پاك نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته په نفس او خواهش مکمله غلبه ورکړے وه. او د امت افراد هر وخت د نفس د مجاهدے حاجتمند دی. حضور صلی الله علیه وسلم ته د نفس د مجاهدے ضرورت نۀ وو. نو مؤمن چه د نفس مجاهده راواخلی. او د شریعت په اتباع کښې نفس مغلوب کړی. نو الله تعالیٰ هغه د دوارو جهانو په ښو ښو نعمتونو ښاد کړی. او په جنت کښې اوچتے درجے ورکړی.

الله پاك فرمائی. "کوم سړے چه د حشر په ورځ د خپل پروردګار د پیښئ نه اووېریدۀ. او نفس ئے د خلاف شریعت

خواهشاتو د پیروئ نه محفوظ کۀ. نو د هغه ټکاونړه یقیناً جنت دے". نو هرکله چه د مؤمن د قراری ځائے جنت دے چه هلته به د خدائے په دید ارښاد شی. نو بیا هغه غیر جنت ته د رجوع کولو او دنیا ته د میلان کولو نه بے پرواه دے. او څنګه چه د نیا کښې د احکام الٰهی په پیروئ کښې هغه د نفسِ اماره د خواهشاتو نه پرهیز کوی. دغه رنګ به الله تعالیٰ په جنت کښې د هغۀ د تقوٰی په خاطر جزا ورکولو کښې هم هغه په قسماقسم او بے حسابه نعمتونو موړ کړی.

د دے برعکس کافران او مشرکان چه د نیا کښې فسق و فجور کښې آخته وی. نو د نفس د اتباع په وجه به هغوئ د دوزخ په سخت عذاب کښې ګیر وی. الله پاك فرمائی: "مسلمانانو! تاسو هغې اور نه ځان بچ کړئ. کوم چه د کافرو د پاره تیار شوے دے. او همیشه به په هغې کښې سوزی". نو د حشر په ورځ به د کافرو او فاسق فاجر خلقو د پاره قسم قسم عذابونه وی، ځکه چه دوئ دنیا کښې د احکام الٰهی د اتباع نه چړه کوی. او د نفس د خواهشاتو په پټو سترګو پیروی کوی. نو ځکه الله پاك فرمائی. "اے نبی! تا هغه خلق اونۀ لیدۀ، چه هغوئ خپل نفس خپل معبود جوړ کړے وو".

الله پاك به مجاهده کونکو مؤمنانو ته جنت کښې هر وخت لوئے لوئے او تازه تازه نعمتونه ورکوی. او د اخاطر

او عزت به د دوئ په دے وجه کولے شی، چه دنیا کښې دوئ د نفس خلاف جهاد کولو. او هغه ئے د احکام الٰهی تابع کړے وو. او د دے ارشادِ نبوی چه "د نیا د آخرت پټے دے" هم دغه معنیٰ دی.

مقاله (۶۸) الله پاك هره ورځ په یو نوی شان کښې دے

ډیر عالمان او مطالب قرآن کښې فکر کونکی د دے آیت "كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِيْ شَاْنٍ ۝" (هره ورځ هغه په یو نوی شان کښې دے) په حقیقی معنو پوهه نۀ دی. د دے اصل مفهوم دا دے، چه ټول مخلوقات خواه هغه هر نوع سره تعلق لری په هر حالت کښې فانی او زوال مونده ونکی دی. او یو عارضی او هنګامی ژوند لری. لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات دا شان دے، چه هغه حیّ وقیّوم دے. دائمی او ابدی دے. او نه صرف ذات سره، بلکه خپلو صفاتو سره هم همیشه باقی او پائنده دے. د هغۀ حیات، قوت او اختیار هره ورځ په ترقیٔ دے لیکن زوال او تنزل ورله هرګز نشته. دغه رنګ د الله پاك احکام او ارادے ورځ په ورځ په قوت او اثر کښې زیاتے کوی، لیکن ضعف (کمزوری) ورله هیڅ کله نشته.

هرکله چه الله تعالیٰ د بنده دعا قبلوی او د هغه مونځ خیزونه هغۀ ته عطا کوی. نو هغې سره د الله تعالیٰ اراده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماتیږی نهٔ - او نهٔ د هغهٔ د مشیت خلاف ورږی کیږی - مخلوقاتو د پاره چه کوم مقدّرات دازل نه مقرر دی نو دعلم الهی مطابق په خپل وخت هغه حاجات او مرادونه پوره کیږی - بهرحال د دُعا کونکو ضرورپات پوره کیدل هم د احکام الهی ماتحت وی - او په دے هم پوهیدل پکار دی چه عقبیٰ کښ جنت دا خلیدل هم دعلم او کرم الهی ماتحت دی -

حدیث شریف دے چه بی بی عائشے رضی الله عنها د نبی کریم صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوکهٔ چه، جنت کښ به خلق محض د خپلو نیکو اعمالو په وجه داخلیږی او کهٔ نه ؟" نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته او فرمائیل چه "نه - بلکه د الله پاك په رحمت او بخشش به جنت کښ داخلیږی" نو حضرت عائشے رض ترے تپوس اوکړو چه، یا رسول الله! تاسو به هم نه ؟ نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل چه" هو زهٔ به هم نه، مگر د خدائے په رحمت" دغه وخت حضور صلی الله علیه وسلم خپل لاس مبارك په خپل سر راښکه او دا دے د پاره چه الله پاك خپلو احکامو او ارادو کښ د مخلوقاتو تابع نهٔ دے - هغه چه څهٔ غواړی هغه کوی . د هغه نه هیڅوك تپوس کولے نشته . او د بندیانو نه به د احکام الهی تپوس کولے شی -

دعرش نه واخله ترتحت الثّرٰی پورے ټول مخلوقات

د هغه پیدا کړده دی - او په خوښه او ناخوښه هر حالت کښ د هغهٔ فرمانبرداره دی . الله پاك فرمائی :" د الله نه سوا کائناتو څوك خالق او مختار شته ؟" (یعنی نشته) او حق سبحانهٔ فرمائی :" د الله نه سوا څوك معبود او مسجود شته ؟ او الله عزّ وجل فرمائی ، تهٔ د الله برابر او همنام څوك پیژنے ؟"

الله پاك فرمائی :" اے پیغمبره! تهٔ اووایه چه اے مالك الملكَ تهٔ چه څوك غواړے ، هغهٔ ته ملک او سلطنت عطا کوے ، او د چا نه چه غواړے ، سلطنت اخلے . تهٔ چه چا ته غواړے عزّت ورکوے . او څوك چه غواړے ذلیل کوے . عزّت او سرفرازی صرف ستا په لاس کښ ده - ته بیشکه په هر څیز حاکم او مختار یے . تهٔ چه چا ته غواړے بے حسابه رزق عطا کوے . په مخلوقاتو حقیقی او مستقل حکومت صرف تا ته حاصل دے .

مقاله (۶۹) د الله پاك نه دکوم څیزونو غوښتل پکار دی؟

کهٔ ته د الله پاك په حضور کښ سوال کوے ، نو د خپلو تیرو گناهونو د پاره د مغفرت او د راتلونکی وخت گناهونو نه د بچ کیدو سوال کوه ، او د هغه نه د طاعت او د عبادت د هیښکۍ ، د امرو نهی د تعمیل ، په مشیت خداوندی د رضامندۍ ، په مصیبتونو د صبر کولو ، د حلالو نعمتونو او د رزق د زیاتی ، په نعمتونو د شکر ، د ایمان د سلامتیٔ سره د

مرګ او په ورځ دقیامت د انبیاؤ ، صدیقینو ، شهداؤ صالحینو او د اولیاء الله په ډله کښ د پاسیدو دُعا غواړه . ځکه چه دا پو لوئے سعادت دے . خپل ټول معاملات سرا الله تعالیٰ ته اوسپاره - او خپله هغے کښ هیڅ قسم دخل مهٔ کوه -

د حضرت عمر رضی الله عنه متعلق روایت دے . چه هغوئ فرمائیلی دی :" ماته په دے خبره پروانشته ، چه په ماصبا په کوم حالت کښ راځی . آیا دا هغه حالت به وی چه زهٔ به ئے بدهٔ نهٔ گنړم ، یا دا سے حالت به وی ، چه زهٔ به ئے خوښوم ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم ، چه دعلم الهی ماتحت ځما د پاره بهتری په کوم حالت به وی ، چه زهٔ به ئے خوښوم . ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم . چه دعلم الهی ماتحت ځما د پاره بهتری په کوم حالت کښ ده . نو ما خپل موجوده او راتلونکی معاملات الله پاك ته او سپارلی چه هغه بهترین دوست ، او بهترین حافظ او ناصر دے ".

دا الفاظ حضرت عمر رض د الله پاك په تدبیر د رضامندئ او د هغه په حکم د کامل اطمینان په بناء ارشاد او فرمائیل :

د بندیانو د ناقص او محدود علم او په معمولی واقعاتو د پریشاند کیدو په باعث الله پاك تنبیه فرمائی :" مسلمانانو! جهاد په تاسو فرض شوے دے . حالانکه هغه تاسو ته د آرام طلبیٔ په وجه ښه نهٔ ښکاری . عین ممکنه ده ، چه

کوم څیز تاسو ښهٔ نهٔ گنړئ ، هغے کښ ستاسو د پاره به خیری وی - نو د خیر او شر حقیقت عالم الغیب الله پاك پیژنی . تاسو نه پیژنئ - نو تهٔ تر هغے وخته د تسلیم او رضا طریقه اختیار کړه تر څو چه د نفس امّاره د لاڅوه ازاد نهٔ شے - او رضائے الٰهی سره موافقت اختیار نهٔ کړے بیا به ستا ذاتی خواهشات او ارادے محو شی - او د ټول کائنات نه به ستا تعلق قطع شی - او صرف یو خدائے سره به باقی پاتے شی - او هم دا ، د توحید مقام دے . چه ستا زړهٔ د الله پاك په محبت معموره شی - او د الله طلب او وصل ستا نصب العین شی .

دے حالت کښ به پروردگار تا په دنیاوی نعمتونو ښاد کړی - او تهٔ به د هغه شکرگذار شے - او د هغهٔ مشیت سره د موافقت په وجه به د هغه د عطا کړے شوی رزق عملًا احترام کوے . بیا کهٔ دنیوی ژوند کښ په تا څه تنګ حالی راشی - نو تهٔ به د خپل پروردگار نه ناراضه نه ئے . او په هغهٔ به د رزق نهٔ ورکولو الزام نهٔ لګوے . ځکه چه د یو مؤمن او مؤحد په حیثیت به تهٔ د خپل خواهش او ارادے نه کناره کش ئے . او خپل معاملات به د الله پاك ته سپارلے وی او د « وَمَا تَشَآؤُنَ اِلَّآ اَنْ یَّشَآءَ اللّٰهُ » (تاسو به څهٔ نهٔ غواړی مگر هغه چه الله پاك غواړی) ماتحت به ستا دُعا او سوال صرف د امر الٰهی اطاعت کول وی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاله (۷۰) په خپلو نیکو غرور نهٔ دے پکار

ستا په خپلو نیکو غرور کول او د هغې خپل نفس ته نسبت کول او په خلقِ خدا کښې په خپله راستبازي فخر کول ظاهر شرك اوګمراهي ده - حالانکه د اخرکښه حقیقت دے چه په صراط مستقیم تلل او د نیکئ توفیق موندل د الله پاك په تائید او فضل او کرم منحصر دی - دد ے برعکس کهٔ یو سړے د کفر او شرك او د قسما قسم ګناهونو نه بچ کیږی نو هغه هم سراسر د الله پاك د تائید او امداد په وجه وی - نو بیا نه د الله تعالیٰ د تائید او مدد په اقرار کولو کښې ولے د بخل نه کار اخلے - او نیکی کول او د بدئ نه بچ کیدل ولے خپل نفس ته منسوب کوے - حالانکه لوئے جلیل القدر انبیاؤ او اولیاء الله به هم همیشه داوئیل چه "لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ" - یعنی د الله تعالیٰ د احکامو د تعیل او د منهیاتو نه د بچ کیدو توفیق صرف د الله پاك په تائید او نصرت دے .

نو تاله پکار دی ، چه نیکی ، تقوٰی او راستبازی د الله پاك د جانب نه اوګڼے - او بدی او ګناه خپل نفسِ اماره ته منسوب کړے - ځکه چه دګناهونو جرړه همدغه ده - د حضور صلے الله علیه وسلم ارشاد دے -" نیک عمل کوئ او د نیک عملئ توفیق د الله پاك نه غوارئ - دګناهونو نه بچ اوسئ - او دګناهونو نه د بچ کیدو د پاره نفس اماره

مغلوب کړے - د خپل پروردګار نزدیکت طلب کوئ - او د الله پاك فرمان بردار او راست بازجوړ شئ -

نو کوم سړے چه په مشیت الٰهی کښې د کوم دستور عمل د پاره پیدا شوے دے ، هم هغه عمل د هغهٔ د پاره آسان کړے شوے دے - او هغه د هغې په پیروی مامور دے -

مقاله (۷۱) د پیر او مرید راز و نیاز

طریقت او حقیقت کښې ستا دوه حالتونه ممکن کیدے شی - یا به تهٔ مرید ئے یا صاحب مراد - کهٔ تهٔ مرید ئے نو بیا خو په تا یو درونډ بار او د شریعت د پره لویه ذمه واری پرته ده - ځکه چه تهٔ لا اوس د صداقت او حقیقت د لارے طالب او محتاج ئے - او طالب له ډیر محنت ، مشقت ، ریاضت او مجاهده کول وی - حتیٰ چه هغه خپل مقصود او مطلوب ته اورسی .

د طریقت په لار کښې تاله مناسب نهٔ دی چه په مصیبتونو او مشکلاتو واویلا شروع کړے - او د الله پاك خلاف شکایت او فریاد راواخلے - تهٔ به د صبر او تحمل نه کار اخلے او استقلال سره به په صراط مستقیم قائم اوسے - تر دے چه مصیبتونه تا نه رفع کړے شی - او خپل مقصود ته اورسے - نو د طریقت په لار کښې مصیبتونه او مشکلات په حقیقت کښې ستا د باطن تزکیه د روحانی درجاتو بلندی او د خلقو د احتیاج نه خلاصی دے -

او که ته صاحب مراد ئے - او په تا افات وارد کیږی نو د هغې افاتو خلاف هم په الله تعالیٰ تهمت مهٔ لګوه او شکایت مهٔ کوه ځکه چه الله پاك په صاحب مراد اولیاء الله کله په دے وجه هم مصیبتونه نازلوی - چه د هغوئ درجه اوچته کړی او روحانی قوت ئے زیات کړی - نو د صاحب مراد کیدو په صورت کښې هم ستا د مصیبتونو نه د الله تعالیٰ دا منشا وی ، چه هغه ستا درجه اولیاؤ او ابدالو سره یو کړی - او تا خپل ځان ته نور هم قریب کړی .

آیا ته دا خوښوے ، چه تا د اولیاء الله او ابدالو نه بے تعلقه کړی ، او د فاسق او غافل خلقو په ډله کښې دِ شامل کړی - کهٔ تهٔ دا وچتو درجو نه غفلت هم اوکړے ، نو الله تعالیٰ هرګز دا نهٔ خوښوی ، چه ته د دغې نه محروم کړی ، الله پاك فرمائی : " ستاسو په بهترئ او فلاح وبهبود الله تعالیٰ ښهٔ پوهیږی - او تاسو نهٔ پوهیږئ " -

بیا کهٔ تهٔ دا اووائے چه ابتلاء خو د طالب او مرید د پاره پکار وی - چه د طریقت د لار مبتدی وی ، نهٔ چه د صاحب مراد د پاره چه صاحب مقصود دے - نو د دے جواب دا دے - چه د صاحب مراد ابتلاء خهٔ کلیه نهٔ ده بلکه نادر الوقت شے دے - د دے کښې د هیڅ اختلاف نشته چه د ټولو نه زیاته ابتلاء په برګزیده انبیاؤ راغلے ده د ابراهیم علیه السلام واقعات اوګورئ - بیا د حضور صلی الله علیه وسلم

په مصیبتونو نظر اوکړئ چه د هغوئ ابتلا څومره سخته وه .

حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی :" څومره چه زهٔ د الله پاك په دین کښې ویروولے شوے یم - دومره هیڅوك نه دے ویروولے شوے - او څومره چه ما د الله پاك په اطاعت او امر کښې د کفارو نه تکلیف بیاموندلے دے ، دومره هیچا نهٔ دے بیاموندلے - بیشکه د دین په خدمت کښې مسلسل دیرش ورځے او شپے په ما داسے تیرے شوے دی چه د هغې دوران کښې ما ته دومره طعام راکړے شوے دے ، چه د بلال رضؓ په ترخ کښې به پټیدلے شو - او د غه حالت ځما د نورو ملګرو هم وو -

د نبی اکرم صلے الله علیه وسلم ارشاد دے :" د انبیاؤ په ډله زیات مصیبتونه او ازمائشونه نازلیږی - بیا د غهٔ د رجه په درجه په نورو بندګان خدا ابتلاء راځی " او رسول الله صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی " - زهٔ ستاسو ټولو نه زیات د الله پاك پیژندونکے یم او د هغهٔ ویریدونکے " دد ے نه معلومه شوه چه حضور صلی الله علیه وسلم د صاحب مراد کیدو باوجود په ابتلاء کښې اچولے شوے وو - او دا ابتلاء او د الله پاك نه ویره ، د حضور صلی الله علیه وسلم د درجو د اوچتولو او د قرب خداوندی په غرض وه - ځکه چه دنیا د آخرت پټے دے - او د انبیاؤ او اولیاء الله کار په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتلاء صبرکول، مشیت الهٰی سره موافقت کول اود تسلیم اورضا لار اختیارول وی. بیا ترے مصیبت لرے کړے شی، په دیدار الهٰی ښاد کړے شی. اوعقبیٰ کښ په درجات عالیه سرفراز کړے شی.

نو واضحه شوه، چه دُنیا کښ دهرصاحبِ مراد دپاره ابتلاء لازمی نهٔ ده. اونهٔ داخهٔ کلّیه ګرځیدے شی. بلکه الله پاك دخپل حکمتِ بالغه ما تحت چاسره چه غواړی، دا معامله کوی.

مقاله (۷۲) بازارونه او دخدائے دبندیانو قسمونه

دخدائے په مخلوق کښ دینی، روحانی او باطنی لحاظ سره دبنیاد مو مختلفے درجے وی. نو خلق چه کوم عمل کوی، هغه دخپل روحانی اوباطنی کیفیت اوصلاحیت مطابق کوی. اوپه هرعمل کښ دهغوی نیت، خواهش اونقطهٔ نظر جدا جدا وی، چه دهغے په بناهغوئی ته اجروثواب یاعذاب ورکولے شی.

کوم خلق چه بازارونوته ځی، دهغوئی ارادے او تصورات جدا جدا اوی. په دے لحاظ سره دهغوئی څو قسمونه دی. دے کښ یو قسم هغه دی، چه هرکله بازارکښ داخل شی. او لذت او شهوت کښ اخته کونکی څیزونه اووینی، نو په هغے کښ ورکښیوځی اوددغے اشیاؤ دکشش اوجاذبیت په وجه

په هغے کښ محو شی. نو داخلق دے څیزونو سره دومره ذړهٔ اوتړی، چه جائز او ناجائز نهٔ ګوری. خود هغے په حاصلولوکښ مصروف شی. اوفتنوکښ پریوځی. دوے لذتناکو اوشهوتناکو څیزونو نظاره دهغوئی دپاره ګمراه کُن او ددین اوعبادتونه ددوئی لرے کونکی وی. نودغه شان دوئی دنفسِ امارهٔ په پیروئی کښ دالله تعالیٰ داطاعت نه لرے شی. مګر داچه الله پاك دوئی ته په خپل فضل وکرم دنفس دشرونونه او دلذتونونه دپرهیز توفیق ورکړی. اوسلامت پاتے شی.

بازارته تلونکوکښ دویم قسم خلق هغه دی چه هغوئی دلذت اوشهوت څیزونه اووینی، نو هغه دغفلت اوګمراهئ موجب ګنړی. داعقل دعقل اوشعور خاوندان دی. اودین پله رجوع کونکی دی. دشریعت اتباع صبراو تحمل سره کوی. داخلق دمجاهدینو په شان دی چه په نفس اوشهواتو غلبه حاصلولوکښ دالله پاك مدد ئے شامل حال وی. اونفس سره ددوئی داجهاد دنورو نیکو نه دزیات ثواب باعث وی. حضورصلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: هرکله چه یومومن په بعضے لذتونواو دنفس په شهوتونو اختیار بیاموی اود خدائے دویرے نه ئے پریږدی، نو هغهٔ ته به دهغے نیکئ په بدله کښ اویا چند زیات ثواب ورکولے شی۔

دریم قسم خلق هغه دی. چه دلذت اوشهوت څیزونه فوراً حاصل کړی. اوهغوئی سره واصل شی. داخلق ځان

دپاره دغفلت اوګمراهئ سامان خپله پیداکوی.

اوڅلورم قسم هغه خلق دی، چه بازارته ځی. نو خپل خواهش اوضرورت صرف دالله پاك جائزو اوحلالو څیزونو پورے محدود ساتی. اوچه کوم څیزونه حاصل کړی نو په جائزه طریقه د هغے استعمال کوی. اودالله پاك دنعمتونو هردم شکریه په ځائے راوړی. داخلق برکت او خلاصی موندونکی دی.

بازارته تلونکوکښ پنځم قسم دخدائے بندیان داسے دی، چه دلذّت او شهوت څیزونو ته نهٔ ګوری، اونه ورته توجه کوی. دوئی ددے نه بالکل بے خبره وی اودماسوا الله نه بغیر بل هیڅ نهٔ وینی. دوئی غیرالله نهٔ وینی اونهٔ ئے اوری. اونهٔ ئے موجودګنړی. هغوئی خپله پوره توجه هروخت خپل خدائے ته ګرځولے وی. په دے وجه هغوئی دګنړے بیړے نه هم دهغے تنهائی لطف اخلی چه دذکراو فکر نه محموره وی. چه ته دوئی بازارکښ بیاموے. اوپوښتنه اوکړے چه، بازارکښ تاسوڅه اولیدل؟ نو هغوئی به درته اووائی چه دیو ابدی ذات نه موسوا هیڅ اونه لیدل او دهغوئی داوینا بالکل درسته ده. ځکه چه هغوی څه لیدلے وی هغه ئے دسر په سترګو نه بلکه دزړهٔ په سترګو لیدلی وی. خواهش او ارزو سره ئے نه وی لیدلی، محضِ صورت کښ ئے لیدلی وی، معنیٰ کښ ئے نهٔ وی لیدلی ظاهری ئے لیدلی وی، باطنی ئے نه وی لیدلی. اوبیا چه

څومره اوڅهٔ ئے لیدلے وی. په هغے کښ ئے هم خپل خالق اوصانع لیدلے وی. دوئی د مخلوقاتو په یو اړخ کښ دالله تعالیٰ دجمال مشاهده کوی. او په بل اړخ کښ دهغهٔ دجلال.

بازارته تلونکی دخدائے برګزیده بندیان شپږم قسم هغه دی. چه هرکله هغوئی عوام په ګفتار اوکردار او په ګمراهئ کښ اووینی. نو ددوئی زړه دهغوئی دپاره دهمدردئ رحم اوشفقت نه ډك شی او دهغوئی نه دنفرت کولو یا په هغوئی دلعنت او ملامت په ځائے بازارکښ دداخلیدونه دوتوپورے دالله تعالیٰ په حضورکښ دهغوی دپاره دشفاعت اومغفرت دُعا کوی. او الله پاك ته زاری کوی، چه اے پروردګاره دے خلقو ته هدایت اوکړے اوپه سمه لارئے روان کړے. چه ستا دنافرمانئ اودشریعت د خلاف ورزئ نه بچ شی.

نودالله پاك داسے مخلص بندیان دبازارونو اوابادو محافظ دی. اوهم دغه خلق دی چه داولیاؤ الله، ابدالو، زاهدانو، متقیانو، اوپه زمکه دخدائے دنائبانو خلفاؤ، خوش اخلاقو، شیرین ژبانو، هادی اومهدی مرشد اورهنما په نومونو یادیږی. داسے خلق اکسیرِ اعظم او نادر الوجود دی. اوتنهائئ اوګڼه کښ ددوئی ددُعا اوصحبت برکات دبرخوش نصیبه خلقوته حاصل وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوئی د د الله پاك رحمتونه وی او د نوع انسان د هدایت او سعادت دپاره د الله تعالیٰ دوئی سلامت اوصاحب قوت لری. الله پاك د موښ هم دداسې حلقود فیض نه فیض یاب کړی- آمین.

مقاله (۷۳) اولیاء الله په کومه طریقه فاسقانو ته هدایت کوی؟

بعضې اوقات الله پاك خپل یو ولی او برگزیده بنده دبعضې فاسق او فاجر خلقو په ظاهری او باطنی عیبونو آگاه کړی- او ددې آگاهئ مقصد داوی، چه دا بزرګ دغه گمراه او بدکردار خلقو ته دشریعت د امورو تبلیغ اوکړی اودکلام الله په رڼا کښ د حق او باطل فرق هغوئی ته واضحه کړی. ولې دغه ولی الله دتبلیغ دآداب و ماتحت د یو مشرك اوفاسق سړی د خلقو مخکښ سپکاوې نهٔ کوی.

الله پاك فرمائی .« ته دخپل پروردګار تبلیغ لارې ته خلق په حکمت عملیٔ، محبت، نرمیٔ او شیرین کلامیٔ بلله. او کهٔ هغوئی سره بحث ومباحثه کوې نو په خوش اخلاقی سره کوه. دپاره ددې چه هغوئی صراط مستقیم ته مائل شی.» نو دخدائې دغه نیک بنده چه فاسقانو ته هدایت کوی، نو په تنهائی کښ او په مینه او محبت سره ئې ورته کوی. او په دا معقوله طریقه هغوئی ته په توحید او شرك، او نیکئ او بدئ کښ فرق ښکاره کوی، چه د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی د هغوئی په زړونو کښ ځائے اونیسی. اوهغوئی د شرك اوفسق په تخریبی تاثراتو داسې ښهٔ پوه شی چه د امر الٰهی اطاعت ته د زړهٔ په مینه آماده شی.

دغه ولی الله دوئی ته ښائی چه ترڅو تاسو د شرك اوفسق نه دخپل باطن مکمل تزکیه اونهٔ کړئ نوتر هغې به تاسو ته د اسلام او ایمان یقین حاصل نشی او د اسلام او ایمان دپاره د شریعت اتباع لازمی ده - آیت شریف دے :« الله پاك شرك هرګز نهٔ معاف کوی. او د دے نه علاوه چه کومه ګناه معاف کول اوغواړی هغه معاف کوی ». بل ځائے ارشاد دے: اے مسلمانانو! دخپل عاقبت ښائسته کولو دپاره ځان سره د تقوٰی توښه واخلئ، ځکه چه د آخرت د سفر دپاره بهترینه توښه تقوٰی ده.»

دخلق خدا داسې مشفق او همدرد بزرګ چه دفاسقانو او مشرکانو په عیبونو آګاه شی، نو د هغوئی سپکاوے نهٔ کوی، بلکه خوش اخلاقیٔ او شیرین کلامیٔ سره هغوئی صراط مستقیم ته مائل کوی. دغه بزرګ د چا عیب او بدګوئی هم نهٔ کوی ځکه چه داسې کول د یو ولی الله د پاکیزه سیرت او ښکلی عمل نه ډیره لرې خبره ده. چه هغه د خلقو پټې پټې شا خبرے اوکړی. او بدے ردے د ورپسې اووائی. یا د هغوئی پټ عیبونه د نورو خلقو ته په ډاګه بیان کړی. هغه خود خدائے نور مخلوق دغیبت او د بد عادت نه منع کوی. نو په خپله به

بیا څنګه غیبت اوکړی. کهٔ تنهائی کښ وی یا مجلس کښ هغه د مشرك او فاسق خلقو په طرز عمل وټه نهٔ بږدی، بلکه په احسنه طریقه ورته هدایت کوی.

د دغه ولی الله تبلیغ چه د ګمراهانو په ظاهری او باطنی عیبونو آګاه کړے شوے دے، سراسر د الله پاك د اذن ماتحت وی. او دغه تبلیغ په داسې خوش اخلاقیٔ او شیرین ژبائیٔ سره وی، چه اکثر مشرك او فاسق خلق د شرك او فسق نه بیزاره شی، او د توحید او تقوٰی لار اختیار کړی.

قرآن پاك وائی :« د الله پاك چه چا ته رضا اوشی، نو صراط مستقیم پله ئې رهنمائی کوی ». (زموږ د الله پاك نه خواست دے، چه موږ هم په صراط مستقیم روان کړی - آمین)

مقاله (۷۴) کائناتو کښ د توحید آثار

الله پاك فرمائی :« ځما په زمکه کښ دیقین او ایمان راوړونکو دپاره ډیرے نخښے دی. او دا نخښے ستاسو په خپلو ځانونو کښ هم موجود دی. تاسو ئې نهٔ وینئ؟» دے حقیقت کښ هیڅ شك نشته چه د الله تعالیٰ په ذات صفاتو او وحدانیت یقین او ایمان راوړونکو دپاره زمکه د هغهٔ د صنعت د عجائباتو نه ډکه ده. نو هر صاحب عقل له پکار دی، چه هغه د عرفان او ایمان حاصلولو دپاره غور او مشاهده دخپل ذات نه شروع کړی- او د خپل

وجود ظاهری او باطنی ترکیب ته د غور او فکر په نظر اوګوری او هرکله چه د ځپل نفس عرفان او علم ابتدا ان کښ بصیرت حاصل شی نو بیا د د نورو کائناتو او داشیاؤ په حکمت غور او تدبر کوی.

په مخلوقاتو دغور او فکر کولو نه به په ده دخالق عظمت او کبریائی واضحه کیږی. او چه مصنوعاتو ته ئې اوګوری نو دؤ ته به د صانع دذات او صفاتو اندازه لګیږی. او دغه شان د توحید او معرفت حقائق دهٔ ته د قلب په سترګو څرګندیږی. ځکه چه دا یوه کلیه قاعده ده. چه صنعت دخپل صانع دکمال فن ترجمانی کوی. او فعل دخپل فاعل په قدرت او صلاحیت دلالت کوی.

قرآن پاك کښ راځی :« الله پاك د زمکے او آسمانونو ټول څیزونه ستاسو دپاره مسخر کړی دی ». حضرت ابن عباس رض ددے آیت تفسیر داسې فرمائیلے دے چه :« د کائناتو هر څیز د اسمائے الٰهی نه یو اسم دے. او د هر څیز نوم د الله پاك د څه نه څهٔ اسم علامت دے. حتٰی چه اے انسانه! ته خپله هم بذات خود هیڅ نه ئے، مګر د هغه د اسم، صفت او فعل یو عکس ئې. د هغه قدرت سره پټ او د هغه حکمت سره څرګند ئې. الله تعالیٰ کائناتو کښ خپل صفات ظاهر کړے دی او خپل ذات ئې پټ کړے دے. سره ددے چه ذات ئې صفت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې او صفت ئې فعل کښې ظاهر کړے دے. او خپل علم ئې ارادے سره، او اراده ئې حرکاتو او افعالو سره ښکاره کړے ده. او الله پاک خپل امور غیب کښې باطن او خپل قدرت او حکمت کښې ظاهر دے. سره د دے چه د کائناتو ټول اشیاء د هغهٔ د صنعت او قدرت ترجمانی کوی، خو باوجود د دے هیڅ شے د هغهٔ په مثل نشته. هغه عالم الغیب، سمیع او بصیر، د زمان و مکان د حد و دو نه بالاتر او همیشه ژوندے او باقی دے.

دے کښې شک نشته. چه د حضرت ابن عباس رضی الله عنه کلام د اسرارِ معرفت نه معموره دے. او د ضمنی نکات او معنی هم د دائے سینے نه څرګندیږی، چه هغه ژوندے او روښانه قلب لری. او حکمت او معرفت کښې د حضرت ابن عباس رضی الله عنه دا درجه په دے بناء وه، چه حضور صلی الله علیه وسلم د هغوئ په حق کښې دا دُعا فرمائیلے وه، چه یا الله! دهٔ ته دین کښې حکمت او پوهه ورکړے. او د آیتونو د معنو علم لدنی ئې نصیب کړے. الله پاک دِ مونږ هم د کتاب الله په اسرارو د پوهید و برکات کیږدی. او په ورځ د محشر دے مونږ د هغوئ د ډلے نه کړی. آمین

مقاله (۷۵) د تصوف بنا په اتو خصلتونو ده

زهٔ تاته دا وصیت کوم، چه د الله پاک نه ویره اوکړه، د هغه فرمانبرداری او د ظاهر شریعت پابندی کوه. خپله

سینه د شرک او فسق د زنګ نه پاکه کړه. د بخل نه بچ اوسه، او سخا اختیار کړه. د خلقو حقوق په هیڅ وجه مه غصب کوه. خوش اخلاق اختیار کړه. او خپل تندے پرانستے او روښانه ساته. د خرچ کولو جائز او مباح څیزونه خرچ کوه. د خدائے مخلوق ته ضرر مهٔ رسوه. په فقر او طریقت کښې چه کوم مصیبتونه در پیښ شی نو په هغے صبر کوه. او یقین او خلوص سره د الله پاک نه مدد غواړه.

د اولیاء الله او مشائخو عزت کوه، مسلمان رور سره ښهٔ سلوک ساته، او په دیانت داری ورسره چلیږه. د مشرانو آدب کوه. او کشرانو ته د نیکو کارونو نصیحت کوه. د غم خپلو او خوارانو حاجت روائی کوه. د خوراک څښاک څیزونه ځان سره مهٔ ذخیره کوه. دے سره خلق خدائه تکلیف رسی. کوم خلق چه فاسقان دی او د اولیاء الله عزت نهٔ کوی. د هغوئ صحبت ترک کړه. او دینی او دنیاوی امورو کښې د بندګانِ خدا مدد کوه.

د فقر حقیقت دا دے چه ته د خپلو هم جنسو محتاجی اونهٔ کړے، او خپل ضرورت صرف د الله پاک په حضور کښې پیش کړے. او غنا دا ده چه د ارشادِ نبوی ﷺ تاته غنائے نفس حاصل شی او ته مخلوقاتو ته د رجوع کولو په ځائے یو رب خپل قاضی الحاجات اوګڼړے. او یاد ساته چه تصوف محض په قیل و قال او بحث مباحثونه حاصلیږی

بلکه د لذتونو او شهوتونو پریښودو او د ذکر الٰهی سره په وابسته کیدلو بیاموندے شی او فقیر سره د صحبت او محبت اختیارولو اصول دا دی چه هغهٔ سره د مخکښې نه علمی مسائل مه چیړه، ځکه چه ابتدا کښې دے سره نفرت پیدا کیږی. بلکه نرمیٔ او محبت سره د هغهٔ په وړاندے د ذکر او معرفت خبرے کوه، ولے چه دے څیزونو سره هغه طبعًا بلد دے.

یاد ساته چه د تصوف بناء په دے اتو خصلتونو ده. څوک چه دا خصلتونه نهٔ لری، هغه صوفی نهٔ دے.

(۱) د حضرت ابراهیم علیه السلام په شان سخا.

(۲) د حضرت اسحاق علیه السلام په شان رضا په قضا.

(۳) د حضرت ایوب علیه السلام په شان صبر.

(۴) د حضرت زکریا علیه السلام په شان مناجات.

(۵) د حضرت یحیٰی علیه السلام په شان ذکر او وجد.

(۶) د حضرت موسیٰ علیه السلام په شان ساده جامه.

(۷) د حضرت عیسیٰ علیه السلام په شان سیر فی الارض.

(۸) د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم په شان فقر او توکل.

په دے ټولو انبیاؤ علیهم السلام دِ د خدائے تعالیٰ

رحمتونه وی، او څمونږ سلامونه. د تصوف د بنیادی اصولو خپلولو د پاره د دغے اتو خصلتونو پیروی بے کچه ضروری ده.

مقاله (۷۶) مسلمان ته یو څو وصیتونه

زهٔ تاته د یو څو خبرو وصیت کوم، او په هغے په اخلاص سره عمل اوکړه او هغه دا چه امیرانو سره یو ځائے کیږے نو هغوئ سره د خود داریٔ نه کار اخله. او چه فقیرانو سره یو ځائے کیږے نو هغوئ سره تواضع او عاجزی اختیاروه. په عمل کښې خلوص پیدا کول په تا لازم دی. او خلوص دا دے چه په ټولو ذکرونو او عبادتونو کښې صرف الله تعالیٰ ته توجه لره. او مخلوق د خپلے توجه مرکز مه ګرځوه. د خپلو مسلمانانو ورونړو حقوق په ټګیٔ تورئ مهٔ وهه. او د فقیرانو صحبت، آدب او احترام، او کړه او سخاوت اختیار کړه.

د نفسِ امّاره د تابعداریٔ نه پرهیز اوکړه، چه په معنوی ژوند مویش. او خپل اخلاق ښهٔ ساته. ځکه چه د چا اخلاق ښهٔ وی. هغه الله پاک ته زیات نزدے وی. او خپل باطن ماسِوٰی الله ته د مائل کیدو نه بچ کړه، ځکه چه هم د توحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چه شرک او فسق کښې اخته وی. هغوی ته د حق تبلیغ کوه. ځکه چه تبلیغ په هر مسلمان فرض دے.

ترڅوچه درنه کیدے شی، دربېتینی فقیراو ولی الله خدمت کوه، دځان نه په کمزوري حمله مه کوه، ځکه چې دا نامردي ده. او دځان نه په بانده هم حمله مه کوه ځکه دا بد تهذیبي او بد خلقي ده.

همیشه په هرحال کښ دالله تعالیٰ ذکر کوه، په دے چه ذکر د ټولو نیکو او سعادتونو جرړه ده. دالله پاك په عهد وپیمان په عملی طور احترام کوه. ځکه چه دا څیز مسلمان د هرقسم ضرر نه محفوظ ساتی. په دے عقیده پوخ ایمان ساته چه ستا د ټولو حرکاتو او سکناتو او ګفتار او کردار به د الله په حضور کښ تپوس کیږی، نو د ګناهونو نه ویزاره شه، او په نیک کارونو کښ مشغول شه. خپل اعضاء د حرام او ممنوع څیزونو نه بچ کړه او دالله پاك د برحق نبی ﷺ اطاعت په ځان لازم کړه. ځکه چه د دوئ اطاعت د صراط مستقیم ضامن دے. او الله پاك چه څوك د ملك او حکومت واکدار کړے وی. د هغه فرمانبرداری کوه. او د هغه حقوق ادا کوه. او د خدائے په زمکه کښ دامن نه پس فساد مهٔ پیدا کوه. په مسلمانانو د نیکئ ګمان کوه. او هغوی سره د نیك نیتئ سلوك کوه.

خپله ژبه د غیبت، تهمت او بدګوئ نه اوساته، په خپل زړهٔ کښ هیڅ یو مسلمان ورورته بد خواهی، کینه او عداوت مه ساته. او په خپلو الفاظو یا حرکاتو د هیڅ یو

مسلمان زړه مهٔ ازاروه. حلاله روزی ګټه. او د اهل وعیال خدمت کوه ځکه چه دا هم عبادت دے. د شریعت کومے مسئلے چه درته نهٔ وی معلومے. هغه د علمائے دین نه پوښته. او محض په قیاس پسے مهٔ ځه. الله پاك سره باطنی ربط او تعلق ساته. او مخلوقاتو سره د خدائی تعلقاتو په خیال یو ځائے کیږه.

هر سحر د خپل ځان او مال د جانه د صدقه ورکوه. د غریبانو او مسکینانو مدد کوه. او د خپل ذکر او عبادت په اوقاتو کښ د خپلو مرحومو لواحقینو او ټولو مؤمنانو مسلمانانو د پاره د مغفرت دُعا غواړه. او هر سحر او ماښام د خپلو مرد او ژوندو د پاره دا دُعا هم غواړه. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيْرِنَا وَكَبِيْرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهٗ مِنَّا فَاَحْيِهٖ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَى الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف په طفیل د هغوئ د پاره د خدائے نه بخښنه غواړه.

او هر سحر ماښام دا دُعا او ه ځله لوله. (۱) اَللّٰهُمَّ اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِىْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ۝ هُوَ اللّٰهُ الَّذِىْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۝ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ط يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝ (سوره حشر)

الله پاك دِ مونږ ټولو له د ذکر او عبادت توفیق راکړی. او الله پاك دِ مونږ نه راضی شی، مونږ ترے راضی یو. آمین.

مقاله (۷۷) خالق او مخلوق سره څنګه روش پکار دے؟

د الله پاك په ذکر او عبادت کښ دا سے اوګڼه. چه مخلوق هډو موجود نه وینه. او مخلوق سره دا سے روش اختیار کړه، چه ستا نفس هډو وی نه. چه ته د مخلوق نه بے تعلقه شے. او الله تعالیٰ سره کامل ربط پیدا کړے. نو ته به حقیقی معنو کښ د هغهٔ قرب حاصل کړے. او چه ته بغیر د نفس د پیروئ نه مخلوق سره شے. نو ته به عدل کوے او په حق او صداقت به قائم ئے. او دا روش به تا د هرقسم نقصان او تباهئ نه محفوظ ساتی. او چه ته خلوت اختیار کړے. نو د ذکر او فکر په برکت به خپل حقیقی دوست د باطن په سترګو اووینے او د هغه تجلیات به مشاهده کړے د غلته به په تا د نفس اماره غلبه نهٔ وی. او د هغے په ځائے به د الله پاك عشق تاته حاصل وی د هغه وخت به ستا جهل په علم او ستا لرے والے په قرب بدل شی. او د هغه وخت

به ستا خاموشی وجد او سرور وی. ستا ګفتار به ذکر وی او ستا مستی به د الله تعالیٰ محبت وی.

یاد ساته چه د عبودیت په مقام کښ محویت حق لازمی څیز دے. او دلته چه د چا توجه کوه وړه ده. نو هغه په شرك کښ اخته دے. کهٔ تا خالق اختیار کړے وی، نو د مخلوق دا سے متابعت مهٔ کوه. چه د رضائے الهی خلاف وی. "کوم سړی چه د عشق الٰهی مزه اوڅکله. نو هغه خپل الله او پیژندلو. چه دا ارشاد یو سړی واورید نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نه ئے تپوس اوکهٔ چه، په کوم سړی صفرا غالبه وی، نو هغه د خوږ والی خوند څنګه اخستلے شی"؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی ؒ ورته اوفرمائیل چه، هغه دِ ترخپله وسه ریاضت او مجاهده کوی. او په تکلّف او قصد دِ د نفس د خواهشاتو نه پرهیز کوی. بیا به د هغه ذوق درست شی، او هغهٔ ته به د ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی".

اے مومنه! یاد ساته. چه واردات قلبی او عقل و شعور کښ تضاد او تصادم دے. (یعنی خپلو کښ ئے سره نهٔ لګی او دا تضاد او تصادم هغه وخت رفع شی. چه مؤمن د معرفت په مقام کښ د توحید الهی په نشه کښ سرشار شی. بیا د هغه قلب د ماغ شی. او دماغ قلب. او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه شان پیاد وا ړو کښې کامل یکانګت او هم اهنګي پیدا شي.
اے مؤمنه! مخلوق د خپل طبیعت نه محو او نا بود کول داسے دی، لکه د انساني طبیعت د ملا نګو په طبیعت کښې بد لیدل. او چه ته د ملا ئکو د خصلتونو نه هم بالاتر شے. نو بیا ستا د «اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوْا بَلٰی» (زهٔ ستاسو رب نهٔ یم څهٔ؟ نو ارواحونو اوویئیل چه بیشکه ئے) په عهد کښې فنا کیدل د ائمی بقا بیاموندل دی. دغه وخت به ستا ګفتار، او ستا ټول حرکات سکنات د اِذن الٰهي سره وی. کهٔ ته د دے اوچت مقام خواهان ئے. نو په تا دا خبره لازمی ده چه د نفسِ اماره نه کناره کش شے. او د الله پاك د امر و نهي فرمانبردار شے. بیا به تا ته د پروردګار د معرفت علم لدُنّي حاصل شي. ته به د هر څیز نه فاني شے. او حق تعالیٰ سره به باقي شے.

هرکله چه ستا هستي حق تعالیٰ سره باقي شي. نو ستا هر څهٔ به د هغه د رضا او خوشنودی د پاره وی (نه چه د خپلے رضا او خوشنودئ د پاره). کهٔ ته د زهد، تقوی او معرفتِ معنوی او باطني فرق معلومول غواړے نو پوه شه. چه د زهد عمل داسے دے لکه یو ساعت او د تقوی عمل داسے دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالیٰ معرفت داسے دے، لکه یو دائمي او ابدي عمل. (الله پاك دِ موږ د خپل معرفت په ابدي عمل بناد کړي. آمین.

مقاله (۷۷) د اهل مجاهده لس خصلتونه

د نفس د مجاهده کوونکو او محاسبه کوونکو اهلِ طریقت خلقو لس ښکلے خصلتونه وی. چه په هغې همیشه عملي کونکي وی. هرکله چه هغوئ د الله د حکم او د سنتِ نبوی ﷺ په اتباع کښې په دے خصائلو قائم پاتے شي، نو د معرفت او روحانیت اوچتے درجے بیاموی.

رومبے خصلت دا دے. چه بنده قصدًا یا سهوًا په دروغه یا په ریښتیا هرګز قسم نهٔ خوری. او ځان په قسم نهٔ عادتوی. خواه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه د کلام پاك په نوم، د نبي اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا د بل چا په نوم. ځکه چه څوك په قسم خوړلو عادت شي نو د هغهٔ په نزد د قسم هیڅ عظمت یا اهمیت پاتے نشي. او هغه دا نسته یا نادانسته د هغې خلاف ورزی کوی. د دے نه علاوه د خدائے تعالیٰ په قهر او غضب کښې هم راشی. څوکله چه انسان ځان د قسم نه خوړلو عادت کړي. او د سخت ضرورت په وخت کښې هم قسم اونهٔ خوری، نو الله تعالیٰ په هغه خپل انوار او برکات نازل کړی چه په هغې د هغه په ظاهری او باطني نعمتونو کښې اضافه کیږی او د هغه درجات پورے اوچتیږی. په خلقو کښې ئے تعریف او توصیف (صفت) شروع شی. او خلق ئے ځان د پاره یو ښکلے

نمونه ګڼړی. او پیروی ئے کوی. او څوك ئے چه وینی. د هغه نه مرعوب او هیبت زده کیږی.

دویم خصلت دا دے چه بنده ارادتًا یا بتوقهٔ تعالٰی کښې هم د دروغ وئیلو نه پرهیز اوکړی. په دے چه دروغ انسان بریدوکے کوی. او د هغه قلب او دماغ زنګ آلود کوی. او دے سره خلقِ خدا کښې د هغه آثر او اعتبار ورك شی. د دے نه علاوه کوم سړے چه د خلقو مخکښې دروغ وائی، هغه په الله پاك هم د دروغو وئیلو نه ګریز نهٔ کوی. د دے برعکس کهٔ دے خپله ژبه په ریښتیا وئیلو عادته کړی. نو الله پاك به دهٔ ته شرح صدر عطا کړی. او د هغهٔ سینه به د علوم و معارف اسلامیه د پاره پرانزی. هرکله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو په خپله ژبه او عمل به هغوئ ته د ریښتیا وئیلو تبلیغ کوی. او د دروغژنو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوی. غرض دا چه دروغ د کمزورے عقیدے او د فاسق او فاجر خلقو روش دے. او ریښتیا او حق ګوئی د ایماندارو، اولیاؤ، صلحاؤ او صد یقینو دستورِ عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بنده چا سره عهد و پیمان اوکړی. نو د خپلے وعدے هرګز خلاف ورزی نهٔ کوی. په قرآن او حدیث کښې د وعدے د پابندئ د یر تاکید راغلے دے. او دا د ایمان یو لوے علامت ګڼړلے

شی. الله پاك فرمائی: «اے مسلمانانو! تاسو د خپلو وعدو تعمیل کوئ. ځکه چه تاسو نه به ستاسو د وعدو بازپرس کیږی.» او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: «کوم سړے چه د خپلے وعدے پابندی نهٔ کوی، هغهٔ کښې هیڅ ایمان نشته.» نو یاد ساته چه چا سره د وعدے کولو او د هغې د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هډو وعده ورسره اونهٔ کړے. د داسے وعدے کولو نه، چه د هغې تعمیل اونهٔ شی، یا د تعمیل نیت پکښې نهٔ وی، د هغې نهٔ کول مبارك او د خلاصی باعث دی. په دے چه د وعدے خلاف ورزی هم د دروغو یو بد ترین قسم دے. او د قوتِ ارادی او د حسنِ سلوك او خوش معاملګی بربادی ده او خلق خدا کښې بد عهدی کوونکے سړے هیڅکله عزت نشی موندے. او کوم سړے چه صداقت او ذمه دارئ سره د خپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه همیشه او هر ځائے د خلقو په نظر کښې ورځ په ورځ زیات عزت او اعتماد حاصلوی. الله پاك هم د دے محبوب ساتی. او دنیا او عقبیٰ کښې هم د دے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا څهٔ څیز لعنت او نهٔ کړی. ځکه چه د لعنت کولو حق صرف الله پاك ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کیدو په لحاظ سره هغه بنه پوهیږی، چه کوم سړے یا څیز د لعنت کولو قابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے، او د معتوب او مغضوب کیدو مستحق دے۔ نو لعنت نهٔ کول، او مخلوقِ خدا ته ضرر نه رسول د اولیاء الله، ابرارو او صدیقینو صفت دے۔ او په دے وجه د دوی د اتباع کونکو هم په دنیا او عقبیٰ کښې اوچتے درجے دی۔ او الله تعالیٰ د هغوئی د ایمان محافظ وی۔ نو مون له پکار دی چه ځانے په ځانے لعنت کولو سره د الله پاك علم او فعل کښې دخل ورنهٔ کړو۔ او په نورو خلقو د لعنت په ځائے د خپل سیرت او عمل اصلاح اوکړو۔

پنځم خصلت دا دے چه د مسلمان د پاره د بد دُعا کولو نه پرهیز اوکړی۔ کهٔ په دهٔ د یو جانب نه څهٔ زیاتی او ظلم شوے وی۔ نو د هغه د پاره د بد دُعا په ځائے د هدایت دُعا اوکړی۔ او د صبر او تحمل نه د کار واخلی۔ دا خصلت د سړی درجه پورته کوی۔ او هرکله چه بنده په دے صفت خاښته شی۔ نو هغهٔ کښې د سیرت پخنګی پیدا شی۔ او په مخلوق کښې د هغهٔ د پاره د محبت او مقبولیت جذبات پیدا شی۔ او د مؤمنانو په زړونو کښې عزت او احترام بیا مومی۔ کلام الله کښې د بد دُعا جواز هم موجود دے۔ او انبیاؤ چه کله بعضے قومونه یا افراد یقینی طور سره د بد دُعا مستحق بیاموندی دی۔ نو د هغوئی د پاره ئے په مختلفو موقعو بد دُعاګانے کړے دی۔ خوکله چه یو سړے بد دُعا هم کوی۔ نو څومره د بیان مطابق په روښے هغه له د هر لحاظ

او هر حیثیت نه د ایقین او اطمینان ورکول پکار دی چه د بد دعایئ د پاره یو سړے واقعی مستحق دے او که نه۔

شپږم خصلت دا دے۔ چه په مؤمنانو او اهل قبله کښې د په هیڅ یو سړی په یقین او وثوق سره د کافر، مشرك یا منافق حکم نهٔ لګوی۔ ترڅو چه پوخ او واضح ثبوت بیا نهٔ مومی۔ په چا د کفر حکم کول ډیر یو نازك او د ذمه دارئ فعل دے۔ او بغیر سوچ او فکر او تحقیق نه دا سے کول نهٔ دی پکار۔ د دے برخلاف په چا د کفر حکم نهٔ کول په علمِ الٰهی کښې د دخل ورکولو نه بچ کیدل دی۔ او سنتِ نبوی ﷺ اتباع ده۔ د مؤمن د پاره ښه طریقه دا ده، چه احتیاط اوکړی، دا خصلت د الله پاك رحمت او رضا مندئ ته ډیر قریب دے۔ په بل مسلمان د کفر د فتویٰ کولو په ځائے د سړے د خپل ایمان حفاظت اوکړی چه د خدائے تعالیٰ د غضب نه په امن شی۔

اووم خصلت دا دے چه انسان د په ګناه او معصیت کښې د حرامو او ناجائزه څیزونو د کتلو نه یا هغې ته د راتګ کیدو نه پرهیز اوکړی او خپل اعضاء د الله پاك د ممنوع کړے شوی څیزونو نه بچ اوساتی۔ دا د احکام الٰهی احترام دے۔ چه د هغې د پاره الله پاك خپل بنده ته په دنیا او عقبیٰ کښې عزت او سرفرازی عطا کوی۔

اتم خصلت دا دے۔ چه مخلوقاتو کښې په هیچا دے

خواه هغه مشر وی، یا کشر، خپل ناجائزه بوج نهٔ اچوی۔ او په هغه د ظلم زیاتی نهٔ کوی۔ دا خصلت د دینداروذاکرانو او عابدانو خلقو عزت دے۔ او د دے په تحصیل سره هغه په مؤثره طریقه د امر بالمعروف او نهی عن المنکر قوت بیا مومی۔ هرکله چه د مؤمن دا روش وی چه هغه د خپل حاجاتو او ضرورت یا تو د پاره د الله پاك نه علاوه نورو مخلوقات ته توجه نه کوی او نه د هغوئی په صدقاتو نظر غوږ ځوی۔ نو الله پاك هغه د توکل او استغنا په بے مثله صفاتو ښاد کړی۔ دا خصلت د توحید او اخلاص دا حقه درجے بیاموندلو د پاره د ډیرو اهم او فائده مند صفت دے۔

نهم خصلت دا دے، چه مسلمان د حرص او هوس په دام کښې ګیر نه شی۔ د الله پاك په ورکړے شوی نعمتونو شکر اوباسی او مخلوقات د خپلو حاجاتو مرجع او نهٔ ګرځوی۔ دا د توکل روح دے۔ او د اعتماد علی الله اصول او دا د هغې برګزیده بندګان حق تعالیٰ او اولیاء الله د علاماتو نه دے۔ چه هغوئی مخلوقاتو سره ربط قطع کهٔ او الله پاك سره ئے خپل روحانی او معنوی تعلق محکم کهٔ۔ او دنیا او عقبیٰ کښې ورته سعادت او خلاصی حاصل شو۔

لسم خصلت دا دے، چه تواضع اختیار کړی۔ او عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړی۔ تواضع سره د مسلمان

درجه پورته کیږی۔ او د خالق او مخلوق په نزد هغه د عزت او وقار خاوند شی۔ د هغهٔ په دُعا او مناجاتو کښې دا اثر پیدا شی، چه هغه د دُنیا او آخرت د کوم څیز اراده اوکړی۔ الله تعالیٰ هغه پوره کوی۔ دا خصلت د ټولو عباداتو اصل دے۔ او د ایمان او اخلاقو ټول ښکلے صفتونه د دے نه پیدا کیږی۔ د دے خصلت سره مؤمن د هغې اولیاء الله سیرت بیا مومی۔ چه راحت یا تکلیف او خوشحالی یا غم هر حالت کښې د الله تعالیٰ نه راضی وی۔ او هم دا خصلت په حقیقت کښې کمالِ تقویٰ ده۔ او د تواضع تعریف دا دے چه انسان هیڅوك سپك او ادنیٰ او نهٔ ګنړی۔ او چا سره چه یو ځائے شی، نو د اسے د او ګنړی، چه ممکنه ده، علمِ الٰهی کښې دا سړے درجه او صفاتو کښې ځما نه زیات وی۔ نو کهٔ هغه د دهٔ نه ورکوټے هم وی، نو په دِ شی، چه هغهٔ به د الله پاك دومره نافرمانی نه وی کړی، څومره چه ما کړے ده۔ او په دے وجه هغه ځمانه بهتر دے۔ او کهٔ هغه د ده نه لوئے وی۔ نو د اسے د او ګنړی چه هغهٔ ځمانه مخکښې عبادت شروع کړے دے۔ او ځما نه زیاتے نیکئ ئے کړے دی۔ په دے وجه هغه ځمانه بانس دے۔ او کهٔ هغه عالِم وی نو په دِ شی، چه هغهٔ ته هغه نعمت او فضیلت ورکړے شوے دے، چه هغې ته ځما رسائی نشته۔ هغهٔ څو هغه څهٔ زده کړی او معلوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی دی، چه ځما د طاقت نه بهر دی. بلکه دا چه هغه د علم په کالی ښائسته دے، او د هغې په وجه د خپله عقیدے او عمل د اصلاح فائده ترے هم اخلی. نو د هغه فضیلت او برتری په ما ثابته ده. او که هغه جاهل وی، نو دا سے د اووائی چه هغه هر څو مره د الله پاك نافرمانی کړے ده، هغه ئے د بے علمی په وجه کړے ده. په دے جهت په ما د هغهٔ برتری ظاهره ده. او که کافر وی، نو دا سے د اووائی، چه زهٔ نهٔ پوهیږم. کیدے شی چه هغه مسلمان شی او الله تعالیٰ د خپل فضل او نصرت په وجه هغهٔ ته حق لاره اوښائی. او بیا د هغه خاتمه په اسلام او ایمان اوشی، نو ماله د هغه سپکاوے نهٔ دے پکار.

نو تواضع د ډیرو ښکلو صفتو نو جرړه ده. او په دے انسانی طبیعت کښ د کبر و فخر په ځائے خلق خدا سره د همدردئ، محبت او شفقت جذبات پیدا کیږی. د دے نه علاوه چه سړے متواضع شی، نو الله پاك ئے د نفس د آفاتو نه محفوظ ساتی. او د خلقو په زړونو کښ د هغهٔ د پاره عزت پیدا کړی. او په خپلو مقبول او محبوب بندګانو کښ ئے شمار کړی.

حدیث شریف دے: "تواضع د عبادت مغز دے." د متقیانو او راست با زو خلقو به دے کیږی. بل هغو څیز

دے نه افضل نهٔ دے په برکت د مؤمن ژبه د لغویاتو او نورهٔ آزار و و نکو خبرو نه محفوظ وی. او هغه په ظاهره او باطن کښ یکسان وی. هغه نهٔ خپله د چا غیبت کوی نه د بل چا نه د چا غیبت او ریدل غواړی. ځکه چه قرآن او حدیث کښ د غیبت ډیر مذمت راغلے دے.

الله پاك دِ مونږ او تاسو ټول د تواضع په ښکلی صفت ښاد کړی. آمین.

مقاله (٧٩) د حضرت پیرانو پیر رح مرض الموت او وصیّت

په مرض الموت کښ شیخ عبدالوهاب صاحب رح د جیل پلار حضرت پیرانو پیر رحمة الله علیه په خدمت کښ عرض اوکړو چه ماته داسے وصیت اوفرمایئ، چه زهٔ پرے تاسو نه پس عمل کوم. نو حضرت رح ورته ارشاد اوفرمایهٔ: "په تا لازم دی، چه همیشه د الله تعالیٰ نه ویره کوے. او د هغه په مخلوقاتو کښ د هیچا نه خوف اونهٔ کړے. د الله پاك نه سِوا بل هیچا سره خپل امیدونه او حاجات مهٔ وابسته کوه. خپل ټول کارونه الله تعالیٰ ته اوسپاره. او د الله پاك نه سوا په هیچا تکیه مهٔ کوه ځکه چه دا شرك دے. او د الله پاك د ذات او صفاتو متعلق په کلمهٔ توحید اختیار کړه. چه د باری تعالیٰ په توحید د ټولو اجماع ده.

هرکله چه د مؤمن زړهٔ الله تعالیٰ سره خپل تعلق درست او مضبوط کړی، نو د عقیدے او عمل هیڅ یو بنهٔ صفت د هغې نه خارج نهٔ وی. حضرت پیرانو پیرصاحب اوفرمائیل: "زهٔ یو داسے مغز یم چه هغه پوست نهٔ لری." بیائے خپل اولاد ته خطاب اوفرمایهٔ: "تاسو ځما د خوا نه په د ده شئ. ځکه چه په ظاهره زهٔ تاسو سره یم. او په باطن کښ بل چا سره. ستاسو نه علاوه نور خلق هم شته، چه ماله راغلی دی. هغوئ له ځائے ورکړئ. او د هغوئ ادب اوکړئ. د هغوئ د پاره دا ځائے وسیع کړئ. د دے ځائے کښ د خدائے تعالیٰ د رحمتو نو نزول کیږی. حضرت محبوب سبحانی رح به په دے حالت کښ اکثر د "وعلیکم السلام ورحمة الله وبرکاته" او "الله پاك دِ ځمونږ او ستاسو مغفرت نصیب کړی" ارشاد اوفرمائیلو.

دے دوران کښ به بعض اوقات دوئ فرمائیل "زهٔ د الله پاك نه ماسوا مخلوقاتو کښ د هیچا نه نهٔ ویریږم حتی چه د ملك الموت نه م هم ویره نشته. اے ملك الموت! زهٔ ستا د خالق او پروردګار نه ویریږم، تا نه هرګز ویریږم." دا ئے اوفرمائیل او روح مبارك ئے د بدن نه پرواز اوکړلو. په دوئ دِ د خدائے تعالیٰ رحمتونه وی او سلامونه.

د حضرت پیرانو پیر صاحب رح د ځامنو حضرت عبدالرزاق رح او حضرت موسیٰ صاحب رح خپل دواړه لاسونه د مصافحے (جوړ تازه) په طور اوچتول او خورول. او ورپسے ئے دا ارشاد اوفرمائیلو: "وعلیکم السلام و رحمة الله وبرکاته. توبه کوئ. او خپل صف کښ داخل شئ. زهٔ اوس تاسو له راځم." د دے نه پس په دوئ رح د مرګ کیفیت خور شو. او ذکر الٰهی کښ واصل بالله شو. رضی الله عنهم و رضوا عنه. إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُوْنَ ٥

مقاله (٨٠) د حضرت محبوب سبحانی رح بقیه کلام

د باطنی تأثراتو او کشف او مشاهدے په لحاظ ځما او ستاسو او د نورو مخلوق په مینځ کښ د زمکے او آسمان فرق دے. نو تاسو ما په بل سړی او بل په ما مهٔ قیاس کوئ. بیا ترے د دوئ ځوئے عبدالرزاق صاحب د مرض کیفیت اوپوښتهٔ. نو هغهٔ ته ئے اوفرمائیل. ځما نه دِ هیڅوك د دے تپوس نهٔ کوی. ځکه چه زهٔ د الله پاك د علم مطابق د یو حال نه بل ته منتقل کیږم. د دے وخت کښ هیڅ یو انسان یا فرښته ځما په مرض نه پوهیږی. د الله حکم سره د الله علم نهٔ ساقط کیږی. حکم بدلیږی. لیکن د هغهٔ علم نهٔ بدلیږی. حکم منسوخ کیدے شی، مګر د هغهٔ علم منسوخ کیدے نشی.

الله پاك چه کوم څیز غواړی، هغه فنا کوی. او چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم ځینو غواړی، هغه قائم ساتی، هغهٔ سره لوح محفوظ دے دهغهٔ دکارُونو دهغهٔ نه څوك تپوس نشی کولے. او دبند یانو نه به دهغوئ دعملونو تپوس کولے شی. اودصفات الٰهی په باره کښ چه کوم خبرونه موږ ته په کلام الٰهی کښ رارسیدلی دی. هغه هم هغه شان په دنیا کښ ظهور دبیا مومی.

دحضرت ځوئے عبد الجبّار صاحب ددوئ نه تپوس اوکهٔ، چه ستاسو بدن مبارك کښ کوم اندام دے وخت درد محسوسوی. نوحضرتؒ ورته اوفرمائیل ځما ټول اعضاء دے وخت درد مند دی. لیکن الحمد لِلّٰه ځمازړهٔ دردمند نهٔ دے. دهغهٔ تعلق الله تعالیٰ سره بالکل درست دے.

په مرض الموت کښ بهٔ حضرتؒ فرمائیل. دالله پاك نه سِوا بل هیڅوك معبود نشته. هغه پاك برتر او زنده دے د مرګ اوفنا نه بے خوفه دے. او په خپل قدرتِ کامله په ټولو کاښانو حاکم اوغالب دے. ټول مخلوقات ئے په مرګ مغلوب کړی دی. د الله پاك نه سِوا بل هیڅوك معبود نشته، اومحمد صلی الله علیه وسلم دهغهٔ رسول دے. زهٔ بیه کلمهٔ توحید د خدائے تعالیٰ نه مدد غواړم.

دحضرت ځوئ موسیٰ صاحبؒ فرمائی چه دوفات کید و په وخت حضرتؒ درے ځله اوفرمائیل: "الله، الله، الله" او روح مبارك ...

دا هغه خطباتِ اومقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانیؒ به دبغداد په جامع مسجد کښ خپلو عقیدتمندو اوریدونکو اوخپلو مریدانو ته ارشاد فرمائیلو. الله پاك دِ موږ ټول دحضرتؒ دذات بابرکات اوددے خطباتو په برکت په باطنی اوروحانی اسرارو معموره کړی. او فلاح دارین مو دِ نصیب کړی. او په ایمان او اسلام مو دِ ثابت قدم اوساتی. او په دے مقالاتو دعمل کولو اوددے د تبلیغ او اشاعت توفیق دِ را کړی. آمین بحرمت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم وعلی جمیع الانبیاء وَالاَوْلِیَآءِ
یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو.
اَلْحَمْدُ لِلّٰه

قَصِیْدَهٔ بُرْدَه

مُصَنِّف د قصیدهٔ بردے د مصنّف نوم شیخ شرف الدین بوصیریؒ دے. شیخ شرف الدین ابوعبد الله محمد بن سعید بوصیریؒ یوعربی شاعروو. شیخ صاحب په رومبئ ورځ دشوال ۶۰۸ هجری (مطابق ۷ مارچ ۱۲۱۳ء) د ملكِ یمن په بوصیر نومے علاقه کښ پیدا شوے وو. ددهٔ د ژوند حالات ډیرنهٔ دی معلوم، خو دومره قدرے معلومه ده چه دے د خپل وخت یو هوښیار خوش نویس، متبحر عالِم او یو لوئے بزرګ وو. ددهٔ د وفات متعلق هم مختلف روایات دی. خو د مقریزی او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے په ۶۹۶ هجری (مطابق ۹۷-۱۲۹۶ء) کښ وفات شوے دے (په حواله دانسائیکلو پیډیا اف اسلام جلد اول ص۸۰۳) او په مصر کښ د امام شافعی صاحب مزار سره نزدے دفن شوے دے. دهٔ ډیرے قصیدے لیکلے دی. خو په هغې کښ چه کوم شهرت قصیدهٔ بردے ته حاصل دے. د بلے قصیدے نهٔ دے نصیب شوے.

وجه تسمیه د قصیدهٔ بردے اصل نوم "اَلدُّرِّیَةُ الْبَہِیْمَةُ" یا "اَلْکَوْکَبُ الدُّرِّیَّةُ فِیْ مَدْحِ خَیْرِ الْبَرِیَّةِ" دے. په دیکښ ټول دوه شپیته دپاسه یوسل شعرونه دی. دے ته قصیدهٔ بردهٔ ځکه وائی، چه کوم وخت دے ناظم یعنی

[1] قصیدهٔ هغې اشعارو ته وائی چه یو شاعر د خپل ممدوح په صفت او مدح کښ بیان کړے وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ شرف الدین صاحب گوزن (فالج) او وهه. نو ډیر تره تنګ شو. اراده ئې وکړله. چه یو قصیده به په مدح د حضرت محمدؐ رسول الله صلی الله علیه وسلم کښې اولیکي. او د هغې په وسیله به د پروردګار نه صحت او غواړي. هر کله چه قصیده ئې تیاره کړه، نو نیت ئې اوکړ، چه د محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم په زیارت مشرف شي. او قصیده هلته اووسوي. ناګهانه د شپې ئې حضور صلی الله علیه وسلم په خوب کښې اولیدلو. خپل حال ئې ورته عرض کړ. نو نبی اکرم صلی الله علیه وسلم پرې لاس مبارک راښکل. او یو څادر ئې پرې د پاسه خور کړ: او ورته ئې اوفرمائیل، چه ځه پاسه جوړ شوې. چه سحر بیدار شو. نو څک جوړ او تندرست وو. د قصیدې نه قصیده بُرده ځکه وائي چه د مرض په حالت کښې په شیخ صاحب. حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم د شفا څادر خور کړے وو. د دے وجې نه دا قصیده په قصیده برده مشهوره شوه. وائي چه صبا سحر شیخ شرف الدین د کور نه اووت نو په دروازه کښې ورته یو فقیر ولاړ وو. هغه ورته عرض اوکړ چه کومه قصیده تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم په صفت کښې جوړه کړے ده. هغه ما ته عنایت کړئ. په دے وجه په خلقو کښې د دے قصیدے نوم خور شو. چه د ملک الظاهر وزیر بهاء الدین ته دا خبره اورسیده نو هغه دا قصیده په سر و زړه اولیکله. دا دب د پاره ورته

سرتور سر او دریده. دا ئې واوریده. او تول عمر ئې د دے د برکاتِ عظیمه نه فیض حاصلولو. په ټوله اسلامی دنیا کښې دا قصیده ډیره مقبوله ده. د دے ډیرے شرحے لیکلې شوے دی. او مختلفو شاعرانو پرے شعرونه ویلي دی. د دې نه د تبرک حاصلولو د پاره بے شماره قصے مشهورے دی.

د قصیده برده یو نسخه په مصر کښې په مصطفیٰ البابی مطبع کښې په ۱۳۲۶ هجری کښې چاپ شوے ده. او د اسلامیه کالج پېښور (پېښور یونیورسټي) په علوم شرقیه لائبریرۍ کښې یو څو دغه چاپ شوے نسخې د ۳۰۱۵ لا نمبر نه هم موجود دی. پښتو اکیډیمي چه د نایابه نسخو او کتابونو مرکز دے. د قصیده بُردے څوقلمی او ښکلې نسخې دلته هم موجود دی.

فضیلت او خصوصیت

د قصیده بردے د فضیلت او خصوصیت په حقل کتابونو ډیر څهٔ راوړی. بلکه مشائخو د هر یو شعر جدا جدا تاثیر بنودلے دے لکه د مثال په طور چه عاملان د قصیدهٔ برده دا شعر

هُوَ الْحَبِيْبُ الَّذِىْ تُرْجٰى شَفَاعَتُهٗ
لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُقْتَحِمٖ

د هر مراد د پاره اکسیر ګڼړي. خو د دے ډیرے نه چه د هر یو شعر تفصیل له د یرځائے پکار دے موږ د اختصار نه کار اخلو.

قصیدهٔ بردهٔ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ مُنْشِئِ الْخَلْقِ مِنْ عَدَمٖ
١: ثُمَّ الصَّلٰوةُ عَلَى الْمُخْتَارِ فِي الْقِدَمٖ
اَمِنْ تَذَكُّرِ جِيْرَانٍ بِذِىْ سَلَمٖ
٢: مَزَجْتَ دَمْعًا جَرٰى مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمٖ
اَمْ هَبَّتِ الرِّيْحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ
٣: وَاَوْمَضَ الْبَرْقُ فِي الظَّلْمَاءِ مِنْ اِضَمٖ
فَمَا لِعَيْنَيْكَ اِنْ قُلْتَ اكْفُفَا هَمَتَا
٤: وَمَا لِقَلْبِكَ اِنْ قُلْتَ اسْتَفِقْ يَهِمٖ
اَيَحْسَبُ الصَّبُّ اَنَّ الْحُبَّ مُنْكَتِمٌ
٥: مَا بَيْنَ مُنْسَجِمٍ مِنْهُ وَمُضْطَرِمٖ
لَوْ لَا الْهَوٰى لَمْ تُرِقْ دَمْعًا عَلٰى طَلَلٍ
٦: وَلَا اَرِقْتَ لِذِكْرِ الْبَانِ وَالْعَلَمٖ
فَكَيْفَ تُنْكِرُ حُبًّا بَعْدَ مَا شَهِدَتْ
٧: بِهٖ عَلَيْكَ عُدُوْلُ الدَّمْعِ وَالسَّقَمٖ
وَاَثْبَتَ الْوَجْدُ خَطَّيْ عَبْرَةٍ وَضَنًى
٨: مِثْلَ الْبَهَارِ عَلٰى خَدَّيْكَ وَالْعَنَمٖ
نَعَمْ سَرٰى طَيْفُ مَنْ اَهْوٰى فَاَرَّقَنِىْ
٩: وَالْحُبُّ يَعْتَرِضُ اللَّذَّاتِ بِالْاَلَمٖ

ئے سلم نوم د یو ځائے د مدینے او مدینے په سیمه کښې.
حل جاټ نوم د یوے اونے چه قد د معشوق ورسره تشبیه ورکولے شي.

منظوم پښتو ترجمه

(له عبدالقادر خان خټک)

ثنا د الله پاک چه ئې پیدا کړو له عدم
1 بیا درود په پیغمبرؐ چه دے مختار د کل قِدَم
نهٔ پوهیږم زړهٔ د یاد کړه بیا یاران د دے سلم
2 چه هر دم د له دوو سترګو اوښکې ورسره دم
باد دیار د کوځې خاورے خوش نسیم د دلربا راوړے
3 یا په غره دیا رله لورې بریښنا شوله په تورتم
دا د سترګو حال د څهٔ دے چه د اوښه نه اوچیږي
4 بل د صبر هوش له دله د روځي ولے دم په دم
د آګاه له زړه او پاسه چه به راز د مینه پټ کړے
5 یو دے اوښے دی روانے بل د زړه دے مضطرم
نه به تا دیار د مخنبو په لیده ژړا فریاد کړے
6 نه به خوب له تانه تل په یاد د بان او د علم
هیڅ انکار د مینه مه کړه دوه ګواهان د باندے تیر شو
7 دوا ره ستا په رخ ګواه دی یو د اوښکې بل سقم
اوس په تا باندے اثبات د خپل مینه د مینه او شهٔ
8 غ د زیړ لکه زیړ ګل دے تن د اوج شه په ډیر غم
هم دیار د سترګو خیال زم یو رخوب له دواړو سترګو
9 د تمام جهان لذت له مرګ وړی د عشق الم

له علم ـ معنی نیزه   له سقم، ناروغتیا ـ بیماری

يَا لَائِمِيْ فِي الْهَوَى الْعُذْرِيِّ مَعْذِرَةً
۱۰ مِنِّيْ إِلَيْكَ وَلَوْ أَنْصَفْتَ لَمْ تَلُمِ
عَدَتْكَ حَالِيَ لَا سِرِّيْ بِمُسْتَتِرٍ
۱۱ عَنِ الْوُشَاةِ وَلَا دَائِيْ بِمُنْحَسِمِ
مَحَضْتَنِي النُّصْحَ لٰكِنْ لَسْتُ أَسْمَعُهُ
۱۲ إِنَّ الْمُحِبَّ عَنِ الْعُذَّالِ فِيْ صَمَمِ
إِنِّي اتَّهَمْتُ نَصِيْحَ الشَّيْبِ فِيْ عَذَلِيْ
۱۳ وَالشَّيْبُ أَبْعَدُ فِيْ نُصْحٍ عَنِ التُّهَمِ
فَإِنَّ أَمَّارَتِيْ بِالسُّوْءِ مَا اتَّعَظَتْ
۱۴ مِنْ جَهْلِهَا بِنَذِيْرِ الشَّيْبِ وَالْهَرَمِ
وَلَا أَعَدَّتْ مِنَ الْفِعْلِ الْجَمِيْلِ قِرَى
۱۵ ضَيْفٍ أَلَمَّ بِرَأْسِيْ غَيْرَ مُحْتَشِمِ
لَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنِّيْ مَا أُوَقِّرُهُ
۱۶ كَتَمْتُ سِرًّا بَدَا لِيْ مِنْهُ بِالْكَتَمِ
مَنْ لِيْ بِرَدِّ جِمَاحٍ مِنْ غَوَايَتِهَا
۱۷ كَمَا يُرَدُّ جِمَاحُ الْخَيْلِ بِاللُّجُمِ
فَلَا تَرُمْ بِالْمَعَاصِيْ كَسْرَ شَهْوَتِهَا
۱۸ إِنَّ الطَّعَامَ يُقَوِّيْ شَهْوَةَ النَّهِمِ
وَالنَّفْسُ كَالطِّفْلِ إِنْ تُهْمِلْهُ شَبَّ عَلَى
۱۹ حُبِّ الرَّضَاعِ وَإِنْ تَفْطِمْهُ يَنْفَطِمِ

له حَمَم - کوشن والے - ته هرم - ضعیفي - کمزوري - ته لجم - واګه - قیزه - جماح : سرکشي - ینفطم - جدا - بیل - په پکي ... شوی -

عاشق شوے چه نشے ځکه کړے په عاشقانو
۱۰ ملامت ملامت کړ وئیه هرچیرته ځه نه ئے کړم
محبت به زه ترک نه کړمه د یار دپاره لرم ساتلے
۱۱ په نغرو تغرو یار غواړم ویره نه کړم له عالم
نصیحت د ناصحانو کله زه په غوږ وا اورم
۱۲ چه عاشق په عاشقۍ کښې له ناصحو وي اصم
ما تهمت په عاشقۍ کښې پیرۍ په ناصح وکړه
۱۳ که هرڅو په پندو پیلو پیران نه دي متهم
اماره نفس د ے چه ما ته امر تل که په بدئ
۱۴ زه د د ه به وینل کار کړم ویره نه کړم له هرم
د حرمت لائق استاز ے م په کورو راغلے میلمه شو
۱۵ ما ئے هیڅ اکرام او نه کړه لکه کړه اهل کرم
کرم زده وکچه د سپینو ویښتو حق به په ځائے نه کړم
۱۶ ما به تل په وسمه تور لرل له خپله عمر سم
څوک نفس یو سو کښي آس د ے ترکوم پریږدي
۱۷ یو شهسوار هسې پیدا شوے چه ئے ساز کړے په لجم
په احسان غلیم خپلیږي نفس یو هسې بد غلیم د ے
۱۸ په احسان سره د لا زدي د عصیان په لور قدم
نفس په مثل د هلک د ے دینوین و عادت اخلي
۱۹ د رضاع عادت ئے ورک شي چه لرې شم منفطم

له جدا - بیل - په بکړے

فَاصْرِفْ هَوَاهَا وَحَاذِرْ أَنْ تُوَلِّيَهُ
۲۰ إِنَّ الْهَوٰى مَا تَوَلّٰى يُصْمِ أَوْ يَصِمِ
وَرَاعِهَا وَهِيَ فِي الْأَعْمَالِ سَائِمَةٌ
۲۱ وَإِنْ هِيَ اسْتَحْلَتِ الْمَرْعٰى فَلَا تُسِمِ
كَمْ حَسَّنَتْ لَذَّةً لِلْمَرْءِ قَاتِلَةً
۲۲ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَدْرِ أَنَّ السَّمَّ فِي الدَّسَمِ
وَاخْشَ الدَّسَائِسَ مِنْ جُوْعٍ وَمِنْ شِبَعٍ
۲۳ فَرُبَّ مَخْمَصَةٍ شَرٌّ مِنَ التُّخَمِ
وَاسْتَفْرِغِ الدَّمْعَ مِنْ عَيْنٍ قَدِ امْتَلَأَتْ
۲۴ مِنَ الْمَحَارِمِ وَالْزَمْ حِمْيَةَ النَّدَمِ
وَخَالِفِ النَّفْسَ وَالشَّيْطٰنَ وَاعْصِهِمَا
۲۵ وَإِنْ هُمَا مَحَضَاكَ النُّصْحَ فَاتَّهِمِ
وَلَا تُطِعْ مِنْهُمَا خَصْمًا وَلَا حَكَمًا
۲۶ فَأَنْتَ تَعْرِفُ كَيْدَ الْخَصْمِ وَالْحَكَمِ
أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ مِنْ قَوْلٍ بِلَا عَمَلٍ
۲۷ لَقَدْ نَسَبْتُ بِهٖ نَسْلًا لِذِيْ عُقُمِ
أَمَرْتُكَ الْخَيْرَ لٰكِنْ مَا ائْتَمَرْتُ بِهٖ
۲۸ وَمَا اسْتَقَمْتُ فَمَا قَوْلِيْ لَكَ اسْتَقِمِ
وَلَا تَزَوَّدْتُ قَبْلَ الْمَوْتِ نَافِلَةً
۲۹ وَلَمْ أُصَلِّ سِوٰى فَرْضٍ وَلَمْ أَصُمِ

له عقم :- د بچي شنډوالے (چه د بچي اولاد نه کیږي)

آرزو مه ورکوه د ځو له چه غالب د ربانه نشي
۲۰ د صورت به هر ے خراب که چه د شي بانده حکم
ته دا نفس له رو معمور که د د ستا په رضا د رومي
۲۱ که له مراده ستا خلاف که نو په عدل د ے مستم
نفس مهلک لذت پیرځانه ورښکاره په ښه صورت که
۲۲ لکه ورکاندوک غلیم ته په لذیذ طعام کښې سم
لا په لوږه کښې مکر دنه تر موږ مالی ده ویرږي
۲۳ تر ے خنو کړه که هرڅو ے ریاضت کښې په ملازم
دغه سترګه چه د ډکې دي د ویروګنا هونو
۲۴ توبه وړ وڅخه او بشه کړه لازم په ځان ندم
نفس شیطان ځانې دښمن د ے په ویل ئے عمل مه کړه
۲۵ له جنته هم دوی دواړه راویستلے د ے آدم
اطاعت ئے هرګز مه کړه غلیمان کله خپلیږي
۲۶ ترا یدا ئے و رانه د ړنه ګڼړه دواړه مار لرم
هر سړ ے لچه بے کرداره د ګفتار نتیجه غواړي
۲۷ د فرزند امید واری کا په معنی له ذی عقم
نصیحت بد ځا په مشکل په تا با نه د ے اثر کا
۲۸ چه زه نه یمه سم شوے تا ته وایم استقم
ما تر مرګه لا د نفلو هیڅ طاعت توښه او نه کړه
۲۹ بے له فرضو لکه حق د ے ادا نه شول هغه دم

له غلیم - دښمن - ته سم - زهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظلمت سنة من أحيا الظلام إلى
۳۰ أن اشتكت قدماه الضر من ورم
وشد من سغب أحشاءه وطوى
۳۱ تحت الحجارة كشحا مترف الأدم
وراودته الجبال الشم من ذهب
۳۲ عن نفسه فأراها أيما شمم
وأكدت زهده فيها ضرورته
۳۳ إن الضرورة لا تعدو على العصم[1]
وكيف تدعو إلى الدنيا ضرورة من
۳۴ لولاه لم تخرج الدنيا من العدم
محمد سيد الكونين والثقلين
۳۵ والفريقين من عرب ومن عجم
نبينا الآمر الناهي فلا أحد
۳۶ أبر في قول لا منه ولا نعم
هو الحبيب الذي ترجى شفاعته
۳۷ لكل هول من الأهوال مقتحم
دعا إلى الله فالمستمسكون به
۳۸ مستمسكون بحبل غير منفصم
فاق النبيين في خلق وفي خلق
۳۹ ولم يدانوه في علم ولا كرم

[1] په معصوم تجاوز نشي کولے۔ یعني نبي علیه السلام بانده هغه ضرورت تو تجاوز نه شو کولے۔

له ما پاتے شو سنت د هغه چاچه په طاعت کښ
۳۰ په ډیر ډیر ولاړیده اوشو د نازکو پښو ورم
ځان ئے موږنه کړ هیڅکله داوړشو په دوږکی
۳۱ تل به دهٔ د ډیرے لوږے تړل کانړی په شکم
لوئے لوئے غرونه ورشو هیڅ نظرئے پرے و نه کړو
۳۲ زر وو دهٔ ته ښکاریدلو همیشه تر خاورو کم
د حضرت زړهٔ به مضبوط وو که به ووډیر ضرورت نو
۳۳ هیڅ یو ضرورت ئے لا تعدو علی العصم
په دنیا ئے څهٔ حاجت دے چه دُنیا او افلاک ټول
۳۴ کهٔ دے نهٔ وے، پیدا شوے به څوك نه وے له عدم
محمد رسول الله چه دے هورے پادشاه دے
۳۵ د سړیو د پیریو د عربو د عجم
حُمونږ هسے رنګ نبی دے امر کړونه نهی کړونے
۳۶ چه ربښتینے تر دهٔ نهٔ وُ څوك په لا او په نعم
بیګانه به هم له دهٔ نه د تخفیف امیدواری کړه
۳۷ نشته غم د دهٔ د خپلو چه کا ډار له هول وغم
د دهٔ دین حبل المتین دے غم اندوه د هغه نهٔ کا
۳۸ چه د احبل ئے نیولے په لاسونو دے محکم
په صورت او په سیرت کښ بهترین دے د نبیانو
۳۹ هم کریم وو تر همه وو له واړو وو اعلم

وكلهم من رسول الله ملتمس
۴۰ غرفا من البحر أو رشفا من الديم
وواقفون لديه عند حدهم
۴۱ من نقطة العلم أو من شكلة الحكم
فهو الذي تم معناه وصورته
۴۲ ثم اصطفاه حبيبا بارئ النسم
منزه عن شريك في محاسنه
۴۳ فجوهر الحسن فيه غير منقسم
دع ما ادعته النصارى في نبيهم
۴۴ واحكم بما شئت مدحا فيه واحتكم
فانسب إلى ذاته ما شئت من شرف
۴۵ وانسب إلى قدره ما شئت من عظم
فإن فضل رسول الله ليس له
۴۶ حد فيعرب عنه ناطق بفم
لو ناسبت قدره آياته عظما
۴۷ أحيا اسمه حين يدعى دارس الرمم
لم يمتحنا بما تعيا العقول به
۴۸ حرصا علينا فلم نرتب ولم نهم
أعيا الورى فهم معناه فليس يرى
۴۹ للقرب والبعد منه غير منفحم

همګی واړه نبیان ئے له علومو مستفید وو
۴۰ د دهٔ علم لکه بحر وو تر بحره هم اعظم
کهٔ ظهور ئے په ظاهر کښ تر همه واړو آخر وو
۴۱ خو په علم او حکمت کښ تر همه وو مقدم
هم دے دے چه کامل وو په معنیٰ او په صورت کښ
۴۲ بیا ئے غوره په دوستی کړهٔ له اولاده د آدم
د حضرت خوبی وه ډیره بل شریک ورسره نه وو
۴۳ جوهر د حسن بښائست په دهٔ کښ وو غیر منقسم
په هر شان محمد ستایه حد ئے نشته د ستاینے
۴۴ خو ترسا وُ غوندے مهٔ شه خدائے کړهٔ خوئے د مریم
په نسبت کړه ته وذات د پیغمبر ته د شرف او بزرګی
۴۵ هم نسبت ئے کړه وقدر ته ما شئت من عظم
و دانا ته له ادراك عاجزی عین ادراك دے
۴۶ د دهٔ فضل هومره نهٔ دے چه ادائے کړه په فم
کهٔ اظهار د معجزاتو ئے موافق د مرتبه وے
۴۷ خو چه واخستے نامه شی پرے ژوندی بشی رم
په اندازه به ئے هرچانه، د عقل کړے وتنخبر
۴۸ لوئے هلك ئے فیض مومی له حدیثه لا جرم
حقیقت ئے له خدایه نور هیڅ اموند لے نه دے
۴۹ دے کار کښ نزدے لرے سره دواړه کنرهٔ هم

[1] رم - وراستهٔ هډوکی۔ [2] یورنګ عاجز ډیر کمزورے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکه نمر چه دے له لرے نه ورکوے ځرګندیږی
٥٠ کهٔ نژدے ورته ګورے په دوه سترګوشی توره تم
په دنیا کښ وهیچا ته د دهٔ قدر ښکارنهٔ شو
٥١ دقیامت په ورځ به وینی احتشام د محتشم
کهٔ او به واړه سیاهی شی اوسے واړه قلمونه
٥٢ تر قیامته ئے صفت کښ ځائے به نشی په قلم
منور شول همه واړه انبیاء د دهٔ له نوره
٥٣ هر نبیٔ د نور قطره وه د دهٔ نور لکه قلزم
دے په مثل د دین نمر وو، نور په مثل د دین ستوری
٥٤ چه خپل نورئے را ښکاره که د خورشید نو رشو تورتم
خَلق او خُلق وو د نبی په خلائقو کښ افضل
٥٥ لکه خُلق چه ئے ښائسته وو په خلقت وو لا اکرم
نکه ګل په لطافت وو نکه بدر ښهٔ صورت
٥٦ لکه سِند په سخاوت لکه دهر ثابت قدم
انبیاء کهٔ فرښته دی، یا خهٔ نورچه موجود الله دی
٥٧ خو یو دے پکښ بادشاه دے نو رهم د دهٔ ختم
دے ګوهر دے بےنظیره د رحمت د سمندر
٥٨ په زړګونو کالو پروت وو سمندر کښ د قِدم
چه په خاورو د روضے ئے تول جهان کوره خوشبوئے دے
٥٩ که انکار په داوینا کړے دا روه او کړه دخپل شم

كالشَّمْسِ تَظْهَرُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعُدٍ
٥٠ صَغِيْرَةً وَّتُكِلُّ الطَّرْفَ مِنْ أَمَمِ
وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيْقَتَهُ
٥١ قَوْمٌ نِيَامٌ تَسَلَّوْا عَنْهُ بِالْحُلُمِ
فَمَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيْهِ اَنَّهُ بَشَرٌ
٥٢ وَاَنَّهُ خَيْرُ خَلْقِ اللّٰهِ كُلِّهِمِ
وَكُلُّ اٰيٍ اَتَى الرُّسُلُ الْكِرَامُ بِهَا
٥٣ فَاِنَّمَا اتَّصَلَتْ مِنْ نُّوْرِهٖ بِهِمِ
فَاِنَّهُ شَمْسُ فَضْلٍ هُمْ كَوَاكِبُهَا
٥٤ يُظْهِرْنَ اَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِي الظُّلَمِ
اَكْرِمْ بِخَلْقِ نَبِيٍّ زَانَهُ خُلُقٌ
٥٥ بِالْحُسْنِ مُشْتَمِلٍ بِالْبِشْرِ مُتَّسِمِ
كَالزَّهْرِ فِيْ تَرَفٍ وَالْبَدْرِ فِيْ شَرَفٍ
٥٦ وَالْبَحْرِ فِيْ كَرَمٍ وَالدَّهْرِ فِيْ هِمَمِ
كَاَنَّهُ وَهُوَ فَرْدٌ فِيْ جَلَالَتِهٖ
٥٧ فِيْ عَسْكَرٍ حِيْنَ تَلْقَاهُ وَفِيْ حَشَمِ
كَاَنَّمَا اللُّؤْلُؤُ الْمَكْنُوْنُ فِيْ صَدَفٍ
٥٨ مِنْ مَعْدِنَيْ مَنْطِقٍ مِّنْهُ وَمُبْتَسَمِ
لَا طِيْبَ يَعْدِلُ تُرْبًا ضَمَّ اَعْظُمَهُ
٥٩ طُوْبٰى لِمُنْتَشِقٍ مِّنْهُ وَمُلْتَثِمِ

اَبَانَ مَوْلِدُهٗ عَنْ طِيْبِ عُنْصُرِهٖ
٦٠ يَا طِيْبَ مُبْتَدَاٍ مِّنْهُ وَمُخْتَتَمِ
يَوْمٌ تَفَرَّسَ فِيْهِ الْفُرْسُ اَنَّهُمُ
٦١ قَدْ اُنْذِرُوْا بِحُلُوْلِ الْبُؤْسِ وَالنِّقَمِ
وَبَاتَ اِيْوَانُ كِسْرٰى وَهُوَ مُنْصَدِعٌ
٦٢ كَشَمْلِ اَصْحَابِ كِسْرٰى غَيْرَ مُلْتَئِمِ
وَالنَّارُ خَامِدَةُ الْاَنْفَاسِ مِنْ اَسَفٍ
٦٣ عَلَيْهِ وَالنَّهْرُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمِ
وَسَاءَ سَاوَةَ اَنْ غَاضَتْ بُحَيْرَتُهَا
٦٤ وَرُدَّ وَارِدُهَا بِالْغَيْظِ حِيْنَ ظَمِيْ
كَاَنَّ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِنْ بَلَلٍ
٦٥ حُزْنًا وَّبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ مِنْ ضَرَمِ
وَالْجِنُّ تَهْتِفُ وَالْاَنْوَارُ سَاطِعَةٌ
٦٦ وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَّعْنًى وَّمِنْ كَلِمِ
عَمُوْا وَصَمُّوْا فَاِعْلَانُ الْبَشَائِرِ لَمْ
٦٧ تُسْمَعْ وَبَارِقَةُ الْاِنْذَارِ لَمْ تُشَمِ
مِنْ بَعْدِ مَا اَخْبَرَ الْاَقْوَامَ كَاهِنُهُمْ
٦٨ بِاَنَّ دِيْنَهُمُ الْمُعْوَجَّ لَمْ يَقُمِ
وَبَعْدَ مَا عَايَنُوْا فِي الْاُفُقِ مِنْ شُهُبٍ
١٩ مُنْقَضَّةٍ وَّفْقَ مَا فِي الْاَرْضِ مِنْ صَنَمِ

له مختتم :- ختم د احتشام - انتها - اختتام - ؎ اهل فارس ؎ خوشحالی ؎ غم -

څرګنده د پاکه اصله وو څموږه پیغمبر
٦٠ هم پاک په ابتدا کښ هم وه پاک په مختتم
چه فرس د تفرس ئے د یقین په میدان راغے
٦١ ځکه راغے په فارس د نغم په ځائے نعم
چه په فتح د جهان ئے یو قدم په زمکه کېښود
٦٢ هلته کسر هغه دم شهٔ د کسرای په قصر ضم
هم ئے اور د زړو کالو شو لومړه د ویره غمه
٦٣ هم ئے هسے دا ندوهه د چینو نه لاړ شو ذیم
په غم ډوب د ساوه خلق شو چه سینه شو هسے وچ
٦٤ تشنګان په بیرته راغلهٔ وچے شونډے ذرهٔ پُر غم
ګویا اور ته پاک الله کړه د اوبو عطا صفت
٦٥ په داشان ئے کړه اوبو ته هم عطاد اور ضرم
کهٔ وحوش وو که طیور وو که پیریان وو که دیوان وو
٦٦ همه واړه خوش د قتی کړه مبشر شو په مقصد مه
کوړ کړ وو کافران د بشارت نه بے پروا
٦٧ انذار د برق وو دوئ ته په نظر کښ منعدم
کاهنانو نجومیانو خپل خپل قوم ته کړه عیان
٦٨ چه حق دین په جهان راغلو باطل دین شو منعدم
هم په هغه شپه شوه ګوره زلزله په بتخانو کښ
٦٩ غم په توره خاوره پریوځے پرانه وو واړه صنم

ؔ ضم - پیوست ؔ د سوزولو طاقت

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتّٰى غَدَا عَنْ طَرِيقِ الْوَحْيِ مُنْهَزِمٌ
٤٠ مِنَ الشَّيَاطِينِ يَقْفُوا إِثْرَ مُنْهَزِمِ
كَأَنَّهُمْ هَرَبًا أَبْطَالُ أَبْرَهَةٍ
٤١ أَوْ عَسْكَرٌ بِالْحَصٰى مِنْ رَاحَتَيْهِ رُمِي
نَبْذًا بِهِ بَعْدَ تَسْبِيحٍ بِبَطْنِهِمَا
٤٢ نَبْذَ الْمُسَبِّحِ مِنْ أَحْشَاءِ مُلْتَقِمِ
جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْأَشْجَارُ سَاجِدَةً
٤٣ تَمْشِي إِلَيْهِ عَلٰى سَاقٍ بِلَا قَدَمِ
كَأَنَّمَا سَطَرَتْ سَطْرًا لِمَا كَتَبَتْ
٤٤ فُرُوعُهَا مِنْ بَدِيعِ الْخَطِّ فِي اللَّقَمِ
مِثْلَ الْغَمَامَةِ أَنّٰى سَارَ سَائِرَةً
٤٥ تَقِيهِ حَرَّ وَطِيسٍ لِلْهَجِيرِ حَمِي
أَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُنْشَقِّ إِنَّ لَهُ
٤٦ مِنْ قَلْبِهِ نِسْبَةً مَبْرُورَةَ الْقَسَمِ
وَمَا حَوَى الْغَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمِ
٤٧ وَكُلُّ طَرْفٍ مِنَ الْكُفَّارِ عَنْهُ عَمِي
فَالصِّدْقُ فِي الْغَارِ وَالصِّدِّيقُ لَمْ يَرِمَا
٤٨ وَهُمْ يَقُولُونَ مَا بِالْغَارِ مِنْ أَرِمِ
ظَنُّوا الْحَمَامَ وَظَنُّوا الْعَنْكَبُوتَ عَلٰى
٤٩ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَنْسُجْ وَلَمْ تَحُمِ

له مسبّح : حضرت یونس علیه السلام ؎ میانه لاره

لا پخوا به شیطانانو تجسس دفرښتو کړه
٤٠ شول ددهٔ په راتلو جانه له اسمانه منهزم
هسې تېښتېده به دوئ دا بطال دابرهه پشان
٤١ یا لکه مکې لښکر چه شول په موټی دنبي تول منهزم
دا ارقول دکاڼو چه هر یو تسبیح گویان وو
٤٢ مانند د استول د مسبح د کب له فم
هغه اونے چه پرے حکم حبیب اوکړو دبللو
٤٣ راتلے به له ځینے په پښو بے لا قدم
لکه او نو به سجده کړه له ښا خو نو به ئے ښخنے
٤٤ هسې ښکاریده به لکه نبه ښا غلے چه په لقم[1]
همیشه ئے سائبان وه سپینه وریځ د سر د پاسه
٤٥ کله بل نبی په د ارنګ عزت حرمت او و محترم
لکه شق ئے د قمر وو هسې شق ئے دځیګر وو
٤٦ ورته ئے کړه ودهٔ ته چانه کوڼ و پاس حکم دحکم
هم سوګند م په هغه چه یو خیر وو بل کرم
٤٧ چونده وڼ ئے وو په غار کښې او کفار راندهٔ شو ټول تر تم
هم د دهٔ له برکته د صدیق رض د صداقته
٤٨ کافران په دوئ راندهٔ شولو په باغ شو د ارم
جاله کیښوه عنکبوت چه دا اوهن بیوت یاد یږی
٤٩ دا د دوئ او کافرانو تر مینځ حد شو مستحکم

ـا لقم ـ میانه لاره

وِقَايَةُ اللّٰهِ أَغْنَتْ عَنْ مُضَاعَفَةٍ
٨٠ مِنَ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْأُطُمِ
مَا سَامَنِي الدَّهْرُ ضَيْمًا وَاسْتَجَرْتُ بِهِ
٨١ إِلَّا وَنِلْتُ جِوَارًا مِنْهُ لَمْ يُضَمِ
وَلَا الْتَمَسْتُ غِنَى الدَّارَيْنِ مِنْ يَدِهِ
٨٢ إِلَّا اسْتَلَمْتُ النَّدٰى مِنْ خَيْرِ مُسْتَلَمِ
لَا تُنْكِرِ الْوَحْيَ مِنْ رُؤْيَاهُ إِنَّ لَهُ
٨٣ قَلْبًا إِذَا نَامَتِ الْعَيْنَانِ لَمْ يَنَمِ[1]
وَذَاكَ حِينَ بُلُوغٍ مِنْ نُبُوَّتِهِ
٨٤ فَلَيْسَ يُنْكَرُ فِيهِ حَالُ مُحْتَلِمِ
تَبَارَكَ اللّٰهُ مَا وَحْيٌ بِمُكْتَسَبٍ
٨٥ وَلَا نَبِيٌّ عَلٰى غَيْبٍ بِمُتَّهَمِ
كَمْ أَبْرَأَتْ وَصِبًا بِاللَّمْسِ رَاحَتُهُ
٨٦ وَأَطْلَقَتْ أَرِبًا مِنْ رِبْقَةِ اللَّمَمِ
وَأَحْيَتِ السَّنَةَ الشَّهْبَاءَ دَعْوَتُهُ
٨٧ حَتّٰى حَكَتْ غُرَّةً فِي الْأَعْصُرِ الدُّهُمِ
بِعَارِضٍ جَادَ أَوْ خِلْتَ الْبِطَاحَ بِهَا
٨٨ سَيْبًا مِنَ الْيَمِّ أَوْ سَيْلًا مِنَ الْعَرِمِ
دَعْنِي وَوَصْفِيَ آيَاتٍ لَهُ ظَهَرَتْ
٨٩ ظُهُورَ نَارِ الْقِرٰى لَيْلًا عَلٰى عَلَمِ

له لم ینم ـ نه اوده کیدونکے ـ بیدار

کهٔ هر څو بلا آفت وی چه الله ئے ساتندوی شی
٨٠ هیڅ اندوه ورته نهٔ رسیږی کهٔ په غره وی کهٔ په ځم
هر ستم چه زمانے وو په ما کړے او ما تیښته کړې نبی ته
٨١ امان به وو ما موندے له کل رنځه له کل غم
کله به محروم درومی سائل د دهٔ له دره
٨٢ چه کل جود او سخا د دهٔ په ذات ده مسلّم
خوب ئے لکه وحی سراسر صدق و صواب وو
٨٣ کهٔ سترګے به ئے خوب کړهٔ نو قلب ئے لم ینم
دا خوب د وحی د ے د نبوت د مرتبې نه
٨٤ او نه د ے هغه خوب لکه چه وی د محتلم
کل ګفتار کردار ئے موافق له وحی وو
٨٥ نه په سحر نه په شعر کهانت وو متهم
خرنګ به عاقل ورته نسبت د جنون او کړ
٨٦ چه په مس ئے دلا سونو رغیدل اهل لمم[1]
اوچ کال د پاک نبی په دعا تر کړه رب کریم
٨٧ هم شولو په رحمت د دهٔ تازه جوار غنم
هم د دهٔ په دعا قحط مبدل په فراخئ شهٔ
٨٨ هم وریځے وریدے به لکه سیل وی د عرم[2]
ما پریږده چه صفت د پاک نبی بیان کړم زهٔ
٨٩ مانند د اور چه بل وی د شپې په لوړ عالم

له لمم ـ لیون ؎ عرم ـ سرېند

فَالدُّرُّ يَزْدَادُ حُسْنًا وَ هُوَ مُنْتَظِمٌ
۹۰ وَلَيْسَ يَنْقُصُ قَدْرًا غَيْرَ مُنْتَظِمِ
فَمَا تَطَاوَلُ آمَالُ الْمَدِيْحِ اِلٰى
۹۱ مَا فِيْهِ مِنْ كَرَمِ الْاَخْلَاقِ وَالشِّيَمِ
اٰيَاتُ حَقٍّ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثَةٌ
۹۲ قَدِيْمَةٌ صِفَةُ الْمَوْصُوْفِ بِالْقِدَمِ
لَمْ تَقْتَرِنْ بِزَمَانٍ وَهِيَ تُخْبِرُنَا
۹۳ عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَادٍ وَعَنْ اِرَمِ
دَامَتْ لَدَيْنَا فَفَاقَتْ كُلَّ مُعْجِزَةٍ
۹۴ مِنَ النَّبِيِّيْنَ اِذْ جَاءَتْ وَلَمْ تَدُمِ
مُحَكَّمَاتٌ فَمَا تُبْقِيْنَ مِنْ شُبَهٍ
۹۵ لِذِيْ شِقَاقٍ وَ لَا تَبْغِيْنَ مِنْ حَكَمِ
مَا حُوْرِبَتْ قَطُّ اِلَّا عَادَ مِنْ حَرَبٍ
۹۶ اَعْدَى الْاَعَادِيْ اِلَيْهَا مُلْقِيَ السَّلَمِ
رَدَّتْ بَلَاغَتُهَا دَعْوٰى مُعَارِضِهَا
۹۷ رَدَّ الْغَيُوْرِ يَدَ الْجَانِيْ عَنِ الْحُرَمِ
لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِيْ مَدَدٍ
۹۸ وَ فَوْقَ جَوْهَرِهٖ فِي الْحُسْنِ وَالْقِيَمِ
فَمَا تُعَدُّ وَ لَا تُحْصٰى عَجَائِبُهَا
۹۹ وَلَا تُسَامُ عَلَى الْاِكْثَارِ بِالسَّاَمِ

منظوم چه دُر په تار د هنر وی جمال کړۍ
۹۰ کم هیڅ نهٔ وی له قدره که هم وی غیر منتظم
دارم توان نشته چه بیان د صفتو نو زه پوره کړم
۹۱ ډیرے دی اخلاق له حد تر قیامت به نشی کم
مکتوب چه دی آیاتِ دال د دوئ حدوث لری
۹۲ مدلول لری قدیم چه صفت دے د ذوالقِدم
اقتران ئے هرګز نشته په ماضی، حال، استقبال
۹۳ او خبر راکوی موږ ته له قیامت هم له عاد له ارم
د نورو انبیاوٗ په معجزو باندے بالاشوے
۹۴ لوئے اعجاز د قرآن دا دے چه په ځائے شوی دائم
آیاتونه ئے محکم دی شک شُبه د مخالف ئے کړله لرے
۹۵ طالب نهٔ دے دد ے امر چه څوک قاضی که یا حکم
چا چه په هر یو کښ لاس ئے د فصاحت کړے
۹۶ پسے بیوت قرآن ته په تسلیم اوبه مسلم
قرآن په فصاحت خپل هسے رد که دعوٰی د مخالفو
۹۷ لکه غیرتی سړے جانی لـه خپل حـرم
دا قرآن عظیم دریاب دے واړه ولړ د ملغلرو
۹۸ ولے یو یو غواص بویه چه ګډ یږی به دا یم
لذت د هر کلام په تکرار دروغی بے قرآنه
۹۹ لا تازه تازه چه ئے لولے د ے بے سأم

ـه سأم ـ ملامتیا

قَرَّتْ بِهَا عَيْنُ قَارِيْهَا فَقُلْتُ لَهٗ
۱۰۰ لَقَدْ ظَفِرْتَ بِحَبْلِ اللّٰهِ فَاعْتَصِمِ
اِنْ تَتْلُهَا خِيْفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ لَظٰى
۱۰۱ اَطْفَأْتَ حَرَّ لَظٰى مِنْ وِرْدِهَا الشَّبِمِ
كَاَنَّهَا الْحَوْضُ تَبْيَضُّ الْوُجُوْهُ بِهٖ
۱۰۲ مِنَ الْعُصَاةِ وَ قَدْ جَآءُوْهُ كَالْحُمَمِ
وَالصِّرَاطِ وَكَالْمِيْزَانِ مَعْدِلَةً
۱۰۳ فَالْقِسْطُ مِنْ غَيْرِهَا فِي النَّاسِ لَمْ يَقُمِ
لَا تَعْجَبَنْ لِحَسُوْدٍ رَاحَ يُنْكِرُهَا
۱۰۴ تَجَاهُلًا وَ هُوَ عَيْنُ الْحَاذِقِ الْفَهِمِ
قَدْ تُنْكِرُ الْعَيْنُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ
۱۰۵ وَيُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمِ
يَا خَيْرَ مَنْ يَمَّمَ الْعَافُوْنَ سَاحَتَهٗ
۱۰۶ سَعْيًا وَفَوْقَ مُتُوْنِ الْاَيْنُقِ الرُّسُمِ
وَمَنْ هُوَ الْاٰيَةُ الْكُبْرٰى لِمُعْتَبِرٍ
۱۰۷ وَ مَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعُظْمٰى لِمُغْتَنِمِ
سَرَيْتَ مِنْ حَرَمٍ لَيْلًا اِلٰى حَرَمٍ
۱۰۸ كَمَا سَرَى الْبَدْرُ فِيْ دَاجٍ مِنَ الظُّلَمِ
وَبِتَّ تَرْقٰى اِلٰى اَنْ نِلْتَ مَنْزِلَةً
۱۰۹ مِنْ قَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تُدْرَكْ وَلَمْ تُرَمِ

ـ حمم ـ نور سکاره.

په لوستل کښ د واړه سترګے نور و صفائی موی
۱۰۰ هم ئے زړهٔ د سکندر تر آئینے صفا د جام ترجم
تحقیق د اور له ویرے تلاوت کهٔ ته کړے ډیر
۱۰۱ دا اور به یخ په تاشی لکه یخ چه وی د یم
تور د معصیت په تلاوت دد ے سپینیږی
۱۰۲ سپینه وی حوض کوثر مخونه تور لکه حمم
هم صراط المستقیم د ے هم میزان د عدالت
۱۰۳ که د ے ثابت قدم شے نور د نشته هلته هم
هیڅ تعجب مهٔ کړه په انکار د منکرا نو
۱۰۴ حاسد کهٔ جهالت کهٔ نه د ے دے له فهم سم
د نمر له روښنائیٔ وی د لیچن سترګے منکرے
۱۰۵ کله لذت موږی د او بو اهـــل سقم
اے په وجود کښ خلاصه د موجودات ئے!
۱۰۶ دربارته د رجوع د کل مخلوق ده که پیریان که آدم
اے بهترین د کل چه دلیـل د ے معتبر
۱۰۷ هم بهترین د کل چه نعمت د ے د مغتنم
لا ړے لکه میاشت د څوارلسے له مکے نه
۱۰۸ میاشت وه د رجب په تاریخ شپه داووه ویشتم
ورغے په څیر د برېښنا د ے مسجد اقصٰی ته
۱۰۹ درست ئے منور کړو په نور عونټه د حرم

ـه حسم ـ نورسکاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَقَدْ مَتَتْكَ جَمِيْعُ الاَنْبِيَآءِ بِهَا
۱۱۰ وَالرُّسْلِ تَقْدِيْمَ مَخْدُوْمٍ عَلٰى خَدَمٍ
وَاَنْتَ تَخْتَرِقُ السَّبْعَ الطِّبَاقَ بِهِمْ
۱۱۱ فِيْ مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيْهِ صَاحِبَ الْعَلَمِ
حَتّٰى اِذَا لَمْ تَدَعْ شَاْوًا لِمُسْتَبِقٍ
۱۱۲ مِنَ الدُّنُوِّ وَلَا مَرْقٰى لِمُسْتَنِمِ
خَفَضْتَ كُلَّ مُقَامٍ بِالْاِضَافَةِ اِذْ
۱۱۳ نُوْدِيْتَ بِالرَّفْعِ مِثْلَ الْمُفْرَدِ الْعَلَمِ
كَيْمَا تَفُوْزَ بِوَصْلٍ اَيِّ مُسْتَتِرٍ
۱۱۴ عَنِ الْعُيُوْنِ وَسِرٍّ اَيِّ مُكْتَتِمِ
فَحُزْتَ كُلَّ فَخَارٍ غَيْرَ مُشْتَرَكٍ
۱۱۵ وَجُزْتَ كُلَّ مُقَامٍ غَيْرَ مُزْدَحَمِ
وَجَلَّ مِقْدَارُ مَا وُلِّيْتَ مِنْ رُتَبٍ
۱۱۶ وَعَزَّ اِدْرَاكُ مَا اُوْلِيْتَ مِنْ نِعَمِ
بُشْرٰى لَنَا مَعْشَرَ الْاِسْلَامِ اِنَّ لَنَا
۱۱۷ مِنَ الْعِنَايَةِ رُكْنًا غَيْرَ مُنْهَدِمِ
لَمَّا دَعَى اللّٰهُ دَاعِيْنَا لِطَاعَتِهِ
۱۱۸ بِاَكْرَمِ الرُّسْلِ كُنَّا اَكْرَمَ الْاُمَمِ
رَاعَتْ قُلُوْبَ الْعِدٰى اَنْبَاءُ بِعْثَتِهِ
۱۱۹ كَنَبْاَةٍ اَجْفَلَتْ غُفْلًا مِنَ الْغَنَمِ

ـــــــــــــــ
* ـه ـ نبم ـ پا حاختو کے

واړه انبیاؤ اقتدا درپسې اوکړ له
۱۱۰ ته د دوی امام شوے مؤذن روح اعظم
تېر تر اسمانونو شوے هغه مقام ته لاړے
۱۱۱ چه براق له اند ینیخه ورآنلۍ نه بندی نور قدم
واړه فرښتې په استقبال درلـه راغلے
۱۱۲ ستا ملاقات واړو کړو ترهرڅه مغتنم
واړه مقامونه د تر خپل مقامه پست کړل
۱۱۳ موسیٰ وُو که عیسیٰ وُو که خلیل که نوح آدم
تا په شپه حاصل کړه هرچه نورے صباغوار
۱۱۴ پاتے له تانه شو همه واړه کل رازونه مکتتم
هرچه تا سوال اوکړهٔ همه واړه دے قبول کړهٔ
۱۱۵ خدائے تاوته «لا» سوال کبنی نو ے به نعم
پاتے نعمت نهٔ شولو چه تاته دے درنه کړلو
۱۱۶ په همه وُ دے ته منعم کړے چه څهٔ وو دخدآئ نعم
بشارت شه په امتیانو د رسول شکر د کا نډې
۱۱۷ چه دے اکرالرّسل دے لا دے اکرم الامم
چه افضل د مرسلانو دے راولیږه وموږ سته
۱۱۸ بیشکه موږ ے هم کړلو بهتر د نورو امم
په تنها ے وجهان ته د همت توره ترملا کړه
۱۱۹ د حنین کافر په یو سرحضرت کړه درهم برهم

مَازَالَ يَلْقَاهُم فِيْ كُلِّ مُعْتَرَكٍ
۱۲۰ حَتّٰى حَكَوْا بِالْقَنَا لَحْمًا عَلٰى وَضَمِ
وَدُّوا الْفِرَارَ فَكَادُوْا يَغْبِطُوْنَ بِهٖ
۱۲۱ اَشْلَاءَ شَالَتْ مَعَ الْعِقْبَانِ وَالرَّخَمِ
تَمْضِي اللَّيَالِيْ وَلَا يَدْرُوْنَ عِدَّتَهَا
۱۲۲ مَالَمْ تَكُنْ مِنْ لَيَالِي الْاَشْهُرِ الْحُرُمِ
كَاَنَّمَا الدِّيْنُ ضَيْفٌ حَلَّ سَاحَتَهُمْ
۱۲۳ بِكُلِّ قَرْمٍ اِلٰى لَحْمِ الْعِدٰى قَرِمِ
يَجُرُّ بَحْرَ خَمِيْسٍ فَوْقَ سَابِحَةٍ
۱۲۴ تَرْمِيْ بِمَوْجٍ مِنَ الْاَبْطَالِ مُلْتَطِمِ
مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ
۱۲۵ يَسْطُوْ بِمُسْتَاْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمِ
حَتّٰى غَدَتْ مِلَّةُ الْاِسْلَامِ وَهِيَ بِهِمْ
۱۲۶ مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُوْلَةَ الرَّحِمِ
مَكْفُوْلَةً اَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ اَبٍ
۱۲۷ وَخَيْرِ بَعْلٍ فَلَمْ تَيْتَمْ وَلَمْ تَئِمِ
هُمُ الْجِبَالُ فَسَلْ عَنْهُمْ مُصَادِمَهُمْ
۱۲۸ مَاذَا رَاٰى مِنْهُمُ فِيْ كُلِّ مُصْطَدَمِ
وَسَلْ حُنَيْنًا وَسَلْ بَدْرًا وَسَلْ اُحُدًا
۱۲۹ فُصُوْلُ حَتْفٍ لَهُمْ اَدْهٰى مِنَ الْوَخَمِ

ـــــــــــــــ
ـه وَضَم :ـ تخته .کورڼۍ چه غوښه پرے ټکوے (قیمه) شی

په یوازے به اصحابو کافران همه ډېرے کړهٔ
۱۲۰ لکه کړی بوټئ بوټئ قصاب چه غوښه په وضم
غازیان به همه واړه به اولجوسره ماړه شو
۱۲۱ هم عقاب به ے په غوښو په هډونو ے رخم
تیرے به پرے شپې شوے هیڅ خبرله شمار ته نه وو
۱۲۲ تر هغه چه به راغے په دوی اشهرالحرم
ګویا دین د پاك نبی وو په یارانو میلمه شوے
۱۲۳ چه غوښے د کافر غوښتے پرے وو خوښ وخرم
د حضرت لښکر سیلاب وو کافران لکه خسے
۱۲۴ په چپو به ے هرلوری ته غورځول هردم هردم
دین ے ترمشرقه تر مغربه جهان او نیوو
۱۲۵ کهٔ حق وُو کهٔ باطل وُو نور دښمنه شو مدغم
خپل به ے هغه وُو چه خپلوی ے وه لخدا یه
۱۲۶ بلال حبشی سر وو ابو لهب ے ذو رحم
ضامن کړلو دوی خدائے په ساتنه د دین هسے
۱۲۷ لکه پلار او خښتن چه د خپل عیال ساتنه کا محکم
دوی وو لکه غرونه پس پوښتنے د حال اوکړه له کفارو
۱۲۸ څهٔ ے اولیده له دوی د لا سرپه هر جنګ او مصطدم
په زړګونو کافران وو ریاند ے راغلل د حُنین
۱۲۹ تنها ے په یوځا ے کړه همکی درهم برهم

ـــــــــــــــ
ـله مُصْطَدَم : میدان جنګ

اَلْمُصْدِرِی الْبِيْضِ حُمْرًا بَعْدَ مَا وَرَدَتْ
١٣٠ مِنَ الْعِدٰى كُلَّ مُسْوَدَّةٍ مِنَ اللِّمَمِ
وَالْكَاتِبِيْنَ بِسُمْرِ الْخَطِّ مَا تَرَكَتْ
١٣١ اَقْلَامُهُمْ حَرْفَ جِسْمٍ غَيْرَ مُنْعَجِمِ
شَاكِی السِّلَاحِ لَهُمْ سِيْمَا تُمَيِّزُهُمْ
١٣٢ وَالْوَرْدُ يَمْتَازُ بِالسِّيْمَا مِنَ السَّلَمِ
تُهْدِیْ اِلَيْكَ رِيَاحُ النَّصْرِ نَشْرَهُمْ
١٣٣ فَتَحْسَبُ الزَّهْرَ فِی الْاَكْمَامِ كُلَّ كَمِیْ
كَاَنَّهُمْ فِیْ ظُهُوْرِ الْخَيْلِ نَبْتُ رُبًا
١٣٤ مِنْ شِدَّةِ الْحَزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزُمِ
طَارَتْ قُلُوْبُ الْعِدٰى مِنْ بَاْسِهِمْ فَرَقًا
١٣٥ فَمَا تُفَرِّقُ بَيْنَ الْبَهْمِ وَالْبُهَمِ
وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُوْلِ اللّٰهِ نُصْرَتُهٗ
١٣٦ اِنْ تَلْقَهُ الْاُسْدُ فِیْ اٰجَامِهَا تَجِمِ
وَلَنْ تَرٰى مِنْ وَلِیٍّ غَيْرَ مُنْتَصِرٍ
١٣٧ بِهٖ وَلَا مِنْ عَدُوٍّ غَيْرَ مُنْقَصِمِ
اَحَلَّ اُمَّتَهٗ فِیْ حِرْزِ مِلَّتِهٖ
١٣٨ كَاللَّيْثِ حَلَّ مَعَ الْاَشْبَالِ فِیْ اَجَمِ
كَمْ جَدَّلَتْ كَلِمَاتُ اللّٰهِ مِنْ جَدَلٍ
١٣٩ فِيْهِ وَكَمْ خَصَمَ الْبُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ

۱ نقطه - ۲ دلته مراد زخم - پرهار -

په جنګ کښې به ئې تورې والعطش نعرے وهلے
١٣٠ که هرڅو به ئې نوش کړه د غليم ګردن دم
اصحابو به په جنګ کښې د نيزو په قلمونو
١٣١ د کفارو کل جسمونه ګرول حرفونه منعجم
په ويښتو به ئې تل د غليمانو ميدان سور شه
١٣٢ تا به وے چه لا لا اوشول د ګلونو شو موسم
خوشبوئي د دوئ د باده د نصرت چه تا ته رسی
١٣٣ ګويا چه شګوفه وه په غنچه کښې پټ پنهم
ښکاريده به په آسونو هسے مضبوط لکه چه ونه
١٣٤ وی ولاړه د غره دپاسه بنه مضبوط او محکم
زړونه د کفارو والوت هسے شان له خوفه
١٣٥ فرق ئې نه شو کولے چه سړے دے يا بهم
هغو چه له بنه خدائے وی د رسول ياری موندلے
١٣٦ مزرے که پرے شی پيښ ترے به او تښتی هغه دم
دوستان به د نبی۳ هيڅکله نه وی بے مدده
١٣٧ دشمن به ئے هم تل تر تله وی مقهور او منقصم
داخل ئې خپل اُمت کړه په حصار کښې دخپل دين
١٣٨ مانند د امزری چه له بچو سره داخل شی په اجم
ډير په زمکه پريستلی دی قرآن چه منکران وو
١٣٩ ډير ځله غالب شو دا برهان په هغه چاچه وو خصم

۱ اجم - جاړه - ځنګل - غار -

كَفَاكَ بِالْعِلْمِ فِی الْاُمِّیِّ مُعْجِزَةً
١٤٠ فِی الْجَاهِلِيَّةِ وَالتَّاْدِيْبِ فِی الْيُتُمِ
خَدَمْتُهٗ بِمَدِيْحٍ اَسْتَقِيْلُ بِهٖ
١٤١ ذُنُوْبَ عُمْرٍ مَضٰى فِی الشِّعْرِ وَالْخِدَمِ
اِذْ قَلَّدَانِیَ مَا تُخْشٰى عَوَاقِبُهٗ
١٤٢ كَاَنَّنِیْ بِهِمَا هَدْیٌ مِنَ النَّعَمِ
اَطَعْتُ غَیَّ الصِّبَا فِی الْحَالَتَيْنِ وَمَا
١٤٣ حَصَلْتُ اِلَّا عَلَى الْاٰثَامِ وَالنَّدَمِ
فَيَا خَسَارَةَ نَفْسٍ فِیْ تِجَارَتِهَا
١٤٤ لَمْ تَشْتَرِ الدِّيْنَ بِالدُّنْيَا وَلَمْ تَسُمِ
وَمَنْ يَبِعْ اٰجِلًا مِنْهُ بِعَاجِلِهٖ
١٤٥ يَبِنْ لَهُ الْغَبْنُ فِیْ بَيْعٍ وَفِیْ سَلَمِ
اِنْ اٰتِ ذَنْبًا فَمَا عَهْدِیْ بِمُنْتَقِضٍ
١٤٦ مِنَ النَّبِیِّ وَلَا حَبْلِیْ بِمُنْصَرِمِ
فَاِنَّ لِیْ ذِمَّةً مِنْهُ بِتَسْمِيَتِیْ
١٤٧ مُحَمَّدًا وَهُوَ اَوْفَى الْخَلْقِ بِالذِّمَمِ
اِنْ لَمْ يَكُنْ فِیْ مَعَادِیْ اٰخِذًا بِيَدِیْ
١٤٨ فَضْلًا وَاِلَّا فَقُلْ يَا زَلَّةَ الْقَدَمِ
حَاشَاهُ اَنْ يُحْرِمَ الرَّاجِیْ مَكَارِمَهٗ
١٤٩ اَوْ يَرْجِعَ الْجَارُ مِنْهُ غَيْرَ مُحْتَرَمِ

۱ يُتم - يتيم والے - ۲ غير منصرم - نه شليدونکے

لويه معجزه ده د علم دده په زمانه د جاهليت کښ
١٤٠ او هم هسے آدب دده ګوره په حالت کښ ديتيم
خدمت ئے کوم په مدح د ے د پاره چه رامعاف شی
١٤١ ګناهونه چه م کړے دی په شعرو په خدم
دوئ کړه څما په غاړه د عقبی د لارے خوف
١٤٢ ګويا چه يو غار دے يم مذبح ته روان شوم
تابع شوم دخواهش په ځلميتوب او په پيرئ کښ
١٤٣ حاصل م څنے نه کړه بے ګناه او د ندم
ډيره کم بختی څما د نفس ده چه وده په تجارت کښ
١٤٤ دين ئے په دنيا او نه ګټه او نه ئے نيت کړو د ترسم
چاچه کړه دين خپل بيع په دا فانی دُنيا
١٤٥ زر به ورښکاره شی زيان د بيع او سلم
ګناهونه که م ډير له لاسه شوے د عهد م محکم
١٤٦ په ايمان راوړلو په پيغمبر چه ربئ دغير منصرم
بل عهد م دا دے چه په نامه دده نامزد يم
١٤٧ بهتر تر ټولو خلقو دے هم اوفیٰ دے په ذمم
که حضرت۳ م لاس په قيامت او نه نيسی ازفضله
١٤٨ پس وايه ته چه ډوب شوے سخت الغزش د قدم
پاك دے د ګناه نه چه اُميد وار به ترے محروم شی
١٤٩ يا جار ئے بيته لاړ شی له دهٔ غير محترم

۱ غير منصرم - نه شليدونکے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَمُنْذُ اَلْزَمْتُ اَفْكَارِیْ مَدَائِحَهٗ
١٥٠ وَجَدْتُهٗ لِخَلَاصِیْ خَیْرَ مُلْتَزِمِ
وَلَنْ یَّفُوْتَ الْغِنٰى مِنْهُ یَدًا تَرِبَتْ
١٥١ اِنَّ الْحَیَا یُنْبِتُ الْاَزْهَارَ فِی الْاَكَمِ
وَلَمْ اُرِدْ زَهْرَةَ الدُّنْیَا الَّتِیْ اقْتَطَفَتْ
١٥٢ یَدَا زُهَیْرٍ بِمَا اَثْنٰى عَلٰى هَرَمِ
یَا اَكْرَمَ الْخَلْقِ مَالِیْ مَنْ اَلُوْذُ بِهٖ
١٥٣ سِوَاكَ عِنْدَ حُلُوْلِ الْحَادِثِ الْعَمِمِ
وَلَنْ یَّضِیْقَ رَسُوْلَ اللهِ جَاهُكَ بِیْ
١٥٤ اِذَا الْكَرِیْمُ تَحَلّٰى بِاسْمِ مُنْتَقِمِ
فَاِنَّ مِنْ جُوْدِكَ الدُّنْیَا وَضَرَّتَهَا
١٥٥ وَمِنْ عُلُوْمِكَ عِلْمَ اللَّوْحِ وَالْقَلَمِ
یَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِیْ مِنْ زَلَّةٍ عَظُمَتْ
١٥٦ اِنَّ الْكَبَائِرَ فِی الْغُفْرَانِ كَاللَّمَمِ
لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّیْ حِیْنَ یَقْسِمُهَا
١٥٧ تَاْتِیْ عَلٰى حَسَبِ الْعِصْیَانِ فِی الْقِسَمِ
یَا رَبِّ وَاجْعَلْ رَجَائِیْ غَیْرَ مُنْعَكِسٍ
١٥٨ لَدَیْكَ وَاجْعَلْ حِسَابِیْ غَیْرَ مُنْخَرِمِ
وَالْطُفْ بِعَبْدِكَ فِی الدَّارَیْنِ اِنَّ لَهٗ
١٥٩ صَبْرًا مَتٰى تَدْعُهُ الْاَهْوَالُ یَنْهَزِمِ

ل لمم - واړه ګناهونه -

خو م فکر خپل لازم کړ په مدح د پاك نبی ﷺ
١٥٠ خلاصی م د دے موند لے له کل درده له کل غم
هیسے مه کنړه چه محتاج ئے تر در ورشی غنی نشی
١٥١ باران د سپرلی د گلونو زرغونوی په غره په سم
ما چه ثنا ویله د نبی ﷺ نو مراد م نه وو
١٥٢ خو دا چه د رسول ﷺ د برکته شمه خلاص د کل الم
یا رسول ﷺ الله متوجه شما په حال شه په تا م پناه نشته
١٥٣ په بند م نفس شیطان بیائی په لور د جهنم
هغه ورځ چه پاك الله به قهر کاندی په عاصیانو
١٥٤ شفاعت م چرے اوشی هیڅ به جاه نشی ستا کم
دنیا او عقبیٰ دواړه ستا له مخه پیدا شوی
١٥٥ یو څانګے ستا د خوا دے علم اللوح والقلم
هیڅ اندوه د نه که مرتکب د کبائرو
١٥٦ کبیره ئے د امت په مثال لکه لمم
قسمت چه حق کریم که د رحمت په کوم زمان
١٥٧ شائد چه پتول د ګناهونو فی القسم
ډیر اُمید لرمه ربه لا تقنطوا ویلی تا دی
١٥٨ آسان راته حساب کړه چه وی اُمید م غیر منخرم
رحم اوکړه اے مالکه په بنده په دواړه کونه
١٥٩ ډیر ناتوان دے هم بے صبره نه طاقت لری د درد او د الم

ل غیر منخرم: نه به بے کړے شوے.

وَاْذَنْ لِسُحْبِ صَلٰوةٍ مِّنْكَ دَائِمَةٍ
١٦٠ عَلَى النَّبِیِّ بِمُنْهَلٍّ وَّمُنْسَجِمِ
امر اوکړه اے خاوندہ د کرم په وریځو باندے
١٦٠ چه په نبی ﷺ د تل وریږی شپه او ورځ او دم په دم
وَالْاٰلِ وَالصَّحْبِ ثُمَّ التَّابِعِیْنَ لَهُمْ
٦١ اَهْلُ التُّقٰى وَالنُّقٰى وَالْحِلْمِ وَالْكَرَمِ
هم رحمت که نبی ﷺ په پیروانو صحابو
٦١ بیا په کل اهل تقویٰ چه لری حلم هم کرم
مَا رَنَّحَتْ عَذَبَاتِ الْبَانِ رِیْحُ صَبًا
٦٢ وَاَطْرَبَ الْعِیْسَ حَادِی الْعِیْسِ بِالنَّغَمِ
څو ښوروی څانګے د سحر نرم باد ونه
٦٢ څو چه ساروانان خوشحالوی اوښ په نغم

قصیده برده ختم شوه

الله پاك د دا قصیده په دنیا کښ څونړ د صحت
او په آخرت کښ د شفاعت سبب او ګرځوی-
آمین

فقیر محمد عباس قادریه

وصیت نامه جناب قاضی محمد ثناء الله صاحب پانی پتی
قدس سره

کتاب الاحسان

بدان اسعدک الله تعالی اینهمه که گفته شد صورت ایمان و
اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و حبی که بما سوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم ساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه وآله وسلم اگر شما مثل احد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لی در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و جهی که بما سوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس بر طرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص هم رساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر هم رساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه و آله وسلم اگر شما مثل اُحُد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
نام کوه ۱۲
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شان است نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا هر خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لی در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

(c) ketabton.com: The Digital Library

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت حق زیاده گردد والله اعلم و کسی که متقی نباشد او ولی نباشد **مثنوی**

ای بسا ابلیس آدم روی هست ❊ پس بهر دستی نشاید داد دست

ای بیعت نباید کرد ۱۲

حضرت عزیزان علی رامیتنی قدس سره می فرمایند **رباعی**

با هر که نشستی و نشد جمع دلت	وز تو نرمید صحبت آب و گلت
زنهار ز صحبتش گریزان میباش	ورنه نکند روح عزیزان بحلت

ای محبت دنیا ۱۲

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوای برهانی

در دستور القضات از فتاوای خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی بکفر نباید داد فقیه گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتراز نماید مسئله از سب شیخین کافر شود نه از تفضیل علی رضی الله عنه بر آنها که بدعتست مسئله از محال دانستن دیدار خدا کافر شود مسئله خدا را جسم گفتن و دوست و پادر گفتن کفر است مسئله اگر کلمه کفر باعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علما بر آنند

ولعنت گفتن بر ایشان ۱۲

که کافر شود معذور نباشد و اگر بقصد بر زبان رود کافر نشود مسئله
اگر اراده کفر کرد اگرچه بعد مدتی مدید فی الفور کافر شود مسئله
اگر حرام قطعی را حلال گوید یا حلال قطعی را حرام یا فرض را فرض نداند
کافر شود مسئله اگر گوشت مردار میفروشد و گوید که این مردار نیست
از حلالست کافر نشود مسئله مردی دیگری را گفت که از خدا بترس
گفت نه کافر شود و نزد محمد بن فضیل اگر در معصیت باشد کافر شود
و الا نه مسئله اگر گفت که دی اگر خدا شود من حق خود از دی بستانم
کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیاید من چگونه با تو بس آیم کافر
شود مسئله اگر گوید که مرا بر آسمان خدا است و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر پسر کسی مرد گفت که خدا را بایسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و مظلوم گفت
ای خدا تو از وی مپذیر اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

ضمیمه مالابد منه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجمع النوازل آورده
که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
نشود اگرچه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
بیمار بمیرد یا غله گران شود یا جانور آواز کرد از سفر باز گشت در کفر او
اختلافست مسئله اگر گفت که خدا می داند که من همیشه پیوسته ترا یاد
میکنم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که نعمی و شادی تو
چنانم که نعمی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر بنیکی و
بدی آنکس بمال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافر نشود
مسئله اگر گفت که قسم بخدا و بپای تو کافر شود مسئله اگر گفت که رزق
از خداست لیکن از بنده جستن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر نبی
از آنکه فعل خدا موقوف بر فعل بنده اعتقاد کرده است
باشد بوی ایمان نیارم یا گفت اگر خدا مرا بنماز امر کند نماز نگزارم یا گفت
اگر قبله باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهانت کسی از پیغمبران کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
پارچه می بافت دیگری گفت پس ما همه جولاهگانیم کافر شود این دوم
مسئله اگر گوید آدم اگر گندم نیخوردی ما بدبخت نمی شدیم کافر شود مسئله
مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته ناخن
تراشیدن سنت است دیگری گفت اگرچه سنت باشد نکنیم کافر
شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن بر وجه رد گفت کافر شود
و در فتاوای سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
بستانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر
کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
چه دانم کافر شود مسئله اگر کسی فتوی دید و گفت که این
چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانسته گفت

کافر شود مسئله اگر کسی گفت که حکم شرع چنین است این کس بزور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت را کافر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن آنکس گفت بت را سجده کنم و با وی آشتی نکنم کافر
نشود چرا که اراده او بعید داشتن صلحست اگر فاسقی مر صلحا را گوید که بیائید
مسلمانی به بینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواره کسی گوید شاد باد آنکه بر شادی ما شاد است ابوبکر طرخان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دانشمند باد کافر شود مسئله اگر
کذا فی العالمگیری ۱۲
کسی گفت تا حرام یابم گرد حلال چرا گردم کافر نشود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بمیران و اگر خواهی کافر بمیران کافر
شود مسئله در فتاوای سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فراخ کن یا بر من ظلم مکن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهر آنست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصی اذان میگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اگر پیغمبر را صلی الله علیه وآله وسلم عیب کرد یا موی مبارکش را موی گک گفت
کافر شود مسئله اگر کسی پادشاه ظالم را عادل گوید امام ابی منصور رحمه الله
ماتریدی گفته کافر شود و امام ابوالقاسم گفته کافر نشود چرا که البته گاهی
عدل کرده باشد مسئله در حمادیه و سراجیه گفته اگر کسی اعتقاد کند که
خراج و غیره خزانه بادشاهی ملک بادشاه است کافر شود مسئله در
کذا فی البحر الرائق ۱۲ عالمگیری
سراجیه گفته اگر کسی گفت که تو علم غیب داری گفت دارم کافر شود
مسئله اگر کسی گفت که اگر خدا مرا با تو در بهشت برد نخواهم رفت اصح
آنست که کافر نشود مسئله اگر کسی گفت من مسلمانم دیگری گفت لعنت
بر تو و بر مسلمانی تو کافر شود و در جامع الفتاوی آورده اظهر آنست که
کذا فی الخلاصة ۱۲ عالمگیری
کافر نشود در سراجیه گفته اگر کسی گوید که اگر فرشتگان یا پیغمبران گواهی دهند که
تو را سیم نیست باور ندارم کافر شود مسئله اگر شخصی دیگری را گفت ای کافر او
گفت اگر اینچنین نبودم با تو صحبت نداشتم بعضی گویند کافر شود و بعضی
گویند نه مسئله اگر کسی گوید که کافر شدن به که با تو بودن کافر نشود

برا که مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری را گفت که نماز
کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بسر آوردی یا چندین گاه
نماز کردم چه بسر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر
شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت مرا زن از حق تعالی
محبوب تراست کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد تجدید نکاح
باید کرد مسئله اگر کافری مسلمانی را گفت که مسلمانی مرا بیاموز تا نزد تو
مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بروی بسوی فلان عالم یا قاضی او ترا
آموزد آنزمان مسلمان شود نزد او صحیح آنست که کافر نشود اگر واعظ گفت باش
تا فلان روز در مجلس من اسلام آر فتوی بر آنست که کافر شود مسئله اگر
گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید
تو چند گاه نماز مکن تا حلاوت بی نمازی بینی کافر شود مسئله اگر گفت کا
دانشمندان همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن
عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت ای خدا رحمت خود

از من دریغ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که مرتد
(هکذا فی السراجیه ۱۲ عالمگیریه ۱۲)
شو و درینصورت از شوهر خود جدا شوی گوینده کافر شود مسئله رضا بکفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر را قبیح دانسته
دشمن خود را خواهد که کافر شود پس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس
شراب‌خواری بر بهکانی مرتفع مثل مذکران بنشیند و سخن خندگی بگوید و اهل مجلس
ازان بخندند همه کافر شوند مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل ناحق
(یا ظلم ۱۲ عالمگیری)
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه
(یا نکاح درمیان اخ و اخت روا بودی ۱۲ عالمگیری ۱۲)
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده‌ام حال آنکه آن کار کرده است در اصح قولین کافر شود و
از امام سرخسی منقول است که اگر آن قسم خورنده اعتقاد می‌کند که این
کلام بدروغ گفتن کفر است دران صورت کافر شود و گر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله امام طحاوی گفته که از ایمان خارج نکند
مگر چیزی که انکار باشد بدانچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

امام ناصر الدین گفته که انچه ردت یقینی ست از ظهور آن حکم بر دت کرده شود و انچه در ردت بود آن شک ست از ان حکم بر دت نباید کرد که ثابت از شک زائل نشود حال آنکه الاسلام یعلو ولا یعلی و در حکم بکافر گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام مکره علما حکم کرده اند مسئله در تاتارخانی از ینابیع گفته که ابی حنیفه فرموده که لفظ کفر کفر نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط و ذخیره گفته که مسلمان کافر نشود مگر وقتیکه قصداً کفر کند مسئله در مضمرات از نصاب جامع الصغر گفته که اگر کسی کلمهٔ کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرد بعضے علما گفته اند که کافر نشود که کفر از اعتقاد تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که رضا است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمهٔ کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است بعضے علما گفته اند که کافر نشود جهل عذر است و بعضے گفته کافر شود جهل عذر نیست مسئله از مرتد شدن احد الزوجین نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

هکذا فی قاضیخان ۱۲

مسائل متفرق

این روایت نتقی است مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه
مثل هنود پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود و بعضی گفته که کافر نشود
و بعضی متاخرین گفته که اگر بضرورت پوشد کافر نشود مسئله اگر کسی زنار
بست قاضی ابی حفص گفته که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد
کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر شود مسئله مجوس
روز نوروز جمع شوند یا هنود روز هولی یا دیوالی شادی نمایند و مسلمانی
گوید چه خوب سیرت نهاده اند کافر شود مسئله از مجمع النوازل آورده
مردی ارتکاب گناه صغیره کرد پس گفت مر او را مردی که توبه کن او
که من چه کرده ام که توبه کنم کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال حرام و
امیدواری ثواب کرد کافر شود مسئله اگر فقیر میداند که از حرام داده است
و برای او دعا کرده و صدقه دهنده آمین گفت کافر شود مسئله فاسق
شراب میخورد و اقربای او آمده بر وی درهم نثار کردند یا مبارکباد دادند در
هر دو صورت همان کافر شوند مسئله از حلال دانستن لواطت با زن خود

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله حلال دانستن جماع در حالت

حیض کفر است و در حالت استبرا بدعتست کفر نیست مسئله در خسروانی

گفته که مردی بمکانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق استهزا مسائل

بپرسند او بطریق استهزا جواب گوید کافر شود و بر مکانی بلند نشستن شرط

نیست استهزا بعلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار

یا گوید انچه علما میگویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زر بیاید علم بچه

کار می آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علم می آموزند داستانهاست

یا تزویر است یا گوید من حیله دانشمندان را منکرم کافر شود مسئله اگر کسی گوید

همراه من بشرع بیا او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی

او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی او گفت پیاده

بیار کافر نشود مسئله اگر گفت نماز بجماعت بگزار او گفت ان الصلوة

تنهی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قدح نهاده و قدح را آب

کرده گوید گاسا دهاقا کافر شود مسئله اگر در حق باقی در دیگ بگوید والباقیات

یا زنا کرد کافر شود و همچنین اگر بسم الله گفته حرام خورد مسئله اگر رمضان
آمد و گفت که صد رنج بر سر آمده کافر شود مسئله اگر گفته شد که بیا فلان امر
معروف کنیم وی در جواب گفت که وی مرا چه کرده است که امر معروف کنیم
کافر شود مسئله مردی مدیون را گفت زر من در دنیا بده که در آخرت زر نخواهد بود
او در جواب گفت که ده دیگر بده در آخرت از من بگیری آنجا خواهم بود
کافر شود مسئله بادشاه را اگر سجده عبادت کند باتفاق کافر شود
و اگر بقصد تحیت مثل سلام کند علما را در آن اختلافست در ظهیریه گفته
کافر شود و در مؤید الدرایه شرح هدایه گفته که سجود باجماع جائز نیست و
خدمت کردن بوضع دیگر از استادن پیش او یا دست بوسیدن یا
پشت خم کردن جائز است مسئله هر که ذبح کند بنام بتان یا بر چاهها یا
بر دریا یا بر نهرها و خانها و چشمه ها و مانند آن پس ذبح کننده مشرک است و زن
وی از وی جداست و ذبح وی مردار است مسئله در دستور القضاة از امام
زاهد ابو بکر نقل کرده که هر که در روز عید کافران چنانچه نوروز مجوس و

مالابد منه

مسائل متفرقه

همچنین در ردیو الی و دسهره کفار هند برآید و با کافران موافقت کند در بازی کافر شود مسئله ایمان یاس مقبول نیست و توبه یاس اصح آنست که مقبولست مسئله در شرح مقاصد گفته که هر که حدوث عالم یا حشر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار کند باتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که روافض و خوارج و معتزله و غیره فرقهای مدعیه اسلام در ان خلاف دارند بر خلاف اهل سنت اعتقاد کند در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در ملتقی از ابی حنیفه مرویست که کسی را از اهل قبله کافر نمیگوییم و ابی اسحق اسفرائنی گفته که هر که اهل سنت را کافر داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم مسئله علامه علم الهدی در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله علیه و آله و سلم دشنام دهد یا اهانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت مبارک او یا در وصفی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا ذمی یا حربی اگرچه از راه هزل کرده باشد آن کافر است و اجب القتل توبه او مقبول نیست

مسائل متفرقه

واجماع امت برآنست که بی ادبی واستخفاف هرکس از انبیا کفر است
خواه فاعل او حلال دانسته مرتکب شود یا حرام دانسته مسئله
انچه روافض می گویند که پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم از
خوف دشمنان بعضی احکام الهی را تبلیغ نکرده کفر است

الحمد لله علی ما هدانی للاسلام وما کنا لنهتدی لولا
ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق صلی الله تعالی
وسلم علی اجمعهم خصوصا علی سیدهم وخاتمهم
شفیع العالمین وخطیب الانبیاء
یوم الدین وعلی آله واصحابه
واتباعه اجمعین

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library